הארץ

1.10 ש"ח יום ו' ל' בניסן תשמ"ו, 9 במאי 1986 VOL. 68/20380 MAY 9 1986
(כולל מע"מ ובאילת 95 אג')

איך לשפר השירות בתקציב מקוצץ?

ב־1984, כאשר נבחר אמנון רובינשטיין למשרד התקשורת אמרו רבים — "עוד ראש בר"א למיטה חולה". ב־1985 החליטה הממשלה על קיצוץ בתקציבים של משרדים רבים וביניהם משרד התקשורת, קיצוץ בתקנים, קיצוץ בהשקעות, קיצוץ בכוח אדם.

ומה קרה לשירותי התקשורת במדינה?

הפלא ופלא, הם השתפרו. המכתבים מגיעים מהר יותר, תור הממתינים לטלפון התקצר, טלפונים ציבוריים הולכו להו... פיע בכל פינה, 14 עונה מהר יותר, 16 מתקן תקלות רבה יותר וכל אלה — תוך צמצום משמעותי בהיקף כוח האדם.

פלא? לא בהכרח.

הוכחה שניתן לשפר שירות ולייעל את המנגנון בהולם כן, אך כתנאי שזוהי המטרה שאתה מציב לעצמך, כשאתה מתחיל לטפל בנושא עליו אתה מופקד.

שינוי מפלגת המרכז

מוסקווה מודיעה שוב: הכבאים איתרו הדליקה בכור הגרעיני בצ'רנוביל

אלפי תושבים נמלטים מקייב ברכבות ובמטוסים למוסקווה

ראש הסוכנות הבין־לאומית לאנרגיה גרעינית: נעשה מאמץ מוגבר לאתר הדליקה הפנימית בכור הגרעיני הסובייטי ולמנוע התפשטותה לשלושה כורים סמוכים

קרבנות האסון בצ'רנוביל נפגעו במוח, בכבד ובטחול

בון (ע"צ). האנשים שנפגעו על ידי קרינה באסון הכור הגרעיני בצ'רנוביל סובלים מריכוז חומר רדיואקטיווי במוח, בכבד ובטחול, אמר אתמול רופא סובייטי, שטיפל בקייב בנפגעים.

הרופא, שדבריו צוטטו על ידי סוכנות הידיעות המערב גרמנית ד־פ־א, אישר כי כתוצאה מהאסון מתו עד כה 2 אנשים.

סוכנות הידיעות היוגוסלאווית טאניוג, שהסתמכה על הודעה סובייטית רשמית, מסרה כי אדם שלישי מת בעקבות אסון זה.

הרופא הסובייטי, ששמוט על זהותו לא פורסמו, הוסיף ואמר כי לפני שעה אין להגיע למסקנות באשר לנזק שנגרם לחולים שבהם טיפל. הוא ציין, כי רוב החולים גילו אומץ לב והיו ביניהם גם כאלה שקיבלו את הפרשה במידה של הומור שחור.

עוד אמר, כי ההורים קרובי משפחה וידידים במוסקווה שלא ייצאו לאיזור שנפגע על ידי קרינה. הוא יעץ להם גם שלא לרכוש פירות וירקות הנמכרים בשוקי הבירה הסובייטית.

מאת סופרי "הארץ" באירופה ובקהיר והסוכנויות הידיעות

בעוד מוסקווה מודיעה — בפעם השניה בימים האחרונים — כי הכבאים איתרו את הדליקה בכור הגרעיני בצ'רנוביל, נודע כי אלפי תושבים, רובם נשים וילדים, נמלטים מקייב ורבים מהם הגיעו ברכבות למוסקווה. שוטרים לבושי אזרחית מנעו אתמול מצלמי טלוויזיה סקנדינאוויים לצלם את הבאים לתחנת הרכבת במוסקבה, או לראיין אנשים.

סוכנות הידיעות הרשמית "טאס" מסרה כי אנשים ניצבים בתורים, כדי להשיג כרטיסי נסיעה ברכבות ובמטוסים, וכי השלטונות דאגו לרכבות ולמטוסים נוספים למוסקווה.

לגבי בריחת התושבים מקייב, מסר העיתון פראוודה, כי משפחות עם מטען רב הגיעו ברכבות לילה למוסקווה.

אם שהחזיקה בילדה קטנה אמרה, "לא נראה לי כי יש בהלה בקייב, אך אנו נישאר במוסקווה עד לאחר החגים".

סוכנות "טאס" גם מסרה, כי שינוי בכיוון הרוח בימים האחרונים העלה את רמת הקרינה בקייב, אך לא במידה שתסכן את בריאות התושבים.

סוכנות הידיעות היוגוסלווית טאניוג מסרה, בהסתמך על מקור סובייטי, כי אדם שלישי מת מאסון צ'רנוביל והוסיפה כי כ־200 איש שנפגעו מהקרינה, הועברו מקייב לבתי־חולים במוסקווה.

הדיפלומאט השוודי הנס בליקס, ראש הסוכנות הבין־לאומית לאנרגיה גרעינית, שב אתמול למוסקווה.

(סוף בעמוד 2, טור 3)

נטאשה הנאיה שומרת הנהלות, במחנה בתחנת הבית של מרחי פולסקאיה, אוקראינה, לשעבר מאזורי הסכנה שבתחומם 30 הקי־לומטרים מהכור בצ'רנוביל. (צילום: איפי)

מדד אפריל ינוע כנראה בכ — 3 אחוז

מאת צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

במשרדים הכלכליים מעריכים כי מדד אפריל שיפורסם בשבוע הבא ינוע בסביבות 3 אחוזים. זאת לאחר שמדד ה־מחירים הדו־שבועי במחצית השניה של אפריל עלה ברבע אחוז לעומת השבועיים הראשונים של החודש, שבהם עלה המדד ב־5. 2 אחוזים לעומת השבועיים האחרונים של מארס. פקידים במשרד התעשיה והמסחר אמרו לסופר "הארץ", כי הדבר מהווה עדות לכך, שמגמת יציבות המחירים במשק נמשכת.

הציפיות לכך שמדד המחירים לצרכן של אפריל יעלה בשיעור גבוה יחסית למדדים בחודשים האחרונים מתבססות על העובדה כי בחודש זה מעדכנת הממשלה את תעריפיה ותעריפי הארנונה מתעדכנים גם הם. מדד המחירים של השבועיים הראשונים של החודש היה גבוה, אולם המדד של השבועיים האחרונים של החודש שפורסם אתמול היה נמוך יחסית. במשרדים הכלכליים סבורים כי הדבר מוכיח כי אין עליה חדה במחירים וכי היציבות נמשכת. דובר משרד התעשיה והמסחר אמר אתמול שהציפיות במשרד הן, שמדד המחירים לצרכן בחודשים הקרובים ימשיך להיות נמוך, לאחר המדד הגריג שצפוי באפריל.

בסעיף הלבשה והנעלה נרשמה עליה של 1.9 אחוז וזאת בשל כניסת בגדי הקיץ שהיתה צפויה. עליה זו היתה במסגרת הציפיות במשרדים הכלכליים.

סעיף ריהוט וציוד לבית עלה ב־2. 1 אחוזים. סופר "הארץ" מעיד כי ענף הריהוט הוצא לפני כחודשיים מהפיקוח והוא התייקר ב־6. 0 אחוז. לעומת זאת סעיף הירקות והפירות ירד בשיעור של 1 אחוז וסעיף אחזקת דירה ללא ארנונה ועזרה בבית ירד ב־8. 0 אחוז. מדד מחירי המזון עלה במחצית השניה של אפריל בהשוואה למחציתו הראשונה ב־4. 0 אחוז. מדד מחירי בריאות ללא שירותי קופת־חולים עלה במחצית השניה של אפריל ב־5. 0 אחוזים. בסעיף תרבות ובידור חלה עליית מחירים של 4. 0 אחוז. מדד מחירי התחבורה והתקשורת ללא מכוניות ביטוח ור־שיונות עלה ב־1. 0 אחוז ומחירי התקשורת נשארו ללא שינוי.

מבקר המדינה בודק בפירוט פרוייקט הלביא

מאת ראובן פדהצור

מבקר המדינה עוסק בחודשים האחרונים בבדיקה מעמיקה ומפורטת של פרוייקט הלביא. הביקורת נערכת בכל המגזרים והגופים הקשורים בפרוייקט, ובהם בין היתר, התעשייה האווירית וחיל האוויר.

במשרד מבקר המדינה סירבו להשיב מי יזם את הבדיקה ואת עיתויה. יש לציין, כי הדין וחשבון השנתי של המבקר, שיפורסם ביום שני הקרוב, עוסק גם בתעשייה האווירית, אך אינו מתייחס כלל לפרויקט הלביא.

שוק ההון

ביקוש של 80 מיליון ש"ח להנפקת בנק ישראל

מאת יהודה שרוני

בנק ישראל גייס אתמול 30 מיליון ש"ח, באמצעות הנפקת שתי סדרות של אג"ח. לאגרות אלה נרשם ביקוש של 80 מיליון ש"ח, והן נמכרו מעל למחירי המינימום. היקף גיוס ההון באמצעות אג"ח הסתכם מתחילת השבוע בכ־50 מיליון ש"ח. המגמה החיובית בשוק המניות נמשכה גם אתמול.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

עובדי סו"ב יפגינו בת"א ביום א' במחאה על קבלת משכורת חלקית בלבד

ראגה בהנהלה מאי הסכמת האוצר לאשר פדיון המניות הבנקאיות לסיוע החברה

מאת אריה לביא, יהודית וינקלר ויהושע מאירי, סופרי "הארץ"

ראשי ארגון הגג של עובדי סולל בונה מתכננים לערוך ביום ראשון הפגנת ענק לנוכח ההחלטה לפיה יקבלו היום רק משכורת חלקית — 450 שקל, כמקדמה על חשבון משכורת אפריל, האמורה להשתלם בראשית מאי. ההחלטה בדבר המקדמה נובעת מהעובדה שלקונצרן אין עדיין כסף לשלם את המשכורות המלאות. ארגון הגג כולל את מהנדסי ופקידי הקונצרן, מפעילי ציוד מכאני, מנהלי עבודה ואחרים. נראה שפגיעה זו גם נובעת מכך שעדיין לא הושג איתם כל הסכם לגבי פרישתם. בניגוד להסכם שהושג עם הוועד הארצי של עובדי סולל בונה, הכולל את יציגי החברה ואת יציגי החברה־הבת חרות.

בהנהלת סולל בונה הביעו אתמול דאגה רבה מאי הסכמת משרד

(סוף בעמוד 2, טור 3)

זמן קצר לפני הרוטאציה

פרס ביקש משמיר לתאם עמו מינויים בארה"ב ובאירופה

מדובר בשגרירים בארה"ב, בצרפת, באיטליה ובאוסטריה

מאת עקיבא אלדר, סופרו המדיני של "הארץ"

על פי בקשתו של ראש הממשלה, שמעון פרס, מעכב שר החוץ, יצחק שמיר, מספר מינויים בכירים בשרות החוץ. שמיר הסביר באחרונה כי פרס ביקש לתאם עמו מספר מינויים בארה"ב ובאירופה, שכן זמן קצר לפני הרוטציה הוא מבקש להיות שותף לשיבוצם של שגרירים בכירים.

מדובר במינוי שגרירים בארה"ב, בצרפת, באיטליה ובאוסטריה. באר־בעת מדינות אלה מסיימים השגרירים הקיץ את תקופת כהונתם וועדת המינויים של משרד החוץ טרם החליטה על מינוי מחליפים. נודע כי בירושלים שהיו במפלגת העבודה החולם כי אם ייבחר נשיא סוציאליסטי באוסטריה, תתבע המפלגה שהשגריר החדש יהיה מקרב אנשיה, זאת על מנת להעמיק בקשרים בין המפלגות לשם שיקום היחסים בין ישראל לאוסטריה. אם ייבחר ואלדהיים, לא יישלח לוינה שגריר חדש.

לקראת הרוטאציה הביע השר עוד וייצמן באוזני פרס התנגדות חריפה לכוונת הליכוד להחזיר להתפקיד את היועץ לענייני ערבים הנוכחי, בנימין גור אריה, שמונה בינתיים ליועצו של שר החוץ. וייצמן מתנגד לחידוש הלשכות המחוזיות של היועץ לענייני ערבים, שבוטלו על ידו. וייצמן מבקש להסדיר עוד לפני הרוטאציה גם את בעיית קרקעות הערבים, שנסגרו בשטח אש 9.

צה"ל פינה עשרות מתנחלים מחבל עזה בתל־סולטן

פרס: העברת פליטי קנדה לתל־סולטן תבוצע במלואה

כל עוד אין ערעור של שר כלשהוא על החלטה קודמת בממשלה

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

יש החלטה מדינית לגבי העברת פליטי מחנה קנדה מהצד המצרי לצד הישראלי, לתל־סולטן, וכל עוד אין ערעור של שר כלשהו בממשלה על ההחלטה הקודמת — היא תבוצע במלואה" — כך אמר ראש הממשלה, שמעון פרס, בתגובה ראשונה לבעיית פליטי מחנה קנדה והמחלוקת בנושא זה.

בשיחה עם סופר "הארץ" במהלך ביקור בבאר־שבע אמר ראש הממשלה, כי הוא קיבל מכתב מניסים זוילי, מהמחלקה להתיישבות, ובו הוא מציע להעביר את הישוב נצרים ממקומו ולשכן במקום זה את פליטי מחנה קנדה. פרס אמר כי "הצעה זו תיבדק כמו כל הצעה אחרת".

כוחות צה"ל מתוגברים פינו אתמול בלילה עשרות מתיישבי חבל עזה, אשר הקימו התנחלות באזור תל־סולטן. המתיישבים פונו ללא שימוש בכוח והובלו לתחנת המשטרה ברפיח. לסופר "הארץ" נודע, כי במשטרת רפיח נפתח תיק פלילי נגד 32 מהמתיישבים והם האשמו באשמה של כניסה בלתי חוקית לשטח סגור. מקור משטרתי בכיר אמר אמש, כי "אם המתנחלים יבצעו התנחלות נוספת הם ייעצרו ויוגשו נגדם כתבי אישום". ל"הארץ" נודע כי בכוונת המתיישבים לבצע פעולות התנחלות נוספות בתל־סולטן.

אתמול הגיעה לתל־סולטן קבוצה שניה של נציגי משפחות הפליטים ממחנה קנדה. הקבוצה הגיעה בליווי של קצין צבא מצרי. הם סיירו במקום ושבו לשטח המצרי. נודע כי גם קבוצה זו הביעה שביעות רצון מתל־סולטן. מקור בממשל האזורי אמר, כי הקבוצה הבאה תגיע בעוד שבועיים.

צה"ל הרג שני מחבלים במזרח רצועת הביטחון

מאת ראובן פדהצור

כוח של צה"ל הרג שני מחבלים, בגזרה המזרחית של רצועת הביטחון. הכוח זיהה ביום ראשון לפנות בוקר כמה מחבלים ופתח לעברם באש. מן הזירות נדרגו שני מחבלים. ליד גופותיהם נמצאו רובי קלצ'ניקוב, רימונים, מחסניות, רימונים וציוד אישי.

הבית הארצי
הארץ חדשות
מתפרסם היום
בעמודים
7, 8, 9, 10, 11, 16,
17, 20, 21, 22, 23, 24
רח' הנגב 4 ת"א 03-371261. המחיר למלה ביום חול 2 ש"ח כולל מע"מ. ביום שישי וערבי חג 3.5 ש"ח כולל מע"מ.

באיגרת ששיגרה סוריה לליגה הערבית:

דמשק: תגבורות ואיומים ישראליים בגבול לבנון

האלוף דן שומרון: הצבא הסורי משקיע משאבים גדולים בעבודות ביצורים בבקעה.

מאת סופר "הארץ" לענייני ערביים

סוריה הגישה אמש איגרת לליגה הערבית, בה היא מודיעה על "איומים ותגבורות" ישראליות לאורך החזית והגבול הלבנוני. אמצעי התקשורת הסוריים המשיכו אתמול לדווח "על תוקפנות ציונית אימפריאליסטית" קרובה על סוריה. במקביל הודיע עדפאת בראיון ל"אל־חוואדת" המופיע בלונדון, כי "בריה"מ פעלה במהירות, כדי לעצור תוקפנות ישראלית על מתנות אש"ף בלבנון". תחנות השידור בביירות מסרו אתמול, כי מטוסים ישראליים חגו בדמי הדרום. עבדו את מחסום הקול וגרמו לניפוץ שמשות הבתים. עוד נמסר כי הנשיא מובארק והמלך חוסיין עומדים להיוועד בימים הקרובים בעקבה וכי שר ההגנה המצרי אבו־גזאלה יבוא לרבת־עמון בשבוע הבא.

"הכוחות הלבנוניים" (הנוצרים) החזירו אמש את סוריה ובני בריתה בלבנון, כי ישביתו כליל את נמל התעופה הבין־לאומי של ביירות, אם ייפגע נמל התעופה הבין־לאומי החדש האלאת באיזורים הנוצריים. הנמל החדש יפעל החודש. בהודעה ששידר אמש רדיו "לבנון החופשית" נאמר: "אם שיפעלו שני נמלי התעופה או שאף אחד מהם לא יפעל". האזהרה באה בעקבות ידיעה על נמל האלאת זמן קצר לפני שמטוסו של הנשיא ג'מייל המריא משם בדרכו לתוניס. בינתיים שב אמש ג'מייל לביירות, לאחר שנועד בתוניס עם הנשיא בורגיבה ודן עימו בהפעלת "מסוריה בין־ערבית" בלבנון, שתהליך את הנוכחות הסורית. ג'מייל נועד גם עם עוזרו של עדפאת, אבו־איאד. המקיים עימו קשרים אישיים זה שנים. בביירות נפוצו שמועות כי מטוסו של ג'מייל, שעשה חניית ביניים בפאריס נחת לזמן קצר בקהיר והנשיא הלבנוני נועד עם מובארק. במקביל, האשים יו"ר "החזית הלבנונית", כמיל שמעון, את סוריה, שהיא מנהלת מלחמת טרור נגד לבנון הגורמת להרס ולהרג.

ראובן פדהצור, סופרו הצבאי של "הארץ" מוסר: "הסורים משתלטים לאט ובהתמדה על לבנון. דבר זה עלול להוות סיכון בעתיד". דברים אלה אמר אתמול סגן הרמטכ"ל, האלוף דן שומרון, בהרצאה שנשא בכנס עובדי מחשבים בחברת "דיגיטל", שהתקיים בכפר המכביה.

סופר "הארץ" מציין בהקשר זה, כי לאחרונה משקיע הצבא הסורי משאבים גדולים בעבודות ביצורים וחפירות בדרום בקעת הלבנון. בתקופה זו הוכלו הסורים להפסר עמדות וביצורים ודרומית לקו בו נערך הצבא הסורי מאז נסוג צה"ל מן הגיזרה המזרחית של דרום־לבנון. העבודות מתנהלות בקצב מהיר למדי ובשטח נמצאים כלים כבדים רבים. בשלב זה לא איש הצבא הסורי את המחפורות שבנה. בצה"ל עוקבים בעירנות אחר הפעילות הסורית.

סגן הרמטכ"ל אמר גם כי סוריה כיום היא מדינה מבודדת ולכן היא בונה לעצמה צבא גדול. "אך גם אנחנו וגם הסורים מבינים שהם אינם מסוגלים להוות איום קיומי עלינו. אם תהיה מלחמה, צה"ל יתמודד וינצח בה" אמר. לדברי האלוף שומרון הקיצוץ בתקציב הביטחון מביא לכך שאנו מאבדים את היכולת להמשיך פרוייקטים מאוד חשובים לנו. דבר זה מביא לשינויים בתפיסות ובתורות הלחימה.

מזכיר העימות הסורי־בריטי שאול צדקא מוסר, כי למרות הכחשותיה הנמרצות של משרד החוץ לידיעות כי הורה לסוריה להחזיר הביתה את אחד הדיפלומטים שלה בלונדון, נוכחת בבירה האנגלית ההערכה, כי סוריה אכן היתה מעורבת בניסיון לפוצץ לפני 3 שבועות את מטוס "אל על" בנמל האוויר "הית'רו".

נראה כי העימות הסורי־בריטי החריף לאחרונה, כאשר התברר שהשגרירות הסורית בעיר מסרבת להעמיד את אחד מאנשיה לחקירת הסקוטלנד יארד". למרות שהבטיחה לעשות זאת. עניין זה היה אף נושאו של שתי שיחות בין בכירת משרד החוץ הבריטי לבין השגריר הסורי, לטיף אל חיידר, שאינו מוכן לפי שעה לדבר עם העיתונות.

המחבל ניזאר הינדאווי סיפר לחוקריה, כי הדיפלומט הסורי הוא שמסר לו את מזוודת הנפץ.

משאל פור"י מיוחד ל"הארץ":

שליש מהציבור סבור: יש סכנה למלחמה עם סוריה

מאת סופר "הארץ"

שליש מהציבור בישראל סבור שעלולה לפרוץ מלחמה עם סוריה וכ־20 אחוז "אינם יודעים" אם מלחמה כזאת עומדת בשער — כך עולה ממשאל דעת הקהל הכלל־ארצי של מכון פור"י, שנערך בהזמנת "הארץ".

לשאלה "האם אתה חושב שיכולה או לא יכולה לפרוץ מלחמה עם סוריה בשנה הקרובה?", ענו 32.9 בחיוב ו־4.1 אמרו ש"יתכן" שתפרוץ מלחמה עם סוריה.

41.3 אחוז מהנשאלים אינם רואים מלחמה עם סוריה באפשרות סבירה קרובה. 21.7 אמרו, שהם "אינם יודעים" אם מלחמה עם סוריה עלולה לפרוץ בשנה הקרובה.

המשאל הקיף מדגם מייצג של 1200 איש ואשה, שרואיינו בראיונות אישיים בכל רחבי הארץ.

לוי האשים את שמיר בהשעיה מכוונת של חידוש הוועידה

וניצול פסק הזמן להתקפות אישיות והשמצות כלפיו

מאת אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

המתיחות בצמרת תנועת החירות התחדשה אמש כשסגן ראש הממשלה, שר השיכון, דוד לוי, האשים אישים בצמרת התנועה, ביניהם מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר, בהשעיה מכוונת של חידוש

(סוף בעמוד 2, טור 5)

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: מעוז קרני, חבר קיבוץ צרעה
על: המוקרטיה בתק"ם
(עמ' 2)

★

לשכת עוה"ד ממליצה לעגן בחוק את החיסיון העיתונאי
(עמ' 3)

★

דוד לוי יציע לממשלה פתרון תקציבי למשבר מושב משואה
(עמ' 3)

★

בעצבנות ובהיערכות ביטחונית חסרת תקדים נפתח פסטיבל קאן
(עמ' 5)

★

ועדה תבחן נהלי הביקורת של רואי החשבון לאור מסקנות ועדת בייסקי
(עמ' 6)

★

הערב — בראשונה בליל שבת — יוצגו סרטים ב־3 בתי קולנוע בחיפה
(עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). כתר מעונן חלקית. לפרקים יתכן גשם, בעיקר בצפון הארץ. ירושלים 11–17, נהריה 14–20, צפת 10–17, חיפה 15–21, טבריה 18–28, נצרת 16–20, עפולה 14–25, השומרון 14–20, תל־אביב 16–22, לוד 15–22, יריחו 18–29, עזה 17–20, באר־שבע 12–23, אילת 17–30.

מושלם יוקרתי וחסכוני
VIRO
מזגן רב מפוצל ששקט
טל. 052-451074

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4739	-0.0008
נוסעים	1.7519	-0.0009
שחור	1.6200	— —

בגליון זה 24 עמודים
בנוסף ל־40 עמודי מוסף שבת

כתר פלסטיק

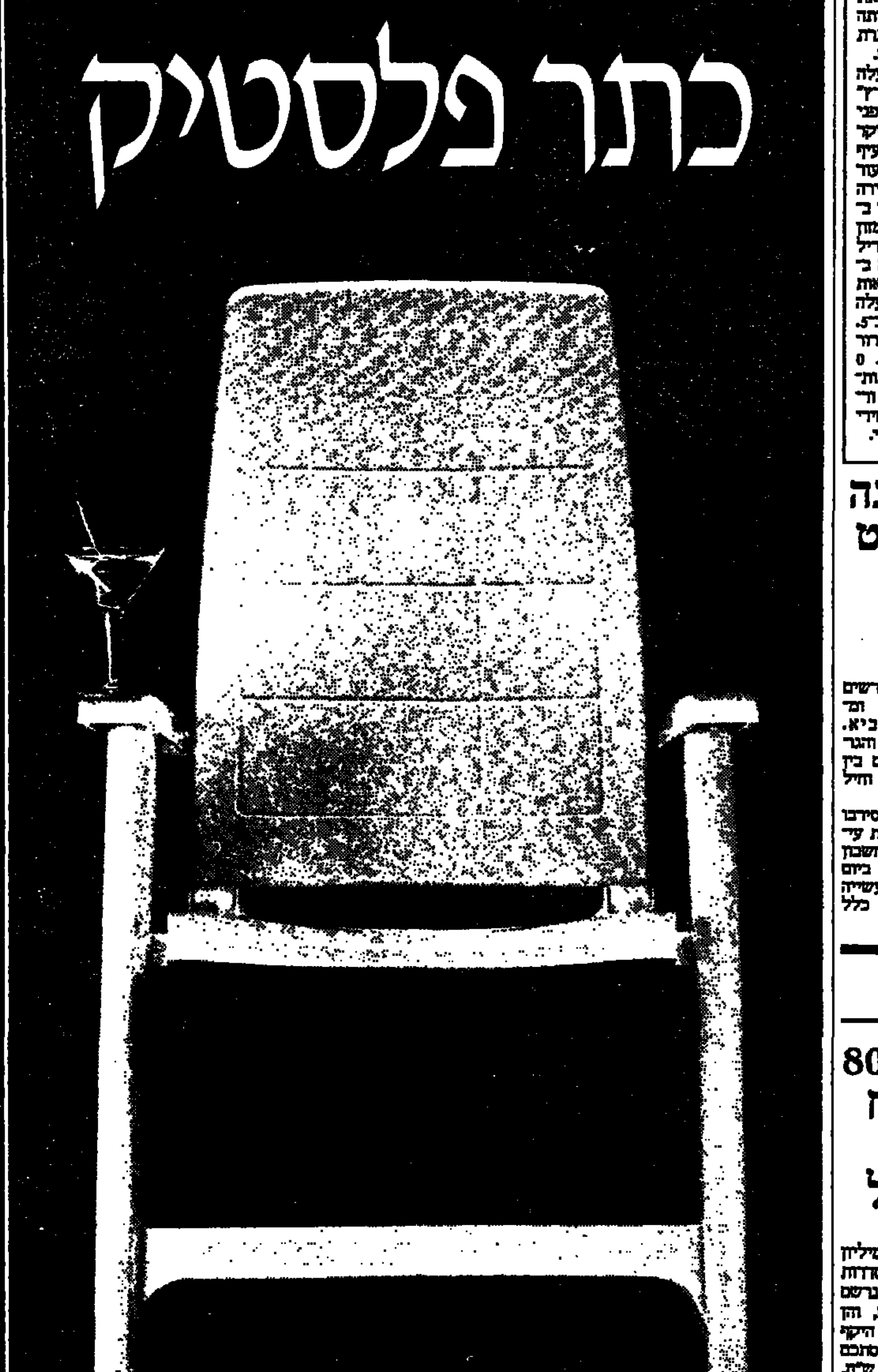

סגנון חדש בתרבות הפנאי: מערכות ריהוט יוקרתיות - כורסאות נ.נ. עם ריפוד צבעוני ושולחנות במבחר גדלים, מערכות כסאות מדגם גרדניה (Gardenia High Back) בעלי 6 מצבי משענת כולל קיפול.

להשיג ברשת חנויות כתר, רים, שקים, המשביר לצרכן, המשביר המרכזי, כלבו שלום וחנויות הרהיטים המובחרות.

KETER כתר
ריהוט לשעות הפנאי

هكذا من الأصل

שיחת היום / עקיבא אלדר

עם: בועז קרני, חבר קיבוץ צרעה
על: דמוקרטיה בתק"ם

קשה לי עם הריאקציה בתק"ם

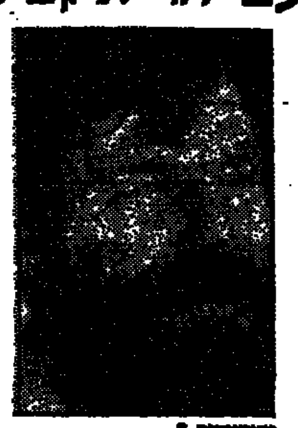

אתה נמנה עם אלה שנשארו היום מחוץ למרכז מפלגת העבודה. מה קרה?

היום התברר שוב שהתק"ם היא מעוז השמרנות. לחברי התק"ם בוועידה ניתנה אפשרות להצביע בעד או נגד רשימה מוכתבת שחולקה להם. לא היתה אפשרות לבחור חלק מתוכה. מנעו למעשה כל אפשרות של התמודדות. הפתיע אותי ש־57 חברים הצביעו נגד הרשימה המוסכמת של 116 המועמדים למרכז.

מי הרכיב את הרשימה הזו?

יש ועדה מסדרת ואלה שלא היו מוכנים להתנגד לפניה נשארו בחוץ. מזכיר התק"ם אהרן ידלין אמר שעוד נתגעגע לוועדה מסדרת ונראה שהגעגועים גברו על רבים. כל זה קרה שבועות אחדים אחרי שוועידת המפלגה החליטה על ביטול הוועדות המסדרות.

על פי איזה מפתח שיבצה הוועדה המסדרת את המאושרים?

הם דאגו לאיזון המקודש בין מחנה רבין למחנה פרס. היה חשש אצל האיחוד שהמאוחד ישיג רוב בבחירות האישיות ולכן העדיפו רשימה מוסכמת "אן בלוק". היקצו כמובן מקומות לנציגי הבקעה ורמת הגולן.

ובתוך כל זה השאתה מנהל את הייך?

עברנו הידרדרות חברתית של התק"ם. אחר כך באה ההסתבכות עם בלס בתחום הכלכלי ועכשיו זה קורה בתחום הפוליטי. אני עצמי חי טוב עם החברה בצרעה, אבל קשה לי עם הריאקציה בתק"ם שהתנגדה למחוק אפילו את דרום רצועת עזה מאיזורי הביטחון במצע המדיני של המפלגה.

אולי יש לכם בעיה של מנהיגות שתתווה לכם דרך.

אתה רשאי למחוק את ה"אולי". מה שגלילי אמר נשאר מקודש וכבר ארבע שנים לא התכנס שום פורום פוליטי של התק"ם לשום דיון. אני חושש שבניגוד לבחירות הקודמות שבהן הצביעו כעשרים אחוז בעד ר"ץ ולובה, יהיו הפעם רבים יותר שלא יצביעו למפלגת העבודה.

הערכה במערכת הבנקאות:

הבנקאים יתפטרו אך מועצות המנהלים ימנו אותם לתפקידים בכירים בחו"ל

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לעניני כלכלה

במערכת הבנקאות מעריכים שה"ה ארנסט יפת יו"ר בנק לאומי, רפאל רקנאטי יו"ר קבוצת דיסקונט ואהרן מאיר מנכ"ל בנק המזרחי יתפטרו בסופו של דבר מתפקידיהם על פי המלצות ועדת בייסקי אך יהיה זה בגדר צעד פורמלי בלבד.

נראה שהבנקאים יצפו שמועצות המנהלים של הבנקים (בראש המועצות של בנק לאומי ובנק דיסקונט עומדים ה"ה יפת ורקנאטי בעצמם) יקבלו את התפטרותם מראשות הבנק אך ישילו עליהם תפקידים בכירים בחו"ל. אחד מפרקליטי בנק לאומי ארנסט יפת בוועדת החקירה לעניין מניות הבנקים הביע דעה דומה במאמר שפירסם ב"דבר" אתמול.

ישיבות ביום א'

יו"ר בל"ל ארנסט יפת חזר שלשום מחופשה בחו"ל. ביום ראשון אמורה להתקיים ישיבה נוספת, שלישית, של מועצת המנהלים של הבנק שתדון בדו"ח בייסקי. חוגים פיננסיים לא מוציאים מכלל אפשרות שיפת יתפטר בימים הקרובים מתוך הנחה שיוצע לו על ידי מועצת המנהלים תפקיד בחו"ל. גם דירקטוריון בנק דיסקונט יתכנס ביום ראשון לישיבה נוספת לדיון בדו"ח בייסקי.

רקנאטי עדיין לומד

יו"ר מועצת המנהלים של בנק דיסקונט ושל חברת אי. די. בי. רפאל רקנאטי הופיע אתמול בכנס העובדים הבכירים של הבנק שנערך בבנייני התערוכה בתל אביב. כנס זה שהיה צריך להיערך לפני יותר משבוע נידחה במקביל לביטול מסיבת העתונאים שעמדה לקיים אז הנהלת בנק דיסקונט מחשש לשאלות בעניין דו"ח בייסקי.

בהופעתו לפני כ־800 מבכירי בנק דיסקונט אמר רקנאטי שהוא נמנע מלהתייחס לדו"ח בייסקי שכן הוא עדיין לומד אותו.

אלפי תושבים

(סוף מעמוד 1)

לאחר שהוטס במסוק מעל לאזור הכור בצ'רנוביל. בליקס אישר ידיעות, כי אלפי אנשים, מתאמצים בעזרת רובוטים, לאטום את הדליקה הפנימית בכור שנפגע ולמנוע התפשטותה לאחד מ־3 הכורים הסמוכים. עשרות מסוקים שופכים עפר על הכור שנפגע, כדי להחניק את הדליקה הפנימית.

מדען סובייטי בכיר אמר: "אין אנו עובדים רק ליד הכור שנפגע, אלא גם מתחתיו..." מדען מערב גרמני אמר בוואשינגטון, כי נציג סובייטי שאל אותו איך למנוע ש"מסה מותכת רותחת" תבקיע את דרכה דרך יסודות הבטון של בניין הכור.

מומחים מערב גרמניים אמרו, כי ייתכן שהמסה הנמצאת בשלב התכה בכור, כבר שוקעת באדמה, לאחר שפרצה דרך יסודות הבטון. דבר זה מצביע על כך, שהשלטונות לא הצליחו להתגבר על מסה זו, בה שורר חום גבוה ביותר.

אסון הכור מאפיל על חגו הגדול של בריה"מ, ה־9 במאי, יום הניצחון על גרמניה הנאצית.

ראש ממשלת אוקראינה, אלכסנדר ליאשקו אמר אתמול כי "הטמפרטורה של הכור שנפגע ירדה עד 300 מעלות צלזיוס. פירוש הדבר, שהדליקה נפסקה למעשה. הקרינה יציבה ובמגמת ירידה".

ליאשקו אמר דברים אלה לקבוצה הראשונה של כתבים זרים שהורשו לבקר בקייב מאז האסון שפקד את הכור ב־26 באפריל.

צ'רנוביל, בעלת אוכלוסיה של 30,000 נפש, שוכנת כ־20 ק"מ מהכור הגרעיני. השלטונות מסרו, כי כ־40,000 תושבים פונו ממנה ומשלוש עיירות אחרות — 36 שעות לאחר האסון.

ראש ממשלת אוקראינה גילה, שהפינוי נעשה בשני שלבים. ב־27 באפריל הקיף הפינוי איזור ברדיוס 10 ק"מ מסביב לכור. במועד מאוחר יותר החליטו השלטונות לפנות את התושבים ברדיוס 30 ק"מ. שלב זה הושלם ב־4 במאי.

ליאשקו אמר, כי מחוץ לאיזור של 30 קילומטר, כמות הקרינה באוויר אינה כזו שיש מקום לדאגה. המים במאגר של קייב ובנהר פריפאט נקיים.

תאונה בנסיבות חריגות

ליאשקו ציין, כי התאונה אירעה בדרך לא־רגילה, "לא כפי שניתן היה לצפות על בסיס ידע מדעי. תחילה היתה התפוצצות קטנה ופליטה של כמות קטנה של חומר רדיואקטיבי".

כשנשאל, למה היה דרוש זמן כה רב כדי לעמוד על ממדי התאונה, השיב כי "הידיעות הראשונות הראו שאין מקום לחששות".

עוד אמר, כי 230 צוותים רפואיים מאיזורים אחרים באו כדי לסייע בטיפול בנפגעים. כל הנפגעים נתונים לפיקוח רפואי קפדני והם מנהלים חיים תקינים.

האסון לא יפגע בעתיד הכוח הגרעיני בבריה"מ, אמר ליאשקו. לדעתו, תימשך הקמת תחנות כוח גרעיניות.

פיצויים לנפגעים

אמש הודיעה ממשלת בריה"מ על החלטתה להעלות את שכרם של האנשים העובדים עדיין באיזור של 30 ק"מ מסביב לכור הגרעיני בצ'רנוביל.

בהודעה, שפורסמה על ידי הטלוויזיה הסובייטית, נאמר עוד שכל אלה שנפגעו במהלך התאונה יקבלו פיצויים ויזכו לטיפול רפואי חופשי בבתי הבראה ממלכתיים. אנשים שלא יהיו מסוגלים לעבוד, יקבלו את מלוא שכרם.

מלוס אנג'לס נמסר, כי מומחים אמריקאים וסובייטים ביצעו ניתוחי השתלת מח עצמות אצל עשרה מ־33 קורבנות האסון בצ'רנוביל, שהוטסו למוסקווה כדי לזכות לטיפול שיציל את חייהם. מח העצמות נתרם ע"י הילדים של החולים.

רוברט גייל, פרופ' לרפואה מקליפורניה, הנחשב כאחד המומחים הגדולים בעולם בהשתלת מח עצמות, אמר בשיחה טלפונית ממוסקווה, שהמנתחים מתכוננים לבצע ניתוח או שניים מדי יום.

איל־ההון האמריקאי ארמנד המר, סייע בארגון המשלחת הרפואית מארה"ב.

תושבים נמנעו מנשיקות

שר הבריאות של אוקראינה, אנטולי רומאנצ'נקו, מסר אתמול לסוכנות "טאס", כי מספר תושבים של קייב שנתקפו בהלה, לקחו תרופות בעקבות האסון הגרעיני, וכעת מטפלים במספר מקרים של הרעלות בבתי־החולים של בירת אוקראינה.

יואב טוקר, סופר "הארץ" בצרפת מוסר:

דיווחים שהגיעו ביממה האחרונה ממוסקווה מצביעים על עצבנות גוברת והולכת בקרב הקהילייה הדיפלומטית המערבית בבריה"מ, על רקע המסתורין וההשערות הסובבים את האסון בכור הגרעיני בצ'רנוביל. מומחה גרעין צרפתי, שיצא בתחילת השבוע למוסקווה, הואשם על־ידי חברי הסגל הדיפלומטי הצרפתי במוסקווה, בשיתוף פעולה עם קשר השתיקה וההטעייה של השלטונות הסובייטיים, מאחר שביקש "לתת אמון בשלטונות הסובייטיים".

דניאל דגן, סופר "הארץ" באירופה מוסר מבון:

בצעד חירום מפני אפשרות של החדרת כמויות נוספות של קרינה גרעינית למערב אירופה, הטילה אתמול נציבות השוק המשותף איסור מיידי על יבוא מוצרי בשר ממזרח אירופה. היום עומדת הנציבות להודיע על איסור של יבוא חלב ומוצרים חקלאיים נוספים.

סוכני נסיעות במערב אירופה מדווחים על המשך גל הביטולים בטיסות לבריה"מ ולמדינות אחרות בגוש המזרחי. רומניה ויוגוסלאוויה, שהפכו בשנים האחרונות ליעד פופולארי לתיירים אירופיים, יסבלו כנראה מביטולים של עשרות אלפי לינות.

ממשלות אחרות במערב אירופה הודיעו בינתיים, כי הן יפצו את החקלאים בארצותיהן על העדר אפשרות למכור חלב וירקות בכמויות המקובלות.

בסקנדינאביה, במדינות בנלוקס, במערב גרמניה ובאיטליה חדלו רוב הצרכנים לקנות סלט וחלב טרי, הם מצמצמים גם את הקניות של מוצרים חקלאיים אחרים. בצרפת, לעומת זאת, לא נראה עד כה מגמה של צמצום בקניות.

בעקבות אסון הכור הגרעיני בצ'רנוביל ממליצים מומחים וארגונים שונים כאן על הימנעות מאכילת סלט טרי, משתיית חלב טרי, מבילוי בפארקים ציבוריים ובמשטחי דשא, ועשיית מקלחות בכל ערב כדי לשטוף שרידים אפשריים של קרינה. לילדים מומלץ לא לשחק בארגזי חול.

"איזווסטיה": המנהיגים המקומיים לא קיבלו החלטות

מוסקווה (ע"צ). ביטאון הממשלה הסובייטית "איזווסטיה" מתח אתמול ביקורת על חוסר יכולת ההחלטה של אחדים מן המנהיגים המקומיים בשעות הראשונות, לאחר שאירע האסון בכור הגרעיני של צ'רנוביל ב־26 באפריל.

"אין טעם להסתיר את העובדות: במצב חריג זה, התברר כי כמה מהעובדים לא גילו נחישות מספקת ואף לא היו מוכנים לקבל החלטות", כותב העיתון הסובייטי.

עובדי סולל בונה

(סוף מעמוד 1)

האוצר לאשר את פידיון המניות הבנקאיות בסך של קרוב ל־40 מיליון דולר. סכום זה אמור לשמש מקור עיקרי של חברת העובדים כדי לסייע לחברה.

נמשך ליבון תנאי הפרישה והפיטורים

אתמול המשיכה בעבודתה הוועדה ההסתדרותית המיוחדת המטפלת בתנאי הפרישה והפיטורים של עובדי הקונצרן, והגישה לעובדים את הצעתה לתוכנית פרישה: 100%+5% לכל שנת עבודה, פיצויים ומסלול פנסיוני, שבחלקו יהיה מתקציב שותף של הקונצרן, עד שהעובדים יגיעו לגיל המזכה אותם בפנסיה מהקרנות ההסתדרותיות.

ועדת הכספים לא אישרה הסיוע לסו"ב

ועדת הכספים של הכנסת לא אישרה אתמול את הורדת כספי הסיוע לסולל בונה. סיעת הליכוד בוועדה קיימה התייעצות סיעתית, שבסיומה החליטו חבריה לתמוך עקרונית בתוכנית ההבראה, וכך היה. כמו כן נתקבלה החלטה משמעותית שעלולה להביא לפריצת נוספות בתקציב, לפיה תתמוך הוועדה בהחלטות להעניק סיוע בדומה לסולל בונה, גם לגופים פרטיים בענף הבנייה הנמצאים בקשיים. כתנאי לקבל סיוע נמצאת כעת רסקו והבראה גם גיבור.

יו"ר הוועדה ח"כ אברהם שפירא הבהיר, כי אין לראות בהחלטת הוועדה מאתמול אישור להורדת כספי הסיוע, וכי על מתן אישור זה תתקיים הצבעה במועד מאוחר יותר.

האישור הסופי להורדת הסיוע מותנה כעת בחתימת הסכם בין סולל בונה למשרד האוצר. הסכם זה נועד להבטיח את ביצוע תוכנית ההבראה. הוא יובא לאישור ועדת הכספים, וכשיאושר תתקיים ההצבעה על הורדת כספי הסיוע.

הממשל מסרב עדיין לקבוע הקשר של סוריה לפיגועים

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וושינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הממשל האמריקאי מסרב בינתיים לקבוע, כי סוריה קשורה לפעולות הפיגוע בברלין ובלונדון. דובר מחלקת המדינה אמר אתמול, כי הנושא כולו נמצא בחקירה פעילה ולפיכך אין הוא יכול להגיב על הטענות שהושמעו, גם על ידי שר הבטחון יצחק רבין וגם על ידי גורמים אירופיים, ולפיהן סוריה עמדה מאחורי הפיגוע בדיסקוטק בברלין והניסיון להטמין חומר נפץ במטוס אל־על בהית'רו.

הדובר הסכים לומר כי מעורבותה של סוריה בטרור ידועה לארה"ב מזמן, ולפיכך היא עדיין מצויה ברשימת המדינות המסייעות לטרור. הוא גם ציטט את הודעות הנשיא רייגן למדינות התומכות בטרור.

הוושינגטון פוסט מסר אתמול, כי הממשל מתכנן שורה נוספת של סנקציות כלכליות נגד לוב, ובהן מניעת נחיתת מטוסים לוביים בארה"ב או צמצום אישורי הנחיתה, וכן פניה למדינות אירופה להמשיך כספים ממוסדות פיננסיים לוביים או ממוסדות בהם יש ללוב אינטרסים כלכליים. דובר הסטייט דיפארטמנט אישר כי הממשל בוחן באופן שוטף אמצעים ושיטות ענישה נגד לוב, אך נמנע מלאשר את דברי הפוסט.

לוי האשים את שמיר

(סוף מעמוד 1)

קיפאון מוחלט, כאשר חירות חייבת להיות עדה היום יותר מתמיד ומסוגלת להגיב על אתגרים ויעדים צפויים.

לוי תקף בדבריו את מסע ההשמצות, שמנהלים נגדו "חברים בכירים בתנועת החרות", המנצלים את פסק הזמן שניתן, כדי להגיע להבנה ולהסכמה בין ראשי התנועה, כדי להפריך השמצות נגדו.

סגן ראש הממשלה קרא לשמיר ולראשי חירות להגיע להסכמה מיידית לגבי כינוס מהיר של המושב השני של הוועידה ולא יפעל בדרכים שיחייבו את הכינוס, כדי שניתן יהיה לבחור את מוסדות התנועה והעומדים בראשם. "אין חולק על כך שיצחק שמיר הוא מועמדנו לראשות התנועה ומועמדנו לראשות הממשלה לאחר הרוטציה. אך מי שרוצה לכנס את המושב השני של הוועידה רק לצורך זה, אינו רואה נכון את ההתפתחויות הפוליטיות" טען לוי.

ח"כ מיכה רייסר, מראשי מחנהו של השר לוי, התייחס בכנס לדברים שהשמיע שלשום בערב בתוכנית "מוקד" בטלוויזיה שר האוצר, משה ניסים, לגבי השהיית האיחוד בין הליבראלים לחרות. רייסר האשים את ניסים בהיתממות באומרו כי הליבראלים אינם מוכנים לדרישות חירות לגבי שיטת הבחירה של חברי הכנסת. ניסים פסל את הדרישה כי כל חטיבה תבחר בעצמה את מועמדיה. לדברי רייסר טוענים כיום כי לא ניתן להסכים לכך, בשעה שהליבראלים מקבלים במסגרת ההסכם שריון מועמדיהם לכנסת ברשימה המשותפת. לדברי רייסר, אם הליבראלים יוותרו על שריון המקומות שלהם, ניתן יהיה לאחד את שתי החטיבות לבחירה משותפת.

ועידת תנועת החרות ותיצל פרק זמן זה להתקפות אישיות והשמצות כלפיו.

לוי הודיע כי הוא מתכוון לאסוף חתימותיהם של 60 אחוז מצירי ועידת חירות, כדי לאלץ את השר משה קצב, יו"ר נשיאות הוועידה, לכנס באופן מיידי את המושב השני של הוועידה.

בפני נציגי סניפים מרחבי הארץ השייכים למחנהו קרא השר לוי לשים קץ לסחבת הפוגעת בתנועה ובתפקודה העלולה, לדבריו, ליצור

זכו בפיס

בהגרלת הפיס מבצעי של מפעל הפיס מס. 19/86 שהתקיימה ביום 8/05/86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 160,000.00 ש"ח זכה המספר 233575

כרוז המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 270,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 520,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 10,000.00 ש"ח זכה המספר: 395835

בסך 4,000.00 ש"ח זכו המספרים: 141483; 686660.

בסך 250.00 ש"ח זכו המספרים: 003210; 017558; 034337; 034736; 060052; 116303; 118548; 179056; 183267; 194468; 262695; 298803; 313097; 341065; 345053; 359957; 434081; 442875; 492142; 503847; 592536; 630070; 640916; 704911; 726203; 743686; 749813; 776607; 781078; 806902; 852997; 860677.

בסך 120.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0412; 1823.

בסך 20.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 958; 985.

בסך 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 237; 855; 962.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 2 זכו בסך של 2.00 ש"ח

בסך 4.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 013; 078; 173; 187; 203; 235; 293; 305; 367; 396; 434; 455; 486; 487; 508; 546; 624; 661; 662; 688; 799; 806; 812; 843; 878; 900.

בסך 2.00 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 14; 17; 18; 21; 27; 30; 32; 33; 41; 43; 49; 53; 56; 60; 61; 66; 71; 74; 75; 79; 82; 84; 88; 97.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

ראיתי שמעתי

שמחה בבית מודעי

אמש השיא שר המשפטים יצחק מודעי את בתו גלי (25) לדן מאירוביץ, בנוכחות 100 אורחים בלבד, ביניהם מספר מצומצם של פוליטיקאים וחברי סיעת הליברלים. החופה התקיימה בבית הכלה, וקבלת הפנים נערכה במסעדת "דיינר" בהרצליה פיתוח. מה שנחסך בהוצאות החתונה הושקע בתיעוד: חברת לירן להפקות וידאו גויסה למבצע גדול של הנצחת המאורע.

אילן שחורי

החתן יצחק מודעי

מי הפיל את הטיל?

האפשרות שחובבי רדיו או נערים שחמדו לצון הם שגרמו לאובדנו של הטיל האמריקאי ששוגר בשבוע שעבר, הועלתה על־ידי מומחי סוכנות החלל האמריקאים. המומחים בקייפ קנוורל העלו את הסברה, שהטיל "דלתא" סטה ממסלולו לאחר שמנועיו שותקו בעקבות פקודה ששוגרה למנועים. ואולם פקודה כזו לא הועברה על־ידי משגרים, ולכן ייתכן שמדובר בחבלה.

לאחר שסטה ממסלולו, פוצץ הטיל על־ידי האמריקאים שהודיעו כי כישלון השיגור, השלישי בתקופה האחרונה, עלול לקרקע את כל צי הטילים האמריקאי למשך חודשים, ואולי אף לשנה תמימה.

האפשרות שאלמוני גילה את אורך גל הרדיו של הטיל ושיגר הוראה מטעה לטיל נראית סבירה, ציין ביל ראסל, ראש תוכנית טיל הדלתא. זאת במיוחד לאחר שתחנת שידור פיראטית בארה"ב, הצליחה בשבוע שעבר לפלוש לשידור טלוויזיוני שהועבר באמצעות לוויין ולשדר את דבריה.

יהושע גלברג

ראובן מצייר את חבריו

מאז נחנך בית ראובן, מנסה האוצרת שלו, כרמלה רובין, למצוא עיקרון ארגוני חדש ליצירות ראובן, שיצדיק תערוכה חדשה.

במוצאי־שבת תיפתח בבית תערוכה שכותרתה "ראובן מצייר את חבריו", שחלקה הוצג כבר בחיפה. התצוגה בתל־אביב תיפתח על־ידי יצחק בן, ממבקרי האמנות הראשונים בארץ. בין הדיוקנאות אלה של חנה רובינא והאדריכל צבי גרינברג.

מיכאל הנדלזלץ

בעזרת השייס ואללה

חברת התעופה של פקיסטאן, "פיא", שונה מכל חברת תעופה אחרת הפועלת באירופה. בטיסה מפרנקפורט שבגרמניה לקופנהאגן, זמן קצר לפני הנחיתה, השמיע הרמקול את קולה של הדיילת: "נא להפסיק לעשן, להדק החגורות, ליישר המושבים. אם ירצה אללה, ננחת בעוד 10 דקות בקופנהאגן".
קופנהאגן

אליהו זהבי

תערוכה לליאו קונטיני

בחסות המכון האיטלקי לתרבות בתל־אביב ומנהלו אלברטו די מאורו, תיפתח במוצאי־שבת תערוכה מיצירותיו של ליאו קונטיני, ממשפחת קונטיני מפרארה ("הגן של פינצי קונטיני") בגלריה שרה קישון בתל־אביב.

הצייר בן ה־45, זנח קריירה של מהנדס גרעין מצליח וחי בארץ מאז 1967. כאן הוא מתמסר לציור ולמסעות ברחבי תבל. נקודת המבט של קונטיני כצייר דומה לזו של צלם שזוויות הצילום שלו הן בלתי־שגרתיות, ויוצרות התמקדות מפתיעה מסביב לנושא מוכר. מאז תחילת העשור הציג קונטיני במוזיאון של סאן פאולו בברזיל ובמוזיאון של אמנות מודרנית בפררה, עיר הולדתו באיטליה.

שולמית קיפרי

בעריכת עירית רוזנבלום

רצח מנהיג סוני בכביש ביירות־דמשק

ביירות (ע"צ). מנהיג סוני, נאסיב האטיב, המזכיר הכללי של "תנועת הפרטיזנים — האוונגארד של מאבק העם", נרצח עם שלושה מעוזריו בכביש ביירות דמשק. מקורות בביירות הוסיפו ואמרו כי גם קצין סוני, איש שירותי המודיעין הלבנונים, נרצח אתמול, כשה־ שעות לאחר שנחטף בשעות הבוקר בביירות המערבית.

גוויותיהם של האטיב ושל מלוויו, ביניהם אורח סורי, נתגלו אתמול בבוקר במכוניתו של האטיב.

האטיב נמנה עם מייסדי המפלגה הערבית הדמוקרטית הפרוגרסיבית.

הערכה שסעודיה תבקש לקנות נשק בריטי עקב סרוב הקונגרס בארה"ב

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). הסעודים שנאסר עליהם לקנות נשק בארה"ב בשל סירובו של הקונגרס, לא יהססו לחתום על חוזים צבאיים נוספים עם בריטניה. הערכה זו מתגבשת בלונדון לאחר שריאד גילתה עניין בחיזוק חיל הים שלה בשיחות המתקיימות עתה בין שר ההגנה שלה, סולטן איבן עבדול עזיז לבין עמיתו הבריטי ג'ורג' יאנגר.

אולם שהותו של השר בריאד מסובכת גם בשל העובדה שהוצאתה לפועל של עיסקת ה"טורנאדו" (בשווי 5 מיליארד ליש"ט), נתקלת בקשיים בשל רצונם של הסעודים לשלם עבור החבילה הצבאית יותר כמויות נפט ממה שהתחייבה תחילה בגלל המשבר בשוק האנרגיה.

נטייה זו היא שהביאה את יאנגר לריאד באופן מפתיע, ולמרות הכחשות משרד ההגנה בלונדון נודע כי סעודיה עומדת על כך שחלק ניכר מן החוזים הבריטיים יושקעו בממלכה בצורת מפעלי תעשייה צבאיים.

בחירות למרכז מפלגת העבודה היו אתמול

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

במחוזות וסניפי מפלגת העבודה התקיימו אתמול הבחירות למרכז המפלגה לקראת המושב השני של ועידתה שיתקיים ביום חמישי בשבוע הבא.

המרכז החדש של העבודה יהיה בן 1,000 חברים כששני שלישים מבין נבחרים במחוזות המפלגה ושליש באמצעות הוועדה המסדרת שתאשר ועידת המפלגה. סביב בחירות אלו קיימות התרוצצויות הגדולות במפלגת העבודה ולחצים של אחדים מהשרים, ביניהם שר יעקובי ומוטה גור להחדיר את אנשיהם למרכז הבא, מאחר שמרכז זה הוא אשר יקבע ויבחר את חברי הכנסת של מפלגת העבודה על פי החוקה החדשה של המפלגה.

גם בתק"ם

סופר "הארץ" מציין כי אתמול התקיימו גם הבחירות בתק"ם לקראת המרכז החדש. לתק"ם 20 אחוז במרכז אולם הבחירות בתק"ם התקיימו באמצעות ועדה מסדרת, דבר שעורר התמרמרות רבה מצד אחדים מהחברים. אלו טענו כי הדבר נוגד את השיטה החדשה במפלגת העבודה הבאה לבטל את עניין הוועדות המסדרות.

שר המשפטים של ארה"ב מחר לארץ

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

שר המשפטים האמריקאי ארווין מיז יגיע מחר לביקור בישראל, ויסור בין השאר ל"יד ושם" ויתודר על פשעים נאציים.

מיז ייפגש עם ראש הממשלה ועם שרי החוץ, המשפטים והמשטרה ומניחים כי תיקי ולדהיים הנבדקים עתה גם במשרדו של מיז יידונו גם בפגישותיו בארץ.

הוא ינאם בשבוע הבא את בית הפרקליטים בירושלים ויהיה אורח אוניברסיטת תל אביב בכינוס משפטנים.

אחד מעוזריו של מיז יקבל לפגישה משלחת מטעם ארגון תאומי מנגלה, הטוען כי ברשותו ראיות שהפושע הנאצי עדיין בין החיים. עם זאת, נודע כי נציגים ישראלים שביקרו באחרונה בברזיל בלווית נציג משרד המשפטים האמריקאי התרשמו שיש ממש בראיות המצביעות כי העצמות המיוחסות למנגלה אמנם שייכות לו.

הדולר ירד ל־163 יין

לונדון (ע"ד). הדולר ירד אתמול לשפל לעומת היין היפני בלונדון, ולפי שעה אין סימנים לבלימת ירידתו.

הדולר נסחר אחר הצהריים בסביבות 136.55 יין, יין וחצי פחות מביום רביעי. קודם לכן ירד עוד יותר והגיע ל־163.10 יין.

סוחרים אמרו כי הבנק המרכזי של יפאן אמנם קנה אתמול דולרים במסחר בטוקיו, אך לא הצליח לבלום את ירידת הדולר.

ארה"ב מגלה אדישות כלפי ירידת המטבע שלה, והיא רואה בכך תרופה לגרעון המסחרי הענקי בינה לבין יפאן.

המעלות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	9	15	גשם	10	15
אתונה	15	20	מע"ח	16	23
בוקרשט	7	17	בהיר	11	20
בזיל	9	15	גשם	12	16
וינה	10	20	מע"ח	15	24
ז'נבה	10	15	גשם	9	16
לונדון	9	14	גשם	9	12
ליסבון	11	17	מע"ח	12	16
מדריד	10	19	מע"ח	7	15
ניו־יורק	15	25	מע"ח	12	24
פאריס	7	15	גשם	7	12
פרנקפורט	10	14	גשם	12	16
ציריך	8	15	גשם	11	15
קהיר	19	25	מע"ח	18	28
קופנהאגן	7	9	גשם	13	16
רומא	13	21	מע"ח	12	20
שטוקהולם	6	15	גשם	11	20

אל על

מודעות לוח ומשפחתיות
הלוח הארצי
הארץ חדשות
מודעון
24 שעות ביממה 03־38 38 38 24 שעות ביממה

מבצע מוראל

ביום העצמאות, 14.5.86, בשעה 11.00 בבוקר, ייערך כינוס ארצי של כל הילדים שעלו לארץ במבצע מוראל. אורחי הכבוד: ג'יזל ודוד ליטמן

אלה שמות הילדים שהוברחו ממרוקו לישראל ביוני־יולי 61':

קבוצה ראשונה שיצאה ממרוקו בהפלגה למרסיי ב־26.6.61 עם 127 ילדים

קבוצה שנייה שיצאה בטיסה מקזבלנקה לניס ב־10.7.61 עם 93 ילדים

קבוצה שלישית שיצאה בטיסה מקזבלנקה לניס ב־19.7.61 עם 89 ילדים

קבוצה רביעית שיצאה באנייה מטנג'יר למרסיי ב־22.7.61 עם 147 ילדים

דברים: השר יעקב צור, שר הקליטה. ח"כ רפי אדרי, מ"מ הנשיא העולמי של קהילות יוצאי מרוקו. גב' מאשה לובלסקי, מזכ"ל נעמת. סם בן־שטרית, יו"ר תנועת ביחד. דוד אביהו, אורי גורדון, אלי דיין, שמואל שגב.
תכנית אמנותית: להקת מזרח ומערב והפייטן והזמר מרדכי בוזגלו.

הכינוס ייערך בגן אורנים, שד' רוקח תל־אביב. פרטים במשרדי תנועת "ביחד". טלפונים: 02־221262, 02־221263, 02־240121, 02־232407

הודעה

מה מתבשל?

קראו החודש
ב- מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוחה ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.
המחיר: 1.85 ש"ח בלבד.

קראו החודש: ★ סודות המטבח ההונגרי: "גולאש פפריקש", "דיגוינצי", "דובוש" וכל השאר; ★ קורס לאמנות הבישול בקיסריה; ★ פלפלת ופפריקה; ★ הבצל – ערכו ושימושיו; ★ גלידה לפני הזמנה; ★ מדור יינות. בתוספת מתכונים מיוחדים ושאר המדורים הקבועים.

- הפצה ע"י: "גד – חברה להפצה".
- מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

דוד לוי יציע לממשלה פיתרון תקציבי למשבר של מושב משואה

ייפגש הבוקר עם חברי מושב שבבקעת הירדן שחסמו אתמול את כביש הביקעה למשך יותר מחמש שעות ★ 28 מהמפגינים נגררו לניידות המשטרה הובלו למשטרת שכם ומשם למשטרת חיפה

מאת אורי ניר

סגן ראש הממשלה, דוד לוי ייפגש הבוקר עם חברי מושב משואה שבבקעת הירדן, שאתמול חסמו את כביש הביקעה למשך יותר מחמש שעות, יברר את בעיותיהם, ויעלה אותן בישיבת הממשלה ביום א'. לדברי מקורבי לוי, יש בכוונתו לגבש עד ישיבת הממשלה, פתרונות תקציביים מעשיים לשם חילוץ מושב משואה מהמשבר.

צמיגים בוערים

35 משפחות ממשואה חסמו את הכביש מול הכניסה למושב באמצעות טרקטורים וצמיגים בוערים. פעילים בישוב מסרו אמש כי החליטו לחסום את הכביש במחאה על כך שארגון מושבי הדרום הפסיק השבוע את אספקת המצרכים למושב, וזאת משום שהמושב צבר חובות כבדים לארגון. לדברי החברים במשואה הגיע המצב לכדי כך שלא נותרו מצרכי מזון במכולת המושב.

בשעות הבוקר התקיימו מגעים עם חברי המושב השובתים, כדי לדאוג לפינויים בלא להפעיל כוח. החברים דרשו להיפגש עם ראשי הגורמים המיישבים. משלא הגיעה היענות של גורם כלשהו להיפגש

דוד לוי

עם המפגינים, הוחלט על פינויים בכוח.

שמות צבאי

המקום הוכרז שטח צבאי סגור. ד 28 מהמפגינים נגררו לניידות המשטרה, והובלו למשטרת שכם. משם הועברו למשטרת חיפה. לדברי נשות המצורים, עצרה המשטרה עשרים ושמונה ראשי משפחות, מקרב שלושים וחמש המשפחות המתגוררות בישוב.

בעקבות הפינוי נודע כי השר לוי הביע נכונות להיפגש עם ראשי המושב ועם ראש המועצה המקומית בקעת הירדן. הפגישה נועדה לשעה 10 הבוקר.

בתמסקין דיווח לראש הממשלה אברם צהר. סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר: שר החקלאות אריק נחמקין נפגש אתמול עם ראש הממשלה לדון אתו על בעית המצוקה הכלכלית של מושבי רמת הגולן ובקעת הירדן. בחלק מהמושבים הללו מגיעים החובות המצטברים ל־2 עד 3 מיליון דולר, והם בחוקת פושטי רגל. לדברי נחמקין מרבית החובות אלה נובעים מכך שהמושבים ביצעו בשנים האחרונות השקעות ברכישת אמצעי ייצור באשראי בריבית קצוצה.

ראש הממשלה הבטיח לנחמקין כי מיד לאחר סיום עבודתה של הוועדה אשר הוקמה לבדיקת מצבם של ישובים אלה יוזמן פגישה עם שר האוצר החדש ועם ראש מחלקת ההתיישבות בסוכנות כדי למצוא דרך לסייע למושבים הללו. הוועדה לבדיקת מצב המושבים בבקעה וברמת הגולן הוקמה עוד לפני שבועות מספר, אך עד עתה לא הגיע למסקנות כלשהן.

אנטולי שצ'רנסקי בהגיעו לביקור ראשון בארה"ב:

"אדבר על כ־200,000 יהודים סובייטים שביקשו להגר אך לא יכולים להצטרף לבני עמם"

(ע). אנטולי שצ'רנסקי הגיע אתמול לביקור ראשון בארה"ב וכמאתיים אנשים קידמו את פניו בהתלהבות בנמל התעופה קנדי.

שצ'רנסקי, יעשה 10 ימים בארה"ב. ביום א' ישא את דברו למען יהודי בריה"מ, בעצרת המונים בניו יורק, ובשבוע הבא ייפגש עם הנשיא רייגן ועם מנהיגי הקונגרס בוושינגטון.

"אדבר על אלה שנשארו ברוסיה, על אסירי מצפון, כ־200,000 יהודים סובייטים שהביעו את רצונם להגר אך אינם יכולים להצטרף לבני עמם," אמר במסיבת עיתונאים בנמל התעופה של ניו יורק. הוא הודה לנשיא רייגן ולעם האמריקאי על שפעלו למען שחרורו.

שצ'רנסקי אמר לכתבים כי הוא מאמין שיהודים סובייטים יוכלו להגר רק אם יהיה אמון בין ארה"ב לבין בריה"מ, ויכובדו הסכמי זכויות האדם כגון הסכם הלסינקי משנת 1975 על בטחון ושיתוף פעולה באירופה. "הסכם הלסינקי הוא דוגמה של הסכם שנותנו אך מעולם לא כובד בבריה"מ".

רעייתו של שצ'רנסקי, אביטל, לא התלוותה אליו, על פי עצת רופאה.

שצ'ראנסקי הגיע אתמול לניו־יורק והתקבל בפרחים על ידי בנותיו של מתכנו הספרותי. הוא מתכוון להשאר בארה"ב שבועיים ולהפגש עם אנשים שפעלו לשחרורו ועם הנשיא רייגן. (צילום:א־פי)

לראות את איטליה – ולהיות בריא!

שילוב מיוחד של חופשת נופש ומרפא

מונטקטיני

בפרגו הבל טוסקנה, באמצע הדרך בין פלורנץ לפיזה – נמצאת מונטקטיני. באוויר, הנקי ונוף עוצר נשימה, מרוכזים אתרים היסטוריים ואמנותיים כמו פלורנץ, פיזה, סיינה וונציה. מי השתיה של מונטקטיני ידועים כמסייעים נגד מחלות ויראליות בכבד, במעיים, בכליות וכו'. המחיר כולל: פנסיון מלא במלון מעולה לשבעה ימים ★ טיפולים ★ ביקורים רפואיים ★ מי שתיה מיוחדים ★ טיול לפלורנץ ★ טיסה הלוך ושוב ★ הסעות למלון ולשדה התעופה.

החל מ־672 $
נציגים בלעדיים של "קרוצ'ה די מלטה"

אבאנו

לא רחוק מפדואה, מתנוצה המוחודה שוכנת אבאנו הידועה באחת מעיירות המרפא המעטרות באירופה, לטיפולים בכוח לות ראומטיות, דרמטולוגיות ואיזורי עצמות.

המחיר כולל: פנסיון מלא במלון מעולה ל־7 ימים ★ 6 אמבטיות בוץ ★ 6 עיסויים ★ שימוש בבריכות שחיה ★ ביקור רפואי ★ טיול לונציה ★ טיסה הלוך ושוב ★ הסעה מן המלון לשדה התעופה.

החל מ־623 $
נציגים בלעדיים של "פרזידנט"

המחירים כוללים מע"מ ו־15% דמי שירות.
המחיר חושב לפי 1 $ – 1,530 LIT.

פרטים והזמנות: שומרון טורס, רח' בן יהודה 62, תל־אביב טל. 282277/8/9 או אצל סוכן הנסיעות שלך.

חבילות הנופש בשיתוף "אל־על"

לשכת עורכי הדין ממליצה לעגן בחוק את החיסיון העיתונאי

עם זאת ממליץ הוועד כי טענת חסיון מצד עיתונאי תהא כפופה עפ"י חוק לביקורת בית־משפט

(עתי"ת). הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל, שהתכנס בתל־אביב, החליט כי בהועד הסדר חקיקתי הוא ממליץ ליזום חקיקה שתעגן בחוק את החיסיון העיתונאי. עם זאת, ממליץ הוועד כי טענת חיסיון מצד עיתונאי תהא כפופה עפ"י חוק לביקורת בית־משפט, כנהוג היום לגבי חיסיון של רופא ופסיכולוג.

בהחלטת הוועד המרכזי של הלשכה נאמר עוד, כי לאור השינויים בכללי האתיקה החדשים של עורכי־הדין, אשר נתקבלו ע"י המועצה הארצית של הלשכה בחודש ינואר השנה ואשר ממתינים עתה לחתימתו של שר המשפטים, הוא ממליץ בפני הוועדים המחוזיים של הלשכה בתחומי הארץ לא להגיש יותר קובלנות לבתי־הדין המשמעתיים נגד עורכי־דין בגין פרסום שמם ופרטיהם בכלי התקשורת.

על־פי כללי האתיקה החדשים, פרסום פרטים של עורך־דין בכלי תקשורת אינו מהווה עוד עבירה משמעתית, אם כי נשאר בתוקפו האיסור הקבוע בחוק על עורך־דין לעשות פרסומת לעצמו כעוסק בעריכת־דין.

הוועד המרכזי של הלשכה החליט לא לתת פומבי לדיוניו בעניין שני התיקים הנידונים עתה בבית־הדין המשמעתי של מחוז תל־אביב ואשר בהם נדרשים העיתונאים בדיבין ציטורין ריפעת נבו להעיד.

שיעור הבנות הלומדות מתימטיקה ומדעים מוגברת נמוך בהשוואה לבנים

בתיכוניים עיוניים בתשמ"ה: 19% בנות לעומת 31.8% אחוז בנים ★ השיעור המקביל של בנות במגזר הערבי, גבוה בהרבה ★ רוב הבנות בתיכונים מקצועיים, לומדות פקידות ורק בודדות – אלקטרוניקה וחשמל

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

שיעור תלמידות י"ב, בתיכונים עיוניים, בחינוך העברי, שלמדו מתימטיקה ומדעים ברמה מוגברת, לבחינות בגרות, היה בתשמ"ה, נמוך בהרבה משיעור הבנים (19% לעומת 31.8%). הפער לרעת הבנות נשמר, גם כשמדובר בלימוד מקצוע ריאלי בודד. בתשמ"ה למדו במתימטיקה ברמה מוגברת 33.8% בנות לעומת 48.1% אחוז בנים, בפיסיקה 6% בנות לעומת 21.7% בנים ובכימיה 6.5% בנות לעומת 8.4% בנים.

נתונים אלה הציג אתמול אורי אבנר, מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ביום עיון מטעם הוועדה למעמד האישה, במשרד החינוך. נושא יום העיון היה נתיתותן המספרית של בנות, בלימודים הריאליים והטכנולוגיה והצורך בהתערבות פעילה כדי לשלבן במסלולים אלה. חלק מהדוברים ציינו, כי בין הגורמים הבולטים למצב הקיים רעות קדומות של מורים ויועצים חינוכיים. יום העיון נערך בבית הספר להנדסאים ברמת אביב ויועד למפקחים וליועצים במערכת החינוך.

בבדיקת סוג המסלולים, שבהם למדו הבנות בכיתות י"ב, בבתי ספר מקצועיים בחינוך העברי, העלתה הלשכה כי בתשמ"ה, רק 1.5% מהבנות, למדו חשמל, מכשירנות וקירור, 2% אלקטרוניקה ו־2.6% בניין ואדריכלות. רוב הבנות התרכזו במסלולים המוגדרים נשיים: כ־50% בפקידות, כ־13% במלונאות, משק וסיעוד וכ־1.7% בתפירה ובאופנה.

השוואה בין המגזר היהודי למגזר הערבי העלתה, כי שיעור הבנות הערביות הלומדות בי"ב מתימטיקה ומקצועות מדעיים אחרים ברמה מוגברת, גבוה בהשוואה לזה של הבנות היהודיות (38.2% לעומת 19%). גם הפער בין שיעור הבנים והבנות הערביים, הלומדים מקצועות אלה היה קטן בהשוואה לזה במגזר היהודי. שיעור הבנים הערבים שלמדו מקצועות אלה היה 44.9% אחוז.

"תאונות כאלו קורות בכל הארצות" – הסביר בעברית איש משלחת הסובייטית

לדבריו, באסון צ'רנוביל מתו שני אנשים ונפגעו 204, מהם 18 שרויים במצב אנוש ★ הוזמנו לארץ ע"י תנועת הידידות ישראל־בריה"מ, להשתתף באירועים לציון יום הניצחון על גרמניה הנאצית

(ע). משלחת סובייטית הגיעה אמש לנמל התעופה בן גוריון בהזמנת תנועת הידידות ישראל־בריה"מ, להשתתף באירועים לציון יום הניצחון על גרמניה הנאצית.

בראש המשלחת עומד מאיר מרי ארנולד, חבר הסובייט העליון של אסטוניה ולשעבר סגן שר החינוך והתרבות של מדינה זו.

חבר אחר של המשלחת הוא אלכסנדר טובוגורודוב, מורה דובר עברית. בנמל התעופה השיב בעברית לשאלות על אסון צ'רנוביל: "זהו אסון גדול. הטכניקה מסובכת ותאונות כאלו קורות בכל הארצות. נוקטו כל האמצעים כדי לכבות את האש. עושים את כל הסידורים למנוע הדירת קרינה למי הנהרות ליד צ'רנוביל. כל האנשים ברדיוס 30 ק"מ פונו."

לדבריו מתו שני אנשים, ונפגעו 204 איש, ומהם 18 שרויים במצב אנוש. חלקם אושפזו במוסקווה.

לשאלה מדוע איחור להודיע לתושבים השיב: "זה קרה ערב חג 1 במאי והממשלה לא רצתה לפגוע בחגיגות".

במשלחת משתתפים עוד אלכסנדר ניקולייב, משורר, מלוחמי מלחמת העולם השניה, וסרגיי ביחל, מנרזון. בן הגיעו אמנים שישתתפו באירועים השונים.

המשלחת תשתתף בעצרת זכרון לחללי הצבא האדום במלחמה, שתיערך ב"יער הצבא האדום" ליד ירושלים.

אריה ריבנר סוכן ב.מ.וו. נעצר ל־8 ימים בחשד מרמה

שלושה עובדים בכירים בחברה שוחררו בערבות עד תחילת המשפט

(ע). אריה ריבנר, בן 42, מרצליה, מנהל חברת רסיקאר, סוכני ב.מ.וו. ויו"ר מועצת המנהלים שלה, נעצר אתמול ל־8 ימים בפקודת בית משפט השלום בתל אביב.

שלושה עובדים בכירים אחרים בחברה, דניאל ברגר, בן 33, מתל אביב, דן בגליבטר, בן 45, מפתח תקווה ושמחה בן מנחם, בן 40, מגבעתיים, שוחררו בערבות עד לתחילת משפטם.

באי כוח היחידה לחקירות הונאה בתל אביב, רס"ל חוי הרלף, ורס"ל בני שטרמלר, ציינו בבקשת המעצר כי החשודים השתתפו במכירת כלי רכב לנכים במחירים מופקעים שנוצלו ע"י שיטות חישוב שונות. בן רימו עולים חדשים, תיירים ואזרחים שקנו מכוניות ב.מ.וו. מהחברה.

נציגי המשטרה לא התנגדו לשחרורם של דן בגליבטר ושמחה בן מנחם בערבות, אך ביקשו את הארכת מעצרם של שני החשודים הראשונים ב־15 יום.

בפני בית המשפט הוצג המקרה של אשת שר המסחר והתעשיה, לילי שרון, שקנתה בחברת רסיקאר מכונית ב.מ.וו. ושילמה 50.000 ש"ח במקום 46.000 ש"ח. את ההפרש במחיר כיסו בחשבון תחת הסעיף אביזרים, שנופח, לטענת המשטרה, מעל ומעבר למחירים האמיתיים של האביזרים המיוחדים שהוזמנו ע"י הגברת שרון.

עורך הדין משה רימל, סניגורו של ריבנר טען, כי זו בעיה של חישוב השבונות, שהיא לטענתו בעיה אזרחית שיכולה להיבדק גם בלי שיישב ריבנר במעצר.

עו"ד אורי וגמן, סניגורו של דניאל ברגר טען, כי אין צורך שמרשו יישב במעצר בזמן החקירה, מכיוון שכל החומר והמסמכים נמצאים בידי המשטרה. כמו כן טען, כי למשטרה אין חשש ממשי שהחקירה תשובש אם ישוחרר מר ברגר.

שופט השלום בנימין קהלת רוחה את טענות הסניגורים וציין בהחלטתו: "התרשמתי מעדותו של חשב המשרד, שהדברים לא נעשו בתום לב או מתוך טעות. מובן, בשלב זה מדובר רק בחשדות, אך ממה ששמעתי עולה שאכן יש חשד סביר כי היתה כאן תרמית".

9 מתוך 10 הרבנים חברי מועצת הרבנות הראשית נבחרו מחדש

(ע). תשעה מתוך עשרת הרבנים, חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל, שסיימו את תקופת כהונתם במועצה, נבחרו אתמול בשנית לכהונה נוספת של 4 שנים, בבחירות שהתקיימו בהיכל שלמה בירושלים. התמודדו על עשרת המקומות שהתפנו, 15 רבנים ובתוכם גם העשרה היוצאים, אשר מתוכם נבחרו כאמור תשעה. לא נבחר מחדש הרב שמחה קוק מרחובות, במקומו נבחר למועצת הרבנות הראשית הרב יצחק גרוסמן ממגדל העמק.

תשעה הרבנים שנבחרו בשנית הם: הרב משה מלכה מפתח תקוה, הרב יוסף קאפח חבר בית הדין הגדול בירושלים, הרב יוסף שרבים מאשקלון, הרב רפאל בוריה־צבאן מנתיבות, הרב מנחם אושטאשאי מרמת גן, הרבנים דוד שלוש וישראל לאו מנתניה, הרב יוסף גליקסברג מגבעתיים, והרב שאול ישראלי מירושלים.

גוש אמונים מתכנן שורת סיורים וצעדה בשטחים

(ע). גוש אמונים יקיים ביום העצמאות צעדה בפסגת ג'בל כביר, שעליו שוכן הישוב אלון מורה, לציון עשור להתיישבות היהודית בשומרון. גוש אמונים הודיע גם לקיים סיורים בעין בידן, בשכם, בתל בלטה ובקבר יוסף.

דובר הגוש אמר בתשובה לשאלה עדיין לא נתקבל אישור לסיורים באיזור שכם, אך עם זאת קיבלו הבטחה עקרונית ממשרד הבטחון לאשר צעדה באיזור אלון מורה.

בצעדה, נאמר בהודעה, ישתתפו שרים, חברי כנסת ואישי ציבור.

פורק מטען חבלה

(ע) מטען חבלה נתגלה ביציאה מבית שמש ופורק ללא פגע אתמול בבוקר. המטען הונח בתחנת אוטובוס סמוך למסילת הברזל בכניסה לעיירה.

דורשים חוק שיאסור על הוצאת כתבי־יד עתיקים מהארץ

מאת נדב שרגאי

מוזיאון ישראל דורש מהיועץ המשפטי של משרד החינוך, ליזום חוק שיאסור הוצאת כתבי־יד עתיקים מהארץ. זאת בעקבות המכירה הפומבית של חפצי יודאיקה, שהתקיימה שלשום בבנייני האומה בירושלים. כתבי יד עבריים עתיקים נקנו במכירה זו על ידי סוחרים ואספנים מחו"ל.

המוזיאון כבר הפנה בעבר בקשות דומות למשרד החינוך, אולם לא נענה.

קבוצת עולים מאתיופיה נערכת לעבור ליישובי קבע בשטחים

קבוצה ראשונה מתגוררת מזה שלושה חודשים ביישוב נווה דקלים שברצועת עזה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

קבוצה של זוגות צעירים מעולי אתיופיה, הנמצאים בארץ שנה עד שנתיים, מתארגנת לעבור ליישובים ברצועת עזה ובשומרון.

לסופר "הארץ" נודע, כי קבוצה ראשונה של זוגות פלוס ילד ויותר, עברו לפני שלושה חודשים ליישוב נווה דקלים ברצועת עזה. ליישוב זה הגיעו 9 משפחות, כ־25 נפש, אך שלוש מהן עזבו לאחר שלא היו מרוצות מהמקום.

עוד נודע ל"הארץ", כי קבוצה נוספת של עולים המתגוררים בעפרה, מתארגנת לעבור ליישוב אלון מורה שבשומרון.

מקור מוסמך במשרד הקליטה אמר אמש, שאין מדיניות מכוונת של משרד הקליטה לעודד עולים אתיופים לעבור לשטחים, כי "זרוצה, עושה זאת על דעת עצמו".

מקור ביטחוני בכיר בשיחה ל"הארץ":

בחודשים האחרונים חל גידול מהותי בפיגועים ברצועת עזה

4 בקבוקי תבערה נזרקו לעבר עמדת צה"ל ליד מחנה הפליטים ג'יבליה – אין נפגעים

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

4 בקבוקי תבערה נזרקו ברמשית שלשום בלילה על עמדה של צה"ל בסמוך למחנה הפליטים ג'יבליה שברצועת עזה.

לדברי מקורות צבאיים, הגיחו אלמונים לעבר העמדה, זרקו 4 בקבוקי תבערה והתחמקו מהמקום. הבקבוקים התפוצצו מחוץ למתחם הצבאי ולא היו נפגעים.

כוחות הביטחון ערכו סריקות, שבמהלכן נעצרו מספר חשודים. אלה שוחררו במהרה.

מקור ביטחוני בכיר אמר ל"הארץ", כי בחודשים האחרונים חל גידול משמעותי במספר הפיגועים ובניסיונות הפיגוע ברצועת עזה. אותו מקור ציין, כי באחרונה מבצעי הפיגועים מתוחכמים ומבצעים פיגועים בתעוזה, הגל מריקת בקבוקי תבערה והנחת מטעני צד וכלה בדקירות אזרחים בשוק עזה.

בתחילת השבוע סייר ברצועת עזה ראש המטה הכללי, רב־אלוף משה לוי, בלווית אלוף פיקוד הדרום, האלוף אורי שגיא.

ערך את העמוד: חיים טל

להחליף אוויר

דירת נופש משלך בירושלים

החל מ־2,800 $*

קניה בטוחה – פרויקט פעיל (ולא על הנייר), שמאחוריו משקיעים אמריקניים. אתה רוכש לך חלק בדירת נופש מפוארת בירושלים. הרשום על שמך בטאבו.

מיקום אידיאלי – בבית הכרם, ליד בנין הכנסת, במרחק נסיעה קצרה לציור ולעיר העתיקה.

שרותי מלון לרשותך – הול מנקות ומטבח מלא, מצויד; בבריכות השחיה ובמכון הבריאות.

חופשות נפלאות בירושלים – באחוזך בבאר המתאחים לירושלים, כל שנה, פעם או פעמים בשנה – כרצונך. חופשות שמהן יהנו גם בניך, נכדיך והדורות הבאים.

חופשות גם ברחבי העולם – תוכל להמיר, כרצונך, חופשות בירושלים בחופשות בלונדון, סן־פרנציסקו ועוד 1200 יעדים בעולם.

מבצע מיוחד!
10% הנחה והגרלת כרטיס טיסה זוגי ללונדון וחזרה בין הרוכשים

ירושלים טיימשרינג במלון מגדל הכנסת
רחוב הלפמן 4 ירושלים.
טלפון: 02-531841 02-531111

* לא כולל מע"מ

מגנום

מיכל הפלסטיק המתקפל מס. 1 בעולם

- חסכון 70% בהובלה חוזרת ואחסון
- חסכון 20% בהובלת מיכלים עמוסים
- כושר העמסה עד 1250 ק"ג
- כניסת מלגזה מ־4 צדדים
- קיימים מספר גדלים
- זמני אספקה קצרים
- בנוי מיחידה אחת (כל החלקים מפלסטיק)
- 6 שניות לפרוק והחלפת דופן
- פתח רכינה לתוך המיכל
- אפשרות להתקנת גלגלים
- אפשרות לבחירת צבע
- אפשרות להטבעת שם הלקוח
- 3 מיכלים מקופלים תופסים נפח של מיכל אחד פתוח
- עומד בכל התקנים האמריקאים

לפרטים נוספים ולהצגת המיכל נא לפנות לחב' D.P.I. בע"מ
רח' קומוי 6 נו"ש חיפה טל. 04-227788 לרפי או קובי

פונדק עין כרם

מציג

ליום העצמאות ה־38 למדינת ישראל
ברביקיו האסם

מיגוון סלטים עשיר ומבחר בשרים מהגריל שבחצר
ביום שלישי, 13.5.86, מהשעה 20.00 עד חצות

המחיר 20 ש"ח לאיש

רח' המעיין 13, עין־כרם, ירושלים, טל' 02-431840
כשר בהשגחת הרבנות

הוויה של ארוחה על גג "החווידה"

אמרלד

המסעדה החדשה הכשרה המשקיפה על נוף יפו העתיקה, מזמינה אותך להנות מארוחה אקסקלוסיבית.

מתקבלות הזמנות לארועים.

כשר

אמרלד: על גג בנין הווידה הישראלית יפו העתיקה טל: 03-829595 ;825966

בעל עסק/מנהל חברה עדין לא מאוחר...

גם היום תוכל להעביר את ניהול החשבונות שלך

למשרד "אגם"
ברמת־גן

אצלנו לאחר 10 שנות נסיון "שרות טוב" אינו רק סיסמה

הצטרף לעשרות לקוחות מרוצים

טל' 03-772027,763843

קונצרטים והופעות

באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים
ע"ש רובין
בחודשים מאי – יוני 1986

7 במאי (יום ד')
דורון טויטסר (צ'לו)
אמנון שילבר (פסנתר)
יצירות מאת באך, בטהובן, שומן, מנדלסון

11 במאי (יום א')
דוד דולן (פסנתר)
יצירות מאת בטהובן, מוצרט, שופן, אלכסנדר, שוברט, דיבוסי

18 במאי (יום א')
מחווה לליסט
(לציון מאה שנה למותו)
בביצוע מורי ותלמידי האקדמיה, הקונסרבטוריון ובית הספר התיכון שליד האקדמיה.

21 במאי (יום ד')
המקהלה הקאמרית שליד האקדמיה
מנצח אהרן חרל"פ
יצירות מאת סוהר, ברהמס, מנדלסון, היידן

28 במאי
בנימין אורן
פורטרט של ליסט – המלחין והמעבד

29 במאי (יום ה')
הכר את הריקוד
בצוע סטודנטים מחוג למחול ולתנועה

1 ביוני
אילן של (קלרינט)
אשר פיש (פסנתר)
יצירות מאת סטרווינסקי, פולנק, לוטוסלבסקי, ברהמס

הקונצרטים (פתוחים לקהל) יתקיימו באולם הקונצרטים באקדמיה בקמפוס גבעת־רם, מ־20.30 בערב.

מצוין מן הأصل

هكذا من الأصل

שערי המניות 8.5.86

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	17800		12			−3
המסחר 0.1	1130	תב	2214	+70	+6.6	+4037
המסחר א 0.5	769		2399			−345
המסחר אפ 2	820	תב	2052	+55	+7.2	+2320
כללי לא בהסדר	28100		29	+99	+0.4	+22
בנק צא"מ 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צא"מ 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צא"מ אפו			—	הפסקת	מסחר	—
רות א 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רות 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3425		2007	−75	−2.1	−3655
ט.ב.ה. 0.5	3790		3757			−511
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0			—	הפסקת	מסחר	—
אידיבי ב 100.0			—	הפסקת	מסחר	—
אידיבי בב א			—	הפסקת	מסחר	—
אגוד 0.1	60940		10	+50	+0.1	+90
דיסקונט ב	105100		3	+400	+0.4	+2
דיסקונט א	104300		117			−19
דיסקונט שה ב	12500		49			−46
המזרחי ש	33560		399			+142
המזרחי ב	33500		11	−500	−1.5	−13
המזרחי שה 9	15300		28	+100	+0.7	+222
הפועלים מבב	115151		2.8	−1849	−1.6	−4.5
הפועלים ש	55090		345			+36
הפועלים ב	55227		76			+188
כללי א 1.0	141650		16			+33
כללי אפ 9	136500			+400	+0.3	+21
כללי שה 5	106800			+600	+0.6	+26
כללי שה 7	6741		26	−40	−0.6	−26
בלל 0.1	34990		1525	−200	−0.6	−1100
בלל שה 9	47900		2	+100	+0.2	+98
בלל שה 11	13330		150	−10	−0.1	−196
מימון ומסחר 1.0	47200		2			−2
מימון ומסחר 5.0	24390		6	−10		−6
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	13340	תב	120	+800	+6.4	+137
לאומשכ' ש	4697		458	+42	+0.9	+471
לאומשכ' ב	4660		291			−15
כרמל ש	4200		73	+120	+2.9	+73
כרמל שה 1	2842		70			
בנין ב 5.0	5990		35.6	−11	−0.2	−62.4
פת משכ ש	1180		1167	+50	+4.4	+1206
משכן ב ש	2001		312	−29	−1.4	−188
עצמאות 0.1	5900		276			−35
טפחות מבב ש	12300		2			−2
טפחות רג ש	11689		17			−13
טפחות שה 1	7560		14	+300	+4.1	+100
טפחות שה 2	3800		9	+40	+1.1	+39
יעסור 1.0	1319		200	+6	+0.5	+144
יעסור 5.0	621		1938			
מירב 1.0	4160		1309			−698
מוסדות מימון						
שלמון אש	349		9691	−7	−2	−5056
הוקלאות מבב א	43586		42.9	+728	+1.7	+25.9
הוקלאות מבב ג	156900	לג				−1
לאומי תעש' א ש	4744		182	+59	+1.5	+71
פתוח תעש' מבב	51270	לג				
פת תעש' בב ג	376000	לג				
פת תעש' בב גג			—	הפסקת	מסחר	—
פת תעש' בב גג1			—	הפסקת	מסחר	—
פת תעש' בב ר			—	הפסקת	מסחר	—
פת תעש' בב דד			—	הפסקת	מסחר	—
מרכז קבלנים 5.0	593		1050	+4	+0.7	+407
תיירות בב	174100	לג				
כלל ליסינג 0.1א	8230		48	−90	−1.1	−34
כלל ליסינג 0.5ב	4990		55	−20	−0.4	−280
כלל ליסינג אגוח	10710		2	+158	+1.5	+53
ביטוח						
אררט 0.1	940	תב	1138	−60	−6	−1327
אררט א 0.5	507		3828	−12	−2.3	−2864
בטוח משנה 0.1	1015	תב	316	+55	+5.7	+349
בטוח משנה 0.5	350		2795			
הדר 1.0	2240		671	+102	+4.8	+1000
הדר 5.0	1300		960	+40	+3.2	+1029
הסנה ש	495		17512	+9	+1.9	+18869
הפניקס 0.1	1540		305			+200
הפניקס 0.5	783		729	−42	−5.1	−200
המשמר־הראל 1.0	6560		16	−50	−0.8	−16
המשמר־הראל 5.0	3150		185	+100	+3.5	+112
ירדניה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ירדניה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
מנורה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מנורה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
סהר ג 1.0	4090	תב	174	−310	−7.1	−246
סקוריטס 0.1	2360		434			−384
צור ש	2265		682	−1		−671
ציון החזקות 1.0	16280		20	−500	−3	−29
ציון החזקות 5.0	4500		49	+100	+2.3	+67
מסחר						
אמגור גאמא 1 ש	3890		28	−60	−1.5	−38
אמגור גאמא 5 ש	1207	תב	1127	−134	−10	−927
אמגור גאמ אפ 1	849		616	−1	−0.1	−193
מאיר עזרא 1.0	4200	שב				
מאיר עזרא אפ 1	3810	שב				
מתה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מתה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כלל סחר	5020		348	−10	−0.2	−179
קריסטל 1.0	4405		100	+5	+0.1	+120
רפק 0.1	31900			−57	−0.2	−3.5
רפק 0.5	8480		64	+80	+1	+124
שופרסל א 2.0	4680		501	+20	+0.4	+577
שופרסל ב 10.0	3005		2608	+35	+1.2	+4001
שירותים						
דלק ג ש	5230		2216			
הראל 1.0	2817	תב	645	+166	+6.3	+465
הראל 5.0	1233		82			
סוכנות הספקה 0.1	10000		5			
סוכנות הספקה 0.5	3995		62			
קידר 0.1	1944		708	+38	+2	+373
קידר 1.0	390		8998	+10	+2.6	+9588
חברת השמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' עזרה 0.1	5796		221			−156
מוס' עזרה 0.5	1670		1767	+6	+0.4	+792
קונטרוסים 0.1	1500	תב	1121	−150	−9.1	−1726
קונטרוסים 0.5	905	תב	2482	−90	−9.1	−3876
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0	9800		3.4	−30	−0.3	−3.4
גלי זהר 5.0	3000					
מלונות דן 1.0	3650	תב	185	−350	−8.8	−160
מלונות דן 5.0	2790					
חוף האלמוג 1.0	4500		143	+100	+2.3	+236
כנס מר 1 ש	2420			−70	−2.8	−25
מלונות הירדן	2890		347	−60	−2	−426
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסחר	—
מחשבים ושירותי מחשבים						
דטה מיכון 1.0	4200		69	−210	−4.8	−461
תי.ל.ן. 1.0	12000		13	+238	+2	+26
יעגא 1.0	3855		378	+75	+2	+430
יעגא אפ א	3511		50	+61	+1.8	+72
כלל מחשבים 1.0	6308		85			−108
מ.ל.ל. 1.0	8500		505	+250	+3	+216
מ.ל.ל. 5.0	4400		8			
משכב מחשבים 1.0	2489	תב	154	+120	+5.1	+158
ניקוב מחשבים 1	7090		195	+50	+0.7	+86
ניקוב מחש' 5	4620	תב	266	+420	+10	+634
תים מחשבים 1.0	1880		253	+60	+3.3	+85
תים מחש' אפו	18100	שב				
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אברהם גינדי 1ש	547	מב		−29	−5	−14449
אברהם גינדי 5ש	345	מב		−18	−5	−10455
אורן 1.0	730		564	+3	+0.4	+380
אורן 5.0	369	תב	2767	+20	+5.7	+5027
אזורים 1.0	575		11821			+2807
אילון 1.0	390		4987	+15	+4	+3511
אילון אפ 1	1351		89	+11	+0.8	+31
אל־רוב 1.0	3604		379	+10	+0.3	+111
אל־רוב 5.0	3579		1450	+10	+0.3	+1150
אמבנים 1.0	2050		205	+31	+1.5	+48
אמבנים אפ 1	1600		208	+22	+1.4	+404
אפריקה 0.1	35500		235	+800	+2.3	+279
אפריקה 1.0	25350		382	+500	+2	+466
ארזים	1790		999	−30	−1.7	−1202
אירלן 0.1	2050		609			+305
אירלן 0.5	1250		1348			−755
בן־יקר גת 1.0	3090		75			−54
ברנוביץ 1.0	3153	תב	189	−350	−10	−167
ברנוביץ 5.0	2260		60	+80	+3.6	+68
דנקנר 1.0	4000		383			−356
דרוקר 1.0	471		1145	−1	−0.2	−275
דרוקר 5.0	335		120	−2	−0.6	−680
דרוקר אפ 1	288		30	−2	−0.7	−256
רדער 0.1	5610		67	−290	−4.9	−114
רדער 0.5	3000		10	−50	−1.6	−19
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	2700		2287	+35	+1.5	+2659
גבים 0.1	4841	תב	752	+440	+10	+1011
גבים 0.5	2685	תב	1474	+160	+6.3	+2550
הכשרת הישוב ש	50400		503	+1400	+2.9	+784
ישפרו 0.1	2585		452	−3	−0.1	−657
ישראלום 1.0	13060		76			−86
ישרס 10.0	13650		208			−92
כנן פיתוח 1.0	7630	מב		−401	−5	−214
כלל נדל ן	342		10612			−6279
לומיר 1.0	3400		61	−120	−3.4	−38
לומיר 5.0	1372	תב	114	−113	−7.6	−76
מ.ת.ב. 1.0	2816		925			−107
מגורי בניה 1.0	488		5940			−2710
מגורי בניה אפו	360		961	+1	+0.3	+17
מדול בנין			—	הפסקת	מסחר	—
מישבל 5.0	294		2878	−1	−0.3	−842
מגוב 5.0	664		4294			
מרילו 1.0	490		2186	+10	+2.1	+1030
לוינשטין 1.0	476		560	+22	+4.9	+851
לוינשטין 5.0	128		10145	−4	−3	−7560
ליפשיץ 1.0	1568	תב	2685	+143	+10	+5888
ליפשיץ 5.0	752		5655			+487
נאות אביב 0.5	28500		25			−17
נכסי אדרים	717		1019	−3	−0.4	−1652
סהר החזקות 1.0	10700		89	+365	+3.5	+21
סהר החזקות 5.0	6630		122	+200	+3.1	+241
סולל בונה מבב א			—	הפסקת	מסחר	—
סתיו 1.0	3536	תב	285	−300	−7.8	−200
סתיו 5.0	2166	בה	123	+60	+2.9	+119
עמר וסלע מר 1 ש	720		614	−22	−5	−491
קיסריה 0.1	1620	תב	700	−118	−6.8	−530
קיסריה 0.5	758	תב	902	−42	−5.3	−582
רוגובין 1.0	2950		599	+51	+1.8	+352
רוגובין 5.0	2109		646			
רסקו מבב	6300		757	+60	+1	+365
רסקו רג	6610		771	+218	+3.4	+712
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2600		207			
מטעי הדר 0.5	1660	תב	610	+84	+5.3	+481
מהדרין 0.1	5850		164	+50	+0.9	+218
נכסי הדרים 1.0	1077		3578			−1900
פרי אור 0.5	2525		316	+25	+1	+16
שבזר 5.0	17600		285			−258

פק"מ נייד
השקעה כדאית לטווח הקצר בריבית ישירה
בנק לאומי

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מזון וטבק						
אסאם	1400	תב	341	+100	+7.7	+852
אסלנטיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גולדפרוסט 1.0	1420		200	−5	−0.4	−89
גולדפרוסט 5.0	690		850	+10	+1.5	+770
גולדפרוסט אפ 1	696	מב		−34	−4.7	−155
דובק מב ש	3320		270	−50	−1.5	−335
דובק מב ב	3340		331	−40	−1.2	−1065
זגלכל 1.0	1090		147			−97
זגלכל 5.0	640		304			−254
פרי־הו 1.0	2310	תב	288	−120	−4.9	−394
פרי־הו 5.0	1762		402	+2	+0.1	+98
טמבר בירה 1.0	13500	תב	103	−1500	−10	−162
טמבר בירה 5.0	9000	תב	48	−900	−9.1	−93
יצור 1.0	1635		1315	+65	+4.1	+1109
יצור א 5.0	911	תב	2726	+49	+5.7	+5815
מן 1.0	9714		31	+462	+5	+172
מן 5.0	4319	תב	108	−380	−8.1	−121
סנפרוסט 1.0	7650		286			+219
עלית	14650		92			−60
עסיס ב 0.5	37200		31	−100	−0.3	−64
אבגל שקל 1	1977		169			
שמן מבב א	5600		594.9	+200	+3.7	+574.7
טכסטיל והלבשה						
ארגמן מר 1 ש	838		1780	−4	−0.5	−1667
אופיס 1.0	1850		211	−62	−3.2	−291
אופנת ברוך 1.0	2385		854	+105	+4.6	+1249
אופנת ברוך 5.0	1480		494	−20	−1.3	−877
אתא 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אתא אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	12700		718			−393
דלתא־גליל 1.0	4540		70			−88
דלתא־גליל א 3.0	3370		255			−261
מטוויות מאוחד 1	1521		27	+1	+0.1	+48
מטוויות מאוחד 5	730		105.5	−1	−0.1	−306.6
מטוויות מא' אפו	501			+1	+0.2	+524.8
ויסלנו 1.0	3900		259	−80	−2	−187
ויסלנו 5.0	2850		232			+140
ורדינון 1.0	4430		217	+170	+4	+220
זיקית 1.0	7440		176	−260	−3.4	−82
זיקית 5.0	5865		537	−205	−3.4	−475
טיב־טב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
טיב־טב אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
לודזיה 0.1	1869	תב	316.7	+170	+10	+3437.3
לודזיה 0.4	970		1579	−37	−3.7	−2783
ליגת 1.0	1294		1772	−6	−0.5	−2552
מים גליקר	911		1017	+5	+0.6	+230
מקס 0.1	51500		54	+1500	+5	+79
מקס 0.5	14050	תב	256	+900	+6.8	+277
עית 1.0	10950		65	−150	−1.4	−75
עית 5.0	5200		80	+50	+1	+5
עמק מריצה 1 ש'	2101		683.2			
פולגת א 0.1	9370		303			+174
פולגת ב 0.4	6405		508	+25	+0.4	+173
פוליגן א 0.5	6895		388	+95	+1.4	+212
פרגוד	1902		569	−1	−0.1	−137
שלוחה 1.0	13240		221	+241	+1.9	+162
תעש רוגוזין 1.0	3151		421	+51	+1.7	+679
מתכת ומוצריה						
אקסטון 5.0	1930		288	+30	+1.6	+334
אורדן 0.1	11050		259			
אורדן 0.5	8830		238	−100	−1.1	−55
כבלים ש	11550	תב	17	−850	−6.9	−17
התכוף 1.0	11500		72			+3
התכוף 5.0	7080		470			−357
קסטמת פז 1.0	1080		3357			
קסטמת פז 5.0	869		1975	+27	+3.2	+2076
מורגן 1.0	685		716			−115
מורגן אפ א	480					
מתכת סדום 1.0	2355	תב	1554	+115	+5.1	+2334
כבלי ציון 1.0	2071		262	−30	−1.4	−469
כבלי ציון 5.0	813		1473			
כבלי ציון אפ	690		802	−20	−2.8	−277
קרמני 1.0	865		546			+204
קרמני 5.0	449		2235			−123
נחושתן 0.1	18250	שב				
נחושתן 0.5	7605		34	−300	−3.8	−54
עוד 3.0	1599		319	−71	−4.5	−220
עמק פלדה 1.0	7240	תב	516	+480	+7.1	+1096
קינג 1.0	1170		830	+40	+3.5	+830
קינג 5.0	618		166			−166
קליל 1.0	2850		150	−150	−5	−171
קליל 5.0	1570					+30
שלדות 5.0	2050		49	−100	−4.7	−268
תעשיות לכיש 1.0	1085		920	+40	+4	+765
תעשיות לכיש 5.0	530		196	+10	+1.9	+361
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	453000		12			−4
אלקו 0.1	6150		166	−150	−2.5	−58
אלקו 0.25 ש	3255	תב	1736	+175	+5.7	+1814
אלקו 0.25 ב	3100		100	+50	+1.6	+313
אלקטרה 0.1	12650		106	+200	+1.6	+116
אלקטרה א 0.5	5970		334	+70	+1.2	+225
אלרון 3.0	379000		3			−4
אריק 1.0	52400		144	+700	+2.2	+164
כלל תעש אלק'	2775		2684	−5	−0.2	−3950
ספקטרוניקס 1.0	2130	תב	10961	+158	+7.6	+22480
ספקטרוניקס 5.0	1447	תב	14699	+132	+10	+38705
פימטנגר 1.0	1840		789	+15	+0.8	+62
פימטנגר 5.0	902		1260	+20	+2.3	+1387
ציקלון 1.0	3099		285	−45	−1.4	−488
ציקלון 5.0	1420		1937	−66	−4.4	−1765
קבטשון ארלד 1.	3398		114	−10	−0.5	−185
קבטשון ארלד 5.	2500		100			
תאת 1.0	3470	תב	280	+180	+5.5	+387
תאת 5.0	1422		1271			−59
תאת אפ 1	11810		16			−16
תדאה	6280		15	+200	+3.3	+12
מוצרי בניה						
א.פ. תעשיות 1.	790		1402	+35	+4.6	+647
אלקול 5.0	9495		120			
אקרשטיין 1.0	1412		833	+42	+3.1	+2424
אקרשטיין 5.0	1175		150	+16	+1.4	+120
בטון תדיר 1.0	13300		10	+100	+0.8	+50
בטון תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר־כון 1.0	4120	כו	21	+120	+3	+95
בר־כון 5.0	1305		387	−5	−0.4	−266
המכלול 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
המכלול 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טרומאסבסט 1.0	6653	תב	58	+605	+10	+77.6
טרומאסבסט 5.0	2310	קב		+110	+5	+451
מ.לב. 1.0	1121		457	+27	+2.5	+407
מ.לב. 5.0	609		254	−6	−1	−4
מדול השק בנופש	3676	קב		+175	+5	+976
מזאיקה ולפנן 1	14538	לב				
מזאיקה ולפנן 5	10500					
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	19550		166	−650	−3.2	−246
אליאנס ב	1501		780			+17
גל תעשיות 1.0	11700		183	+200	+1.7	+108
גל תעשיות 5.0	5130		885	+140	+2.8	+1294
דיקסטר 1.0	3130		76	−120	−3.7	−66
דשנים 0.1	5235		30	+30	+0.6	+12
דשנים 0.5	1575		3181	−55	−3.4	−2876
חיפה כמי' 10.0	850		3219	+5	+0.6	+77
מכבע ש	53130		127	−270	−0.5	−127
מכבע אפ 4	47800		3			
ליפסקי 1.0	1241		195	+37	+3.1	+195
ים המלח	15090		745			+567
פטרוכימים 10.0	485		8585			−117
מקסימה 1.0	7250	תב	171	+350	+5.1	+161
מקסימה 5.0	2750		154			
מקו כימיקל 1.0	3680		29	+30	+0.8	+8
סנו 1.0	8751		96	+300	+3.6	+148
סנו 5.0	5640		200	−60	−1.1	−216
קום כימיקל 1.0	5770		41	+26	+0.5	+3
ת.ג.ל. 1.0	3000	תב	140	−189	−5.9	−611
ת.ג.ל. 5.0	1900	מב		−100	−5	−863
תיא 5.0	4539		96	+39	+0.9	+54
פרוטארום 10.0	10450	מב		−550	−5	−584
תרו א 5.0	5100	תב	834	+375	+7.9	+907
עץ, נייר ודפוס						
דפרון 1.0	4250		50	+70	+1.7	+30
דפרון 5.0	2385	שב				
ת.מ.ג. 1.0	2870		315			−210
יפה 1.0	6000		21			−12
לבידי אשקלון 1	509		4039			−1005
לב'אשקלון אפו	818		557	−1	−0.1	−653
מלט ב 0.5	23500		77	−200	−0.8	−89
מפעלי נייר 10.0	176500		49	+1600	+0.9	+53
סקאנדיה 1.0	2591	קב		+123	+5	+8924
רים 0.1	3950		79	+80	+2.1	+69
רים 0.4	2320		169	−50	−2.1	−219
תעל ב 0.2	14301		518			−50
תעשיות שונות						
אלומית 1.0	4235	תב	861	+385	+10	+1109
אלומית 5.0	3118	תב	497	+283	+10	+338
אבגין 1.0	4788	תב	329	+424	+9.7	+875
אבגין 5.0	2717	תב	1448	+247	+10	+2488
המישה יהו	8199		51			−19
דיקה 1.0	5250		41.7			
דיקה 5.0	2325		225	−50	−2.1	−25.4
הגבלק 1.0	8000	תב	491	+492	+6.6	+490
הגבלק 5.0	5145		423	+220	+4.5	+573
השקעות בתעשיה						
מרכזית ב 0.1	5920		325			−550
כור בב' ש	5410000		1.3	10000	+2.1	+1.3
כלל תעש' 1.0	1335		8452	+11	+0.8	+6099
מאגרי טכנולוגיה	506		857			−1247
מאגרי טכנ אפו	400		563			−563
חברות השקעה						
אוניק ש	4800		140	+180	+2.1	+53
אידיבי פתוח 2.0			—	הפסקת	מסחר	—
אינקובה 0.1	1680		1003	+80	+5	+873
אינקובה 0.5	900		2275			−490
אלגר ש	6780		548			
אלגר ב	6980		192	+201	+3	+200
אלרן ש	2550		636			−161
אלרן ב	2581		108	+1		+8
אמישר בב			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
גמלת 1.0	1270	שב				
חברה לישראל 1.0	5875		168	−90	−1.5	−454
חברה לישראל 5.0	5160		464			−235
חלפמן 0.1	90500		1.6	−4500	−4.7	−10.1
חלפמן 1.0 ש	26400		52	−400	−1.5	−51
אוצמא א 0.5	12421		151	+100	+0.8	+46
פועלים השק ש	4500		804	−1		−654
כלל השק	4473	קב		+215	+5	+2171
דיסקונט השק ש	2252		2786			+1591
מזרחי השק ש	16248		55	+500	+3.2	+59
מר השקע.	9800		5	−100	−1	−5
חירון 1.0	1900		64	+50	+2.7	+236
חירון 5.0	705		979	+19	+2.8	+844
יצוא ש	10001		160	+41	+0.4	+68
ירדן א 0.1	3651		243	+151	+4.3	+1328
כלל 10.0	2270		1475			+1105
כלל 50.0	1765		329	−20	−1.1	−523
לנדקו 0.1	8573		13			−15
לנדקו 0.1	2501		599			+26
מגדל 0.1	510		2556			−112
מגדל א 0.5	349		1441	−1	−0.5	−1295
עוז השק ב 0.1	2600		234	+92	+3.7	+12
עוז השק ב 0.5	1160		556	−38	−3.2	−558
פז השק ש	28100		161	+400	+2	+112
פמה א 0.1	8998		100	+158	+1.8	+50
פמה 0.5	4290		201			+59
פריון ב 2.5	2580		572			+125
שחל (אריה) 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
שחל אריה אפ ב			—	הפסקת	מסחר	—
שחל (אריה) שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
מחקר ופיתוח						
אמבעים מתוחכ'			—	הפסקת	מסחר	—
גליל טכנולוגיות	490		1352	+10	+2.1	+266
חיפושי נפט						
דלק חיפושים 1.0	2731		210	+1		+208
דלק חיפושים 5.0	1420		396	−9	−0.6	−396
דלק חיפ' אפ 2	774		782	−26	−3.3	−1241
מג חיפושי נפט	12800		56	−250	−1.9	−76
פראויל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פראויל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
יואל 5.0	1420		1151	−12	−0.8	−664
מ.ג.ג. 1.0	2140		170	+40	+1.9	+104
מ.ג.ג. 5.0	1000		1214			
סיסמיקה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פראויל ב 0.3	3170		94	−20	−0.6	−43
צנאבריגפט 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
צנאבריגפט 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
צנאבריגפט אפ 2			—	הפסקת	מסחר	—
נפטא ש	1390000		2			
נסחרות במט"ח						
בית ם	225		300	−2	−0.9	−120

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

סוף שבוע שקט

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול בנטייה לעליות שערים. והביקושים לניירות הערך סופקו בעליות שערים קלות. היצעים במניות כבדות נקלטו תוך ירידות שערים קלות או ללא שינוי שער. שבוע המסחר הנוכחי אופיין בהגברת הפעילות של גופים מוסדיים שונים ובעיקר נציגי קרנות הנ־אמנות. בפעילותה של חברת הבר־וקרים בטווח היתה נטיה בולטת. והדבר בא לידי ביטוי במדיניות שהיו בקרנות הנאמנות שלה. כוכבי שבוע המסחר הנוכחי היו ניירות ערך ספקולטיביים דלי סחירות. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה במהלך השבוע ב־3.3 אחוז. מחזורי המסחר במניות חופשיות גדלו בהתמדה, והסתכמו אתמול ב־4.1 מיליון דולר.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	114.81	0.00
כללי ללא בנקים	133.20	+0.32
מדד אג"ח כללי	105.71	+0.13
אג"ח צמוד מדד	106.41	+0.21
אג"ח צמוד מט"ח	98.51	−0.21

מדד ההסדר ללא שינוי

מניות ההסדר נסחרו אתמול ללא שינוי, והדבר בא לידי ביטוי במדד המניות. מחזור המסחר במניות אלה הסתכם ב־700 אלף דולר בלבד מכיון שבמניות אי.די.בי. לא נערך מסחר. רמות התשואה לפדיון במניות ההסדר התייצבו על 11.5 אחוז.

תשואה שנתית דולרית ב־%	
בל"ל 0.1	11.72
הפועלים ש	11.70
אי.די.בי. רג	— —
דיסקונט א	11.36
המזרחי ש	11.45

נמשכת הפעילות הספקולטיבית

הפעילות הספקולטיבית בניירות ערך דלי סחירות נמשכה גם אתמול במלוא עוזה. הדבר התבטא בבי־קושים יוצאי דופן. מספר דוגמאות: הערכות על דו"חות כספיים חיוביים ביותר בחברת ספקטרוניקס הביאו לביקושים גדולים שסופקו בעליות תלולות. במניות סקאנדיה נרשם שער קונים בלבד בפעם השנייה. שער קונים בלבד נרשם למניות תעשיות מדול. מניית מקס 1 עלתה ב־5 אחוז. עליית שער דומה היתה גם במניות מתכת סדום. לעומת פעילות ערה במניות אלה, נרגעה הפעילות במניות אחרות. כך למשל, במניות תגל בהן נרשמה בת־חילת השבוע עליית שער של 102 אחוז, היתה בהמשכו מגמת ירידות שערים.

קונים בלבד לכלל השקעות

במניות חברת השקעות של בנק לאומי נרשם אתמול קונים בלבד. שער זה נקבע לאחר שבנק לאומי הודיע על נכונותו לרכוש את מניות החברה במחירים הגבוהים ממחירי הבורסה. לעומת זאת, ההיצעים הגדולים למניות אברהם גינדי נמשכו גם אתמול. סוחרי הבורסה לא היו מוכנים לקלוט היצעים אלה אף בירידת שער של 15 אחוז, ולכן נרשם שער מוכרים בלבד בפעם השנייה.

ביקוש של 80 מיליון ש"ח להנפקת בנק ישראל

• בנק ישראל ביקש לגייס אתמול 30 מיליון ש"ח אך להנפקה נרשם ביקוש של 80 מיליון ש"ח. אגרת החוב מסוג שגיא נמכרה במחיר של 90.5, והאגרת מסוג גליל נמכרה במחיר של 85. בשוק אגרות החוב היו תנודות שערים מתונות במחזור של 4.1 מיליון דולר. היקף הפעילות במק"מ. המשיך לרדת והסתכם ב־700 אלף דולר.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
536	6	99.75	1.38
546	12	99.47	1.36
556	19	99.20	1.29
616	26	99.00	1.18
626	33	98.70	1.21
636	40	98.35	1.27
646	47	98.00	1.32
716	54	97.70	1.32
726	61	97.15	1.45
736	68	96.75	1.49
746	—	—	—
756	82	96.10	1.49

הודעות בורסה

• מנורה הרוויחה בשנת 1985 1.1 מיליון ש"ח לעומת רווח של 1.9 מי־ליון ש"ח בשנה הקודמת. החברה תחלק דיווידנד במזומן של 150 אחוז. יום ה"אקס" יהיה 15.5.86.

להשכרה מבני תעשייה

1) באזור התעשייה חולון
עד 8,000 מ"ר, שטח 10 דונאם, 3 טלפונים, כוח 2,000 אמפר, מחולק למשרדים ולתעשייה (הוחזק ע"י תדיראן)

2) באזור התעשייה הרצליה־פיתוח
1,300 מ"ר, 3 טלפונים, כוח 600 אמפר.

פרטים נוספים אצל בעל הנכסים
02-341362 בשעות הערב

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	3847.75	3792.89	10.26	0.27
אבוקה	28739.17	28455.50	−202.89	−0.71
אביב	30055.10	29783.82	45.45	0.15
אגוז	195.96	192.12	0.05	0.03
אדיר	1302.11	1276.22	1.33	0.10
אדום	1635.01	1604.35	6.97	0.44
אופיר	1516.68	1486.77	2.73	0.18
אור	414.04	405.33	−0.13	−0.03
אוריון	160.59	157.34	0.16	0.10
אור־לי	20364.06	20119.25	18.38	0.09
אורן	588.01	576.60	1.48	0.26
אייל	2905.33	2849.54	−8.25	−0.29
איילת	3805.52	3722.26	−4.89	−0.13
אירים	3986.20	3898.20	−7.18	−0.18
איתן	566.16	554.36	0.47	0.08
אלון	500.81	490.41	0.63	0.13
אלמוג	581.56	570.21	1.21	0.21
ארז	641.35	629.28	2.10	0.33
אש	115.35	112.83	−0.03	−0.03
אשל	164.28	161.06	0.12	0.07
אתרוג	189.93	188.06	0.09	0.05
בדולח	1672.32	1640.44	3.67	0.22
ברוש	373.67	366.35	1.39	0.38
ברק	380.78	373.20	0.21	0.06
ברקת	765.66	750.58	−0.52	−0.07
גביש	1131.71	1109.60	−0.11	−0.01
גבע	832.71	820.21	0.63	0.08
גורן	570.91	559.75	0.17	0.03
גיא	7599.94	7487.14	−7.27	−0.10
גיל	2194.18	2152.88	−0.30	−0.01
גלית	505.28	499.10	−0.23	−0.05
דובדבן	276.81	275.53	0.68	0.25
דוכיפת	534.73	524.26	0.98	0.19
דולב	196.24	192.13	−0.04	−0.02
דורון	1219.93	1197.18	1.75	0.15
דותן	217.82	213.64	0.02	0.01
דליה	387.56	382.76	0.85	0.22
דרור	3219.17	3158.92	6.25	0.20
דקל	269.52	264.22	1.51	0.57
הדס	28329.74	28217.53	102.20	0.36
הדר	395.39	387.61	0.32	0.08
זהבית	2471.11	2417.00	−6.52	−0.27
זוהר	15651.75	15420.13	14.07	0.09
זיו	14901.30	14680.47	−2.73	−0.02
זמיר	645.73	633.36	3.63	0.58
חוחית	133.32	130.40	−0.08	−0.06
חליפין	109.12	108.85	0.18	0.17
חלמיש	555.68	544.64	0.28	0.05
חן	108.35	107.92	0.08	0.07
טופז	1190.66	1163.40	0.79	0.07
טל	4024.88	3976.34	−1.32	−0.03
יבול	633.63	621.39	0.54	0.09
יהלום	1581.04	1551.17	3.34	0.22
יסודות	31836.24	31550.93	81.42	0.26
יערה	545.36	533.32	0.60	0.11
כוכב	740.65	726.48	1.90	0.26
כחל	121.71	119.32	−0.02	−0.02
כלנית	431.02	422.54	1.09	0.26
כספית	625.55	619.11	−0.68	−0.11
כרמל	117.74	115.34	0.26	0.23
כתר	900.72	882.97	−0.86	−0.10
להב	3392.86	3328.62	0.53	0.02
למשקיע	95166.06	93360.92	152.16	0.16
לפיד	9869.55	9680.77	−35.90	−0.37
לקט	1456.73	1427.06	1.92	0.13
לשם	774.25	758.51	2.46	0.33
מבחר	952.74	933.87	0.51	0.05
מגמה	2725.00	2699.60	1.30	0.05
מגן	199.87	196.99	−0.18	−0.09
מגון	2575.60	2552.20	6.40	0.25
מגל	605.14	593.32	1.05	0.18
מור	1152.70	1136.70	4.80	0.42
מורן	625.06	619.15	1.40	0.23
ממה	24037.89	23405.26	50.60	0.22
מיתר	735.48	721.27	−0.58	−0.08
מעוף	3007.40	2949.00	14.40	0.49
מעיין	653.53	641.25	−0.09	−0.01
מקסם	802.71	787.20	0.58	0.07
מרגלית	988.36	969.25	−1.28	0.13
מרום	936.10	918.01	0.67	0.07
נחת	20441.55	20138.59	8.43	0.04
נגיד	601.19	589.82	5.37	0.92
נטע	373.90	366.47	1.70	0.47
נילי	3848.02	3790.56	1.19	0.03
סביון	426.38	417.99	0.86	0.21
סגולה	119.14	116.78	0.16	0.14
סלע	792.19	788.12	1.16	0.15
סנונית	557.87	546.94	1.44	0.26
סער	602.44	591.03	0.58	0.10
ספיר	534.08	531.43	−0.15	−0.03
עדיף	636.25	624.24	0.02	0.00
עדית	1634.67	1602.75	7.19	0.45
עידן	5713.65	5630.57	−5.12	−0.09
ענבר	1192.97	1166.43	0.38	0.03
ענת	1991.50	1976.00	−2.93	−0.15
עפרוני	536.86	525.04	1.24	0.24
ערמון	150.26	147.32	0.13	0.09
פלא	1219.41	1195.81	0.40	0.03
צבר	539.53	528.87	−0.30	−0.06
צופית	519.73	509.50	0.72	0.14
צמיד	834.85	816.87	1.14	0.14
צפירה	6205.78	6115.33	0.46	0.01
צפורית	1505.06	1475.75	1.16	0.08
קלע	1686.97	1678.55	2.22	0.13
רונית	15279.62	15162.68	−6.20	−0.04
רקפת	499.50	489.67	0.98	0.20
רשף	655.40	641.48	−0.87	−0.14
שביט	626.41	614.16	0.35	0.06
שהם	838.47	818.38	0.43	0.05
שירה	31118.40	30522.89	37.97	0.12
שמיר	67641.50	66314.22	110.26	0.17
שנהב	534.08	526.55	2.12	0.40
שקד	551.82	538.30	1.10	0.20
שקף	163.54	160.29	0.06	0.04
תאנה	170.30	168.64	0.54	0.32
תבור	741.81	731.71	−0.58	−0.08
תדהר	362.67	360.87	1.66	0.46
תהילה	97.99	95.89	−0.06	−0.06
תירוש	401.82	396.93	0.06	0.02
תמר	179.84	176.33	0.53	0.30
תפוז	175.65	174.35	0.19	0.11
תרשיש	1265.14	1240.49	0.81	0.07
תשורי	376.82	371.40	0.31	0.08

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	32449	+196
3602	29745	+227
3603	28093	+354
3604	24870	+24
3605	22697	+13
3606	21278	−171
3607	19778	−162
3608	18718	−157
3609	17885	+10
3610	16132	+9
3611	15586	+9
3612	15134	+7
3613	14470	+8
3614	13891	+8
3615	12826	+7
3616	11742	+7
3617	11041	+11
3618	10478	+11
3619	9643	+11
3620	9061	−14
3621	8607	−14
3622	7761	−13
3623	7207	−117
3624	6785	−112
3625	6308	−78
3626	5833	−74
3627	5409	−69
3628	5040	— —
3629	4722	−1
3630	4465	— —
3631	4092	+3
3632	3853	+2
3633	3640	+2
3634	3182	−35
3635	3009	−33
3636	2898	−32
3637	2754	−34
3638	2563	−33
3639	2346	−30
3640	1960	−1
3641	1698	−2
3642	1515	— —
3643	1313	— —
3644	1203	+1
3645	1085	— —

4.25% מלווה מדינה

סדרה	שער	שינוי
3701	890.5	+0.5
3702	692.3	+0.4
3703	598.5	−0.1
3704	512.5	— —
3751	267.5	−4.2
3752	107.1	−2.2
3753	102.6	−2.1
3901	100.7	+0.8
3902	95.9	+0.8
3903	95.2	+0.8
3904	93.6	+0.8

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4102	117.1	+3.2
4103	112.4	+3.1
4104	108.8	+3
4301	106.5	+0.1
4302	101.4	— —
4303	100.7	+0.1
4304	99.1	+0.1

4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3107	251900	— —
3108	243200	— —
3109	255000	+600
3110	236000	— —
3111	229200	+100
3112	225500	+1800
3113	228000	+700
3114	221000	+1500
3115	217700	— —
3116	209700	−500
3117	219500	— —
3118	211500	−700

4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3201	182700	— —
3202	188490	— —
3203	183100	— —
3204	179000	— —
3205	174500	— —
3206	174000	— —
3210	170400	— —
3211	166800	— —
3212	167000	— —
3213	159700	— —

סדרה	שער	שינוי
3214	153700	— —
3501	150500	— —
3502	148500	— —
3503	136000	— —
3504	134200	— —
3505	129314	— —
3521	127262	+1155
3524	115444	+1148
3522	122526	+1060
3523	115850	+1049
3525	112648	+68
3526	112538	+55
3527	110294	+53
3528	112146	+62
3529	111790	+223
3530	109180	+218
3531	108946	+324
3532	105758	+218
3533	105647	+223
3534	99684	+211
3535	100262	+513
3539	94494	+496
3536	100175	+445
3537	100066	+446
3538	94188	+420
3540	94054	+452
3541	90879	+418
3542	90798	+429
3543	86374	+410
3544	85966	+846
3546	83873	+848
3547	85688	+850
3548	83596	+851
3550	79251	+823
3551	78945	+826
3545	83216	+851
3549	78618	+515
3552	72169	+486
3554	72041	+499
3555	72041	+499
3553	71651	+216
3571	64857	+202
3556	68346	+39
3558	68253	+33
3559	65839	+32
3560	65038	+37
3561	64855	+37
3557	69201	+33
3572	65674	+37
3573	65386	+37
3574	60292	+34
3577	60255	+34
3578	55664	+31
3575	60268	+34
3576	60101	+33
3579	55494	+31
3580	51055	+29
3581	46433	+27
3582	42821	+24
3583	39796	+23
3584	38094	+112
3585	36123	+108
3586	32718	+108
3588	32677	+101
3587	32699	+19
3591	29799	+14
3592	29766	+14
3593	29716	+15
3589	29922	+17
3594	28534	+14
3590	29525	+15
3595	29548	+17

5% מלווה פיתוח (בריבית כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	122815	−992
2002	122472	−998
2003	118438	+66
2004	119735	+279
2005	111830	−448
2006	111705	−469
2007	109556	−461
2008	108749	+52
2012	109889	+63
2015	107084	+61
2009	109959	+53
2010	109807	+705
2011	107678	+691
2013	111084	+724
2014	108254	+710
2016	108287	+61
2018	105432	+60
2021	102048	+57
2017	105017	−380
2019	104779	−395
2020	101712	−385
2022	98452	+2912
2023	97612	+1012
2024	90337	−160
2027	87144	−162
2031	80701	−163
2025	90674	−251
2026	90373	−252
2028	87651	+49
2030	83388	+46
2029	82806	−996
2033	76254	−977
2035	70810	−927
2052	85145	+450
2054	80562	+437
2056	74877	+413
2057	73257	+54
2052	65812	+50
2058	67245	−6
2040	66835	−1
2051	63245	−1
2059	65716	+52
2041	64201	+34
2053	59453	−1250
2054	55811	+29
2056	51237	+27
2058	46658	+25
2060	43086	+23
2055	55358	+29
2057	51272	+28
2059	46658	+25
2061	33867	+18
2062	32490	−626
2063	31302	−920

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	240.6	−2.2
7002	233.2	−2.2
7003	223.2	−1.1
7004	206	−1
7005	193.9	−0.1
7006	181.7	— —
7007	169.3	+0.1
7008	160.9	+0.1
7009	155.3	−1.6
7010	146.9	−0.1
7011	139.5	— —
7012	134.6	−0.1
7013	130.9	+0.2
7014	114.1	— —
7015	94.4	−0.3
7016	93.8	−0.3
7017	96	−0.3
7018	95.8	−0.3
7019	96.2	−0.3
7020	96	−0.4
7021	95.1	−0.4
7201	94.3	−0.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	12504	−1
6102	7332	−136
6103	6661	+4
6104	6120	+2
6105	5857	+3
6106	5736	+6
6107	5525	+6
6108	3948	+5
6109	3758	+5
6110	3695	+4
6111	3054	+1
6112	2961	+1
6113	2820	+13
6151	789	— —
6152	755.3	— —
6153	662.9	+9.6
6154	651.1	+9.6
6155	420.7	−7.8
6156	342.2	— —
6157	252.4	— —
6158	239.2	— —
6159	206.6	−6
6160	194.4	−3.5
6161	188.1	−3.4
6162	170.8	— —
6163	155.8	−1
6164	149.5	−1
6165	141.1	−0.7
6166	133.8	−0.7
6167	130.9	−0.7
6168	128.9	−0.7
6169	120	— —
6170	114.6	+1.9
6171	81.2	— —
6172	81	— —
6801	87	— —

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2501	153.7	−0.2
2502	151.1	−0.2
2503	146.3	−0.2
2504	145.8	−0.1
2505	140.3	−0.1
2506	135.5	−0.7
2507	137.2	−0.6
2508	103.6	−2.6

אחרים

סדרה	שער	שינוי
אלסינט	59.4	— —
תדיראן	95.9	— —
הב הים	183.2	— —
דיק הש	195.3	— —
כור רג	174.7	−1
כלל רג	474.3	— —
מכם ר	268	— —
מכם מ	350	— —
מכם י	479	+7
סול בת	183.4	— —
תישום	191.8	+3.8

שערי מטבע חוץ 8.5.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.44	1.50	1.4644	1.4826	1.44	1.51	1.4644	1.4826	1.44	1.50	1.4659	1.4843	1.4739	−0.0008
1 לישט"ש	2.22	2.32	2.2676	2.2958	2.23	2.33	2.2683	2.2966	2.23	2.34	2.2731	2.3016	2.2848	0.0201
1 מארק גרמני	0.66	0.69	0.6730	0.6813	0.66	0.69	0.6722	0.6806	0.66	0.69	0.6742	0.6827	–	–
1 פרנק צרפתי	0.20	0.22	0.2111	0.2137	0.20	0.22	0.2110	0.2136	0.20	0.22	0.2112	0.2138	–	–
1 גולדן הולנדי	0.59	0.61	0.5972	0.6046	0.58	0.61	0.5976	0.6050	0.58	0.61	0.5974	0.6049	–	–
1 פרנק שווייצרי	0.80	0.83	0.8093	0.8193	0.79	0.83	0.8071	0.8172	0.79	0.83	0.8083	0.8184	–	–
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2089	0.2115	0.20	0.21	0.2089	0.2115	0.20	0.22	0.2095	0.2121	–	–
1 כתר נורבגי	0.21	0.22	0.2118	0.2144	0.21	0.22	0.2118	0.2144	0.20	0.22	0.2119	0.2146	–	–
1 כתר דני	0.18	0.19	0.1820	0.1843	0.18	0.19	0.1824	0.1846	0.17	0.19	0.1819	0.1842	–	–
1 מרק פיני	0.29	0.30	0.2961	0.2998	0.28	0.30	0.2942	0.2978	0.29	0.30	0.2962	0.3000	0.2989	0.0032
1 דולר קנדי	1.04	1.09	1.0612	1.0743	1.04	1.09	1.0608	1.0740	1.04	1.09	1.0625	1.0759	1.0679	−0.0016
1 דולר אוסטרלי	1.02	1.12	1.0866	1.1001	1.05	1.13	1.0875	1.1011	1.05	1.13	1.0869	1.1006	1.0941	0.0081
1 ראנד דרא"פ	0.55	0.61	0.6883	0.6968	0.42	0.70	0.6919	0.7005	0.46	0.63	0.6889	0.6976	–	–
10 פרנק בלגיים	–	–	0.3302	0.3343	–	–	0.3306	0.3347	–	–	0.3301	0.3343	–	–
10 שילינג אוסטריים	0.94	0.98	0.9559	0.9678	0.94	0.98	0.9558	0.9678	0.93	0.98	0.9537	0.9657	–	–
1000 לירות איטלקיות	0.96	1.01	0.9795	0.9917	0.96	1.02	0.9818	0.9947	0.95	1.02	0.9798	0.9921	0.9856	0.0090
100 ינים יפאניים	0.88	0.91	0.8957	0.9068	0.88	0.92	0.8948	0.9060	0.88	0.92	0.8956	0.9068	0.9006	0.0110

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 8.5.1986 באירופה

מכירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.5497/1.5507	ל־1 שטרלינג
מרקים גרמניים	2.1740/2.1750	ל־1$ ארה"ב
פלורינים הולנדיים	2.4520/2.4535	"
פרנקים שווייצריים	1.8125/1.8135	"
פרנקים בלגיים	44.35/44.40	"
פרנקים צרפתיים	6.9350/6.9400	"
לירות איטלקיות	1494.00/1496.00	"
ינים יפאניים	163.57/163.67	"
$ ארצות הברית	1.1706/1.1765	לס.ד.ר.

שער הזהב $ 344.60 ארה"ב אונקיה לזהב מקסיקני

מכירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.5446/1.5458	1.8080/1.8095	2.1697/2.1710
3 ח'	1.5360/1.5373	1.8000/1.8015	2.1615/2.1630
6 ח'	1.5267/1.5282	1.7875/1.7900	2.1495/2.1515

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

ספורט

בעריכת יחיאל אריזי

לבטים בהתאחדות: לבחור בהולנדי או ביוגוסלווי?

גם ואלידור ואסוביץ' השאיר רושם חיובי על ועדת החמישה שתמנה את המאמן הבא

כדורגל

מאת סופר "ספורט הארץ"

השאלה מי יהיה המאמן הבא של נבחרת הכדורגל הלאומית של ישראל נותרה ללא פיתרון גם אחרי שהסתיימו הריאיונות שערכו חברי ועדת החמישה לשלושת המאמנים הזרים המועמדים לאמן את הנבחרת.

חברי הוועדה שמונתה על ידי ההתאחדות להמליץ על המועמד שיבוא במקומו של יוסף מירמוביץ', קיימו אתמול את הפגישה האחרונה בסיבוב השיחות הראשון, הפעם עם המאמן היוגוסלבי ואלידור ואסוביץ'. מנהל ההתאחדות יעקב אראל סיפר, כי הפגישה נמשכה כשעתיים. הוא אמר, כי חברי הוועדה התרשמו מהמאמן היוגוסלבי באופן חיובי ביותר. "הוא היה קפטן נבחרת יוגוסלביה ושיחק בקבוצת איאקס אמסטרדם. הוא גרם להתלבטות בינו לבין המועמד האחר ההולנדי גאר בלוק", אמר אראל.

תחילה היה נראה, כי בלוק יזכה בתפקיד בהחלטת פה־אחד, כיוון שהותיר רושם מצויין בעת פגישתו עם חברי הוועדה בשבוע שעבר. אבל עתה יצטרכו חברי הוועדה לבחור אחד מבין השניים. בגלל ההתרשמות החיובית נראה, כי הכוונה להביא את שם המועמד שעליו יוחלט לאישור מוסדות ההתאחדות כבר ביום שני הקרוב לא תצא אל הפועל. אפשר שהדיון ימשך גם במהלך הישיבה ורק אז יוחלט מי יהיה המאמן הבא. ואסוביץ' עומד לעזוב את הארץ היום. גם הוא, כמו המאמן ההולנדי, מבקש שכר של 5,000 דולר לחודש. מנהל ההתאחדות אמר, כי סיכוייהם של השניים שווים פחות או יותר. הוועדה עשויה להתכנס בתחילת השבוע, כדי להחליט על מי להטיל את התפקיד.

מגיע לו גביע אירופה

הגיבור החדש של הכדורגל האירופי, שוער סטיאווה בוקארשט, הלמוט דוקאדם, מתענג מגביע אירופה לאלופות, שלשום בסוף לתצות בסוויליה, סטיאווה אחרי שסיכל ארבעה ניסיונות הבקעה מנקודת 11 המטרים. 120 דקות המשחק נסתיימו בלי שערים. אך בזכות הצטיינותו של השוער דוקאדם ניצחה סטיאווה מן הנקודה הלבנה את ברצלונה הכבירה בגביע היבשת בתום מאבק חולש ומאכזב מאוד. (צילום רויטר של אי.פי)

מחר בוומבלי הגמר ה־105 של הגביע האנגלי

הדרבי של ליוורפול יהיה הצגה מעולם אחר

גביע

מאת מיכאל קרנון

זה חייב היה לקרות פעם אחת. אנגליה נאלצה להמתין עד לגמר הגביע ה־105, כדי לראות באיצטדיון "וומבלי", דרבי של העיר ליוורפול. מחר, בשעה 15.00 (בישראל 16.00) יתייצבו האדומים של ליוורפול מול הכחולים של אוורטון למה שעשוי להיות אחד המישחקים הגדולים ביותר בהיסטוריה המפוארת של הגביע האנגלי.

רק לעתים נדירות מזדמנות שתי הקבוצות הטובות ביותר לגמר הגביע. הפעם אין עוררין שמדובר בשתי הגדולות של הכדורגל האנגלי — ליוורפול, שהוכתרה בשבת שעברה, ואוורטון, האלופה הקודמת, שסיימה שניה בהפרש של שתי נקודות בלבד.

לאוורטון זו הופעה שלישית רצופה בגמר הגביע. לפני שנתיים ניצחה את ווטפורד 2—0 ואשתקד נוצחה 0—1, לאחר הארכה, ע"י מנצ'סטר יונייטד שמנעה מהאוורד קנדאל ובחוריו זכיה ב"דאבל" הנכסף.

מחר תהיה זו ההזדמנות הגדולה של האדומים לזכות ב"דאבל", תואר בו לא זכתה שום קבוצה מאז ארסנל ב—1971. הגביע האנגלי לא האיר פניו עד היום לליוורפול. רק 6 פעמים הופיעה בגמר וזכתה בו פעמיים, לאחרונה ב—1974 כשניצחה את ניוקאסל 3—0 בהצגה בלתי נשכחת של קווין קיגן. כעבור שלוש שנים נוצחה ע"י מנצ'סטר יונייטד 1—2.

לאוורטון מאזן טוב יותר. היא הופיעה עד היום 9 פעמים במישחק הגמר וזכתה בגביע 4 פעמים. אחרי האכזבה שלה בליגה תוכל רק זכיה בגביע לפצות את השחקנים, המנהל והאוהדים המסורים. לאוורטון כמה שחקנים פצועים אבל המחליפים הוכיחו העונה את יכולתם. בעיקר אמורים הדברים לגבי השוער בובי מימס, שנכנס לנעליו של נוויל סאות'הול, כדורגלן השנה של 1985, בהצלחה רבה.

בקולוראדו הרחוקה, יעקבו שחקני נבחרת אנגליה, ובעיקר מנהלם בובי רובסון, בעניין אחרי ההתפתחויות ב"וומבלי". ארבעה משחקני אוורטון אמורים להצטרף בראשית השבוע הבא לסגל המתאמן בהרי קולוראדו. רובסון מקווה שלא יהיה מישחק חוזר ושגארי לינקר, כדורגלן השנה ומלך השערים של אנגליה (39), גארי סטיוונס, טרוור סטיבן ופיטר ריד, יעברו את המישחק בשלום.

לקני דלגליש, העומד להצטרף בתחילת השבוע לסגל הסקוטי המתכונן למישחקי מכסיקו, היתה עונה נפלאה. הוא המנהל־שחקן הראשון שזוכה באליפות אנגליה ואם יוביל את קבוצתו לתואר הכפול, יהיה זה מיבצע מרהיב לסקוטי בן ה—35. איאן ראש, שלא ישחק במכסיקו, עשוי להיות שחקן המפתח של ליוורפול.

דבר אחד ברור — זה יהיה גמר צבעוני מתמיד. הליוורפולים הם אוהדים נפלאים וירצו להוכיח שוב שמה שקרה לפני שנה בבריסל, בהחלט אינו מאפיין אותם.

● הטניסאית יעל שביט הפתיעה אתמול בשלב רבע גמר התחרות הראשונה של הסבב הבינ־לאומי לנשים, כאשר גברה על אני ג'ונסון מנורווגיה 4—6, 6—3, 6—4.

● מיטב שחקני הכדורגל בארץ, מ־6 אגודות, ישתתפו בשבת בגבעת חיים בטורניר המסורתי לזכרו של איתן רותם ז"ל שנפל במלחמת לבנון. בשלוש השנים הקודמות ניצחה בטורניר אלופת המדינה קבוצת הפועל גבעת חיים. הטורניר זה ישמש הכנה לשחקני סגל הנבחרת למפעל שמנות האומות שיהיה השנה בארץ.

כדורסל

גביע הנוער להפועל חולון

נערי הפועל חולון זכו אמש בגביע המדינה, אחרי מאבק דרמטי, בסיומו הביסו את נערי מכבי תל אביב 85—80 אחרי הארכה. במועד היה המאזן 73—73. המכבים הובילו כבר בהפרש של 21 נקודות, אך החולונים זכו בניצחון המפתיע. הצטיין החולוני תומר חגד בן ה־16 שקלע 19 נקודות. המשחק היה באולם באוסישקין שהיה מלא כמעט עד אפס מקום.

קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב זכתה אתמול בגביע המדינה בכדורסל לנערים, לאחר שזכתה בניצחון דרמטי בן נקודה על הפועל חיפה 89—88.

בגביע הילדים בכדורסל זכתה קבוצת הפועל חולון אחרי שגברה 58—52 על הפועל עפולה.

אן.בי.אי

בחוף המזרחי 2—3 למילווקי

ניו־יורק (אי־פי). פול פרסי קלע 23 נקודות, 13 מהן ברבע האחרון, והוליך את מילווקי לניצחון 113—108, על פילדלפיה. מילווקי מוליכה 3—2, בסידרת משחקי הגמר בחוף המזרחי. מילווקי הוליכה 110—108, לאחר סל של בובי ג'ונס מפילדלפיה. טרי קאמינגס קלע 3 קליעות עונשין והבטיח את הניצחון. סידני מונקריף, אחד מכוכבי מילווקי, לא שיחק בגלל פציעה ברגלו. הוא החמיץ כבר שלושה משחקים בסידרה הזו, שהמנצחת בה תשחק מול בוסטון. צ'ארלס בארקלי קלע 29 נקודות לפילדלפיה ומוריס צ'יקס הוסיף 27.

טניס

אירלנד — בלגיה בדאבלין בדייויס

המנצח ביולי נגד ישראל

דאבלין (שרות "ספורט הארץ"). נבחרות אירלנד ובלגיה יתמודדו כאן בסוף השבוע בסיבוב הראשון של מישחקי גביע דייויס בבית ב' באיזור האירופי. המנצחת תשחק בחודש יולי נגד ישראל.

מישחקים אחרים בבית זה: הונגריה — איחוד, יוון — סוריה, אלג'יריה — נורווגיה, ערב הסעודית — הולנד.

בבית א' באיזור האירופי יהיו המישחקים: טורקיה — לוכסמבורג, מצרים — מאלטה, בולגריה — קפריסין, פורטוגל — זימבאבווה. המישחק פולין — פינלנד נידחה לפי בקשת הפינים בגלל בעיית הקרינה הרדיואקטיבית.

מחר בכפר המכביה

פרס בקונגרס המכבי העולמי

מאת סופר "ספורט הארץ"

מחר בערב ייפתח בכפר־המכביה הקונגרס ה־20 של תנועת מכבי העולמי, במעמד ראש הממשלה שמעון פרס, יו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצ'ין, וראש עיריית רמת־גן אורי עמית.

הקונגרס יימשך ארבעה ימים בהשתתפות מאות צירים ומוזמנים מארה"ב, מדרום אמריקה, מאירופה, מדרום אפריקה ומאוסטרליה. הצירים ידונו בהערכות מכבי העולמי לארבעת השנים הבאות בתחומי החינוך היהודי ציוני, ספורט ומעמד התנועה בהסתדרות הציונית העולמית.

בתום ישיבות הקונגרס מכבי העולמי תהיה ברמת־גן ישיבה של הועד הבינ־לאומי למען המכביה, בה יבחר מר אריה רוזנצוייג לתפקיד יו"ר הועד המארגן של המכביה ה־13 שתהיה בעוד שלוש שנים. 200 המשתתפים המייצגים 30 מדינות יסכמו את המכביה ה—12 שהתקיימה בקיץ אשתקד ויחלו את ההכנות למכביה ה—13 שתהיה בעוד שלוש שנים. אריה רוזנצוייג יבחר ליו"ר הוועד המארגן של המכביה ה—13.

בית"ר תל אביב והפועל לוד יכולים לחזור מחר ללאומית

תחזית ארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

אחרי שהמוליך בית"ר נתניה הבטיח את עלייתו לליגה הלאומית בשבת האחרונה עשויים גם בית"ר תל־אביב והפועל לוד לערוך כבר מחר את הקפות העליה.

בית"ר תל־אביב יארח במגרשו את הפועל חולון. גם הפועל לוד ישחק בבית נגד בית"ר רמלה. שתי הקבוצות הביתיות ישיגו, כנראה, את הנקודות הדרושות להן כדי לחזור אל הליגה הלאומית, בה כבר שיחקו בעבר.

למכבי רמת־עמידר מצפה מישחק בית קשה נגד הפועל יהוד הנאבק על מקומו בליגה. הפער הגדול בטבלה אינו מבטיח מאומה לשחקני עמידר. לבית"ר נתניה תהיה הזדמנות לחגוג את העליה לליגה הלאומית בניצחון משכנע על הפועל בית־שמש שירד לליגה א'.

מצבו של הכח רמת־גן עלול להחמיר בתחתית הטבלה, לאחר מישחק החוץ נגד הפועל חדרה. לעומת זאת עשוי הפועל מרמורק לשפר את מצבו, כאשר יארח את הפועל עכו. הפועל רמת־גן יתמודד בחוץ עם בית"ר חיפה, סוגר הטבלה, אך לא יתקשה להשיג ניצחון.

הפועל רמת־השרון מסוגל לחזור עם משהו ממישחק החוץ עם הפועל טבריה.

גמליאל ב־10,000 מ' מחר במוקד התחרות הבינ־לאומית

אתלטיקה

מאת סופר "ספורט הארץ"

מחר, בשעה 19.00, תיפתח בהדר יוסף התחרות הבינ־לאומית באתלטיקה קלה, שתימשך גם ביום ראשון. בתחרות ישתתפו נציגים ונציגות ממערב גרמניה, מבלגיה ומצפון אירלנד. כמה אירועים יעמדו במוקד התחרויות. מחר: הריצה ל־10,000 מטרים תהווה אליפות ישראל ובה יתחרו, על מיקום, אריה גמליאל עם האורחים מארק ריזול וסטפן הנדריקס מבלגיה. בריצה ל־100 מ' יופיע האנס פריק, ממערב גרמניה, בעל תוצאה של 10.43 שניות. בן ארצו, רולף קיסטנר, ושני אורחים נוספים יאבקו עם הישראלים, ביניהם איתי אילון ויואב שרון. בקפיצה למרחק ינסה רמי לב רן הצעיר להפתיע את תומאס קריסטאן (7.83 מ'), ממערב גרמניה. במקצועות קרב 7 לנשים תתמודד השיאנית הישראלית, דליה נבות, עם ארבע אורחות, העשויות למשוך אותה לקביעת תוצאה טובה.

מחירו של כרטיס כניסה לתחרות הוא 3 שקלים ליום אחד, 5 שקלים לשני ימי התחרות.

התחזית של סופר "ספורט הארץ":

בית"ר ירושלים ישאיר 3 נקודות בהתקווה

טבלת הליגה הלאומית

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	מכבי חיפה	27	16—42	51
2.	מכבי ת"א	27	21—40	51
3.	הפועל ת"א	27	24—44	50
4.	בית"ר י־ם	27	26—42	48
5.	בני־יהודה	27	14—24	45
6.	באר־שבע	27	21—21	36
7.	כפר־סבא	27	32—34	35
8.	שמ.ת"א	27	34—29	35
9.	מכבי יבנה	27	25—20	34
10.	מכבי נתניה	27	29—30	33
11.	מכבי יפו	27	29—22	33
12.	מכבי פ"ת	27	39—30	33
13.	הפועל פ"ת	27	35—33	32
14.	הפועל י־ם	27	42—26	24
15.	מכ. שעריים	27	32—18	22
16.	הפו. חיפה	27	55—20	21

התחזית שלי

מאת משה הרגעש

לאחר ההכרעה בתחתית הטבלה מתמקד עתה כל העניין במירוץ לאליפות בשלושת המחזורים שנותרו לסיום הליגה הלאומית. למוליך מכבי חיפה מצפה מחר מישחק חוץ קשה נגד מכבי יבנה. מכבי תל־אביב יארח ברמת־גן את הפועל באר־שבע, גם הפועל תל־אביב ישחק בבית והוא יארח בבלומפילד את מכבי נתניה. בית"ר ירושלים ישחק בחוץ נגד בני־יהודה. תחילת המישחקים בשעה 16.00.

מכבי יבנה — מכבי חיפה
(בסיבוב הראשון: 0—1 לחיפה)

הכוכבות עדיין טריים מהמישחק ביבנה אשתקד. צדוק מלכה שנכנס כמחליף הבקיע בסיום את שער הניצחון, אשר סלל לקבוצתו את כתר האליפות השני. גם מחר מסוגל האלוף לעבור את המכשול של יבנה בשלום.
* התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

מכבי תל־אביב — הפועל באר־שבע
(בסיבוב הראשון: 0—0)

מעמדו של מכבי תל־אביב מתחזק משבוע לשבוע וספק אם ייכשל דווקא במישחק בית נגד הפועל באר־שבע, המדורג במרכז הטבלה.
* התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב.

הפועל תל־אביב — מכבי נתניה
(בסיבוב הראשון: 1—3 לתל־אביב)

שני ניצחונות הליגה האחרונים הוכיחו, כי הפועל תל־אביב התאושש מהמשבר שפקד אותו. מכבי נתניה יתקשה להוציא את הערמונים מהאש עבור מתחרי הפועל תל־אביב במאבק על הכתר.
* התחזית שלי: ניצחון להפועל.

בני־יהודה — בית"ר ירושלים
(בסיבוב הראשון: 0—1 לבית"ר)

התיקו המאכזב בשבוע שעבר הדביר את בית"ר ירושלים מעט מאחור. מחר הוא יבקש להוכיח, כי עדיין מוקדם להוציאו מרשימת הארבע.
* התחזית שלי: ניצחון לבית"ר.

מכבי פתח־תקוה — הפועל כפר־סבא
(בסיבוב הראשון: 0—3 לכפר־סבא)

שחקני פתח־תקוה יהיו עייפים מהמאמץ שהשקיעו במישחק החוזר בגביע המדינה נגד מכבי תל־אביב. הכפר־סבאים עשויים להפיק מכך תועלת כלשהיא.
* התחזית שלי: תיקו.

הפועל חיפה — מכבי שעריים
(בסיבוב הראשון: 1—1)

שתי הקבוצות משוחררות עתה מלחצים, לאחר שנקבעה ירידתן לליגה הארצית. הביתיות תסייע לחיפאים להיפרד בצורה הולמת מהאוהדים.
* התחזית שלי: ניצחון להפועל.

מכבי יפו — שמשון תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 1—1)

הפער ביחסי הכוחות אינו משמעותי. שתי נקודות בלבד מפרידות בין שתי הקבוצות, צפויה חלוקת נקודות.
* התחזית שלי: תיקו.

הפועל ירושלים — הפועל פתח־תקוה
(בסיבוב הראשון: 2—4 לפתח־תקוה)

האורחים זקוקים לנקודה בודדת כדי להסיר גם את הסיכוי התיאורטי שנותר להפועל ירושלים. הם בהחלט מסוגלים להשיג את מטרתם.
* התחזית שלי: תיקו.

מה נשאר

והרי משחקי שלושת המחזורים האחרונים שנותרו לסיום הליגה הלאומית:

מחזור 28
- ● בני יהודה — בית"ר י־ם (1—0)
- ● מ. פ"ת — הפ. כפר סבא (3—0)
- ● הפ. חיפה — מכ. שעריים (1—1)
- ● מכבי יפו — שמשון ת"א (1—1)
- ● הפועל ת"א — מכ. נתניה (1—3)
- ● מ. ת"א — הפ. ב. שבע (0—0)
- ● מכבי יבנה — מכבי חיפה (1—0)
- ● הפועל י־ם — הפועל פ"ת (4—2)

מחזור 29
- ● הפועל י־ם — בני יהודה (1—0)
- ● הפועל פ"ת — מכבי יבנה (2—0)
- ● מכבי חיפה — מכבי ת"א (1—0)
- ● הפ. ב. שבע — הפ. ת"א (0—1)
- ● מכ. נתניה — מכבי יפו (1—0)
- ● שמשון ת"א — הפ. חיפה (1—3)
- ● מכ. שעריים — מכ. פ"ת (4—0)
- ● כפר סבא — בית"ר י־ם (2—1)

מחזור 30
- ● בני יהודה — הפ. כפ"ס (0—1)
- ● בית"ר י־ם — שעריים (1—2)
- ● מכבי פ"ת — שמשון (2—1)
- ● הפ. חיפה — מכ. נתניה (4—0)
- ● מכבי יפו — באר שבע (0—0)
- ● הפועל ת"א — מ. חיפה (1—1)
- ● מכבי ת"א — הפועל פ"ת (3—1)
- ● מכבי יבנה — הפועל י־ם (0—1)

אופנה חדשה: לעבוד קשה, אבל על מכשירים

מראה "מאחורי" הרשת
יהושע שגיא

מה שנראה פעם מוקצה הפך באחרונה לאופנה, ממש לשיגעון חברתי חדש: התעמלות, פעילות גופנית, חברות במכון שבו באים להזיע, להתאמץ, לעבוד קשה, כאילו להוציא את הנשמה. גוש דן מוצף באחרונה מכונים חדשים ומתחדשים, שכל תכליתם לטפוח את זיעת חבריהם ולחזק את שריריהם. מי שפעם רגל בתיאוריה של הכי טוב לשכב במיטה ולנוח, רק לא להתאמץ, מוצא את עצמו עכשיו רוגל בתיאוריה חדשה: פעילות, פעילות, ועוד פעילות.

על רצועת החוף בדרך תל־אביב־יפו פועלים עתה כמה מכונים, רובם בבתי מלון. הם מעניקים גם סטאטוס חברתי יוקרתי לחבריהם. אחרי החלוץ שבחבורה, מועדון נאוטילוס של הילטון, צצו בזה אחר זה מועדונים חדשים, שלידם נראה עתה הנאוטילוס מיושן, עייף, נטול קסם, לעומת המיכשור החדיש של מועדונים מסוג "דן עדן" של מלון דן (עם מיכשור הידראולי מרשים מאוד), או אפילו ליד המועדון החדש של בריכת גורדון. לגל החדש מצטרף גם הכדורסלן הכוכב מיקי ברקוביץ' שבימים אלה משלים הקמת מכון בריאות שבוודאי יהפוך גם ללהיט חברתי שימצאו לו קופצים רבים.

המלה האופנתית האחרונה היא מועדון המשלב בתוכו פעילות ומנוחה. משהו כמו "דן עדן", עם מיכשור מיוחד, שתי סאונות (יבשה, רטובה), סלון למנוחה (בלווית רמקולים למוזיקה קלה ולמשקאות), וגולת הכותרת: טיפול אישי מידי שלמה משיח, עסיין מקצועי. האוהד כן לרשותך חדרון אישי קטנטן, עם חלון הפונה אל הים, למנוחה פרטית של התרגעות ניתוח. כאן אתה מקבל חלוק ומגבת ומרגיש רלקס כמו בבית כאשר הילדים הלכו לחוג ציור.

הגדרה מפי רונית לוי, בעבר אלופת טניס ידועה ומורה לחינוך גופני, כיום מדריכה ומנהלת המועדון במלון דן: "הכוונה אינה לייצר אלופים במועדון. הכוונה היא שאנשים יפעילו את גופם, שיעבדו על השרירים, יחזקום וינוחו. אני רוצה שהאנשים יקבלו את התודעה שיש לשמור על עצמם". המנהלת בעלת עיני התכלת הבודקות מסייעת ומדריכה באופן מקצועי.

בעיקבות כניסת מועדוני הבריאות לאופנה מתכנן הילטון להרחיב את המועדון שלו ובתוך שבועות מעטים יתחלף בו הציוד וייעשו בו חידושים שתכליתם לחזק את כוח המשיכה של המועדון.

יש לציין שבמועדוני היוקרה האופנה החדשה כרוכה בתשלום דמי חברות של כמה מאות דולארים לשנה. תענוג לא זול למי שרוצה לעבוד על הגוף של עצמו מחוץ לשעות העבודה.

רונית לוי מדגימה פעילות על מכשיר הידראולי המיועד לשרירי רגליים, ידיים, כתפיים, בטן, במועדון "דן עדן" של מלון דן בתל אביב. (צילום: ישראל סאן)

חדשות חוץ

בעצבנות ובהיערכות בטחונית חסרת תקדים נפתח פסטיוול קאן

ישראל מיוצגת בשני סרטים, האחד על מלחמת לבנון, בהפקת צה"ל והשני ע"פ מגילת אסתר בבימוי עמוס גיתי

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). על רקע של עצבנות בטחונית והיערכות אבטחה חסרת־תקדים מחשש להתנכלות טרוריסטים, נפתח אמש לחוף הריביירה הצרפתית — ובהדר החגיגי המקובל — פסטיבל הסרטים הבינלאומי ה־39 של קאן.

בערב הפתיחה של הפסטיבל הוקרן סרט הרפתקאות היסטורי של הבמאי רומאן פולנסקי, "פיראטים". הסרט צולם על סיפון אניה משוחזרת, שנבנתה במיוחד לצורך ההפקה (בכ־30 מיליון דולאר) והיא משייטת עתה לאורך החוף, מול ארמון הפסטיבלים של קאן. מוזמני הפתיחה החגיגית אמורים היו לצאת לאחר הקרנת הפתיחה לנשף סיפון על גבי התפאורה הצפה של הסרט.

חרף מאמציהם של מארגני הפסטיבל להסיט את תשומת הלב הציבורית מן החששות הבטחוניים, עמדו השעות הראשונות של הפסטיבל בסימן סדרת הביטולים של מפיקים וכוכבים — בעיקר אמריקאיים — שהודיעו כי לא יבואו השנה לפסטיבל. הביטולים יוחסו, בין היתר, לחשש מפני התנכלות לובית או אחרת. בין הנימוקים שהועלו בארה"ב להצדקת הביטולים (למשל, של סילווסטר סטאלונה, הלא הוא "ראמבו"), אוזכרה גם "מחאה פאטריוטית" בעקבות סירובה של צרפת לאפשר למטוסים האמריקאיים לחצות את המרחב האווירי הצרפתי בדרכם להפצצות בטריפולי ובבנגאזי.

שני סרטים ישראליים נבחרו השנה על־ידי ועדות המיון הבינ־לאומיות של הפסטיבל ויוקרנו במסגרות הרשמיות שלו: אחד מהם, סרטו של הבמאי אלי כהן "שתי אצבעות מצידון", הופק על־ידי מחלקת הקולנוע של צה"ל וצפוי לעורר עניין ורגישות מיוחדים. עלילת הסרט מלווה פטרול של צה"ל בדרום־לבנון תחת הכיבוש הישראלי. הסרט יוקרן בשבוע הבא במסגרת הסדרה "מבט מסויים" הנלווית לבחירה הרשמית התחרותית של הפסטיבל.

הסרט הישראלי השני, "אסתר" של הבמאי עמוס גיתי, מבוסס על עלילת המגילה וצולם בחיפה. הוא נבחר להקרנה לאחר סלקציה קפדנית במסגרת "שבוע הביקורת" של הפסטיבל ויוצג בתחילת השבוע הבא.

נוסף לשני סרטים אלה עתידים להיות מוקרנים בקאן, במסגרות "מסחריות", כתריסר סרטים ישראליים אחרים.

רומאן פולנסקי, במאי הסרטים ליד תרנים ספינתו "נפטון" (צילום אי־פי).

משטרת איטליה פשטה על ארגונים לוביים

רומא וע"צ (ע"ר). היחידות ללוחמה בטרור של משטרת איטליה (דיגוס) ערכו בימים האחרונים פשיטות על ארגונים לוביים, והורו ליותר מ־20 צפון אפריקאים לצאת מהמדינה, בה הם נמצאים שלא כחוק. בין המגורשים אזרח לובי.

המשטרה פשטה על משרדי אגודה ושמה "קריאת האיסלם", המספק סיוע למהגרים בלתי־חוקיים מארצות המגרב, והממומן כנראה בידי לוב.

מנהל האגודה, הלובי עזיז מוכתר, שלא היה לו רשיון שהייה, נדרש לעזוב את איטליה תוך שבוע.

הפשיטות נערכו גם על שלושה ארגונים אחרים, המדפיסים עתונים, ספרונים וספרים בערבית, ומשדרים שידורי רדיו בשפה הערבית באיזור רומא רבתי.

בחודש שעבר דרשה איטליה מלוב לצמצם את אנשי הסגל הדיפלומטי שלה ברומא מ־39 ל־29.

תוך 10־20 שנה יצליחו מדענים ליישם לידה ללא רחם

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ") פרופ' לארס האמרבארגר, מומחה שוודי בעל מוניטין עולמי בתחום ההפרייה סבור כי מדענים יצליחו בתוך 10־20 שנים ליישם הישג מהפכני של לידה־ללא־רחם.

מדענים הצליחו לגדל בתנאי מעבדה ביצית יונק עד לשבוע ה־5. החל מן השבוע ה־24 ללידה ניתן כיום לגדל פג באינקובאטור. ההתפתחות הרבה שחלה בתחום ההפריה ב־5־6 השנים האחרונות יוצרת בסיס להנחה הנועזת, כי לאחר שנת 2000 ניתן יהיה לגדל בני אדם מחוץ לרחם אשה בתנאי מעבדה. על המדענים יהיה לגשר על הפער בן 18 שבועות הקיים כיום בתהליך הלידה מחוץ לרחם — מהפרייה ועד לחודש התשיעי.

פרופ' האמרבארגר אינו מתייחס ברצינות לדיעה על 'גבר בעל רחם' ומאמין בכושרם של המדענים להפוך את לידת הרחם למיושנת.

מחיר הקפה מתקרב ל־2,000 ליש"ט לטונה

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה.

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). בשוק הקפה התקרבו אתמול המחירים אל הקו האדום של 2,000 ליש"ט לטונה. בשוק מורגשת עצבנות בשל החשש, כי קולומביה, יצרנית הקפה השנייה בגודלה בעולם, תחליט להטיל עודפי קפה לשוק, כל עוד רמת המחירים גבוהה.

במאמץ נואש לבלום את הירידה, החלה ברזיל להדליף ידיעות על סכנת כפור בחודשי יוני־יולי. כמו־כן טענת בצורת בברזיל היא שגרמה לעליית מחירי הקפה בדצמבר 1985, מ־1,400 ליש"ט לטונה לשיא של 3,100 ליש"ט לטונה.

יבול 1986/85 הוא הגדול בהיסטוריה: קרוב ל־100 מיליון שק (שק — 60 ק"ג).

דיילי ניוז: משפצי פסל החירות בניו יורק השחיתו אותו בהשתנה

דובר הקרן המשפצת: אין כל הוכחה שמישהו השתין על הפסל

ניו יורק (ע"ר). פועלים המועסקים בשיפוצו פסל החירות, מיבצע הכרוך בהוצאה של 66 מיליון דולר, נהגו להשתין על הפסל — על כך מסר אתמול העתון "דיילי ניוז", המופיע בניו יורק.

לדברי העתון, המסתמך על מקורות שונים, השתינו פועלים שעמדו על ראש הפסל וכתוצאה מכך נגרם נזק של קורוזיה ומומחה התבקש לבדוק את הפרשה.

דובר של הקרן שהוקמה כדי לשפץ את פסל החירות, הכחיש לחלוטין את הידיעה ואמר שאין בו שמץ של אמת.

"אין כל הוכחה שמישהו השתין. אין כל בסיס לידיעה זו המהמה על לא מאומה. אל תאמינו לשמועות אלה" אמר הדובר.

יצויין שהפסל העשוי נחושת, שניתן כשי על ידי צרפת לארה"ב במאה ה־19, יוקדש מחדש בטקס שייערך ב־4 ביולי בהשתתפותו של הנשיא רייגן.

הסנאט אישר רפורמות רדיקליות ביותר במשרד ההגנה האמריקאי

הצעת החוק תקדם שיתוף פעולה בין הזרועות והחילות השונים בצבא האמריקאי

ואשינגטון (ע"ר). הסנאט האמריקאי אישר אמש את הרפורמות הרדיקליות ביותר מזה 30 שנה במשרד ההגנה, בניסיון לתקן את מה שהגדירו מומחים צבאיים כליקויים חמורים, הפוגעים בכושרה של ארה"ב לנהל מלחמה.

הצעת החוק, שאושרה ב־95 קולות ללא מתנגדים, נועדה לקדם שיתוף פעולה בתכנון ובקבלת החלטות בין הזרועות והחילות השונים — חיל האוויר, חיל היבשה, חיל הים וחיל הנחתים — ע"י חיזוק סמכויותיו של יו"ר ראשי המטות המשולבים וגופים אחרים המתאמים פעולות צבאיות.

תומכי החוק נימקו, כי אי־יכולתם של האגפים הצבאיים השונים לשתף פעולה, עלול לגרום לאסונות.

הם הצביעו על ניסיון הכפל לחלץ את בני הערובה האמריקאים מאיראן ב־1980, ואת התקלות החמורות שליוו את הפלישה לאי גרנאדה ב־1983.

במלחמה זו, אמרו, נאלץ קצין של הצבא להשתמש בכרטיס־אשראי פרטי של חברת טלפונים כדי לטלפן ללישכתו בארה"ב, על מנת שזו תתאם את הסיוע הארטילרי של חיל הים, מכיוון שהכוחות של חיל היבשה וחיל הים לא היו מסוגלים להתקשר ביניהם.

מנהיגים מכל הקשת הפוליטית סופדים לעימנואל שינוול

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). מדינאים בריטים מכל גווני הקשת הפוליטית, מספידים את עמנואל (מני) שינוול, הלורד היהודי ואחד מראשי הלייבור בעבר, אשר נפטר אמש אחר הצהרים בביתו שבלונדון, בגיל 101.

שינוול, אחרון הנפילים של תנועת העבודה, שירת לאחר המלחמה כשר האנרגיה ושר ההגנה בממשלות אטלי ומקדונלד, והיה אחת הדמויות הצבעוניות בפוליטיקה הבריטית.

אביו היה בנו של חייט יהודי ב"איסט אנד" של לונדון ב־1884, היה מתאגרף בצעירותו ועמד בראש המאבקים נגד התנועה הפאשיסטית של אוסוולד מוסלי בשנות השלושים.

בנו ארנסט אמר עליו הבוקר: "הוא מת עם חיוך על שפתיו. הוא היה שלו עד הרגע האחרון. הוא היה אדם מיוחד".

ערך את העמוד: יצחק לאור

מוסף שבת

עיריית תל־אביב יפו
הארץ עתון "הארץ"
הבימה תיאטרון ה"בימה"

מקיימים בשבת 17.5.86 ב־11.00

מ פ ג ש

■ שר התחבורה — חיים קורפו
■ ד"ר מיכאל בר זוהר — על מפלגת העבודה, על כתיבת הסטוריה וספרי מסתורין וריגול
■ ד"ר יהושע דור — על פרויקט תינוקות המבחנה
■ אהוד מנור — על "זימרת הארץ"
■ הבמאי פרנסואה נושה והשחקנים אביבה מרקס ואלכס פלג על הצגתו החדשה של תיאטרון "הבימה" "צ'כוב צ'כובה"
■ שאלות על חזרה בתשובה עם שחקני הצגת "גיסתו של גולדין" מתיאטרון באר שבע

מנחה: מיכאל הנדלזלץ.

הארוע באדיבות:
קונטרול דאטה (ישראל) בע"מ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'—ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.

דמי כניסה: 4 ש"ח.

50% הנחה
למנויי ה"ארץ" וה"בימה" ולבעלי תעודת התושב ותעודת קשיש של ת"א

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

על פי החלטתה של לשכת רואי החשבון:

ועדה תבחן נהלי הביקורת לאור מסקנות ועדת בייסקי

על הקמת הצוות גם לאור טענות שהושמעו בשנה האחרונה כלפי רואי־החשבון

מאת יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

לשכת רואי החשבון החליטה השבוע על הקמת ועדה שתבחן את נהלי הביקורת הקיימים, ותקבע האם הם מספקים תשובה לבעיות שהתעוררו לאור מסקנות ועדת בייסקי. בצוות יהיו חברים רואי חשבון בכירים ובהם נשיאי לשכת רואי החשבון לשעבר.

אנשי הלשכה החליטו על הקמת הצוות גם לאור טענות שהושמעו בשנה האחרונה כלפי רואי החשבון שעיקרן: רואי החשבון של חברות שהתמוטטו, לא היו ערניים דיים כדי להתריע על מצבה הכלכלי של החברה, לפני שהתמוטטה. נגד אחרים מרואי החשבון הגישו בעלי מניות תביעות משפטיות בגין נזקים שנגרמו להם.

מועצת רואי החשבון מטפלת בימים אלה בתלונות שהופנו על ידי הבורסה לניירות ערך. כבר שלושה משרדי רואי חשבון, על טעויות המוחות שנעשו בביקורת במאזני חברות שמניותיהן רשומות למסחר בבורסה.

לא נכללו מלוא העובדות

ועדת בייסקי טענה, כי רואי החשבון לא כללו בדו"חות הכספיים את מלוא העובדות הקשורות להסדר מניות הבנקים, והמליצה להעביר את החומר ליועץ המשפטי לממשלה. היועץ המשפטי יצטרך לקבוע אם יש מקום לנקוט צעדים משפטיים נגד אחדים ממשרדי רואי החשבון. לאור התפתחויות אלה, החליטו מספר משרדי רואי חשבון להגדיל את ביטוח האחריות המקצועית.

יצחק רוסמן, נשיא לשכת רואי החשבון מסר ל"הארץ", כי לדעתו גילויי הדעת של הלשכה אינם לוקים בחסר, ולכן אין טעם בהוצאת גילויי דעת נוספים. יחד עם זאת, הלשכה תבחן אם יש צורך בשיפור נהלי הביקורת. לדוגמה, האם אין צורך לבקר גם חברות בנות של גופים עסקיים בחו"ל, שלא נכללו עד כה בתחומי הביקורת של רואי החשבון.

העיצומים בנמלים גורמים נזקים למועצה לשיווק הדרים ולאגרקסקו

מנהל המועצה לשיווק פרי הדר: נגרמים חמורים בקצב טעינת האוניות וכתוצאה מכך מתעכבים משלוחי הפרי העלולים לגרום לאבדן שווקים בענף ההדרים

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" לענייני ספנות

סכנה נשקפת למיליון תיבות פרי הדר המיועדות ליצוא, בערך של 7.5 מיליון דולר, בגלל העיצומים בנמלים. על כך מסר מנכ"ל המועצה לשיווק פרי הדר, איזי רהב, לדבריו, אם תימשך השביתה, עלול הפרי ללכת לאיבוד.

היום עוגנת אוניית־קירור גדולה, וגיס מן, בנמל אשדוד. ואוניות נוספות צריכות להגיע לארץ כדי לקחת פרי הדר לאירופה.

"מילאנו את כל בתי הקירור בארץ. נצטרך להפסיק את הקטיף. אם האוניות לא תגענה בזמן לאירופה, ייפגעו קשה מאוד ההזמנות להבא, במיוחד לארצות הסקנדינאוויות", אמר רהב.

אתמול פנה מנהל המועצה לשיווק פרי הדר לשר התחבורה חיים קורפו ולהסתדרות במברק בו הוא מבקש להחזיר את העבודה בנמלים לתיקנה. עקב שביתת ההאטה של פועלי התפעול בנמלי חיפה ואשדוד החל מיום 5.6, נאמר במברק, נגרמים למועצה שיבושים חמורים בקצב טעינת האוניות, וכתוצאה מכך מתעכבים משלוחי הפרי העלולים לגרום לאבדן שווקים בענף ההדרים. במברק מתבקש שר התחבורה להביא לפתרון הבעיה בשיתוף עם משרדי האוצר והחקלאות.

קשה לאמוד הנזקים

דובר אגרקסקו, חיים קלר אמר, כי קשה עדיין לאמוד את הנזקים הנגרמים עקב העיצומים בנמלים. החברה מודאגת מן המצב. אוניה אחת של אגרקסקו, שהיתה אמורה להפליג אתמול לאירופה, תצא לדרכה רק היום. עיקר סל היצוא של אגרקסקו כעת הוא אבטיחים, מלונים, תפוחי אדמה, בצל, סלרי, כרוב סיני וצמחיית העלולים להתקלקל אם יימשכו העיצומים.

לשכת הספנות בחיפה פנתה אתמול במברק לשר התחבורה חיים קורפו, בבקשה שיפעל מיד להפסקת העיצומים בנמלים. אם לא יעשה כן, נאמר במברק ששיגר מזכיר הלשכה דוד שני, לא יהיה מנוס לבעלי האוניות מגביית היטל לכיסוי ההפסדים. להלכה הוא מציע העלאת קרן נזקי עיצומים מעודפי כספים שנצברו ברשות הנמלים. במברק נאמר, כי הפסדים ישירים נגרמים לספנות, לבעלי מטענים, ליצוא החקלאי וההדרים.

כנס היסוד של עמותת עובדי ענף ההדרים שבא להתחרות בארגון הרשמי:

תובעים לבטל המונופול השיווקי של מועצת ההדרים

מאת אברם צדר, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

כמאתיים פרדסנים קיימו אתמול את כנס היסוד של עמותת עובדי ענף ההדרים, הבאה להתחרות בארגון הרשמי הנושא אותו שם והמסונף למרכז החקלאי ולתנועות ההתיישבות. מטרת העמותה להביא לביטול או לפחות לשינוי דרסטי בחוק מועצת ההדרים, שעל פיו למועצה זכות בלעדית לשווק את כל יבולי ההדרים בארץ, בלי שתצטרך להבטיח לפרדסנים מחיר מינימום עבורם.

לדברי הפרדסן עוזי אפק מבית חנן, ממארגני כנס היסוד, פחת בחמש השנים האחרונות יצוא ההדרים הישראלי ב־41 אחוז, לעומת עליה של 19 אחוז בספרדי, של 15 אחוז במרוקאי, של 55 אחוז בקפריסאי ושל 86 אחוז ביווני.

נפתלי מאור, מהפעילים בהקמת העמותה החדשה, אמר, כי עבור הולנסיה העבירה מועצת ההדרים לפרדסנים מחירים נמוכים בהרבה מאלה שקיבלו פרדסני ספרד, קפריסין, ואפילו הפרדסנים הערבים מרצועת עזה, המייצאים את תוצרתם תוך תחרות חופשית. בעוד הפרדסנים מספרד קיבלו בשנת 1984־85 עבור טונה ולנסיה 280 דולר, מקפריסין כ־210 דולר ומעזה כ־150 דולר, קיבלו הפרדסנים הישראליים המשווקים באמצעות מועצת ההדרים 140 דולר בלבד עבור טונה פרי.

מאור ועמיתיו תובעים לבטל את המונופול השיווקי של מועצת ההדרים ולאפשר לכל פרדסן לשווק את תוצרתו על פי שיקוליו. ראשי הממסד בענף ההדרים טוענים לעומת זה, כי ביטול המונופול, ותחרות חופשית בשיווק יגרמו שחיקת מחירים והפסדים גדולים עוד יותר לענף ההדרים.

יו"ר מועצת ההדרים ראובן איילנר אמר אתמול כי תביעת באי הכנס לביטול הריכוזיות בענף מזיקה. "בתנאי המשק הנוכחיים, כשהמשק המשפחתי נמצא במצוקה, הדבר האחרון שצריך לעשות הוא החלשת המבנה המלוכד של הענף". לדברי איילנר מועצת ההדרים עיבדה תוכנית מפורטת להגברת היעול והגדלת השיווק, והמחירים שקיבלו הפרדסנים בשנה שעברה עבור יצוא השמוטי (המרכיב העיקרי בסל יצוא ההדרים) היו סבירים.

מועצת ההימורים תפעיל בעצמה את ההימורים במקום חברת גשר

מאוגוסט יהיה צורך לנחש 14 משחקים במקום 13

מאת אריה לביא

מועצת המנהלים של המועצה להסדר הימורים בספורט החליטה אתמול להפעיל בעצמה את ההימורים, במקום חברת גשר שבבעלות בעלי העיתון ידיעות אחרונות, ולא לפרסם מיכרז להפעלתם, כפי שסוכם תחילה.

בישיבה שהתקיימה אתמול, הוחלט למנות ועדה בת ארבעה חברים, בראשותו של יו"ר מועצת ההימורים אריה זייף, שתגיש תוך שלושה שבועות הצעה מפורטת להפעלת ההימורים. עד שההימורים יופעלו על ידי המועצה, תמשיך גשר לעשות זאת.

כזכור, נפסקו לחברת גשר פיצויים בסך 1,2 מיליון דולר עקב החלטת מועצת ההימורים להפסיק את החוזה עם החברה.

מועצת ההימורים גם החליטה, כפי שפורסם לראשונה ב"הארץ", שהחל מחודש אוגוסט יגדל מספר המישחקים שעל המהמרים לנחש מ־13 ל־14. במקביל הוחלט שיהיו חמישה פרסים (בין 10 ל־14) במקום ארבעה פרסים כיום.

ירידה של 16% ברווח הנקי של אי.די.בי. בשנת 1985

החברה האם של קבוצת דיסקונט הרוויחה 15.2 מיליון דולר לעומת 18.2 מיליון דולר בשנה הקודמת

מאת אריה לביא

הרווח הנקי של חברת אי.די.בי. החברה האם של כל קבוצת דיסקונט ירד ב־16 אחוז בשנת 1985 והסתכם ב־15.2 מיליון דולר לעומת 18.2 מיליון דולר בשנה הקודמת. הירידה ברווחיות נובעת בעיקר מהירידה ברווחיות אי.די.בי. פיתוח, זרוע ההשקעות של קבוצת דיסקונט.

ההון העצמי של החברה ירד ב־2.5 אחוזים והסתכם ב־497 מיליון דולר לעומת 510 מיליון דולר בשנה הקודמת. התשואה על ההון העצמי המתואם ירדה והיא מגיעה כעת ל־3 אחוזים בלבד לעומת 4 אחוזים בשנה הקודמת.

יו"ר מועצת המנהלים של אי.די.בי. רפאל רקנאטי, מתמיה לממשלה על מדיניותה הכלכלית בדו"ח שהגיש לבעלי המניות. רקנאטי מציין שלמרות ההשפעה הקשה על המגזר העיסקי הביאה התכנית הכלכלית לייצוב כלכלי, לירידה תלולה באינפלציה ולהמשך המגמה של הצמצום בגרעון המסחרי (מאז ראשית השנה יש דווקא עליה חוזה בגרעון המסחרי - א.ל.). חברת אי.די.בי. פיתוח סיימה את 1985 ברווח סמלי של כ־600 אלף דולר לעומת כ 10 מיליון דולר בשנה הקודמת. ההון העצמי של החברה ירד ב 4.9 אחוזים והגיע ל 260 מיליון דולר.

המראות ונחיתות

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל תעופה בן־גוריון לימים ששי ושבת 9־10.5.1986:

יום ששי

המראות

ב01003 אל־על (001) לניו־יורק. ב־003. 05 אל־על (5351) לבון והמבורג. ב05455 פאן אמריקן (139) לפריס ניו־יורק וסן־פרנציסקו. ב־0600 אל־על (323) לפריס. ב06153 אל־על (357) לפרנקפורט. ב06253 טי. וו. א. (803) לפריס ניו־יורק וסן פרנציסקו. ב06253 טי. וו. א. (825) לפריז בוסטון ושיקגו. ב06503 סוויס אייר (333) לציריך. ב07053 אייר פרנס (139) לפריס. ב07203 אל־על (347) לציריך. ב07253 טארום (246) לבוקרסט. ב07403 בריטיש אייר וויס (577) ללונדון. ב07453 אל־על (581) לאסטנבול. ב08003 אל־על (385) לרומא. ב08303 אל־על (365) לוינה. ב08503 אולימפיק (302) לאתונה. ב09355 אייר סיני (055) לקהיר. ב10303 אל־על (315) ללונדון. ב15303 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט. ב15555 ק. ל. מ. (522) לאמסטרדאם. ב17153 אליטליה (747) לרומא.

נחיתות

ב00153 אל־על (444) מקהיר. ב04003 בריטיש אייר וויס (576) מלונדון. ב05153 אל־על (004) מניו־יורק. ב08503 אייר סיני (054) מקהיר. ב11503 אל־על (542) מאתונה. ב13053 אל־על (582) מאסטנבול. ב14003 ק. ל. מ. (521) מאמסטרדאם. ב14203 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט. ב15003 טי. וו. א. (800) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב15003 טי. וו. א. (812) משיקגו בוסטון ופריס. ב15253 אל־על (036) מניו־יורק ואמסטרדאם. ב15303 נתיבי אייר סקנדינביים (771) מקופנהגן. ב16053 אליטליה (746) מרומא. ב16153 אל־על (358) מפרנקפורט. ב16303 אל־על (386) מרומא. ב16403 אל־על (364) מוינה. ב16453 אל־על (5352) מבון ומינכן. ב16503 אל־על (348) מציריך. ב16553 אל־על (524) מפריס. ב17003 פאן אמריקן (158) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב18053 סוויס אייר (332) מציריך. ב20103 אולימפיק (301) מאתונה. ב20353 לופטהאנזה (606) ממינכן.

יום שבת

המראות

ב05453 פאן אמריקן (139) לפריס ניו־יורק וסן־פרנציסקו. ב06103 נתיבי אייר סקנדינביים (772) לקופנהגן. ב06203 לופטהאנזה (607) למינכן. ב06253 טי. וו. א. (803) לפריס ניו־יורק וסן־פרנציסקו. ב־0625 טי. וו. א. (825) לפריס בוסטון ושיקגו. ב06503 סוויס אייר (333) לציריך. ב08503 אולימפיק (302) לאתונה. ב10103 ארקיע (431) לפרנקפורט. ב15303 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט. ב17153 אליטליה (747) לרומא. ב22503 אל־על (005) לאמסטרדאם שיקגו ולוס־אנג'לס.

נחיתות

ב12153 טי. וו. א. (884) מניו־יורק. ב14203 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט. ב06055 אליטליה (746) מרומא. ב17003 פאן אמריקן (158) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב18053 סוויס אייר (332) מציריך. ב19003 אייר פרנס (136) מפריס. ב20103 אולימפיק (301) מאתונה. ב20353 לופטהאנזה (606) ממינכן.

ב21403 ארקיע (432) מפרנקפורט ומינכן.

כל ההמראות והנחיתות וזמן אינו סופי. את המועד המדוייק יש לוודא כשעתיים לפני המועד המצויין לעיל, בטלפון 381111־03.

14 בכירים שפרשו מבנק לאומי הגישו תביעות בקשר לפיצוייהם

מאת אריה לביא

14 מנהלים בכירים שפרשו מבנק לאומי הגישו תביעות נגדו לבית הדין לעבודה בקשר לפיצויים ששולמו להם עם פרישתם. ה־14 תביעות נפרדות באמצעות עורכת הדין אורה לוריסלע. שלושה בכירים אחרים בכלל כבר פנו בתביעה דומה לבית הדין לעבודה אך זו טרם החלה להתברר.

התובעים טוענים שכאשר הגיעו לגיל 65 ופרשו מעבודתם לאחר 30 עד 50 שנות עבודה בבנק לא כללו הפיצויים שקיבלו תשלום עבור השעות הנוספות הגלובליות. על פי הערכתם מגיע ההפרש בין הפיצויים ששולמו להם לבין מה שמגיע להם ל־47%. בנק לאומי עדיין לא הגיש כתב הגנה על תביעות אלו אך בכתבי ההגנה שהגיש על שלוש התביעות שהוגשו בעבר טען הבנק שלעובדים לא מגיעים פיצויים עבור השעות הנוספות על פי הסכם העבודה שעליו הם חתומים.

החלטת בית הדין בעניין זה תהיה עקרונית לגבי כל עובדי הבנק הבכירים הנהנים מתשלום עבור שעות נוספות גלובליות.

סיוון נבחר כיו"ר הנהלת בנק פועלים

מאת סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עמירם סיוון נבחר אתמול ליו"ר במקומו של גיורא גזית שהתפטר מתפקידו לפני שבועיים, מיד עם פרסום מסקנות ועדת בייסקי לחקירת מפולת מניות הבנקים.

עמירם סיוון

סיוון אמור להיכנס לתפקידו רשמית ב־1 ביוני אך כבר כעת יתחיל ללמוד את תפקידו. נודע שלגזית הוצע בין היתר לכהן כיו"ר מועצת המנהלים של חברת כלל במקומו של אפרים ריינר. עם זאת נודע שהוא בוחן הצעות נוספות בשוק הפרטי.

עם ירידת מחירה:

עת לחגוג עם פוסטוק חלבי

מאת עירית רוזנבלום, סופרת "הארץ"

פוסטוק חלבי, שהיה תמיד האגוז היקר ביותר, נמכר בזול אף יותר מן השקדים ואגוזי הפקאן. כמויות גדולות של פוסטוק חלבי קלוי ומומלח מציפות את שוק הכרמל, שם הוא נמכר מעל עגלות ודוכנים ב־12 שקל לקילוגרם. לדברי מאיר חממה, סיטונאי פירות יבשים, ממשיך מחיר הפוסטוק לרדת מדי כמה ימים והוא נמכר כיום בחנויות לפירות יבשים, כשאינו קלוי, ב־10 שקלים בלבד הקילוגרם.

מחיר הפוסטוק החלבי, שמקורו בטורקיה וביוון, ירד בשוק העולמי מ־4,000 ל־2,100 דולר לטונה, לעומת מחיר אגוז הקאשו שהוכפל ומחיר השקדים שעלה בששים־שבעים אחוזים. אחוז. גם מספרם של היבואנים (14 לעומת שלושה בעבר) מהווה גורם משמעותי לירידה במחיר: חלק מהיבואנים מתקשה לשווק את הפרי ומוכר אותו כמעט במחיר הקניה.

סכסוך בין פילץ לעיריה מעכב פתיחת הקולנוע בדיזנגוף סנטר

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל אביב

פתיחת שלושת בתי הקולנוע דיזנגוף 1, 2 ו־3 בתל אביב מתעכבת בגלל סכסוך בין בעליו של דיזנגוף סנטר, אריה פילץ, לבין עיריית תל אביב.

בשלב זה לא ברור מתי ייפתחו בתי הקולנוע הללו לקהל הרחב. עיריית תל אביב גורסת כי פילץ חייב לה כספים ועד שלא יסולקו ההוצאות הקשורים לדיזנגוף סנטר לא יינתן היתר שיאפשר את הפעלת האולמות.

המגעים שהתנהלו בין העיריה לבין היום לא נשאו כל תוצאות עד כה. דוד שפירא, בעליה של בתי הקולנוע ושאינו צד לסכסוך זה העריך אתמול, כי הבעיה תיפתר בעוד כעשרה ימים ואז ייפתחו בתי הקולנוע לקהל.

לאחר יום העצמאות יוחל בביטול פיקוח על מחירים

המדובר במוצרים ומצרכי יסוד — מסר שר התעשיה והמסחר אריאל שרון

מאת אברם צדר, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מיד לאחר יום העצמאות יתחיל משרד התעשיה והמסחר בסיבוב נוסף של ביטול הפיקוח על מחירי מוצרים ומצרכי יסוד — כך אמר שר התעשיה והמסחר אריאל שרון בפגישה שקיים עם נשיא לשכת המסחר דני גילרמן. הפגישה התקיימה בלשכת השר בירושלים בראשית השבוע. לדברי השר, בסיבוב הבא יבוטל הפיקוח על מחירי עשרות מוצרים, לאחר שראשי המשרד נוכחו לדעת כי פעולות כאלה בעבר לא גרמו בשום אופן להגברת האינפלציה.

דברי השר על הכוונה לבטל את הפיקוח על מצרכים נוספים באה לאחר שראשי המסחר הבטיחו כי הם מצידם יימנעו מהעלאות מחירים לא־מוצדקות.

לדברי גילרמן, הודעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כי במחצית השניה של החודש שעבר עלה מדד המחירים בכרבע אחוז בלבד, מעידה כי מדיניות הביטול ההדרגתי של הפיקוח היתה מוצדקת ויש עתה מקום להאצת התהליך הזה.

ירידה של 39% ברווחי "מנורה" בשנת 1985 לעומת קודמתה

מאת סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת הביטוח מנורה סיימה את שנת 1985 ברווח נקי של 1.16 מיליון שקל לעומת 1.92 מיליון שקל בשנה הקודמת, ירידה של 39 אחוזים. כך מגלים הדו"חות הכספיים של החברה שפורסמו אתמול.

מנהלי החברה מסבירים את הירידה ברווחיות החברה בהפחתת הוצאות הרכישה של תיק ביטוח החיים של ירדניה (שנרכש ביחד עם קבוצת הביטוח הראל) וכן בכך שבשנת 1984 היה לחברה רווח הון חד פעמי כתוצאה מכניסת חברת מניופקצ'רס לייף מקנדה כשותפה בחברת הבת מנולייף מנורה.

עיסקי ביטוח האלמנטרי הסתיימו ברווח של 2.5 מיליון שקל לעומת רווח סמלי בשנה הקודמת בסך 188 אלף שקל. הפרמיות בביטוח חיים גדלו ב־9 אחוזים.

לעומת זאת נרשמה ירידה חדה ברווחיות ביטוח חיים וזו הגיעה ל־126 אלף שקל בלבד לעומת קרוב ל־2.1 מיליון שקל בשנה הקודמת. בהשפעתה של רכישת תיק ביטוח החיים של ירדניה נרשם הפסד של 564 אלף שקל בביטוח חיים. הפרמיות בביטוח חיים גדלו ב־24 אחוזים, כתוצאה מרכישת תיק ירדניה. לחברה עודף הון, מעבר לנדרש על ידי המפקח על הביטוח בסך 455 אלף שקל.

ערך את העמוד: חיים טל

תדיראן גנזה את התוכנית להקים מפעל בקריית שמונה

בדיקה מספר אפשרויות של הקמת מפעל קטן, אשר יעסיק עד 100 עובדים * במשך קרוב לשנה לא הניבו הבדיקות תוכנית כדאית מבחינה כלכלית

מאת יונתן שרמן, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"תדיראן" גנזה את תוכניתה להקים מפעל בקריית שמונה, לאחר שבדיקות שנערכו בנושא זה במשך קרוב לשנה לא הניבו תוכנית כדאית מבחינה כלכלית.

"תדיראן" שקלה הקמת מפעל בקריית שמונה בעקבות פנייה של משרד התעשיה, אשר ביקש מהקונצרן להקים מפעל כלשהו בקריית שמונה ובכך להקל על מצוקת האבטלה בעיירה זו.

"תדיראן" בדקה מספר אפשרויות של הקמת מפעל קטן, אשר יעסיק עד 100 עובדים. בכלל זה בחנה אפשרות שבעיר יוקם מפעל שייצר חלק מהמרכזות של חטיבת התקשורת של "תדיראן". אבל בדיקות אלו, כאמור, לא העלו תוכנית אשר תהיה כלכלית ומכיון שתוכנית ההשקעות של "תדיראן" לשנה הקרובה מצומצמת הרבה יותר מבשנים קודמות, סבורים בחברה, כי כעת אין מקום לממש את הרעיון של הקמת שלוחה בקריית שמונה, אשר לא תצדיק את עצמה כלכלית.

יואל מטות, סמנכ"ל "תדיראן" מסר בהקשר זה, כי התוכנית לא ירדה מהפרק סופית, אבל סיכוייה להתממש קטנים ביותר בגלל צמצום תוכנית ההשקעות של "תדיראן".

גברו הקניות של מוצרי יסוד ברשתות השיווק הגדולות

לעומת זאת — בשאר ענפי המזון יש רגיעה כמעט מוחלטת

מאת נורית אמיתי

קנייה מוגברת של מוצרי יסוד מסתמנת בימים האחרונים ברשתות השיווק הגדולות. מסיור במרכזי קניות ומשיחות עם אנשי שיווק ולקוחות עולה, כי בלב צרכנים גואה החשש שמא יועלו בתלילות מחיריהם של מצרכי היסוד והמוצרים המסובסדים.

בשאר ענפי המזון יש רגיעה כמעט מוחלטת. כך גם לגבי ענפי כלי הבית ומוצרי הניקוי.

רוב רשתות השיווק ממשיכות במבצעי האשראי כדי למשוך צרכנים.

משה אילת, חבר הנהלת השקם ציין, כי בשקם היתה עליה במכירות מוצרים שלמחיריהם רכיבים דולריים, כמו טלוויזיות של 14 ו־16 אינטש, מחשבי אטארי, שמהם נמכרו 870 מאז תחילת חודש מאי, וכן מכשירי וידאו (נמכרו 650).

אשר ללבוש לקיץ, בעוד שבשנה שעברה עלו המכירות כבר בראשית מאי, השנה מדובר בהתעוררות קלה ביותר, הנובעת ככל הנראה, ממזג האוויר.

משיחות עם מרכזי קניות עולה עוד, כי נוסף למצרכי יסוד נקנים גם מוצרי חמץ כעוגיות, ופלות ועוד.

רות שקד משופרסל מציינת, כי קיים בימים האחרונים מחסור במשקאות קלים, כנראה מחשש לעליות מחירים או מלחץ שנוצר במפעלים עצמם כתוצאה מהביקוש הגדול בחגים.

התק"מ השלים כמעט את גיוס המילווה מרצון

הסכום שגוייס נמוך בכעשרה מיליון דולר מהסכום שנחזה

מאת יונתן שרמן, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

התק"מ השלים כמעט את כל גיוס הכספים מהקיבוצים במסגרת המילווה מרצון. למעט ארבעה קיבוצים, העבירו כבר כל היתר את הסכומים שנדרשו מהם.

בגייסו כ־30 מיליון דולר, סכום הנמוך בכעשרה מיליון דולר מזה שביקשה התק"מ לגייס. ההפרש בין הסכומים נבע מהעובדה, כי בבדיקה שנערכה בקיבוצים התברר, כי רק 45 קיבוצים אכן מסוגלים להעביר לתק"מ כספים, ולא 65, כפי שסברו תחילה.

בתק"מ כ־175 קיבוצים, ואלה שנתבקשו לתרום את המילווה מרצון הם המבוססים יותר.

כל אחד מהקיבוצים אשר נתבקש להעביר כספי למילווה זה תרם בין 200 אלף דולר ל־2 מיליון דולר.

קרן המילווה מרצון נועדה להזרים כספים לקרן הסיוע של התק"מ, אשר בעזרתה תוכל לסייע למשקים שנקלעו לקשיים או שאינם מקבלים תמיכה ממשלתית.

מן התק"מ נמסר, כי ראשי התק"מ ישתתפו באסיפות הכלליות של ארבעת הקיבוצים אשר עדיין לא אישרו את העברת המילווה מרצון לתק"מ, וינסו לשכנעם לאשר את הנושא. ככל הנראה, גם הקיבוצים הללו יעבירו לתק"מ את המילווה.

המגבית המאוחדת לישראל — קרן היסוד

ביום השלושים לפטירתו של

ד"ר ישראל גולדשטיין ז"ל

יתקיים טקס זיכרון

ביום ב', ג' אייר תשמ"ו (12.5.86) בשעה 17.00

באולם ויצמן — בנין הסוכנות היהודית

בהשתתפות

ד"ר אברהם אביחי

יו"ר עולמי, המגבית המאוחדת לישראל — קרן היסוד

מר משה ריבלין

יו"ר, הקרן הקיימת לישראל

הרב ה. גרין

הרב מ. קירשבלום

מוקירי זכרו מוזמנים

אזכרה וגילוי מצבה לאמנו וסבתנו היקרה

מרת מרים ארקין ז"ל

אלמנת ר' זלמן־מנדל ז"ל

תתקיים ביום ראשון ב' אייר תשמ"ו 11.5.86 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין במזכרת בתיה

המשפחה

תודה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ

אנו מודים לכל המשתתפים באבלנו

במות הרעיה האם והסבתא היקרה

לוסי גלטנר ז"ל

גילוי המצבה יתקיים ביום שני ג' אייר תשמ"ו

12.5.86 בשעה 17.00 בבית העלמין החדש ברחובות

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של

בעלי אבינו אחינו וסבנו

יצחק כהן ז"ל

נתיחד עם זכרו ביום שלישי, ד' אייר תשמ"ו 13.5.86

היציאה מדירתנו רח' אורן 11, חיפה בשעה 14.30

נפגשים בשעה 15.00 ליד שער בית העלמין הצבאי בחוף הכרמל, חיפה

עדינה כהן והמשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

נחמיה אדמוני ז"ל

נקיים אזכרה לזכרו ביום שלישי ד' באייר תשמ"ו, 13.5.86, בשעה 14.00, בהר הזיתים, ירושלים

המשפחה

איגוד ערים אזור דן

לגדעון ז"ץ

מהנדס האיגוד

תנחומים על מות האב

יצחק ז"ל

יצחק כספי יו"ר

חברי מועצת האיגוד

וצוות העובדים

לד"ר חיים צבן

משתתפים בצערך הרב במות

אביך ז"ל

קרן קימת לישראל

ההנהלה והעובדים

עירית גבעתיים

ליו"ר הדירקטוריון של מפעל הפיס ידידנו חבר הכנסת

גדעון גדות ולמשפחה

אתך באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

יצחק ירון ראש העיר

ויו"ר ועדת החינוך של מרכז השלטון המקומי

לאבי שמר

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך

הנהלת תדיראן

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

יעל ארד

ההלויה תתקיים היום יום שישי 9.5.86 בשעה 10.30

בבית העלמין החדש כפר־סמיר בחיפה

מרכז התעשייה הישראלית למחקר ופיתוח (מתימופ)

לאחר מלאות שלושים לפטירת יקירתנו

דבורה לוין ז"ל

נקיים אזכרה וגלוי מצבה על קברה בבית העלמין בחולון, ביום שני ג' אייר תשמ"ו ה־12 במאי 1986, בשעה 15.00 אחה"צ.

נפגשים בשער בית העלמין

תודתנו לכל מנחמינו בע"פ ובכתב

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו

שרה שפירא

מראשוני עין גנים

ההלויה תתקיים היום יום ששי ל' בניסן תשמ"ו (9.5.86)

בשעה 12.00 בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה

המשפחה המתאבלת

משפחת יואב שפירא

יואל שפירא ומשפחתו

עדינה טל ומשפחתה

יעקב שפירא ומשפחתו

בצער רב הננו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבי וסבנו האהוב והיקר

יואל (יורק) פרשקר

יליד וולוצלבק (פולין)

אשר נפטר באופן פתאומי בפאריס ב־3.5.1986 השרידים באבל כבד:

אשתו כלתו

בנו והנכדים

הארץ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן דרום הלוח הבטוח

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.

המחיר למודעה 35 ש"ח
המחיר למילה 4.38 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות

● בבנין בסטנדרט אמריקאי 4-5 חדרים + חניה ומחסן כ"סוכת בצבות" (בבעלהאורנים) החל 88,000 בהמתן + פ"ט. לראשונה בארץ: אפשרות לבניה מיידית ולתשלומים לאחר הבניה. מכירה מבירות בלעדי "בנייני יסקו" 02-227414

● בבנעת שאול 4, 3 מרפסות, הסקה, דוד"ש, מעלית 324011 (0084) 02.

● במרכז הכ"ג 4, דוחות, יפה ומסודרת, מוארת 710796 (0082) 02.

● רמות 4, דן מעלות, משופצת, (0078) 02-863803 מיידי 75,000

● במורשה הכתובה 4 + פ"א + מרפסת מקורה, מושכללת להפליא. ק"ב מחודשת/ירושלים 811196

● בתלפיות הישנה 4, ק"א, מסודרת + מחסן חניה, 85,000 "ארם וביתר" 247835.247855 (מלר"ן)

דירות להשכרה

מכוניות

הצעות עבודה

● ללהקה מבוססת דרושה זמרת רצוי נסיון 531629, 245048

● מזכירה/כתבנית מעולה, בעבר תמלילים למשרד עו"ד לאחה"צ 664276, 666683

● דרוש מחר לעבודת אחזקה תקינה, עם אפשרות קידום. רשיון נהיגה ואנגלית/צרפתית. ב' 891417 (0032) 02

● לחברת שיווק ארצית דרושים/ות בקרנים מכירות לעבודת שטח בענייני הכשבה נבהדלתכאים (0245) 02-24887

● מעוניין לקנות טנדר 404 מודל 84-85 והשאר עד 15 קמ"ש כולל (0021) 02-411340

ביקוש דירות

דירות בבנייה

עסקים

ביקוש עבודה

עובדים

רכב

קרוואן

אופנועים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

הודעות

● מכלת ברמ"ם יהודה + מוניטין + מחסן + טלפון, מיידי 248253 (0010) 02.

● בשרגי המרכז 100 מ"ר להשכרה מיידית, לפנות 02-528494

● חנות/משרד במרכז העיר + טלפון, בעבודה 223877, רחבי

● חנות להשכרה בבניין "המשביר" (שלומציון המלכה) פ (0155) 02-225336

● בית הכרם כבר רבינא, חנות קטנה להשכרה 250, 225164 בערב (0137)

● בירמ"ם במגמה יהודה "אריה גבי סיס" 241330/6

● מכירה/השכרה חנות מכולת מיניסרקט בקרית יובל + ציוד. 851177 ,850470

● בנילה למכירה מידית חנויות בכלים שונים, "פני" שלומציון המלכה 4. טל' 02-227775 ,02-225840

משרדים

● בשכ"ח בבן יהודה משרד 34 מ"ר/123 (0031) 02-221681

● דרושים 2 חדרים למשרד ד"ח, ללא תיווך. 722849

● דירת 2 חדרים במרכז ק"א + טלפון בזול 669815 (0172)

● בבבר הורקנוס בשכ"ח 3 ר"ג 4.5 חדרים + טלפון רש"ף 02-243691

● למכירה ברגע, משפט, שכירה, חניה, חוית וכוית 02-713236

מגרשים

● בשכונות בנו"ס 32,000 + מסים לא כשכת 02-976012

● בגבעת זאב בכבה ביתר מגרש 850 מ"ר פינת 02-233657 (0116)

בריאות

● מבני כללי רפואי ולספורטאים, מישלים בטיפת ההלקטולוגיה, צילה אולדר 711584 (0094)

● ברפלקסומטב"ירפלקסולוגיה עיסוי כללי ורפואי קרית יובל 02-931025 ,02-417021

עסקים למכירה

● נכריסמה מכבית אמבטיות. עבודת יד, יחידות מהיצע. "אכרי בית הבדל" שלומציוןהמלכה 20. (0062) 02-632366

● סייע רק היסטוב' + וקסן סני מהוכללי. 02-852372, אר'

● אופנים, מודעותסטה, תנור חשמלי + תנור חימום, גז ועוד. 02-413960

● סלון ספה/מיטה. 2 כורסאות ושולחן בבבב טוב 522914

● כיסה עבית במצב מצוין, סלפון 649381, לא בשבת

● מקרר ג'יאי. מייה כלים, אופניים ותבולת בית. 02-814575

● פסנתרים חדשים ומשומשים בתשלומים בתבנה המצוינת "נורד" שסאי 12 (0139) 02-226544

● כורסאות 3 + 2 + 1 במצב מצוין קים 863496

● טלויזיה צבעונית "27 מייבש כביסה 2 מערכות 531908

● מכונת תפירה "זינגר" שטיח מקיר לקיר מנוו לקורה וחמוט ב"אי. ספה, שואבאבק וכו' חרשים בזול 02-815790

הודעות

● ווהחי עץ ארון, שני שירות ומכתביה, משבת 534605 (0222) 02

● למכירה 40 כמאות יושיבה במר-מנות. לפנות לקפה עזרה. 225008

● תקון קויה. מכירה. הוללות סלולריה רדיו, טייפ, וידאו יפן חורש (0227) 224764 247156

● לרציניים מכירת תכולת דירה בזמן ותנאי + מכונית 851069

● "בלש פרטי" מבשיר המקצוע מתלפון במודיות. 45 ש"ח. ניתוק למשלוח (0253) 03-384394

● בהודעות לרציניים סלון, מכונת כביסה, מכונת תפירה 419590

חוגים

● לפירוק חנה ומטגבנית (35-25) מחכה אסתמר (37/178) רגייש ופתוח. ת"ד 79576 ירושלים

● ברוש 29 באת, כיסה מיזנה בגאה ופריגה רנה. ת.ד. 4177 ירושלים (0150)

● גיוסה מוטיה 48 אקדמאית רציניות לבוף טלפון ת.ד. 7852 ירושלים

כלי בית

● כוף קטן בוקרטון מכני כוורת. (0067) 234663 ,712803 ,244777

● בהודעות מסנתר אבגלי קר מבלה. חום מצוין כורש 812117 02

● מקנתר גרמני, צליל טוב. 2,300 ש"ח. (0223) 668468 ,522926

● מאגר מבפר מסנתרים למבירה, כיוון, תיקון, הובלה ויעוץ, המלך ג'ורג' 227984,16

בעלי חיים

● במאוד רק שני גורות מקסר גופיות ישועיות 660321

● להשכרה במרכז העיר: יחידת משרד בת 9 חדרים יחידת משרד בת 2 חדרים יחידהבשטח כ-115 מ"ר ק"ב המטה לרחוב יפו 221341

● למכירה דושה גרמני נקבה, 4 חודשים, יפה. 02-722059

קורס

● מעניין בכיור קל/בינוני לעיבור שבכי הכרות. 02-536103

עבודה בבית

שיעורים פרטיים

שיעורים ותרגום

● המטסקסמאל 17/178 מחפש חבר צעיר במרי לחברות קבועה. ת"ד 9169, ירושלים

● שירותים לכל הגילאים, מודיות מוכנות. 02-284498

קורת גג

● חדר בדירה יפה להשכרה שותפת שבת. 110 דולר. 637253

● לינה חינם לאשה אצל מבוגרת. 718337

תשומת לב

ציוד משרדי

מכוניות

הלוח הארצי — העיר — צומת השרון — תל אביב גוש דן והשרון

דירות

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בעתון בסוף המודעה

הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-571261 (רב קוי).

הנהלת לוח "העיר"

לוח קיר

מוצרים

מקררים

● אמקור 16 במצב מצוין, כחדש. 716940

● אמקור 18, ביטות, 600 ש"ח. 341902

● וסטינגהאוז 15, מצויין, 600 ש"ח. 818162

● אמקור טוטאל במצב טוב. 431581 247837

● קירקור 16 במצב טוב. 722095, בזול

● אמקור 13, 2 דלתות 150 ש"ח + ביסות. 412816

מכונות כביסה

● גרונית, "לינדה" במצב טוב, בערב 867734

● מייבש כביסה פדריה קטנה, כמעט חדש. 867177

● מייבש אמריקאית בחוזיה. 764814

תנורי אפייה

● למכירה תנור אמריקאי "קלוריק", טל' 533660

● תנור גז + אפיה במצב מצוין, 300 ש"ח 669939

● שנרים במצב טוב, ומפיסון טוב. 760317

כלי נגינה

● מגבר "הליליה" + רמקולים 120 האש. 411787

● פסנתר גרמני במצב מצוין. 767857

● פסנתר רוסי. עסוה 227417, בית 717786

● בהזדמנות פסנתר גרמני, בהשכרה חדישה. 02-742459 02-634667

● פסנתר אבגלי. צליל טוב. 800. 418767

● פסנתר גרמני במצב טוב. 850. 760817

● פסנתר גרמני לאחר שיפוץ. 762803 .1,350

● פסנתר "קרסנר" אבגלי, מצוין 525096 .719509

תשתכות טפורט

שונות

● בוזית בבוטן מתקפלת במצב חדש. 411787

● כורסת ביקל לסלון. רישוד חום. 413795

● ארון 3 דלתות, ארגון קוטמיים. 243768

● פינת נוער כשולה, שולחן טלויזיה. 762852

הלוח הארצי — הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון

המשך

עסקים

הצעות עבודה

שידוכים

קח־תן חצי חינם

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה־חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שמודפס בעיתון בסוף המודעה.

הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-371261 (רבקה).

הנהלת לוח "העיר"

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון

המשך

● אבקור 11 053"92186 16251608א

● בקיר הרדיאן 5 שנים + קיוסק 164748083ב 803345 ש"ח 500

● בהזדמנות בקיר אבקור 13 מצויין 172530083ב 705851

● מקררים חדשים מפגמים תיקון. הסנסה הולמס "יעקב" ר"ג הרצל 61 173709083ב 721079

● קורקס 16 מטר אוטומטי כמעט 174548083ב 03-415098

● אבקור 10 בכבב מצויין 174653083ב 03-413732

● אבקור 2000 – כמבויין, קיור יכב. דלתות לאורך 03-730472 181810083ב

● "אבנה 22" + כתבי החבל נתי פים + אחריות!! 052-451669 182345083ב

● כיוד הרדיאן 400 בכבב כמעט 182532083ב 052-21546

● בשמטה לתקן הכוונת מהמשכי פי.סי. ותואמים מבנטרין 193715083ב 03-9231601

● כקיפא "אבקור 170" כמעט 200 דולר 195801083ב 052"81240

● כקיר אבקור 10 בהזדמנות 150 195825083ב 052"543357

● בקפיא מרבי 160 ליטר כמעט 200101083ב 052"87375

● אמקור 13 בבכב טוב. 200928083ב 03-315065

● אבקור 13 בבכב טוב 03-315065 200943083ב

● "פרנדר" אמקור 10 שנים. כבויין, 950 ש"ח 03"542912 201253083ב

מכונות כביסה

● ויבנרגואם בהזדמנות במחירה 161116083ב 03"303637

תנורי אפייה

● אמשר 4010 בכבב מעולה, כמעט 155624083ב 03"7515103

● בהזדמנות תנור "בליטרוץ" מאר 160413083ב 03"730210 בערב

● תנור אפיה + גז 75 ש"ח 803345 164724083ב

● תנור ונקר בילוראן 5 שנים 182236083ב 052-27768

● סבואה כיריים + תנור קלוריק 183908083ב 052"29853

● תנור אפיה בהזדמנות "ספר" 150 195844083ב 052"543357

מכונות תפירה

● בהזדמנות "פרויקט" חרשה בערב. 144510083ב 03-457175

● מכונת תפירה יד שניה הזול מ-100 ש"ח כולל אחריות 787914 165733083ב

● 2 מכונות תפירה תעשייתיות בהזדמנות ר"ג "ברנינר" + 165801083ב 787914

● מכונת תפירה בורר חרשה 195746083ב 052"81240

מזגני אוויר

● מזגן "תדיראן" 1/2 2 כ"ס 1200 195940083ב 052"543357

חיפה והצפון

הלוח הבטוח

הלוח הארצי

דירות

הצעות עבודה

עסקים

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חיפה והצפון

המשך

● דרושים בחורים חסונים לעבודה פיזית מהיפה והסביבה 04-641827

● לחברת שליחים דרושים שליחים בעלי רשיון ליוטה 660779

● מכון עצמאי לגברים + רכב בעבודה 04-526362 04-524849 לא בשבת.

● דרושה פקידה + ידע בהנה"ח לעבודה 04-644858 לאבי.

● גרפיקאי/ת מיידית למשרד פרסום נסיון רצוי בוגר ויצ"ו 664270 טל.

● דרוש פקיד לביטוח. משכנתאות + גביה. תנאי עבודה טובים 2255 ת.ד.

● דרושה מבשלת 3 פעמים בשבוע 254433 04

● מנהל התכנים ניסיון של לפחות 10 שנים במחשב. 669105 660992

● מכירה / כתבנית אנגלית לעבודה חלקית 669105 668992

● מידי מרכיבה / מלחימה אלקטרוניקה מנוסה 669105 668992

● מנהלת חשבונות נסיון בהנהלת חשבונות 662270 662272

● דרוש חשמלאי מוסמך בעל נסיון 673702 669822

● דרושה ברזולוציה הנדסאי אלקטרוניקה 661945

● דרוש עובד ללא מקצועי 661945

● לפיזיותרפיה אינטנסיבית דרושים 44747 היפה.

● מרכזנית דוברת אנגלית 670352

● מזכירה + רכב מסחרי לירושלים 04-520461

● מנה"חות מנוסים בעלי נסיון 530051

● דרושה פקידה לניהול משרד בעלת נסיון 534035 04-915427

[illegible]

● למפעל תעשייתי יצוא / יבוא 04-729452

● איש שכיר, מנסה / הנדסאי מכונות 04-729452

● לעבודה המקומית בקר דרושים 04-224121

● דרוש טכנאי עם נסיון לעבודה 721356

● רצוי מהנדס עם נסיון 707287

● דרוש עם נסיון 04-531171

● לחברת סוכנים מהיפה הלקית 04-515884

● מקצוע כללית נסיון בקירוב 04-667267

[illegible]

● לזקוק טיפת הבכור דרושים 04-729452 371252

● למשרד כבוד דר' עם נסיון 04-338563

● למשרד בטר ד"ר לוסקי 04-342583

● דרושה פקידה למשרד עו"ד 522442

● למשרד תיוך ורישום אהדות 04-523461

● לילה הכרמל דרושה 04-583406

● דרושה פקידה רצינית 515398

● דרושה מנהלת חשבונות 661945

● דרוש עבור אנגליה 04-338837

● דרוש מכולת מנהלת 004-425663

● דרושה פקידה למשרד עו"ד 660947

● לחברת קוסמטיקה 233597

● לחברת ריאו דרושים 672267

● טכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה 703521

● דרוש ספרן למלא 721875 16.00

[illegible]

● מנהל"ש טר 3. עם נסיון למשרד 04-672221

● דרוש למשרד הראשי פירות 04-528253

● דרושה מקידה ליום שלם 12.00-09.00

● מפעל אלקטרוניקה 04-664922

● ליעוצר דרושים צעירים 522442

● למכור על ידי 04-667686

● דרושה עזרת לשירות 04-645105 842622

● ליעוצר דרושים אדינים 04-667686

● לטכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה 331194

● טריילר עצמאי בעל רכב 641481

● דרושה מרצה 641681

● דרושה טייש לזכרון שיניים 04-257789

● מצליחה עם דרוש צוות 664411/2

● לעבודה האלומיניום 258702

● דרושה מקידה לעבודה 04-663980

● עובדים 711225

● דרוש חדש 04-727065

● לחברת עבודות ניקיון 04-709362

● לחברת דרושים 04-709362

● דרוש חשמלאי 724145 04-728810

● דרושים עובדים 04-748108/9

● לח"ב פרסום 04-748668 722197

[illegible]

● מטפלת מאוד רמפה לסוף בנות לשעה 12.00 16.00 251588

● דרושה מטפלת לתינוקת לשישה ימים בשבוע 210059

● מטפלת לבן 5 ובת שנתיים 356254

● עוזרת בית ללא סגרות 235312

● מטפלת לילד בבית 247596

● מטבח בית 4 ימים בשבוע 04-385996

● מטפלת לקשישה 243836

● בוגרת דרושה עוזרת + הבלנית 247360 253375

● דרושה מטפלת לתינוקת 705097

● לעזרה במרכזיה 04-702158 6880

● דרושה מטפלת רצינית לילדים 04-448949

● מטפלת לאשה 04-662480

● אשה אחראית לנקיון 740323

● מטפל במינוק 381523 8.00

● דרושה מטפלת לילד 04-232493

● דרושה מטפלת לשני ילדים 702682

● דרושה עוזרת פעמיים בשבוע 727759

● דרושה עוזרת למשק בית 04-232095

● מטפלת לוויקם 04-338126

● בכרמל מטפלת 381605

● מטפלת לבוגרים 04-239462

● בתמוקין מטפלת 04-711268

● דרושה מטפלת מנוסה 7.30-14.30 04-764407

● בק.ביאליק מטפלת 04-446781

● בקרית חיים 726681

● דרושה עוזרת 726658

● בתמוקין דרושה מטפלת 714624

● דרושה מטפלת 711695

● בתמוקין עוזרת 702653

● דרושה במרכזיה 713667 16.30

● מטפלת בכרמליה 258624

● דרושה מנוסה 338492

● מטפלת 246773

● מטפלת במכונית 258085

● עוזרת טובה 645771

ביקוש עבודה

● מתנדב בעל נסיון מעל בין בעבו' 366 ק. ביאליק.

● הנדסאית ארכיטקטורה בעלת נסיון 733545 727263

● מנה"ח עצמאית מקבלת עבודות 442173

● בצוע עבודות ניקיון 703696 717259

● משגיחה לעבד בתפקיד 786738

● מנה"ח תהא חשבון 721279

● חשמלאי העשייה נכיר 44678

● הנדסאית מכונות מקבלת עבודות 710179

● קוין משוכה בקנה מקצועית 705152

● הנדסאי אלקטרוניקה רציני 04-236053

[illegible]

● קונה בכוונם ושדר צבעוניות 224785 660674

● בניה הריסת קירות קרמיקה 443124 443060

● זק ברמלחיות רק אבלנו 04-244101

● קונה ומכר טלויזיות 04-665565

● בניה הריסת קירות קרמיקה 443124 443808

● סימון ועשים בתי ריזות 04-247983 04-244872

● צביעה ועיצוב דירות 04-759261

● כל סוני השיפוצים 533377

שירותים

● ... 04-717574

הלוואות

● הלוואות לשכירים 641475

● לשכירים בלבד 04-981606 04-821795

שעורים

● שקורים פרטיים בגינת ליחי 730957 18.00-21.00

● "שוחי יהודי" שרות 713739 713770 731514

● שקורים פרטיים 730957 18.00

● "שוחי יהודי" 713739 713770 731514

● מורה לאנגלית 258945

● גן מקצועי 04-910105

כושר

● כושר שרות מכל לבית 299502 03

● מכונת כתיבה אלקטרונית 04-527279/0

הזדמנות

● כאן לנפש בבסר הנופש "קרוואן" 04-534587/8 04-535253 059-73145/6

● כאן לנפש 04-534587/8 04-535253 059-73145/6

עסקים

● סירה 420 בבבב טוב טל. 725972

● לסכירה בלשון 723580

● סירה 420 725972

● למתקינים 247916

● למתקינים 247916

תרגומים

● כמו תרשו ים תקלה 469533 645522

● חוש בכל 04-385836

● כמו תרשו 469533 645522

● מתחבים 471830

חובה

משומשים

● קונים בכוונם ושדר צבעוניות 224785 660674

● קונה ומכר טלויזיות 448799 226648 510107

● קונים מקררים 529318 660989

● בכוונים בגוסים 552452 465179

● דמי קונה 225892 669919

● קונה והכורת 385009 666874

● משקר ארונות 586866

● מקרר אמנות 04-707383

● מקרר 04-539840

● אמקר 13 טפי 731845

מכונות כתיבה

● דן שרות תיקון מכונות כתיבה 703382 718912

● למכירה מכונת כתיבה 721897

● תפסי בית 04-242402

● מכונת תפירה 252581 525251

שידוכים

● כאו לנפש בבסר הנופש 04-534587/8 04-535253 059-73145/6

● לא סוני 167/ 45 33550

● איש עסקים 04-662010

● רווק 33 236

● גרושה 38/165 46549

● תמונה גרושה 580

● אמקר 13 731845

● לא סוני 167/ 45 33550

● עוב פנויים/ות 537667

● במלון פרוש החשה 04-254335

● בורם 36/167 53634

● מסכים כלליים 04-665253

● גרום 35 662300

● נאה תמרו 680

● גרום 35 662500

● נאה תמרו 680

מכוניות

● קונים מכוניות 04-514315 156

אאודי

● 80 טיאל/84 1300 718245

● אדמי 80 1981 1600 04-783452

● אודי 80 1982 1300 04-978125

● 76 1600 447356 665566

● אודי 80 1981 245856

● 80 1974 04-252532

● 80 טיאל/84 1300 718245

● אודי 80 1981 1600 04-783452

● אודי 80 1982 1300 04-978125

● אודי 80 1981 04-315748

● אודי 80 1300 82 785240

● אודי 80 1982 1300 737348

● אודי 80 63000 1981 065-73335

● 80 1983 789660

● אודי 80 1981 515851

● אודי 80 1600 225908

● אודי 80 1981 996550 04-994046

● אודי 80 1982 440582 447595

● אודי 80 1300 1986 04-721187/8 04-738819

● אודי 80 83 440529

● אודי 80 1300 04-524808

● אודי 80 83 04-665396

אאוטוביאנקי

● אוטוביאנקי אלגנט 1982 649916 521139

● בוסנה 1979 212096

● בנוזיר 1983 04-385722

● בנוזיר 55.000 04-255730

● אוטוביאנקי 1986 333759

● גאזאר 1986 04-573428

● אוטוביאנקי 82 04-719280 704647

● אוטוביאנקי 79 718423

● למכירה אוטוביאנקי 1979 04-728679

● לנדו 1986 + גג 04-713454

● אוטוביאנקי 1979 04-720676

● אוטוביאנקי 77 04-232411

אוסטין

● אוסטין מטרו 1300 04-980119

● אוסטין מטרו 1300 04-980119

● מיני מיינור 78 04-224660

אופל

● אסקונה 84 1300 04-733849

● אסקונה 1300 84 04-713336

● אופל קדט 1986 04-254436

● אסקונה לוקס 1300 5 דלתות 915474

● אסקונה 84 5 דלתות 04-252806

● קדט 1300 83 704697 225789

● 1985 אסקונה אוטומטית 04-239080

● קדט 1984 04-670994

● אסקונה 1600 83 04-531162/3

● אסקונה 84 1300 04-733849

● אסקונה 1300 529178 525225

● אסקונה 1983 04-254613

● אסקונה 1300/83 04-383106

● אסקונה 1600 1982 912550

● אופל אסקונה 1985 04-449418

● קדט 1300 04-331574

● אסקונה 1983 04-934446

● אופל קדט 73 04-922823

● אסקונה 1300 1983 04-242535

● אסקונה 1300/5 1983 04-385411

● אסקונה 1300 1983 04-256749

● אסקונה 1300 83 065-88555

● אסקונה 1984 065-75582 065-43038

● אסקונה 1600 1980 065-42662

● אופל קדט 1982 04-727548

● קדט 1300 1984 221347

● אסקונה 1600/81 704535 704579

● קדט אסקונה 1600/5 04-738214

● אופל קדט 12 707381

● אסקונה 1300 1984 04-449352

● אופל 1973 750852

● אופל אסקונה 1300 04-339046

● אסקונה 81 726427

● אופל קדט 83 04-753808

● קדט 74 04-784629

● אסקונה 84 1300 04-700992

● אסקונה 1600 724176

● אסקונה 1300 04-371793

● אסקונה 1600 1980 04-719811

● אסקונה 83 1600 448975

● אסקונה 1600 1981 04-729374 04-449121

● אסקונה 1600 1981 252581 523231

● קדט 1300 1982 932663

● קדט 1984 1300 538497 527871

● אסקונה 1600 04-665805

● אסקונה 1600 04-552457

● קדט 85 331514

● אסקונה 1984 04-251552 720773

● אסקונה 1300 04-330568

● קדט 1976 04-330671

● אסקונה 1983 04-663505 04-338463

● אסקונה 1985 04-244173

● אסקונה 1300 1982 04-912215

● קדט 1982 256168

אלפא רומאו

● אלפא סוד 1982 641475 253968

● אלפאסוד 212853 255614

● אלפא סוד 82 04-331554

● אלפאסוד 83 04-732304

● אלפא סוד 1982 065-90491

● אלפא סוד 1200 1982 04-904329

● אלפאסוד 83 445956

● אלפא סוד 79 04-714128

● אלפא סוד 1979 752199

● אלפאסוד 74 442386 444731

● אלפאסוד 1982 04-225804

● אלפא סוד 1981 04-251532

● אלפאסוד 1300 04-675254

● אלפא 33 1984 387925 641347

● אלפא סוד 1200 1983 04-245672

● אלפא סוד 83 1200 04-670739

● אלפא סוד 1979 04-332213

● אלפא 33 1984 246614

אמריקאיות

● שברולט 1979 04-916870

● פלימוט 1976 04-224358

● מרקורי 1979 242468

● פונטיאק 1979 522388

● אולדסמוביל 1976 04-335862

● פאלים 70 707742

ב.מ.וו.

● בריקה לקניה 723719 722811

● 1981 316/1800 256912 513613

● בריקה 723719 722811

● למכירה ב.מ.וו. 318 04-449044

● 315 1983 231045 04-527494

● ב.מ.וו. 1982 73 710753

● ב.מ.וו. 1977 1502 228277

● 318 1977 04-384642

● 316 82 04-531758

● 315 1983 724659

● ב.מ.וו. 315 1983 04-384645

ג'יפים

● ג'יפ 1953 04-335862

● ג'יפ סי.ג'י. 6 81 04-966991 965483

דייהטסו

● שרייד 83 531758

● שרייד 84 04-714818

● מיראה 1984 224971

דיגבו

● דלונג 1979 87/5 04-449286

● דלונג 1980 338147

הונדה

● הונדה סיוויק 1600 1974 583486

וולוו

● 244 1980 04-723616

● 244 1979 667132 255528

● וולוו 1982 241123 090012

● וולוו 76 674537

● וולוו 1982 643283 04-244160

● וולוו 244 04-722616

● וולוו 244 1980 04-728833

● 245 1981 244934

● וולוו 1979 067-22262 067-91879

● וולוו 244 1980 04-440085

● 73 145 15.00

● 244 1981 04-245974

● 244 1981 386568 383596

● 244 1978 04-525811

● סטיישן 1977 04-731480

● 244 2000 04-245974

וולקסווגן

● 71 215850

טלבוט

● טלבוט סולרה 81 1300 750950

● טלבוט סולרה 81 1300 350950

● טלבוט סולרה 1984 702344

● סולארה 1981 04-956257

● טלבוט 1983 705517

● 1983 1600 786008

● 1981 04-320823

● טלבוט 1100 1982 740776

● 1981 216710

● 1500 1980 722225

● 1307 1979 04-524835

● 1307 1979 538886

טויוטה

● 1979 1600 710153

טלויוטה

● 1974 04-915185

● 1977 215157

● 1973 536830

● 1975 1000 04-382435

סובארו

● סובארו 1969 250 04-661244 04-335862

סובארו

● סובארו 1300 84 31.000 441364

● סובארו 79 1400 04-966919

● 13 1983 19.000 04-232146 513604

● סובארו 82 1600 331482

● 13 83 740838 672690

● סובארו 1300 1981 383612

● סובארו 1300 1982 254435/4

● סובארו 1984 1300 04 932442

● 79 673634 702753

● 1300 83 917445 453053 42.000

● 13 1982 56.000 722951 710438

● 1300 1981 04-321435 04-244452

● 1300 82 04-252168

● 1400 1979 04-228299

● 04-572304 04-570831

● 04-572304 04-570831

● 1300 84 31.000 441364

● 1400 79 04-966919

● 13 1983 19.000 04-232146 04-513604

● 1800 1981 242801

● 1500 53000 252702 254405

● 1300 1984 19141

● 1979 1200 04-223793

● 79 389985 724599

● 1982 04-329795

● 13 1982 56.000 04-339384

● 1984 38000 04-932442

● 1982 13 065-72946

● 1982 55000 065-93932

● 1981 1300 52.000 234086

● 82 1600 39.000 04-532507

● 1981 570107

● 78 1600 936019

● 85 1300 04-926039

● 1979 725409 441582

● 79/2 1400 757249

● 1984 065-74423 04-717917

● 1800 718178

● 1972 1300 701575

● 1300 1982 04-230110

● 1300 81 252735

● 1978 1600 252769

● 1300 83 04-726787

● 1600 04-711710

● 1983 1600 04-710319

● 1300 83 50.000 04-228444

● 1984 04-663235

● 79 04-335589

● 1982 85.000 04-968413

● 1300 1983 067-22262 067-91879

● 1300 230613

● 1982 1300 740857

● 1500 445140

● 1984 1300 740541

● 1300 83 740612

● 1966 04-728485

● 78 1600 04-754269

● 1300 1981 04-389487

● 78 1600 253129

● 1985 11 04-574548

● 1979 1600 04-253368

● 1979 1600 649214

● 663253

● 82 1300 04-979317

● 1300 82 713726

● 1600 81 522273

● 81 16 529432

● 1982 16 04-989056

● 1300 1981 04-961543 04-962156

סוף במדור 20

הכذا من الأصل

هكذا من الأصل

HERBIE SAMS
A PRIVATE MEMBERS club

יום העצמאות
במועדון "הרבי סאמס" האלגנטי
ארוחת ערב צרפתית, 5 מנות, יין ודיקורים
עד אור הבוקר במחיר כולל של 40 ש"ח לאדם.
הזמנות מראש בלבד בטל. 03-651111.
הרבי סאמס, מלון ימית, הרברט סמואל 92, הטיילת ת"א.

בעלי העסקים בשוק הכרמל ישבתו ויפגינו ביום א'

התאחדות הסוחרים תומכת במאבק נגד מאסרם של בעלי אטליזים ומשחטות

מאת אברם צהר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בעלי העסקים בשוק הכרמל בתל אביב יקיימו ביום א' הקרוב (11/5) שביתה כללית והפגנה מול משרדי מינהל ההכנסה של עיריית תל אביב. זעם הסוחרים משוק הכרמל יצא נגד ראש עיריית תל אביב בגין מה שהם מגדירים כמאסרים לא חוקיים של בעלי אטליזים ומשחטות בשוק, והתנהגות בלתי הולמת של פקחי העירייה ושל העירייה עצמה, המורה על סגירת בתי עסק באופן שרירותי.

בעלי בתי העסק משוק הכרמל זוכים בצעדיהם נגד העירייה בתמיכת התאחדות הסוחרים, אשר דאגה להדפיס על השבתה מאת מרדעות ואף לממן את הוצאות ארגון ההפגנה והשבתת המסחר המתוכננת.

תיבות דואר צהובות למשלוח עירוני יופעלו לניסיון בי"ם

יקוצר ביממה את הזמן הדרוש להעברת מכתבים בעיר

מאת מיכאל גרמי
סופר "הארץ"

תיבות דואר מיוחדות למשלוח דואר עירוני יופעלו בסוף החודש בירושלים לתקופת ניסיון.

תיבות הדואר החדשות, בצבע צהוב, מיועדות אך ורק למכתבים בתוך ירושלים והשימוש בהן נועד לקצר בימימה את משך הזמן הדרוש להעברת מכתבים בתוך העיר — זאת כיוון שייחסך הצורך במיון ראשוני של הדואר.

מכתבים המופנים לכתובות מחוץ לירושלים יישלחו בתיבות האדומות הרגילות, אך אנשי הדואר מקווים כי בשל הקטנת כמות הדואר שתמויין מתיבות אלה יזורז גם הטיפול בדואר הבין־עירוני.

אם אכן יוכח, כי תיבות אלה משפרות את השירות יותקנו תיבות צהובות דומות גם בערים אחרות.

מפעלי ים־המלח

מפעלי ים המלח
מזמינים אותך ביום העצמאות
לסיור מודרך במפעלים בסדום.

★ בוא וראה את מפעלי החברה הנמצאת במקום החמישי בסחר הבינלאומי באשלג ומיצאת תוצרתה ל־30 מדינות בעולם.
★ תוכל לצפות על תוואי המסוע סדום־צפע הנמצא בשלבי הקמתו.
★ תקבל הסבר על השיטות להפקת אשלג ממי הים.
★ תעלה למצפור ותשקיף על המפעלים ובריכות האידוי המקיפות אותם.

סיורים משער המפעלים בסדום ייצאו באוטובוסים מיוחדים שיעמדו לרשות המבקרים בין השעות 9.00 בבוקר עד 1.00 בצהרים.
משך הסיור 30-45 דקות.
הסיור ללא תשלום

מפעלי ים המלח-לביסוסה הכלכלי של ישראל

להשכרה
חנויות ומשרדים
בשכירות חודשית

★ **חנויות** בשטח כולל של 200 מ"ר (השטח ניתן לפיצול), ביהודה הלוי תל־אביב
★ **קומת משרדים** בשטח 200 מ"ר, רח' ריב"ל 10 תל־אביב
★ **משרדים** בשטח של כ־50 מ"ר, רח' הרכבת 20 תל־אביב
★ **חנות** בשטח 47 מ"ר ברח' יד חרוצים תל־אביב

המעוניינים יפנו טלפונית
למר בר־טוב 03—627114

הערב, לראשונה בליל שבת, יוצגו סרטים בשלושה בתי קולנוע בחיפה

הסדר זמני עד להמשך הדיונים בשבוע הבא

מאת נורית כהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

הערב יוקרנו לראשונה סרטים בשלושה בתי קולנוע בחיפה, כפי שהוחלט על דעת העירייה, חוגים דתיים וחילוניים בעיר: רב גת, פאר, עצמון ועממי. בתי קולנוע אלה מצויים בסביבה בה גרים לא־יהודים. יש בהם 3000 מושבים.

תנועת רצ קראה לחבריה, כ־700 איש, לבקר בבתי הקולנוע הפתוחים היום, כדי להביע תמיכה בבעלי בתי הקולנוע.

משטרת מחוז חיפה הודיעה, כי לאור הדיונים בין המצדדים והמתנגדים להקרנות בערב־שבת, בחסות ראש העיר אריה גוראל, ביקש מפקד המחוז הצפוני ניצב שאול לוי את נציגי הדתיים והחילונים, לבטל את הבקשות להפגנות בליל שבת, וזאת במגמה לשמור על הסדר הציבורי בעיר. שני הצדדים נענו לבקשה.

הגוף המשותף למפלגות הדתיות קרא אתמול לכל הגופים להמשיך ולשמור על השקט הקיים בעיר, דבר שיאפשר לשוטרי משטרת ישראל לשהות עם בני משפחותיהם בליל השבת, לציבור הדתי לקיים את מצוות השבת, ולציבור החילוני לבלות כרצונו.

לאחר מאבק של שנים רבות יוכלו הערב תושבי חיפה לממש את זכותם לבילוי תרבותי ולצפות בסרטים בבתי הקולנוע בחיפה — אומרת הודעת הגופים החילוניים.

"הערב ייקבע תקדים של הבנה וסובלנות בין הציבור החילוני לדתי. אנו תקווה שחיפה תשמש דוגמה לעיר שניתן לחיות בה בבטחה, תוך סובלנות וכיבוד זכויות הזולת", נאמר בהודעה.

מוקי גרידינגר, מראשי התאחדות בעלי בתי הקולנוע בחיפה, אישר אתמול כי הקרנות הסרטים יתקיימו כמתוכנן, בשלושה בתי קולנוע.

סגן ראש העיר (מפד"ל) אליעזר אלתר אמר ל"הארץ", כי אתמול הוגש עירעור על פסק הדין של בית משפט השלום בנושא הקרנות סרטים בשבת, בצירוף בקשת עיכוב הליכים עד לדיון בערכאות.

בתשובה לשאלה האם קיים פיצול בין העדים לבין הדתיים המתונים בעיר ענה אלתר, כי טרם התקיימה ישיבת הסיעה המאוחדת של הציבור הדתי, וכי קיימת אחדות דעים לגבי שלילת הקרנת סרטים בשבת.

בינתיים הודיע חבר מועצת העיר מטעם שינוי, ד"ר משה בקר, כי יעלה מחדש בעירייה את תיקון חוק העזר העירוני להתרת פתיחת בתי קולנוע בלילות שישי באותן שכונות בהן אין נגרמת הפרעה לדתיים. זאת בעקבות פסק הדין של השופט פיכמן, המתיר את חוק העזר העירוני הקיים, המגביל הקרנת סרטים בימי ו'.

תהלוכת החג של תיאטרון חכאוותי נערכה באווירה קרנבלית־מוסלמית

סטודנטים מביר־זית: "לא את דגלי המסדרים המוסלמים היה צריך להניף כאן אלא את הדגלים המייצגים אותנו באמת"

מאת אמיר נור
סופר "הארץ"

תנועת כלי הרכב ברחוב הסולטאן סולימאן וברחוב צלאח א־דין — שני רחובותיה הראשיים של ירושלים המזרחית — הושבתה אתמול למשך כשעה וחצי, כאשר קהל של מאות אנשים הצטופף לחזות בתהלוכת תחפושות ססגונית. האירוע התקיים במלאת שנתיים להיווסדו של התיאטרון המזרח־ירושלמי אל־חכוואתי, ולרגל תחילתו של חג הרמדאן.

בראש התהלוכה צעדו אנשי מסדר צופי (חסידים מוסלמים) משכם בראשות השייח' עלי אל־עלווי, כשבידיהם דגלים עם פסוקים מהקוראן, תופים ומצלתיים. אחריהם צעדו חברי להקת תיאטרון ממזרח ירושלים ומהגדה, חלקם רכובים על סוסים, חמורים וגמלים, וכולם מחופשים בתחפושות ססגוניות.

נציגים של תנועת הצופים המזרח־ירושלמית נשאו על כתפיהם ארונות עץ שעליהם נכתבו שמותיהם של חללי המרד הפלשתינאי בשנות השלושים, ותזמורת לכת של בית היתומים המזרח־ירושלמי חתמה את התהלוכה. בין הצועדים היו גם שני ילדים מחופשים לדר־פאים, שאחד מהם נשא מזורה ועליה הכתובת "מומחה לגזענות".

בהיעדר אנשי משטרה וכוחות ביטחון, התנהלה התהלוכה ללא כל ביטויים לאומיים, והסתיימה ברחבת תיאטרון אל־חכוואתי מבלי שהופר הסדר.

שני סטודנטים מאוניברסיטת בירזית צפו בתהלוכה בזיוף ואמרו: "לא את דגלי המסדרים המוסלמים היה צריך להניף כאן, אלא את הדגלים המייצגים אותנו באמת".

חמישה בני אדם נהרגו וחמישה נפצעו בחמש תאונות דרכים

מאת נורית אמיתי

שתי נשים וגבר נהרגו אור ליום אתמול בתאונת דרכים שארעה בצומת כפר ויתקין סמוך למושב חרב לאת. התאונה ארעה בהתנגש רכב מסוג פורד סיירה במשאית. הרכב הפרטי עשה את דרכו לכיוון חיפה והמשאית הגיעה מצפון. נראה כי אחד מכלי הרכב סטה ממסלולו.

שלושת ההרוגים הם יצחק אורדס (50) מקיבוץ יפעת, ארלוחורה אורדס (57) מנהלל, וצביה ביצמן (77). שלושה נוסעים נוספים נפצעו. הועברו לבית החולים הלל יפה בחדרה. הפצועה קל, רעייתו של ההרוג, שוחררה לאחר טיפול לביתה.

נהרגה בכניסה לחריש

צעירה בת 20 מראשון לציון נהרגה ו־5 נפצעו בתאונת דרכים, שארעה ביום ד' בערב בכניסה לקיבוץ חריש. שמות ההרוגה והפצועים טרם הותרו לפרסום.

התאונה אירעה כאשר מכונית טרנזיט בה נסעו השישה, שהיתה נהוגה בידי תושבת ראשון לציון כבת 21 סטתה והתהפכה. הפצועים הועברו לבית החולים. ארבעה מהם, חברי הקיבוץ שוחררו, בעוד שהנהגת שנפגעה קשה נשארה בבית החולים.

נהרג מפגיעת אופניים

(ע) יהר מילמה, בן 18, תלמיד המכינה־תורנית בכפר הסידים — מת שלשום מפציעו, לאחר שביום ג' פגע בו רוכב אופניים במורד הכביש המוביל מכפר הנוער הדתי ליציאה מהישוב. תוך כדי כך פגע רוכב האופניים במימין שחצה את הכביש.

רוכב האופניים נפגע באורח בינוני.

נפצע במעבר חציה

בתאונת דרכים שארעה ביום ד' בערב בפתח תקוה בצומת הרחובות פינס־אורלנסקי, פגעה מכונית בהולך רגל, יוסף שמחי, בן 54 במעבר חצייה. האיש נפצע קשה והועבר לבית חולים השרון בפתח תקוה.

אילנה ביטון, שוטרת שכיתתה תנועה בירושלים, נפגעה על ידי מונית לאחר שרשמה לנהג דו"ח תנועה. [illegible]

השוטרת, המשרתת שנתיים בלשכת התנועה של משטרת ירושלים, הוכתה אתמול בבוקר בכימי צה"ל כדי לבחון את התנועה.

ילדה מירושלים ופעוט מצפת נפלו ממרפסות בתיהם וניצלו

הילדה בת החמש נפלה מקומה רביעית והצליחה להיאחז בחבלי כביסה בקומה השלישית

ירושלים (ע). חייה של רחל קדוש, בת 5, מירושלים, ניצלו אתמול לאחר שנפלה ממרפסת ביתה שבקומה הרביעית. היא הצליחה להיאחז בחבלי כביסה בקומה השלישית, ועובר אורח טיפס והצליח לאחוז בה ולהכניסה לדירה באותה קומה.

התברר, כי רחל קדוש הלכה תשארה בביתה שבקרית משה. אמה, שרה, יצאה למספר דקות והשאירה את בתה לבד. הילדה טיפסה מעבר למעקה המרפסת, ולפתע צללה מטה. היא הצליחה להיאחז בשארית כוחותיה בחבלים. עוברי אורח שהבחינו במתרחש, החלו לצעוק לעברה, "תחזיקי חזק, תרימי את הראש ואל תסתכלי למטה". צעיר, שסרב להזדהות, חלץ את נעליו, והחל לטפס בזריזות על קיר הבית. הגיע לילדה והצליח להכניסה לדירה בקומה השלישית.

בדירה לא היה איש. מכבי האש, בראשות יעקב רהן, הצליחו להוריד את הצעיר בסולם, אך כדי לחלץ את הילדה הובא למקום כיסא הצלה מיוחד. היא הורדה בו אל זרועות אימה הנרגשת.

מנחם הורוביץ, סופר "הארץ" בצפון מוסר:

פעוט בן שנה וחצי, דוד חזר מצפת, נפל מקומה שלישית ונשרט קלות. אחיו בן ה־11 החזיק את הפעוט בידיו ליד חלון הבית.

לפתע נפל הילד לחצר הבית והועבר לבית החולים בצפת לבדיקות. הוא שוחרר לאחר מכן לביתו.

עונת הרחצה תיפתח מחר ב־120 חופים וב־500 בריכות שחייה

(ע). עונת הרחצה החדשה תיפתח בחופי הארץ בסוף השבוע ב־120 חופי רחצה וב־500 בריכות שחיה.

מנכ"ל משרד הפנים חיים קוברסקי מסר, כי בשנת 1985 טבעו למוות 64 אנשים וקרא להגביר את הבטיחות בחופי הרחצה ולהתרחץ רק בחופים מותרים.

משרד הפנים החליט כי בעתיד לא ייבנו תחנות כוח חדשות לאורך חופי הארץ והם יוקדשו לאתרי נופש ולחופי רחצה בלבד.

אתמול חולקו בטקס חגיגי פרסים לרשויות מקומיות מצטיינות באחזקת חופים לבעלי בריכות שחיה ולאנשים שהצטיינו בהצלת נפשות ופעלו להגברת הבטיחות ברחצה.

ערך את העמוד: יצחק לאור

ניסה להתאבד בקפיצה מלשכת אלי לנדאו

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בשרון

עזרא דבוש, אסיר שהשתחרר לא מכבר מהכלא, ניסה אתמול להתאבד בקפיצה מחלון לשכתו של ראש עיריית הרצליה, אלי לנדאו.

העציר, ששוחרר בסיועו של ראש עיריית הרצליה, הגיע כמה פעמים לבניין העירייה בדרישה לתעסוקה. אתמול הגיע דבוש בסביבות השעה 12 בצהריים לעירייה, פנה ללשכתו של לנדאו התיישב על אדן חלון הלשכה, בקומה השלישית של בניין העירייה וברגע האחרון תפסו ראש העירייה הצילו.

לאחר מכן הזעיקה המשטרה הצעיר נלקח מהמקום לתחנת המשטרה בהרצליה.

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible — *it is honestly possible* — to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 941, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

מכרז 15/86
"מכרזים" יעצת הוצאה לאור
מכרזים ארציים ובינלאומיים לקבלנים ספקים תעשיינים וסוחרים
הוצאת "מכרזים" 20 שנה רק
בדרך פ"ת 7 03—612192

המשמעות של חיך
ד"ר מניון איזנברג,
מנהלת המכון לסומטותרפיה במערב התיכון, ארה"ב, תנחה 3 ערבים רצופים, 18, 19 ו־20 במאי.
פרטים: 03—455281, חדר 303

הודעה
כל התיקים ממשרדו של עו"ד
מ.י. יואלסון ז"ל
שנפטר ב־19.6.64
עומדים להישמד
כל המעוניין לקבל מסמך כלשהוא הנמצא בתיקים אלה, יפנה לטל' 03—233621
עד ליום 31.5.86

המשטרה נערכת לקראת הפגנת הדתיים הערב בפתח תקווה

המפגינים ייצאו לקולנוע היכל מבית הכנסת הגדול

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח תקוה

כוחות המשטרה נערכים לקראת הפגנת הדתיים הערב בפתח תקווה. ההפגנה, שאינה נערכת ברשיון, אמורה להתקיים לאחר שחברי הוועד הציבורי לשמירת השבת יתכנסו בבית הכנסת הגדול ברחוב חובבי ציון בעיר.

המפגינים, שלא קיבלו, כאמור, אישור להפגנתם מתכוונים לצעוד לאורך הדרך המובילה מבית הכנסת אל רחבת קולנוע היכל ולהביע שם את מחאתם על הפעלת המקום בלילות שבת.

בראשית השבוע שיגרו עורכי הדין שמואל לינצר ויוסי שטרסל מכתב אל מפקד מחוז המרכז במשטרה ובו טענו, כי על פי מקרות הקבע של המשטרה הם אינם זקוקים לרשיון להפגנה. בתשובה, השיב להם, כי הפגנותיהם וכן התהלוכה, שהם מקיימים מבית הכנסת אל רחבת הקולנוע, דורשים אישור המשטרה.

במשטרה ערוכים לפזר את המפגינים, אם יגיעו לקרבת בית הקולנוע וינסו להפגין שם שלא כחוק.

בבחירות להסתדרות הסטודנטים בי"ם, השמאל ירד והימין עלה

לאופק (עבודה) ואומץ (ר"צ ומפ"ם) וקמפו"ס — 59% מהקולות

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

בבחירות להסתדרות הסטודנטים באוניברסיטה העברית קיבלו קבוצות אופק (הקשורה במפלגת העבודה) ואומץ (הקשורה במפ"ם ובר"צ) כ־49% מן הקולות. תנועת קמפו"ס־היהודית־ערבית קיבלה 10% מהקולות.

קבוצת גלעד, הקשורה בימין זכתה בכ־30% מהמושבים אחרי שהכפילה את כוחה לעומת הבחירות הקודמות.

לאחר שאיבדו מכוחם ייאלצו אופק ואומץ להקים קואליציה על מנת להישאר בשלטון בהסתדרות הסטודנטים. המועמדות האפשריות להקמת הקואליציה הן קבוצת "כלוחופל" מהפקולטה לחקלאות ברחובות (המקורבת למערך) וקבוצת "סלע" של הסטודנטים המקורבת לגלעד, שגם לה סיכויים להגיע לשליטה בהסתדרות הסטודנטים.

התוצאות הסופיות של הבחירות ייוודעו רק בשבוע הבא, לאחר הצבעה חוזרת בחוג למקרא שם נקבע תיקו בין שני הצדדים.

סניגורו של אחד הנאשמים טוען:

"הגופה שנמצאה ביערות הכרמל איננה גופתה של דפנה כרמון"

(ע). סניגורו של אחד הנאשמים בפרשת רצח דפנה כרמון טוען, כי הגופה שהתגלתה ביערות הכרמל, איננה גופתה של דפנה כרמון.

עו"ד מוסטפה לידאוי, סנגורו של אברהים סביחי, ניסה אתמול במהלך חקירתו הנגדית של ראש צוות החקירה בפרשה זו, פקד שמואל מרמלשטיין, לקעקע את אמינות זיהויה של גופה, שהתגלתה ב־5 ביולי 1982 ביערות הכרמל.

הסניגור טען כי המשטרה היתה משוכנעת מראש, שהגופה שנמצאה היא גופתה של דפנה כרמון, אשר עקבותיה נעלמו ב־11 ביוני 1982.

הסניגור טען כי שרידי הגופה לא זוהו בצורה אמינה.

התביעה המיוצגת ע"י עו"ד רות גולן ועו"ד יהודית בזאי, דחתה את טענת הסניגוריה בכל הנוגע לזיהוי של הגופה. ראש צוות החקירה דחה גם הוא את טענות הסניגור ואמר, כי שאלת זיהויה של הגופה נבדקה עניינית וללא דעות קדומות, בניגוד לטענת הסנגור.

15 פועלי פרי הגליל נפגעו מדליפת גז

מאת מנחם הורוביץ

15 מעובדי מפעל פרי־הגליל בחצור הגלילית נפגעו אתמול אחר הצהריים מדליפת גז אמוניה.

מסיבות שעדיין לא הוברדו סופית הולה במקום דליפת גז והעובדים, שהיו בתוך התעלפו או שחשו ברע. למקום הוזעקו במהירות אמבולנסים של מד"א, שהעבירו את הנפגעים לבית החולים בצפת.

שירי ושלמה פלדמן
חובקים בן:
רועי
[illegible] לבן
הברית תתקיים בחוג המשפחה.
משפחת פלדמן משפחת לאור

לעמרם קלעג'י
ברכותינו לקבלת תפקידך החדש
הממונה על מחוז הצפון
במשרד הפנים
ארגון קניות "הצפון"
ההנהלה והעובדים

קרן ירושלים — עירית ירושלים
גן ואהל לוורדים בירושלים

חגיגות יום־העצמאות
בגן הוורדים

יום רביעי, ה' באייר, יום־העצמאות תשמ"ו, 14.5.1986

אירועי הבוקר	10.30	סיור מודרך של "החברה להגנת הטבע"
	11.00	"עשופי הגאי" תזמורת כלי־נשיפה
	11.00	סדנאות יצירה לילדים
	12.00	"מופע ללא מלים" — מבלו אריאל
אירועי אחה"צ	16.00	תזמורת הנוער המשותפת של "צאות־הביבר" רעין תמר בניצוחו של יוסי האלד
	17.00	"הדודאים"
	18.30	"ביג בנד" על שפת האגם

במשך היום יתקיימו
תערוכת שזירות ורדים.
שימושי הוורד — סדקוות ומיזרדים.
תצוגות ומכירה של משתלות, ריהוט גן, תאורת גן, מצעי גידול, מערכות השקיה.

הגן נמצא בסמוך למשכן הכנסת. פיתחת את שעריו לקהל המבקרים.
★ הציבור מוזמן הכניסה חופשית ★
אוטובוסים: קו 9 וקו 24 יורדים בתחנה של הכנסת

בצלאל
אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים

חגיגות שנת ה־80

בוגרי בצלאל, מוריו, עובדיו, תלמידיו וידידיו
בעבר ובהווה
מוזמנים להשתתף
בערב הפתיחה של
מושב חבר הנאמנים השנתי
במעמד ראש הממשלה
מר שמעון פרס
הענקת פרס "יקיר בצלאל" לפרופ' דן הופנר
יום ראשון 11.5.1986 בשעה 20.00
באולם רבקה קראון
ליד תיאטרון שרובר — ירושלים
★ נשמח בהשתתפותכם ★

קיבוץ שדות־ים ✻
ומפעליו
מודיעים על החלפת
מספרי הטלפון
החל מ־11.5.86

מרכזיה־שדות־ים
063-64111

דלתות קיסריה
063-64338

מרצפות שדות־ים
שיש קיסריה
063-64333

לשרותכם בכל עת!

פרס רוטשילד לחינוך לזכר מקס ראו ז"ל
(מנכ"ל יד הנדיב לשעבר)

קרן רוטשילד תעניק עבור שנת תשמ"ו/1986 פרס רוטשילד לחינוך לזכר מקס ראו ז"ל בגובה של 15,000 שקלים.
הפרס יוענק למורה, מנהל/ת או מפקח/ת שתרם/מה תרומה מצטיינת ומקורית בתחום החינוך בארץ.

הצעות למועמדים תתקבלנה מאת:
א. מנהלי מחוזות של משרד החינוך והתרבות
ב. מנהלי מחלקות חינוך עירוניות

ועדת הפרס:
הגוף שיחליט בעניין הענקת הפרס הינו ועדה בת חמישה חברים שמונתה ע"י יד הנדיב שחבריה הם:
- מר אליעזר שמואלי — יו"ר
- מר שמואל בנדור
- מר דוד פור
- ד"ר יונה פלס
- ח"כ מאיר שטרית

לוח זמנים:
את הצעת המועמדים יש לשלוח בדואר רשום לא יאוחר מיום כ"ו באלול תשמ"ו (30 בספטמבר 1986) לפי הכתובת:

פרס רוטשילד לחינוך לזכר מקס ראו ז"ל, יד הנדיב, רחוב אבן גבירול 16, ירושלים 92430

הפרס יוענק בטקס שייערך במשכן הכנסת בחודש טבת תשמ"ז (ינואר 1987)

סנונית דיור 2000
חדרי־שינה, מול היפר־כל החדש
מטבחים, מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
מזנונים, פ. אוכל.
טל' 04-720720
משתלם להגיע גם מרחוק!

חברת חשמל מחוז ירושלים

הודעה בדבר ניתוק זרם החשמל
ביום 11.5.86

הואיל וחברת החשמל לישראל עומדת לנתק את זרם החשמל מקו החבור בגילה, ובצוע עבודת החזקה על קו יריחו, מודיעה בזה חברתנו כי היא נאלצת למרבה הצער לנתק את זרם החשמל ביום ראשון 11.5.86 משעה שמונה (8.00) בבוקר עד שעה שתים עשרה (12.00) בצהרים וזאת מהאיזורים הבאים:

בית לחם, בית גאלא, כל איזור בית סאחור, מחנה אלערוב, בית ספר אחרי ישוב תקוע, מעליה עאמוס, גילה, אפראת, בית צפאפא, צור באהר, אלעבידיה, זעתרה, אלתעאמרה, כל איזור באדי הרודיון, כל איזור יריחו, ענאתא, מחנה שועפאט, איזור התעשיה (מישור אדומים), כפר אדומים, קיבוץ קליה, אלמוג, מצפה יריחו, ורד יריחו, ישוב נעמה ובארי המים באיזורים הנ"ל.

חברתנו מבקשת את סליחת ציבור צרכניה על ההפרעה שתיגרם להם כתוצאה מפעולה זו הנחוצה לעניינים שהינם מעבר לשליטתה.

ההנהלה

מדינת ישראל

יום הזיכרון הכללי לחללי מערכות ישראל

היום שבו מתייחד עם ישראל עם זכר יקיריו שנפלו

ביום שני – ג' באייר תשמ"ו 12.5.86 בשעה 20:00
תשמע צפירה בכל רחבי הארץ.
אנו פונים בזה לכל בית ישראל להדליק בשעה זו
נר זיכרון־גבורה

ביום שלישי – ד' באייר תשמ"ו 13.5.86 בשעה 11:00
תשמע צפירת דומיה ויערכו
טקסי אזכרה ממלכתיים בבתי הקברות הצבאיים
והתייחדות בבתי הקברות בהם קבורים
חללי מערכות ישראל.

משרד הביטחון – אגף ההנצחה
היחידה להנצחת החייל

המכון לחקר גרפולוגיה יישומית
בהנהלת ציפי להב
מודיע על פתיחת השתלמות
על הנושא
הכרת הילד על פי ציוריו
משך הקורס חודשיים
בדבר פרטים נא לפנות לענת טלפונים 201715 204604
שנקין 61 (פינת שד' רוטשילד 99 תל אביב) 8.30—13.30

מכללת הדסה
מודיעה
על פתיחת חוג נוסף
בשנת הלימודים תשמ"ז
לאלקטרו־אופטיקה

מטרת החוג להכשיר בוגרי בתי"ס תיכוניים, בעלי תעודת בגרות, לאחר שירות צבאי או לאומי, כהנדסאי אלקטרו־אופטיקה, בתחום התעשיה עתירת־המדע; תעשיה אלקטרו־אופטית אזרחית וצבאית; מיכשור רפואי (לייזרים); אנרגיה סולרית; תקשורת אופטית ומוסדות מחקר.
משך הלימודים שנתיים, בשיתוף־פעולה עם המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית.
תוכנית הלימודים כוללת מקצועות עיוניים ועבודה במעבדה.
ייעוץ יינתן ע"י ראש החוג בכל יום ראשון מ־12.00 — 13.00 בצהריים.
פרטים והרשמה במכללת הדסה, רחוב הנביאים 37 ירושלים, מיקוד 91010 (טלפון 02—222291) בימים א'־ה' בשעות 09.00—12.00.

הארץ

יום ו', ל' בניסן, תשמ"ו / 9 במאי 1986

ירושלים: רח' התבצלת 2 טל' 224245־8. ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב נורדוי 20 טל' 661166־8. ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21 טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל־אביב 61001

המו"ל: הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א. העורך: גרשום שוקן. האחראי: מוטי סלן.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – POB 233, Tel. 824261

קולנוע בחיפה: פשרה או מאבק

בצעד הראוי לשבח, דחה השבוע שופט השלום החיפאי, אליעזר פיכמן, את תביעת נציגי הציבור הדתי בחיפה למנוע הקרנת סרטי קולנוע בערבי שבתות. הסיום הזה של ההתדיינות משפטית ממושכת עם התאחדות בעלי בתי־הקולנוע, פירושו כי הערב תתאפשר הפעלתם של כל 17 האולמות. האולם ראש העירייה, אריה גוראל, חתר לפשרה עם החוגים הדתיים בעיר, שבה הונהגו עוד בראשית המדינה חריגות מאיסורי הסטאטוסקוו הממלכתי.

הערב יהיה המבחן לתועלתה וכדאיותה של פשרה זאת. ראש העירייה הסכים שרק חמישה בתי־קולנוע יופעלו, בעוד מן המחנה הדתי נשמעים קולות סותרים ובלתי־ברורים. מוטב להניח, כי ההסתייגות הפומבית מפי רבנים בחיפה היא טאקטית, נובעת מהקושי שלהם לתת את בירכתם, ולו להפעלתו של בית קולנוע אחד. הנחה זאת תתאמת רק אם יינתן הערב לציבור החילוני בחיפה לבלות ללא הפרעה על־פי בחירתו.

גם מי שמתנגד לכפייה הקלריקאלית אצלנו, צריך להיות מוכן לדרכי פשרה ושלום כדי לאפשר חיים שקטים בצוותא ב"עיר האדומה". למרות שבעלי בתי־הקולנוע רשאים להפעיל את כל מיתקניהם על־פי צו בית־המשפט, אין עניין לציבור החילוני לדחוק את החוגים הדתיים לפינה. ואולם ניסיון של חוגים אלה הערב לשבש את הקרנת הסרטים, יהיה הוכחה כי מגמת הפשרה אינה מקובלת עליהם. במקרה זה ישאו הם בתוצאות של קנאות עיקשת: הלחץ להתיר בילוי בלתי־מופרע בכל רחובי העיר יגבר.

את פתיחת שערי בתי־הקולנוע אין לראות כהישג שעליו הציבור החילוני — רוב גדול בחיפה — צריך להיות אסיר תודה. זוהי זכותו האלמנטארית, והוא יקבל סיוע נרחב אם ייאלץ להיאבק עליה. ראש העירייה אינו אביר המלחמה בכפייה הדתית. הוא נכנע עד כה ללחצים רבניים, לא הצליח להפעיל את הרכבל, וכשעתו התנגד לפתיחות בתי־הקולנוע בערבי שבת. אלא שגם גוראל הבין כי גישתו, הפוגעת ברוב ציבור בחו"ז, אינה מוצדקת ולא תוכל להתמיד. הכרעת השופט אילצה אותו, למעשה, לפעול. רבים בארץ, שחירויות הפרט יקרות להם, ישקיפו בעניין על תגובותיו בימים הקרובים: חיפה מצטרפת אל פתח־תקווה כסמל לעמידה מול תכתיבי הותיקן הישראלי.

עם זאת, ככל שפעולות תרבות בחיפה בערבי שבת הן חלק משאלה לאומית רחבה, מוטב לרבנים ולעסקני הדת שמחוץ לעיר למשוך את ידיהם ממנה. לחץ שיפעילו על הפעילים הדתיים המקומיים להקצין את עמדתם, ייתקל, ללא ספק, בלחץ נגדי. במקום פשרה סבירה יקבל המחנה הדתי פחות ממה שיוכל להשיג בדרכי־נועם. לשר הפנים, הרב יצחק פרץ, צריך להספיק כישלונו הקודם בפרשת שעון־הקיץ, אשר נבע מקיצוניותו המופרזת.

צ'רנוביל עוד לוהטת

כישלונם של פועלי ההצלה בצ'רנוביל לכבות את הדליקה בכור הגרעיני, מאיים להפוך את האסון לבעל מימדים גדולים בהרבה משסברו השלטונות הסובייטיים תחילה, והוא מאלץ אותם לחשוף את ההתפתחויות המדאיגות גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ.

בעיר קייב, המטרופולין הקרובה לצ'רנוביל, מתפשטת בהלה בקרב האוכלוסיה. השלטונות — שאינם יכולים עוד להסתיר עובדה זו — מודיעים על הוספת רכבות ואוטובוסים לפינוי הנשים והילדים מן העיר. המצב הוחמר, כנראה, עם שינוי כיווני הרוח, המפנה עתה את הזיהום הראדיואקטיבי דרומה, לכיוון קייב.

המומחים שעסוקים עדיין בכיבוי הדליקה, אינם יודעים מה הוא המצב לאשורו, ולאן התפשטו הלהבות. במסגרת העזרה מן המערב, נשלחות לצ'רנוביל מצלמות־רובוט טלוויזיוניות מיוחדות, שבעזרתן מקווים להחדיר לכור ולקבל לפחות תמונה חלקית על המתרחש בו.

אך חמור מכל עלול להיות חילחול החומרים הרדיואקטיביים אל מי התהום. אם יגיעו הרעלים הקטלניים אל הנהר דנייפר העובר באיזור, עלול הדבר לגרום לזיהום של כמות אדירה של מים, לסכן לא רק יבולים בשטחים עצומים, אלא גם מי שתיה של מיליונים.

100 שנה להולדת בן גוריון

(ע). דוד בן גוריון היה מוכן להיפגש עם כל ערבי, ואנו מנסים להמשיך בדרכו זו — אמר אתמול ראש הממשלה ש. פרס בפגישה עם תלמידים מכיתות י"א וי"ב, שנערכה ב"בית בן גוריון" בת"א, לרגל מלאות 100 שנה להולדתו של בן גוריון.

בהעלותו קווים לדמותו של בן גוריון, אמר כי בלעדיו לא היתה קמה המדינה. הכרזת המדינה היתה הכרעה בלתי רגילה, ובן גוריון היה מודע לסיכון של מלחמה נגד כל מדינות ערב בתנאים קשים. "הוא היה אדם אמיץ, ולא איבד את אומץ לבו כשראה סכנות", אמר.

בספרו על מבצע "קדש" אמר ראש הממשלה, כי בן גוריון היסס בקשר למלחמה זו. "עד הרגע האחרון לא ידענו, אם הוא בעד מלחמת קדש או לא" אמר פרס. "בן גוריון דאג לכך שמלחמה צריכה להיות צודקת וגם תיראה צודקת בעיני ההסטוריה. הוא הסכים לנסוע לצרפת לשיחות על המבצע, כיוון שקיבל הזמנה מגי מולה, ולא רצה לקלקל את היחסים עם צרפת".

במלוא הקיטור למבוי סתום

מאת פולס

על הממשלה לחדול מלהיגרר אחרי עסקני הקונגרס היהודי העולמי בעניין עברו של ולדהיים

"אדם שהיה פעיל במנגנון הנאצי, אסור שייבחר לראש מדינה" — אמר מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, בהתייחסו אל מועמדותו של ד"ר קורט ולדהיים לנשיאות אוסטריה. יצחק שמיר שכח כי כבר אירע כדבר הזה: בשנת 1968 נבחר ד"ר קורט גיאורג קיזינגר לראש ממשלה בגרמניה המערבית ושום מחאה לא יצאה מפיה של ממשלת ישראל, אם כי האיש היה חבר המפלגה הנאצית.

ואמנם, אין להניח כי שמיר וכל האחרים התוקעים באותו שופר, מתכוונים להצטרפות ולדהיים לפלוגות הפרשים של הס.א. אשר בית המשפט הבינלאומי בנירנברג נמנע מלהכריז עליו כעל ארגון פלילי; ולמפלגה הנאצית, סוציאליסטית לא השתייך. שמיר, אינם ומילוא מתכוונים בדברי הקשותם, למעשיו של ולדהיים כהיותו קצין בצבא הגרמני אליו גויס, ולא התגנב, הם מרדימים כל המון על "הצבא הנאצי".

ניסוח זה מעיד — או על בורות, או על בלבול מושגים. "צבא נאצי" לא היה ולא נברא; היה רק צבא גרמני, כל הזוועות שהמשטר הנאצי עולל מחוץ לגבולות הרייך, בוצעו באמצעות כיבושי הוורמאכט, ואין לנקות אותו מהאשם הזה.

אולם לא כל קציניו וחייליו היו נאצים. ממשלת ישראל קיבלה שני קציני וורמאכט (ד"ר פאולס וייסקו פון פוטקאמר), ושני בעלי דרגות אחרות (קלאוס שוץ וד"ר האגן) כשגרירי גרמניה המערבית ואף את נשיאה הנוכחי של הרפובליקה הפדראלית, פון וייצזאקר, שגם הוא היה קצין בצבא. לא כל גרמני שלבש מדי צבא, פסול בעינינו מראש.

הקונגרס היהודי העולמי התחיל במערכה שלו נגד ולדהיים בטענה שהיה קשור לגירוש יהודי סאלוניקי למחנות ההשמדה. צריך להבין כי היה קשור לכך באופן פעיל ובלתי־אמצעי. הוכחתה של אשמה זו נשאר הקונגרס חייב עד היום הזה. כל טענות הקונגרס שנתפרסמו לאחר מכן, מתייחסות לפעילותו של ולדהיים בארצות הבלקן — מרביתן ביוגוסלאוויה ומיעוטן ביוון.

ואמנם נתגלה כי יוגוסלאוויה הגישה תיק עדויות להיות ולדהיים מעורב בפשעי מלחמה, לוועדת האו"ם לחקירת פשעי מלחמה. החוקרים הכניסו את ולדהיים לקטגוריית האנשים שהעדויות נגדם מחייבות האשמה פלילית. אולם ממשלת בלגראד נמנעה מללחוץ לתכלית זו; וגם במשך החודשים האחרונים נמנעה מלחדש את דרישתה המקורית משנת 1947.

* * *

במקום לתהות כיצד היוגוסלאווים לא עירערו על בחירת ולדהיים למזכיר האו"ם, נחוץ לשאול מה עשו בין 1947 לבין 1972 בעניין. התשובה כפולה: ועדת חקירת פשעי מלחמה של האו"ם הפסיקה את פעילותה משום שארה"ב, עם התחלת "המלחמה הקרה", בינה לבין ברית המועצות, שוב לא היתה מעוניינת בהפללת גרמנים שהפכו מאויבים לבני־ברית; וגם טיטו, יש לשער, לא הפך להכביד על האמריקאים, משום שנידויו על ידי סטאלין דחף אותו לצדי ארה"ב.

עם זאת, לא פסקו היוגוסלאווים מלרדוף אחרי אנדריא ארטוקוביץ', שהיה שר הפנים בממשלת קרואטיה מיסודו של הארגון אוסטאשה, והם השיגו את הסגרתו בימים אלה מתנהל המשפט נגדו בזאגרב. שמא הממשלות אשר בבלגראד החשיבו את ולדהיים כפושע קטן יחסית שלא כדאי להתאמץ כדי להביאו לדין?

מכל מקום: אין זה מעניינה של ממשלת ישראל ליטול על עצמה תפקיד אשר יוגוסלאוויה חייבת למלאו; ואם זה, אשר קורבות הפארטיזאנים נגד הצבא הגרמני משמשים יסוד מוצק לצידוקה ההיסטורי, מגלה אדישות כלפי ולדהיים — מדוע צריכה ישראל להופיע על תקן של שוטה? יוגוסלאוויה ניתקה את היחסים הדיפלומטיים איתנו, כמו ברית המועצות ולא כמו רומניה, בשנת 1967, ולפני חודשים ספורים בלבד סיפקה מקלט לאבו אל־אבס, מארגן ההתנקשות באניית הטיולים "אכילה לאורו"; מה הטעם אם כן לשחרר אותה ממילוי חובתה?

דין דומה חל על יוון שמעולם לא יצרה יחסים דיפלומטיים תקינים עם ישראל; פפאנדראו רואה את עצמו "אנטי־פאשיסט" כמו אביו, ואין ממשלת ישראל צריכה להתנדנד בו על תהילת כינוי זה אשר רק פסע אחד מפריד אחרי 1945, בין לוחמי חופש לבין גרורי הקומוניזם.

* * *

הקונגרס היהודי העולמי, מאחר שהתחיל במסע נגד ולדהיים, המשיך בו וביקש להכתיב לבוחרים באוסטריה כיצד להצביע בבחירות לנשיאות שלהם. היש להתפלא כי תעמולת מפלגת העם (השמרנית) הגיבה תוך הפרזת הסיסמה של "דווקא עכשיו!" לו שר חוץ בריטי היה אומר לפני הבחירות שלנו בשנת 1977 כי תהיה זו טרגדיה, אם הישראלים יעלו את מנחם בגין "הטרוריסט" לראשות ממשלתם — פרופ' משה ארנס היה הראשון שהיה מגיב באותה נימה בדיוק.

הקונגרס היהודי העולמי חשף את ולדהיים כשקרן; אבל חשיפה זו לא הספיקה כדי למנוע ממנו הצלחה (יחסית) בבחירות. מחצית הבוחרים היו מוכנים לעבור על שקרנותו לסדר היום, משום שהם מבינים מדוע הסתיר את האמת העלולה להחשיד אותו בפלילים. לא רק ולדהיים סרח להחזיק זכרונות בלתי־נעימים; רבים רבים עשו כמוהו, ומה רוצים מאוסטרים כשהלמוט קוהל הלך לביטבורג ונשיא ארה"ב, באותו מעמד, הטיף להתפייסות בין האויבים לשעבר, ולא הפריע לו כי באותו בית קברות צבאי נקברו גם חיילי הוואפן אס.אס.?

צוות המומחים במשרד המשפטים וגם ועדת־משנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת לא יוכלו, בתום "המעקב" שלהם, להגיע לשום מסקנה זולת זו כי קיימות האשמות נגד ולדהיים הטעונות בירור משפטי. אבל לאיזה בית משפט אפשר לפנות? החוק הישראלי "לעשיית דין בנאצים ועוזריהם", וכן החוק לענישת פשע השמדת עם (ג'נוסייד) מסמיכים את ממשלת ישראל לתבוע מאשם לבית משפט ישראלי; אך כלום ולדהיים יתייצב לבית משפט שלנו? ודאי שלא; נחוץ יהיה איפוא לתבוע מאוסטריה את הסגרתו, ואם אוסטריה תסרב, לא ייוותר אלא להפסיק את היחסים הדיפלומטיים אתה. האם נחליט על כך — כמה זמן יימשך הנידוי?

על הממשלה לחדול מלהיגרר אחרי עסקני הקונגרס היהודי העולמי ששום לגיטימציה דמוקרטית אינה עומדת להם ועליה להינתק כליל מהמסע שמנהלים אלה. אם הממשלה תלך "במלוא הקיטור" נגד ולדהיים, היא עלולה למצוא את עצמה לבסוף בפני מבוי סתום.

בזכות המחקר האנטי־באליסטי

מאת א. שוייצר

השתתפות ישראל במחקר האנטי־באליסטי עשויה לתרום לביטחונה ולמשקה. מבקריה אינם טוענים לעניין

הביקורת היא, כידוע, השאור שבעיסת הדמוקרטיה, אך לעיתים משתבש המינון, וגם ההרכב אינו טוב. כך הדבר עם מזכר ההבנה, שחתם שר הביטחון רבין עם עמיתו האמריקאי, בדבר הצטרפות ישראל לתוכנית ההגנה האנטי־באליסטית, הקרויה בפי רבים מלחמת הכוכבים. המבקרים אינם מדברים לעניין, או נטפלים להיבטים צדדיים, או מאבדים את חוש המידה שבשמו הם באים לצנן התלהבות הקיימת בעיקר בדמיונם.

תוך כדי כך נעלמים מתחום הראייה שניים מן היתרונות הראשיים של ההסכם בין ארה"ב לישראל: התועלת המדינית שבמיסוד השתתפות בין מעצמת־על ובין בת־בריתה המקומית באחד האיזורים המופקרים ביותר בעולם; התועלת המדעית־טכנולוגית, שמלבד היותה מפרנסת מדענים ומהנדסים, גם תורמת לכושר ההתגוננות של ישראל. הראשונה שבהן אינה מצריכה הסברים רבים; לאחרת מן הראוי לשוב ולדון בהמשך.

חיסון? אי־שיתוף?

ישראל הוזמנה במארס אשתקד להצטרף למחקר האנטי־באליסטי. מאז חלפה שנה ויותר. הטלוויזיה הישראלית — אשר בדרך כלל מתגאה במיומנות יתרה בנושאים העומדים ברומו של עולם — וכן אי־אלה אנשי אקדמיה ופוליטיקאים, מצאו פגם באי־קיומו של דיון ציבורי בשאלת הצטרפותה של ישראל לתוכנית. ואולם המבקרים צריכים לבוא בטענות אל עצמם: במשך השנה האמורה היה להם זמן די והותר, כדי לעודד את הדיון הציבורי המבוקש. יש יסוד סביר להשער, שהם לא עוררוהו, כיוון שטענותיהם אינן משכנעות די הצורך: הן לא היו כאלה במשך השנה והן לא נעשו טובות יותר עכשיו. לא ישראל היא שהחליטה ליזום הגנה אנטי־באליסטית. היוזמה הגישה באשר לכדאיות תוכנית המחקר בארה"ב. שנשיאה הוא בעל היוזמה, אינו מעניינה של ישראל. ישראל נתבקשה ליטול חלק במחקר, שפירותיו היא עשויה להפיק תועלת מעשית. העמדה מן הבחינה הזאת דומה להצטרפות לתוכנית מחקר אמריקאית על סרטן או על איידס. החשבון הכולל של עלות־תועלת נערך במקום אחר. כל מה שמעניין אותנו הוא, אם התוצאות עשויות להיטיב גם עמנו.

רבין: קידום ביטחוני ומשקי

מקצת המבקרים משיבים על כך — במשתמע — בחיוב, אך את מנוחתם מטרידה השאלה, אילו מגבלות מסחריות תטיל על ישראל העובדה, כי ארה"ב היא בעלת השליטה בתוכנית המחקר. אחרים חוסכים לעצמם את התשובה העניינית, אך מוטרדים מן ההשפעה השלילית של הצטרפותנו לתוכנית המחקר על היחסים עם ברית־המועצות. הראשונים מבקשים לסחור בביצה שטרם נולדה; האחרונים מעמידים פנים, כאילו היו יחסים עם ברית־המועצות. מבחינת הסובייטים, ישראל היא גרורה אמריקאית: יחסים עמה, אם יהיו כאלה, הם פונקציה של מעמד היחסים עם האמריקאים, והם יתקיימו, ישתפרו או יורעו על פי שיקוליהם הגלובליים של ראשי הקרמלין.

תועלת ביטחונית ומדעית

יש מבקרים המזהירים אותנו, פן נבא מן הכלים למשמע הידיעה על חתימת מזכר ההבנה, ושלא נאבד את חוש המידה בהערכתנו את חשיבות התרומה הישראלית לתוכנית. ואולם נדמה, כי, במשתמע, הם פוסלים במומנט. שהרי אין כאן מי שמעריך כי מדעני ישראל הם שיפתרו לבדם את הבעיות האדירות שביירוט טילים באליסטיים במרעקמם: לא ארה"ב ולא ישראל חושבת כך. מדובר באותה תרומה צנועה שישראל מסוגלת לתרום, על פי מה שיושקע במחקר שיבוצע כאן, ועל פי כוח האדם המדעי או הטכנולוגי שיועסק בו. ואשר ליציאה מן הכלים, הרי אין לה זכר. (ראה גם הביקורת הנגדית, שעל־פיה ישראל איננה מעסיקה את עצמה די הצורך בהערכת מזכר ההבנה וההידוק הנוסף של קשריה עם ארה"ב.)

אפשר שמתוכנית המחקר הכוללת לא תצמח הגנה אנטי־באליסטית אמינה. אך לבטח יצמחו ממנה שיפורים באיתור מתקני אויב, נייחים או ניידים, ובהשמדתם. אין מקום להתווכח עם מי שכופרים בצורך בשילוב שיפורים מן הסוג הזה במערכות הנשק של ישראל. אך מי שסבור, כי המזרח התיכון יוסיף להיות איזור של סכנה בכלל, ולגבי ישראל, של סכנה מוגברת בפרט, לא יכול אלא להיות מעוניין בשיפור הסיכויים להשגת מערכות נשק משופרות. היותנו שותפים, ולוא שותפים זוטרים, בעיצובן ובפיתוחן של מערכות נשק מן הסוג הנידון, עשויה להקנות לישראל גישה ישירה, ובזכות, אליהן.

אין צורך להרבות מלים על התועלת שבקידום המדע והטכנולוגיה בישראל, באמצעות מימון חיצוני. מדובר כאן במדע ובטכנולוגיה של החוזר שעיסוקם בפתרון בעיות שעד כה לא נמצאו להן תשובות הניתנות לתרגום במתקנים אופרטיביים. כלכלת ישראל לא תיוושע ממפעלי טכסטיל, או ממעגלי ברזל לבנייה, אלא מתעשיות המיישמות טכנולוגיות מן הסוג אשר תוכנית המחקר האנטי־באליסטי תקדם. הצירוף של קידום ביטחוני ומשקי מקנה להשתתפות הישראלית בתוכנית המחקר האמריקאי את עיקר קיסמה. מה דרוש עוד כדי להשביע את הרצון נוכח חתימת מזכר ההבנה?

דמשק צועדת על הסף

מאת זאב שיף

גם המנהיג המתון ביותר בישראל לא היה יכול להימנע מפעולה מאסיווית נגד סוריה אם מטוס אל על היה מופל

מה היה קורה אם חס וחלילה היתה מצליחה מזימתו של המחבל הירדני לפוצץ את מטוס אל על בדרכו מלונדון ללוד ומאות אנשים היו נהרגים בפעולתו? יש להניח כי מה שאנו יודעים היום על מתכנני הפעולה היה נודע לשירותי המודיעין של ישראל מהר למדי. לאנגליה, למשל, אין ספק כי מי שעמד מאחורי התכנון לפוצץ את המטוס היו קציני מודיעין סורים וכי השגרירות הסורית בלונדון היתה מעורבת ישירות בדבר.

המידע שברשותם נשאב בין השאר מחקירת הירדני האחורי והדברים נאמרו במפורש על ידי משרד החוץ האנגלי לשגריר הסורי באנגליה. הירדני סיפר לחוקריו כי מיד לאחר שמסר את חבילת הנפץ לחברתו, הוטס לשגרירות הסורית והפגש שם עם השגריר עצמו וזה בירך אותו על הפעולה. אם הירדני אינו משקר, הרי הדיפלומט הסורי שהיה מעורב בפרשה לא היה איזה דק רקק בשגרירות. השגריר הסורי עצמו היה בסוד המזימה. לדברי הירדני הוא עמד בקשרים ממושכים עם קציני מודיעין בכירים מסוריה ומזה חודשים שהם עוסקים בתכנון הפעולה.

ישראל אינה מחפשת תירוצים למלחמה עם סוריה. על אף שבממשלת האחדות הלאומית יושבים אותם שרים שניצלו את ההתנקשות בשגריר ארגוב ב־1982 על ידי אנשי אבו ניזאל כתירוץ למלחמת לבנון, אין זו הגישה כיום כאשר ראש הממשלה הוא שמעון פרס ושר הביטחון יצחק רבין. אך אילו היה מטוס אל על מתפוצץ באוויר ונופל למצולות הים על מאות נוסעיו, גם המנהיג המתון ביותר בישראל לא היה יכול להימנע מתגובה מאסיווית ביותר. ודאי שכך הדבר כאשר בוואשינגטון שורדת אווירת מלחמה נגד הטרור הבינלאומי ובבית הלבן לא מוכנים להעניק חסות לדמשק במקרה ויתברר כי היא מעורבת במעשי טרור. אחרי ההפצצה בלוב היתה ישראל נוהגת בדראסטיות רבה יותר על מעשה טרור מאסיווי נגדה. פיצוץ מטוס אל על היה עלול להסתיים לכן בהידרדרות. סחפת בין ישראל לסוריה אפילו עד כדי מלחמה כוללת.

* * *

השאלה המטרידה היא האם בדמשק לא מבינים את המשמעות כיום של מעשה חבלה חמור כל כך כהפלת מטוס אווירי על נוסעיו. אם אכן מעורבים הסורים בפרשה זו, כפי שמלמדים סימנים רבים, קיימות שתי אפשרויות עיקריות המסבירות את המהלך הזה. האחת, דמשק מבינה היטב את המשמעות של מעשה טרור מאסיווי כזה ואין היא נרתעת ממנו משום שאינה חוששת מהידרדרות מלחמתית היא מוכנה לסוג מיתקפה ישראלית. ייתכן אפילו שהיא רוצה במלחמה ופיצוץ מטוס על מאות נוסעיו יהווה את הגירוי, או ההטעייה, למהלך גדול. אפשרות שנייה, השלטון בדמשק איבד לחלוטין את השליטה על שלוחות המודיעין השונות שלו. במאבק הפנימי והמתיחויות בצמרת (כולל בין העלוואים עצמם) הסורית, ממלאים ארגוני המודיעין בסוריה תפקיד חשוב. אישים שונים עוסקים בנושאי המודיעין ו"בתיק הישראלי". אפשרי בהחלט כי אחת השלוחות הללו יזמה על דעת עצמה את פיצוץ מטוס אל על במטרה לגרור תהליכים שונים בסוריה ובאזור. מעלה זאת כשאלה משום שעד כה היתה שליטתו של אסד על הנעשה בארצו טובה למדי, אלא שבחודשים האחרונים נכנסה סוריה לסחרור מסוים בעניני הפנים והמאבקים בביתה.

מדמשק אין תשובה ברורות. על אף שאסד אמר לשר החוץ הגרמני כי ימשיך לעודד את הטרור נגד ישראל, והנה באה הכחשה נמרצת למעורבותם בפרשת הירדני ומטוס אל על. בדרכים שונות אומרים הסורים כי ידם לא היתה בפרשה זו וכי יש להביא בחשבון שקיימים גורמים אחרים שיש להם עניין לגרום להתלקחות בין ישראל לסוריה. הם מצביעים על העיראקים כמי שמעוניינים, למשל, לגרום לפרובוקציה כזו. גם בין הפלשתינאים יש, לדבריהם, גורמים המעוניינים במלחמה בין סוריה לישראל. דמשק תמשיך — כך הם מסבירים — לתמוך בפעולות נגד נוכחות ישראלית בלבנון, אך היא מתנגדת עקרונית לפגיעה בתחבורה האווירית האזרחית.

מדמשק עולים קולות שונים. המסרים המגיעים משם הם לעיתים מנוגדים בתכלית. הדבר מעיד קודם כל כי דמשק עוברת על אופציות אלטרנטיביות שונות. מחד אופציה של טרור, הכנות למלחמה ומאידך אופציה של דיבורים על הבנות מדיניות. את עוזר שר החוץ האמריקאי ריצ'ארד מרפי הם מקבלים בדמשק בכבוד ומשוחחים עמו על הסדרים מדיניים באזור ושחרור בני ערובה אמריקאים מידי חוטפיהם השיעים והאיראנים בלבנון. בשעה נראים הדברים אחרת. שיגור מכוניות תופת עם מתאבדים וסיוע למחבלים היוצאים לשטחנו; הצבת טילי נ.מ. בגבולה עם לבנון; הצבת מכ"ם סורי על ג'בל ברוך למרות שהובן כי אחרי נסיגת ישראל לא יוחדרו כוחות סוריים לאזורים משום גוש צה"ל. במלים אחרות, הסורים צעדו עד לסף ונקטו בצעדים שהם מעבר לאמצעי התגוננות רגילים. צעדים שניתן כבר לכנותם כתגרנות.

* * *

אחרי הפעולות הצבאיות האמריקאיות נגד לוב ועמדתה הנוקשה של וואשינגטון נגד הטרור נראה כי דמשק נקלעה ללחץ. בכל הנוגע למעורבותה בעינייני טרור נהגה דמשק כמי שנתגלה. סוריה לאחר ששותפה הוטר, לוב של קאדפי, נתפש במעשה. הרעשם. סוריה מבינה כי אין היא עומדת בעניין זה רק מול ישראל. הסיכונים מפעולה מלחמתית יזומה על ידי שכנתה ישראל וארה"ב הם הרבה יותר גדולים מאשר פעולת תגמול נמרצת על ידי ישראל בלבד. חשש זה הוא שקבע, להערכתי, את העיתוי לביקורו של אסד אצל שכנתו הפרו־מערבית המקיימת קשר עם ישראל.

שינויים אלה מתחוללים כאשר המצב הפנימי בסוריה החמיר ביותר — התגברות המאבקים הפנימיים בין העדות השונות וגם בקרב העלאוים, מעשי טרור חמורים בסוריה שיתכן והם מסתייעים במימון וציוד מבחוץ (לא ישראל), קשיי שליטה גוברים בלבנון ומצב כלכלי מחמיר. יתכן שבדמשק מבינים כי יהיה עליהם לקבל החלטות בקשר לתמיכתם בטרור. אם ימשיכו בסיוע מאסיווי לטרור, ייצא המרצע הזה מן השק במוקדם או במאוחר.

עמלק, עמלק? לא זוכר

מאת גדעון סאמט

סוג מיוחד של סקלרוזה מהופכת, הפוגעת קודם כל בצעירים

אנחנו כליכך טובים בזיכרונות האלה על הצורך לזכור. את עמלק, את ואלדהיים, את זכות האבות על מערת המכפלה. אבל כל פעם מתברר מחדש, עד כמה הזיכרון הקיבוצי אצלנו הולך ומיטשטש עם כל שנתון חדש. זהו שבוע של הפעלת תאי־הזיכרון. השואה, יום הזיכרון לחללי צה"ל, ראשית המדינה. ובהזדמנות הזאת, שוב מתגלה לנו שהסתיידות עורקים מתקדמת סותמת את צינורות התודעה הישראלית.

פרטיניים הם כאלה שזהים על השכון הציבור, הסביר צעיד במשאל ידע על השואה. "הפתרון הסופי" היה סוף המלחמה. אבילביץ' — האיש שלכד את אייכמן. יאנוש קורצ'אק — סופר נאצי. בנות־הברית הוא ארגון נשים.

אפשר להשתגע. בסקר שנערך בעיתון "הורשות", אחד מכל חמישה נשאלים לא ידע מהו גטו. שליש לא שמעו על "יד־ושם". עשירית התקשו לומר מי היה אייכמן. תיכוניסטים אמרו, שדמיאניוק הוא הנאצי הזה שעומד להיבחר כנשיא אוסטריה (אחר אמר ארגנטינה), ואולי אסיר־ציון שהגיע לא מזמן ארצה. ארבעה אחוזים לא הצליחו לסדר את המחשבות שלהם כשנשאלו מי היה היטלר.

מדוע לא חוקרים את שערוריית הנפילה של מניות השכל אצל הנוער? את הטמטום הזה כל פעם שנבדקת התוצאה המבסכת של פעולת מערכת החינוך. בימים אלה רבבות ניגשים לבחינות בגרות ולבחינות־הגמר לקראתן. נמתין קצת, ושוב יתפרסמו הנתונים המחרידים האלה על בורות שאין לה קץ.

אני יודע שיש משהו מייגע בקינה החוזרת על הדור־העקך בהשכלה, על "הראש הריק". אומרים שכך זה בכל מקום. שבתי־הספר אינם אשמים. שיש שיעור גדול של צעירים — מובן שיש — בעלי בקיאות יפה ושכל מצויין. אבל הניסיון לטשטש את חומרת המימצאים שמתפרסמים בלי הרף הוא חלק מהעניין: אפולוגטיקה מסובכת. המגיפה שאין מנוס, שזוהי תופעה נורמאלית, בלתי־הדירגה, בכל שכבת גיל.

שלא יספרו לך סיפורים. מעקב אחרי הנתונים ושיחות עם מחנכים ילמדו אותך שהמצב גרוע, ושהוא מחמיר משנה לשנה, מסיבות שאינן ברורות עד הסוף.

זהו סוג מיוחד של סקלרוזה מהפכת, הפוגעת קודם כל בצעירים. ככל שהקשישים אצלנו זוכרים יותר ומתרפקים על מה שהיה, הצעירים מוחקים עם כל שנה שעוברת עוד ועוד מן העבר. העניין איננו בכך שהם לא מסוגלים לאגור נתונים. על "האבנים המתגלגלות" לא יאמר רבע מהנוער שזוהי תופעת־טבע באיזורים הררים. את ריאל־

קורצ'אק: מי זה?

"מדריד" לא יבלבלו עם מטבע ספרדי.

התוצאה היא, בין היתר, מערכת החינוך. זו שבה הרמה יורדת ללא הרף. תואר בי.איי., לטענת מורים רבים, משתווה היום בכמה קבוצות אחרים לתעודת הבגרות שלפני דור. הירידה ברמה מתורגמת במשך הזמן לדרישות פחותות בבחינות. ומערכת החינוך — כמובן, לא האשמה הבלבדית — במקום להרים צעקה לשמים, מנחמת על עצמה. התמוטטות נעשית על־ידי שינוי שיטות ההערכה. מה שהיה פעם בלתי־מספיק הוא עכשיו מספיק.

וכמעט־טוב נעשה לטוב. שאם לא כן ייפלט מספר גדל והולך, בלתי אפשרי, של תלמידים כתוצאה מכישלון בבחינות.

"לזכור" אין פירושו רק הפעלתו של הרפלקס המותנה, כאשר מנפנפים בפני צעירים את הסמלים המוכרים, אך המטושטשים, של שואה וגבורה. כדי לזכור צריך — אין ברירה — לדעת. אבל לא יעבור זמן רב, בקצב הזה, ובן־גוריון יהיה, בשביל 18.5 אחוז מהנשאלים, שמו של נמל־התעופה, ושתת הימים איזה חג עתיק.

אולי הצעירים מתבקשים אצלנו להעמיס על זיכרונם מטען מעיק מדי של יגון העם היהודי. אבל הדי השיכחה לא משתוללת רק לגביו. העובדות אחרות מטוחם במעידות ברוב שאר התחומים. ייתכן, שמלכתחילה זהו מאמץ חסר שחר לדחוס אל הראשים הקטנים כליכך הרבה אינפורמציה בלתי־מסוננת. אל האינפורמציה הזאת נוסף, בכמויות אדירות, השטף הטלוויזיוני שלא היה פעם.

מקן הסיבות המודאיקות למכשלה הלאומית הזאת של הזיכרון הקצר קשה לדעת. נאשתי מלברר. אבל בשבוע שבו עניין הזיכרון חוזר ללא הרף, כדאי לשים לב לכך, שמה שבולט היא דווקא השיכחה, הדלדול של מאגר הנתונים הקיבוצי. מול הפוזה הלאומית של "לא לשכוח" זה עצוב, מוציא מכלים, לראות לנגד עינינו יותר ויותר את פיסות המצה הצעירות הללו, המקומטות במאמץ־שווא להיזכר.

אגד
מתנגד להרס
התחבורה הציבורית

אתמול פורסם בכלי התקשורת, כי בשבוע הבא יוזלו מחירי הדלק בשיעור של כעשרה אחוזים. במקביל יש כוונה להעלות את מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית.

התרענו על כך בגילוי דעת שפורסם בשבוע שעבר ואנו חוזרים ומתריעים, כי צעד כזה יהיה משגה חמור מנקודת הראות הלאומית הכוללת.

שר התחבורה חיים קורפו ואנשי משרדו מתנגדים להעלאת תעריפי התחבורה הציבורית. הם יודעים היטב, כי עידוד צריכת דלק ושימוש ברכב פרטי יביאו במהירות לסתימה מוחלטת של עורקי התחבורה, להרעה בשרותים לציבור לאובדן מיליוני שעות למשק הלאומי ויחייבו השקעות בתשתית של מיליארדי שקלים - עשרות מונים יותר מהסובסידיה שהממשלה רוצה לחסוך על ידי העלאת התעריפים.

כמונו, גם הם טוענים, שאין להעניש את הנוסעים בתחבורה הציבורית ולהטיל עליהם מס נוסף בצורת תעריף מעוות. **להיפך - אם אכן יוזלו מחירי הדלק, יש להביא לכך שגם הנוסעים בתחבורה הציבורית ייהנו מהוזלה זו ובכך תישמר העדפת התחבורה הציבורית על פני השימוש ברכב פרטי** - דבר שהוא אינטרס לאומי מובהק ומוצהר.

אנו חוזרים וקוראים למקבלי ההחלטות ולציבור כולו לפעול למניעת הטעות החמורה של העלאת תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית, לפני שיהיה מאוחר מדי!

מזכירות

אגד

هكذا من الأصل

هكذا في الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

מה "מבינים" חוסיין ופרס

את השאילתא שלו בדבר הדיפלומטיה השקטה המתנהלת עם ירדן, הפנה אריאל שרון אל שר החוץ יצחק שמיר. הלה אישר כי ידוע לו על מגעים בין שני עברי הנהר. בהיעדרו של שמיר — כך אמר שרון — "אני מפנה את שאלתי אל ראש הממשלה". רוצה לומר: שותפו של מנהיג הליכוד לקנוניה. שרון ביקש איפוא לצוד שתי ציפורים בישיבת ממשלה אחת: לדחוק את שמעון פרס לומר כי ידידו המלך אינו מספק לו את הסחורה; וכבדרך אגב, לרמוז לחבריו בחירות, שמנהיגם אינו אלא שותף לפשע; יודע ואינו מתריע.

אלא שמשחקי־מלים הם בתחום המומחיות של פרס. ואפילו לשרון קשה להתחרות בו במגרש זה. "יש הבנות, אין הסכמים", אמר ראש הממשלה האנשים את אלה ש"הקדימו ושיפרו" את דבריו במגזין "ערב חדש" (תקציר הראיון שודר ברדיו כבר בשעות הצהרים).

ספק אם דברים אלה הרגיעו את שרון. נוסיף שאף האופטימיסטים בסביבתו של פרס בטוחים עתה כי העברת לשכתו למשרד החוץ לא תעניק סיכוי רב אף למעט ההבנות. החל באוקטובר עלולות גם ההבנות לעבור הסבה להתגלויות, וחוסיין מבין גם זאת.

ההבנות קיימות (עד להודעה חדשה) בשני תחומים: א. הייצוג הפלשתיני בוועידה הבינלאומית ובמשא ומתן שיתנהל לאחריה יופקד בידי מנהיגות אש"פית "לא־ערפאתית". חוסיין הגיע בדרך הקשה להבנה עם פרס כי ערפאת אינו פרטנר הולם לתהליך מדיני רציני. באותה דרך הוא גם הבין שמנהיגות אש"פית (אף לפרס אין אשליות רבות מדי באפשרות לגיבוש מנהיגות אחרת) לא תצמח בשטחים ללא השקיה וטיפוח אינטנסיביים. והנה מתברר כי זאפר אל מצרי שנרצח בשכם, ציוה לערפאת חיים פוליטיים ארוכים בגדה. רוב הפרשנים לא העריכו מתחילה עד כמה תרחיק לכת השפעת הרצח על ההנהגה המקומית. רק בשבועות האחרונים הגיעו אותות מהוססים משני אישים (באל בירה ובחברון) בדבר נכונותם ליטול את העיריות מידי קציני צה"ל. האם יואילו ליטול את הסיכון, יהיה עליהם (ועל ראש־הממשלה) לעבור על־פני מוקשים לינגר ושרון — וגם אין לזלזל במחסום רבין.

ב. הפתרון יהיה הדרגתי ומבוסס תחילה על רעיון של חלוקת סמכויות ושליטה בין ירדן, ישראל ונציגות מקומית. הירדנים אף ניאותו לבדוק אפשרות לשנות את החוק בתחום המוניציפאלי כדי להפוך את הערים למעין "ערי מדינה" שראשיהן ומועצותיהן ייהנו מאוטונומיה נרחבת בעניינים אזרחיים מגוונים.

אפשר לומר כי הושגה הבנה עם חוסיין גם בתחום מניעת הטרור. אות לכך היא הצרת צעדיהם של פעילי אש"ף בירדן וסגירת משרדיהם ברבת־עמון. גורמים במשרד ראש הממשלה (וגם פרס עצמו, על־פי דבריו בוועדת חוץ וביטחון) אינם נבהלים מביקורו של אסד בבירת ירדן. מנכ"ל המשרד, אברהם טמיר, טען לא פעם בבירות־עמון שהגיש לראש־הממשלה כי אין עוד רב לשלום עם ירדן שיושג על אפה וחמתה של דמשק. טמיר מאמין כי מדיניותה של ישראל כלפי סוריה תורמת לא מעט לסרבנותה. טמיר סבור כי המכנה המשותף לאסד ולחוסיין (שנאת ערפאת וההסתייגות ממנהיגותו) יכול, בתנאים מסוימים, להוביל עוד להסכמה אחת: תמיכה בהנהגה אש"פית אלטרנטיבית. ביקורו של אסד ברבת־עמון, ותוך תמיכתו בעיראק והסתייגותו מהטרור, יכול אולי להעיד על כך, שקנה נפשו של אסד בבירור הלא־מוחד שלו בדמשק החשובה (מוגמת מוסמד המור במטבע חוץ).

ארה"ב, השותפה הראשית, עסוקה באחרונה בבעיות רבות, מול קדאפי ואסד. הצעת עסקות־נשק במיליונים עם ירדן נדחתה לאשפת הקונגרס. אין להניח כי באחרונה זו יתכבד מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ במסע דילוגים במזרח התיכון על סמך הבנות קלושות שפרס הזמינו להפכן להסכמות. מוטב לו לשלוח בדואר מזומנים בסך 375 מיליון דולר (מחצית הסיוע השנתי). את השפה הזו מבינים כולם.

מדיניות ככל יכולתך

יצחק שמיר: על התערבות ברוטאלית יותר בענייניה הפנימיים של מדינה ידידותית, כבר לא תוכל הממשלה להחליט

בבוקר אמר שר המשפטים, יצחק מודעי, בישיבת הממשלה: "שרים התבטאו באופן שונה בפרשת ואלדהיים, ועם כל הכבוד צריך לדון על כך בממשלה". שמעון פרס השיב מיד, כמו בדיאלוג הצבאי הידוע "עם קיטבג", כי: "שר המשפטים יאסוף את כל החומר בנושא זה ויוודא שלא ניתפס באי־דיוק. יש לבחון את העניין עד תומו. רק אם יתברר שגם מבחינה משפטית יש עובדות המובילות למסקנות מסוימות לגבי ואלדהיים — רק אז נקיים דיון בממשלה".

זה היה כאמור בשעות הבוקר. בערב הגיעה הידיעה משמיר באמריקה. הוא אינו זקוק לדיון בממשלה, ואחרי הדברים שאמר שם בעניין ולדהיים, כבר אין שום צורך בכך. על התערבות ברוטאלית יותר במערכת הבחירות של מדינה ידידותית, כבר לא תוכל הממשלה להחליט. לא נשאר הרבה לעשות, חוץ מניתוק יחסים עם אוסטריה.

פרס נאלץ לחפות על שר החוץ שלו מפני זעמו של שר החוץ האוסטרי, שדרש התנצלות. ראש עיריית רמת גן תפס את הציר האוסטרי הראשון שנקרה על דרכו ושלח אותו הביתה. מנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, והפקידות הבכירה היטלטלו בין הדחף הטבעי להזדהות עם השר שלהם, מהממשלה־בשמאל לבין הודעת פרס בממשלה, שעיקרה "יש להמתין להוכחות". וכדי להגדיל את המבוכה, במשרד גם התגלגל מכתבו של השגריר בווינה, מיכאל אליצור, שטען כי התקפות הקונגרס היהודי מקרבות את ואלדהיים אל כס הנשיאות.

שמיר יצא מישראל מצויד במדיניות זהירה ומחושבת בפרשת ואלדהיים. דובריו טרחו להדגיש בשיחות־רקע את חשיבותם הרבה של יחסי ישראל־אוסטריה, בעיקר לקשרים עם הגוש המזרחי וליהודי ברית־המועצות. מישוש בניו יורק — תחנת המעבר בדרכו להונדורס — שיכנע את שמיר באחת לשנות את הטון כלפי אוסטריה ולמעשה, את מדיניות ממשלת ישראל, בלא לשאול את פי ראשה וחבריה.

שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, היה הראשון שגרר את שמיר ואת ישראל למערכה בלתי־מתוכננת עם הקצין הנאצי ואלדהיים. מערכה זו הפכה לעימות עם רגשי־האשם של העם האוסטרי כולו. מבול של מברקים מניו יורק אל לשכת השר הניב בסופו־של־דבר אישור לבקש ממזכירות האו"ם את תיקו של ולדהיים.

עד עתה — שלושה שבועות מאז הגיע הקונגרס לאו"ם — לא נתגלה שם שום ממצא חדש. נתניהו לא הסתפק בכך, ובלא להמתין לאישור נוסף, יצא למסע ארכיאולוגי פרטי בארכיון האו"ם. כאילו לא היו לפניו שגרירים ישראלים באו"ם, הופיע השגריר בטלוויזיה וסיפר בליווי הדגמות כיצד הציגו אליו רבבות נאצים מכל פינה במחסן האפלולי. עכשיו הוא מבקש מהמזכ"ל להעביר לידי ישראל את התיקים שנמסרו בשעתם לפיקוחון לארגון.

אם ייעתר המזכ"ל לבקשה — מי יבדוק את 40 אלף התיקים? מי יחפש את האלפים שנותרו עדיין בחיים? האם מדינת ישראל זקוקה עתה לכמה אלפי נאצים שיסיימו את מעט שנות חייהם בבתי־הכלא בארץ? אפשר שהממשלה סבורה כי זה הפרויקט החיוני ביותר למדינה. אולם נתניהו לא שאל איש. ומדוע ינהג אחרת? הוא מנהל כבר זמן רב ובאין מפריע מדיניות הסברה משלו, וטורח להזכיר לאמריקאים שישראל וטרור הולכים יד ביד גם כאשר הטרוריסטים שכחו אותנו לרגעים.

כך מנהלים שרים בכירים ופקידים חנויות מכולת מדיניות. שר הביטחון יצחק רבין מפתיע את השרים בחתימה על הסכם עם ארה"ב בדבר הצטרפות ל"מלחמת הכוכבים", בלא להזדקק לדיון בממשלה. ראש הממשלה, שמעון פרס, לא הביא מעולם לדיון בממשלה את "תכנית מרשל למזרח התיכון". השר אריאל שרון טען באותה ישיבת הממשלה כי אין היגיון בגיוס משאבים בשביל מדינות ערב. השר משה ארנס סבר שהתכנית אף מסכנת את ביטחונה של ישראל. לפי־שעה, בהיעדר החלטת ממשלה, אין במשרד החוץ זכר ל"תכנית מרשל" ושגרירי ישראל במדינות המועמדות למנחה לומדים עליה מהעיתונים, כמו על המדיניות בעניין ולדהיים, מלחמת הכוכבים וכיוצא באלה נושאים שוליים. צריך לקוות שהם קוראים את העיתונים הנכונים.

ללוי אין כסף לירוחם

קשה להאמין שזה קרה במשך ישיבה אחת. תחילה הזהיר שר השיכון דוד לוי את "השרים המסיתים את עיירות הפיתוח נגד ההתנחלויות" והבטיח כי "זה לא יישאר היסטורי". לא עברה שעה ארוכה ואותו דוד לוי הגיש לממשלה ערר על החלטה שהתקבלה בהיעדרו, לסייע לעיירת הפיתוח ירוחם. לוי ממאן להקצות 4.5 מיליוני דולרים מתקציב משרדו לכביש הנפט וסכום נוסף לבניית כיתות לימוד בעיירה הדרומית.

שר הכלכלה גד יעקובי לא התאפק והציע ללוי להעביר לירוחם את הכסף שהוא מייעד להרחבת החצר היהודית בבית הדסה שבחברון. אגב, התקציב לכביש יימצא ותלמידי ירוחם יקבלו מבנים טרומיים. שיישאר גם משהו בשביל תלמידי בית הדסה.

השד הדמוגרפי משתולל

בקרב יהודי התפוצות יש היום יותר זקנים (גילאי 65 ומעלה) מאשר ילדים — יאמר שר העבודה והרווחה משה קצב בישיבת הממשלה ביום ראשון. המרכז לדמוגרפיה במשרדו דיווח לו באחרונה כי משבר דמוגרפי מאיים על העם היהודי: סכנה ממשית שקהילות יהודיות תיעלמנה כליל לנוכח העלייה המתמדת בנישואי התערובת, שעברו ברוב הקהילות את גבול 20 האחוזים (במקצתן גם את 50 האחוזים).

על פי נתוני המרכז לדמוגרפיה יירד מספר יהודי העולם מ־9.7 מיליוני נפש לשמונה מיליונים בשנת 2000, ול־5—6 מיליונים בשנת 2025. שיעור הזקנים בקרב יהודי התפוצות יגיע בשנת 2000 ל־20 אחוזים (לעומת 15 אחוזים כיום), ואילו שיעור הילדים בקרבם יירד מ־15 ל־12 אחוזים. גם בישראל צפויה הזדקנות מהירה של האוכלוסיה עם השנים (מ־30 אחוז ילדים כיום, ל־26 אחוזים בשנת 2000 ו־24 אחוזים בשנת 2025).

על מנת שהתמונה הדמוגרפית תהיה שלמה, מומלץ לשרים להעיף מבט גם בפרסום של בנק ישראל על אודות ההתפתחויות הכלכליות בשטחים בין השנים 84־83', פרי עטו של דן זכאי. נאמר שם כי בתקופה הנסקרת גדלה אוכלוסיית השטחים בקצב מואץ בהשוואה לתקופה שמסוף שנות השבעים. גידול זה השפיע על הרכב האוכלוסיה לפי מין וגיל. גידול בן 2.8 אחוזים לשנה באוכלוסיה הממוצעת, לעומת 1.8 ב־1979 עד 1982. מקורו בהמשך שיעור גבוה מאוד של גידול טבעי, כותב זכאי. שיעור הגידול הוא 34 לאלף, שהוא מן הגבוהים בעולם. הגידול באוכלוסיית השטחים נגרם גם מהירידה הניכרת בהגירה נטו שאפיינה את השטחים במשך תקופה ארוכה של שלטון ירדני וישראלי. ההגירה ירדה לשפל — כששת אלפים נפש בממוצע לשנים 1983־84, כשליש מהממוצע לשנים 1976־80, שבהן נהנו ירדן וארצות הנפט משגשוג כלכלי.

מבנה הגילים של האוכלוסיה בשטחים צעיר מזה שבישראל. שיעור גילאי 15—24 בשטחים הוא 22 אחוז (לעומת 19.7 בשנת 1974). בקרב היהודים בישראל הגיע שיעורם של גילאים אלה באוכלוסיה ל־16 אחוזים בלבד (לעומת 19 אחוזים ב־1974).

חלומו של הימין הישראלי על המוני עולים יהודים המיישבים את אדמותיהם של ערביי הגדה שהיגרו מזרחה (עם או בלי עזרה יהודית) מתרחק איפוא. לא נותר לשר משה קצב אלא להציע ביום ראשון לממשלה "לנקוט מדיניות דמוגרפית מקיפה אשר תשתה בין היתר להבטחת רמה נאותה של גידול האוכלוסיה היהודית".

קצב אינו מסתפק בהצהרות פריון נוסח כהן־אבידב ומציע משהו ממשי יותר: "עידוד להקמת משפחות מרובות בילדים, חיזוקן והסרת מכשולים מרכז, מניעת הפלות מיותרות באמצעות ייעוץ והסברה, סיוע למשפחות המתקשות בגידול ילדיהן, עידוד לעלייה וקליטה וצעדים לבלימת ירידה ועידוד החזרת יורדים". אם לא יהיה להם בשנים הקרובות גם משהו ממשי לפתרון מדיני של בעיית השטחים, תעשה הדמוגרפיה את שלה להתקרבות המספרית הלא־נמנעת בין היהודים לערבים בארץ ישראל השלמה.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

זאבים ליברליים

כמו בסיפור הרועה והזאבים, אין עוד איש המאמין לכוונתיה של המפלגה הליברלית לפרק את סיעת הליכוד ולהכריז על חטיבה עצמאית בכנסת בתגובה להשעיית ביצוע הסכם האיחוד על ידי תנועת החירות.

החטיבה הליברלית ונשיאות המפלגה החליטו בשבוע האחרון בפעם המי־יודע־כמה להביא לפירוק סיעת הליכוד, אולם עדיין לא הביאו את ההחלטה לכדי מימוש. הליברלים איימו כבר לפני שמונה חודשים בפירוק סיעת הליכוד, אם חירות תקשה על תהליך האיחוד. בראשית אוקטובר נמסר הדבר ליצחק שמיר. באמצע אותו החודש התכנסו שרי חירות וגיבשו דעה, כי האיום הליברלי אינו רציני והמשיכו לדון בפרטי ההסכם. בראשית נובמבר התכנסה נשיאות הליברלים ודנה המשתתפים היתה איחוד מיד או הכרזה על סיעה עצמאית. התייחסות קלושה ראשונה בחירות היתה בישיבת מזכירותה ב־8 בנובמבר. בסוף הישיבה ביקש חבר הכנסת מיכה רייסר לקבל החלטה לתמוך עקרונית באיחוד עם הליברלים. הנוסח זה לא מצא חן בעיני ראשי הליברלים ושמיר הודיע ליצחק מודעי ב־9 בדצמבר כי האיחוד יהיה במהרה.

מכיוון שלא בא המשך ממשי להודעתו של שמיר הודיע מודעי לשמיר כי עד ה־19 בדצמבר הוא דורש שחירות תקבל את החלטת האיחוד. שמיר הבטיח לכנס את שרי חירות ולזרז את החלטתם, אך הוסיף כי האיחוד יתבצע "לא עם סטופר ביד". ב־26 בדצמבר החליטה נשיאות המפלגה וחטיבת הליברלים בכנסת להתכנס לישיבה לילית במלון דן כדי לקבל החלטה בדבר פירוק סיעת הליכוד. יותר משמונה שעות נמשך הדיון. לאחר הכרזות הגדולות סיכמו הליברלים להמליץ בפני נשיאות המפלגה לזמן עד סוף ינואר את מועצת התנועה כדי שתכריע בסוגיה.

שרי חירות הציעו בינתיים תיקונים להסכם האיחוד. ראשי הליברלים, ובראשם מודעי, דחו זאת על הסף. בראשית ינואר נפגש מודעי עם שרי חירות כדי להסביר להם מדוע הליברלים אינם יכולים לקבל את התיקונים. אולם בסופו של דבר קיבלו את ה"שיפור" שדרשה חירות. ב־17 בינואר התכנסה נשיאות המפלגה הליברלית והחליטה לכנס בסוף אותו חודש את מועצת המפלגה להכריע על סיעה עצמאית או הסכם האיחוד. יומיים לאחר מכן הכריז השר אברהם שריר כי חירות לא תחזור לשלטון אם לא יסוכם האיחוד עם הליברלים. ב־23 בינואר, שבוע לפני ישיבת מועצת הליברלים, הכריז שמיר כי "תוך שבוע תחליט חירות בעניין האיחוד עם הליברלים, לשביעות רצון שתי המפלגות". ב־27 בינואר החליטו שרי חירות לאמץ את הסכם האיחוד בכפוף לתיקונים שהציעו. יממה לאחר מכן החליטו ראשי הליברלים לדחות את הנוסח החדש של חירות. ב־29 בינואר הרגיש מודעי בפני שמיר כי תוך 24 שעות יתבצע פירוק הליכוד. הוא לא קיבל תשובה ברורה משמיר, וב־31 בחודש התכנסה מועצת הליברלים כדי להחליט על פירוק הליכוד. אולם במפתיע הוביל מודעי את חברי המועצה לאשר את הנוסח שקיבלו שרי חירות, והמועצה החליטה לפרק את סיעת הליכוד אם האיחוד לא יתבצע עד ועידת חירות בראשית מארס.

שבוע לפני ועידת חירות כינס שמיר את הנהלת תנועתו, שהחליטה להמליץ בפני ועידת חירות להתאחד עם הליברלים. אירועי ועידת חירות לא איפשרו את העלאת הנושא ולאחר הוועידה שינו לוי ושרון את עמדתם והחלו דורשים תיקונים נוספים בהסכם האיחוד.

התוצאה: כינוס נוסף של הליברלים בשבוע שעבר וההחלטה מחודשת בעד פירוק של הסיעה בכנסת. חברת הכנסת שרה דורון הוסמכה לכנס את החטיבה כדי לבצע בפועל את הפירוד, אולם טרם נקבע תאריך כינוס הישיבה.

תוך כך הסתבר כי בצמרת הליברלית היה באחרונה מהפך. שרה דורון, שנמנתה בשנים האחרונות עם מחנה שריר, החלה משתפת פעולה עם מודעי. מודעי, שאינו מעוניין להחריף את הקרע עם חירות והוא לוחץ לקבלת החלטה על סיעה נפרדת, אולי מבקש להשהות את ביצועה של הסיעה. דורון היתה בין מי שתמכו בשבוע שעבר בהצעת מסגרות בלעדיות למודעי לקביעת נהלים ארגוניים חדשים במפלגה. החטיבה הליברלית לא קיבלה את ההצעה. לבסוף סוכם כי שריר יכנס את הנהלת המפלגה והיא תופקד על ההתארגנות המחודשת.

העבודה: המאבק על המרכז

בחירות מרכז מפלגה חדש והדיון בהחלטות בענייני דת ומדינה יעמדו ביום חמישי שלמחרת יום העצמאות במרכז המושב השני של ועידת מפלגת העבודה. כדי שהוועידה תהיה ניצחון, הוחלט להפריד את עניין בחירת מרכז המפלגה, ההופך תמיד לנושא של כעס והתמרמרות, מהדיונים האידיאולוגיים. מכיוון שבמושב הראשון של הוועידה, בראשית אפריל, שעמד בצל משבר מודעי, לא הצליחה הוועידה לדון במכלול הנושאים שגובשו בוועדות המכינות, הוחלט שעניינים בעייתיים כמו ענייני המפלגה, דת ומדינה, צעירים ונוער, יעברו למושב השני של הוועידה.

ועידת מפלגת העבודה זכתה לשבחי הכל. אחדות המפלגה הוצגה לראווה והיו שראו בשלושת ימי הדיונים את שעתה היפה של התנועה. אך מתחת לפני השטח רבו הרגנויות כלפי מארגני הוועידה, בעיקר מפני שהצעירים לא שותפו בהחלטות הסיכום. בסופו של דבר התבקשו אלפי הצירים להרים אוטומטית את ידם ולהצביע על סעיפי ההחלטה שגובשו בנוסחו ראשים אחרים קודם לכן.

לקראת המושב השני של הוועידה מבטיחים הצירים להציג תמונה שונה, בעיקר סביב ההחלטות בענייני דת ומדינה, שהתקבלו בהשראתו של ראש הממשלה שמעון פרס, כדי לקרב את הדתיים לתנועה. אולם במרכז המושב תעמוד בחירת אלף חברי המרכז החדשים של התנועה.

לבחירות המרכז יש הפעם משמעות מיוחדת. על פי החלטת הוועידה סיימו הוועדות המסדירות את תפקידן בתנועה, ומרכז המפלגה יהיה מעתה המוסד שיבחר ויכריע מי יהיו חברי הכנסת של המפלגה, חברי לשכת המפלגה, חברי הוועדה המרכזית, או כל מוסד אחר.

השינוי מביא לתכונה גדולה במנגנוני מפלגת העבודה ובבית מרכז התנועה. על פי תקנון התנועה, שני שלישים מחברי המרכז ייבחרו במחוזות, בבחירות שהיו אמורות להתקיים אתמול היום. כ־350 איש ייבחרו ברשימה המרכזית על פי החלטתה של הוועדה המסדרת, שבראשה עומד מזכ"ל המפלגה עוזי ברעם.

ברעם עומד בלחצים שונים בדבר הרכב הרשימה. בראש הלוחצים שלושה שרים: משה שחל, גד יעקבי ומוטה גור, הנאבקים על הנהגת התנועה ביום שלאחר שמעון פרס, ומבינים כי להרכב המרכז הנוכחי תהיה השפעה רבה על כוחם ומעמדם. גם יצחק רבין אינו מוותר על חלקו במרכז הנוכחי ואת עבודת השיבוץ עושים בעבורו השר יעקב צור ובייגה שוחט, ראש עיריית ערד.

חוקת המפלגה קובעת כי מרכז התנועה ימנה אלף חברים. אך על פי הלחצים הגדולים והתביעות הדרישות מכל קצות המפלגה; לא יהיה כנראה מנוס מלהגדיל את המרכז בעוד 300—400 חברים.

המרכז הליברלי יוצא לדרך

1300 אנשים עומדים ביסוד מפלגת המרכז הליברלי, המקיימת את ועידת היסוד שלה בנוכחות ראש הממשלה שמעון פרס ב־18 במאי. על הקמת מפלגת המרכז החדשה החליטו לפני כחצי שנה פורשים מהמפלגה הליברלית, שהתנגדו לאיחוד בין הליברלים לחירות.

בראש המפלגה החדשה עומדים יו"ר הסוכנות היהודית אריה דולצ'ין, יצחק ברמן, יחזקאל הרמלך, יחזקאל פלומין, וראש עיריית תל אביב שלמה להט, שיעמוד ככל הנראה בראש הרשימה לכנסת. העיתונאי יוסף (טומי) לפיד התמנה למנכ"ל התנועה ומשני חודשים בבית אל־אל בתל אביב, הוא חולש על ההכנות האחרונות לקראת ועידתה הראשונה של התנועה.

למחרת ערב הפתיחה החגיגי יהיה יום דיונים על מצע המפלגה, שגובש ונוסח בחודשים האחרונים, וייבחרו מוסדות התנועה: מועצה והנהלה. ראשי התנועה אינם רוצים לבחור במשך הוועידה את כל חברי המוסדות, אלא להשאיר לפחות שליש מהמקומות למצטרפים החדשים. ראשי המרכז אופטימיים מאוד ומספרים על התעניינות גדולה המבטיחה אלפי חברים, אוהדים ומצביעים לכנסת.

בשני החודשים של המפלגה שבדרך דיברו על כוח פוליטי חדש במדינת ישראל, שיגיע ל־10 עד 15 מקומות בבחירות הקרובות לכנסת. ראשי המפלגה מעריכים כי הבחירות יהיו בשנה הקרובה, והמפלגה מתארגנת בהתאם, גם מבחינת עיצוב קלסתרה וגם בתחום הטקטי והאסטרטגי.

בתחום האסטרטגי מתכוונת מפלגת המרכז להיוועד עם גורמים פוליטיים שונים כדי ליצור פלטפורמה פוליטית משותפת, שתהווה גורם פוליטי מרכזי ליברלי בין שני הגושים הפוליטיים הקיימים. זה חודשים אחדים מתקיימים מגעים בין ראשי המרכז הליברלי החדש לבין גורמים בתנועת שינוי, ל"ע, ותנועת אומץ של יגאל הורביץ. לפחות עם שינוי ול"ע יהפכו המגעים למו"מ רציני מיד בתום ועידת היסוד של התנועה.

ראשי המרכז אינם מסתירים את כוונתם לכרסם בקהל הבוחרים של הליכוד והמערך, בעיקר אלו המכונים אוהדי המרכז המתון והשפוי, ולהקים כוח פוליטי שיהווה תחליף ללשון המאזניים של המפלגות הדתיות. הם מקווים שהמפלגה הליברלית לא תקלקל להם בימים אלה את ההצגה ותחליט על פרישה מהליכוד. דולצ'ין, ברמן ולפיד משוכנעים כי האיחוד יתבצע והמפלגה הליבראלית תיבלע לחלוטין בתוך חירות. על ה"כוכבים" הרבים הצפויים לעמוד בראש התנועה החדשה, טען יוסף לפיד כי הם ימצאו את הדרך למנוע את מלחמות בצמרת.

הטור השלישי / לילי גלילי

מיהו הגיבור? המבקר בישראל

מעל מסכי הקולנוע, ומאחורי הקלעים, נאבקים סילווסטר סטאלונה וקלינט איסטווד על התואר הלא רשמי של "הגבר האמיתי" של הוליווד. זה עושה את "רוקי", וההוא משיב לו ב"הארי המזוהם"; זה מכה את הקומוניסטים ב"רמבו", וזה עונה לו "הגוקס". באחרונה, איבד סטלונה כמה נקודות טובות, כשסירב לבוא לפסטיבל קאן מפחד הטרור. עתה ניתנת לקלינט איסטווד ההזדמנות לבנות את האגו הגברי שלו, על הריסות גבריותו של סטלונה: ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, מזמין אותו לבקר בירושלים. לא כאיסטווד של "הארי המזוהם" דווקא, אלא בקמות אמיתי שנבחר לא מכבר לראש עיריית כרמל שבקליפורניה.

קולק אינו מתכוון רק לקרוא תיגר על אומץ לבם של כוכבי הוליווד, אלא להבטיח באותות, במועדים ובביקורי שמות זוהרים, את המשך התיירות לישראל בכלל, ולירושלים בפרט. גם פוליטיקאים ואנשי רוח טובים למטרה זו, אך אין כמו איסטווד שיסחוף אחריו לירושלים המוני גברים אמיצים כמותו, שנבראו (או רוצים היו להיבראות) בצלמו.

את ההזמנה לראש עיריית כרמל העביר ראש עיריית ירושלים באמצעות ידיד אמריקאי המכיר את איסטווד היטב. תשובה אמנם לא הגיעה עדיין, אך משערים כי לא יקל על ראש העיר החדש לנטוש את לשכתו כבר עתה. סוף סוף, בחרו בו כדי שיעשה למען עירו, ולא למען בירת ישראל. מצד שני, הפוטנציאל האלקטורלי של ביקור ממלכתי נוצץ בישראל לא ייעלם בוודאי מעיניו של הכוכב בעל השאיפות הפוליטיות, לפחות במועד מאוחר יותר. בינתיים לא נותר אלא לעקוב בנשימה עצורה אחר מבחן האומץ הבין־לאומי החדש לכוכבים: לעלות על מטוס אמריקאי, ולבוא לישראל. עכשיו נראה אותם, מי באמת גבר.

דודאי בין הכיסאות

בין שאר התכניות שלא הספיק שר האוצר, יצחק מודעי, לממש בטרם היה לשר המשפטים, היה גם מינויו של נציב שירות המדינה, במקום אברהם נתן היוצא כציר כלכלי ללונדון. מודעי ביקש למנות לתפקיד זה את הממונה על השכר, הלל דודאי, ואף הגיע להסכמה על כך עם ראש הממשלה. אלא שמודעי, כאמור, לא הספיק, והמשיכו ואנשי מפלגתו אינם רואים עצמם שבויים בהכוונות שנתן שר האוצר לשעבר. גם תנופת מינוי הפוליטי המובהק של אברהם נתן, לא לימדו לקח את העושים במלאכה.

הלך מודעי, ומיד נפתח מחדש מחול השדים הפוליטי סביב המינוי. מצד אחד אומרים "הוא לא משלנו, הוא קרוב למערך", ומצד שני — "הוא לא מספיק משלנו". בינתיים, עולה בהקשר זה שם חדש: דוד פרלשטיין, המכהן שנים ארוכות כאחד מסגני הנציב, ויכול להביא עמו לתפקיד יתרון של מי שצמח בתוך המערכת. אלא שגם זה אינו עוד סוף פסוק, ויש אומרים כי מינוי נציב חדש לשירות המדינה יכלל בתוך עסקת החבילה הפוליטית של מינוי נגיד לבנק ישראל.

מונטאן, שצ'רנסקי ויהדות בריה"מ

איב מונטאן מגיע אמנם לביקור המוגדר כפרטי, אך לא מדינה כמדינתנו תחמיץ את הפוטנציאל הטמון בביקורה של אישיות כמו מונטאן. ישבו, חשבו, ומצאו: על־פי הצעת ראש הממשלה, שמעון פרס (שהוא גם ידידו האישי של מונטאן), יופיע האמן ביחד עם אביטל שצ'רנסקי במופע מיוחד למען יהודי ברית־המועצות. המופע יתקיים בבריכת הסולטן בירושלים, ב־3 ביוני. התוכנית זכתה כבר לאישורו של מונטאן, שפעל כבר בעבר למען מטרה זו.

שתי אצבעות מצידון

בועז אפלבאום: "רציתי שפרס יראה את צה"ל שהוא הכיר בתקופה שהיה בתוך המערכת. צה"ל כפי שבן־גוריון ביקש לגבש ולעצב"

אולם הישיבות הגדול בלשכת ראש הממשלה שינה השבוע את יעודו, והפך לאולם קולנוע מאולתר. השולחן הענק הוזז הצדה, הכיסאות סודרו בשורות, ובמשך שעה וחצי צפו ראש הממשלה, אנשי לשכתו, דובר צה"ל, ויוצרי הסרט, ב"שתי אצבעות מצידון" שהפיק דובר צה"ל על מלחמת לבנון. סרט קשה, כן וכואב, שעל אף החשדנות הטבעית שמעוררת המסגרת שבה הופק, הוא רחוק מאוד מלהיות סרט תעמולה פלקאטי. פרס צפה בסרט בדממה, לבדו בשורה הראשונה. בסופו, פנה אל העושים ואמר: "הסרט הזה אומר יותר מכל מה שנאמר על המלחמה הזו; צה"ל הוא הצבא היחיד בעולם, שיכול להפיק סרט כזה". אנשים בלשכה מספרים, כי פרס הגיב בהתרגשות, וימים אחרי ההקרנה המיוחדת היה נתון עדיין תחת הרושם העז של הסרט.

את הרעיון להקרין בפני ראש הממשלה את "שתי אצבעות מצידון" (שאת התסריט שלו כתב הד"ר ברוך נבו, הנכד של לוי אשכול, ששירת כפסיכולוג צבאי במלחמת לבנון), העלה ראש לשכתו, בועז אפלבאום. "רציתי שפרס יראה את צה"ל שהוא הכיר בתקופה שהיה בתוך המערכת, צה"ל כפי שבן־גוריון ביקש לגבש ולעצב. אחרי ששמעתי שהרמטכ"ל (שאישר את הסרט) ושר הביטחון צפו בו, וסיפרו לי עליו, החלטתי שאי אפשר שלא להראות אותו גם לראש הממשלה".

אפלבאום, שהוא גם ראש המכון הישראלי לקולנוע, חשב שהסרט הוא לא רק סרט טוב, אלא טוב גם למדינת ישראל, והציע אותו להקרנה במסגרת מיוחדת של סרטי איכות בפסטיבל קאן.

"שתי אצבעות מצידון", ששמו שונה ל"מכה אחר", יוקרן בקאן יום לאחר יום העצמאות, כסרט המייצג רשמית את מדינת ישראל. בתום ההקרנה, בהוסתו של שגרירנו בצרפת, עובדיה סופר, יערוך השגריר קבלת פנים לכל באי הפסטיבל.

ציתותים

מלחמת הכוכבות בניו יורק

פקידים ישראלים, שחזו בירידתם המשותפת מהמטוס של שר החוץ יצחק שמיר, ושר הביטחון יצחק רבין, התרשמו בעיקר מהאווירה הכבדה ששררה בין שני הזוגות הממלכתיים שהגיעו לניו יורק באותה הטיסה. "שני יצחקים, ואף אחד לא צוחק", העיר אחד הפקידים. את תשומת הלב מיקדו שתי הנשים הנלוות אל בעליהן, לאה רבין ושולמית שמיר, שלא החליפו ביניהן מלה. הליווי הנשי המצומד של שני השרים מעורר גלי ביקורת מובנים על רקע מצבו הכלכלי והקריאה לצמצומים. ציניקאים אומרים, כי יעילות ביקוריו הממלכתיים של ראש הממשלה שמעון פרס לא נפגעה על אף שרעייתו סוניה אינה מצטרפת אליהם.

★ ★ ★

נשיא אורוגוואי, חוליו סנגינטי, נהנה מן הסתם כשבארוחת צהריים אצל ראש הממשלה, שמעון פרס, נתבקש לספר על ארצו ועל יבשת דרום אמריקה. לאחר הצגה מעניינת של הדברים שארכה שעה תמימה, שאל פרס: "תאמר לי, מה חלומו של צעיר מאורוגוואי?" את התשובה העביר הנשיא לצעיר מפמלייתו, שהוצג כיו"ר ועדת החוץ של הסנט, חבר במפלגת האופוזיציה, ובנו של ראש האופוזיציה. על אף כל אלה, נכלל בפמליה הנשיאותית. השר נבון העיר: "אני רואה שיש אצלכם שיתוף בממשלה כמו בצרפת". — "לא בדיוק", השיב נשיא אורוגוואי, "בצרפת, זה מושתת רק על אינטרסים; אצלנו, יש בכל זאת גם קצת אהבה". פרס וארנס כשישב לידו הביטו זה על זה וחייכו.

עוד סיפר סנגינטי באותו מעמד, כי הלהיט הספרותי הגדול בברזיל הוא עתה הספר: "ברזיל, ישראל, ארגנטינה — אינפלציה אפס". הספר מסביר איך אפשר, די בקלות, להפוך את החזון למציאות.

★ ★ ★

ועידת היסוד של המרכז הליברלי החדש שתתקיים ב"הבימה" בעוד עשרה ימים, מחזירה את מזכ"ל המפלגה החדשה, יוסף לפיד, 13 שנה אחורנית. אז עלה על קרשי "הבימה" 86 פעם מחזה פרי עטו "תפוס את הגנב", סאטירה על החיים הפוליטיים בארץ. שמואל סגל שיחק בתפקידו של הבעל המנסה להגיע לכנסת, כשאשת חיקו הנבחרת מתמודדת נגדו על אותו מקום ברשימה. "כשישבתי אז באולם, לא ציפיתי ש־13 שנה מאוחר יותר אעמוד על אותה במה ושוב אדבר על פוליטיקה, אלא שהפעם, לא אני כותב את המחזה, אלא הוא כותב אותי". האמת היא שלפיד עושה בכתיבה גם בימים אלה, הפעם הוא שותף לחיבורו של מצע המפלגה. "יש הבדל עקרוני בין כתיבת מחזה לכתיבת מצע?" שאלתי את המזכ"ל. "זה שונה מאוד", השיב לפיד. "אם המחזה שלך מתקבל בתיאטרון, השחקנים אומרים בדיוק כל מה שכתבת בשבילם. פה, כל אחד אומר את מה שבא לו".

★ ★ ★

נשיא אגודת הידידות אוסטריה־ישראל, הד"ר ולטר שימר, עשה השבוע צעד שהפתיע רבים, ושימח אחרים. במכתבים שהפנה לשמעון פרס, ליצחק שמיר ולמשה ארנס, מפציר שימר בישראל ובנציגיה לא להתערב במערכת הבחירות באוסטריה, וקובע שוואלדהיים אינו נאצי וכך גם בעברו.

משרד המשפטים — לשכת עורכי הדין

משפט עברי

סמינריון בדיני נזיקין

יום ה' — מוצ"ש, 29—31.5.86,
בית הארחה קיבוץ לביא

פתיחה: עו"ד בר־ציון לנגנטל, סגן ראש לשכת עוה"ד

מרצים: השופט פרופ' אהרן ברק, בית המשפט העליון, הנושא: מגמות בדיני נזיקין
הרב אברהם שיינפלד, דיין בית הדין הרבני, ת"א, הנושא: חוות דעת רשלנית
משבר הבנקים — היבט משפטי
הרב יהודה גלעד, רב קבוצת לביא, הנושא: מזיקים ביהדות

מנחים בסדנאות: השופט צבי טל, בית המשפט המחוזי, ירושלים
השופט צבי מ. הכהן, בית המשפט המחוזי, ת"א

סיכום: פרופ' נחום רקובר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

★

פרטים והרשמה: משרד המשפטים 02-270266

★

הסמינריונים הבאים:
דיני חוזים — 19—21.6.86, בית הארחה ניר עציון
דיני שומרים — 17—19.7.86, מלון הולילנד, ירושלים
דיני עונשין — 28—30.8.86, מלון לרום, ירושלים

אוניברסיטת תל-אביב

טקס הענקת אות הנשיא למר אדווין מיס, התובע הכללי של ארה"ב

דברים: פרופ' משה מני, נשיא האוניברסיטה
פרופ' אוריאל רייכמן, דיקן הפקולטה למשפטים

הרצאת מקבל האות:
"שיתוף פעולה בינלאומי במלחמה בטרור"
(International Cooperation in the War Against Terrorism)

הטקס יתקיים ביום חמישי ו' אייר תשמ"ו 15.5.86, שעה 16.00 בבניין טרובוביץ, הפק' למשפטים, אולם כס המשפט ע"ש מלכה ברנדר
קרית האוניברסיטה, רמת־אביב

הציבור מוזמן

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר — המרכז למירשם
ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר — ענף רישום וקבלה

רישום מועמדים לתכנית מיוחדת לקראת התואר דוקטור לרפואה (M.D.)

לבעלי תואר PH.D. במדעים הביולוגיים ובמדעים המדוייקים

לקראת שנה"ל תשמ"ז מציעה הפקולטה לרפואה — ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר תכנית מיוחדת שתכשיר בעלי תואר PH.D במדעים הביולוגיים ובמדעים המדוייקים, לקבלת תואר דוקטור לרפואה (M.D.)

מטרת התכנית להכשיר סגל שיוכל לשמש עתודה לסגל האקדמי במדעי היסוד של הרפואה, או להשתלב במקצועות קליניים תוך מתן תרומה חשובה לקידום המחקר במסגרת קלינית.

המועמדים יתקבלו ע"י ועדה מיוחדת שתבדוק התאמתם ללימודי הרפואה בהתאם לאישיותם, כישוריהם והרקע האקדמי שלהם.

תכנית לימודים על בסיס אינדיבידואלי תקבע לכל מועמד שיתקבל כתלמיד מן המניין לפקולטה לרפואה במסגרת תכנית זאת. מספר המקומות מוגבל ביותר.

אין מתקבלים מועמדים שאינם אזרחי ישראל.
הרישום יסתיים בתאריך 20.5.86
פרטים נוספים בטל' 420661

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר

מפגש פתוח למועמדים בלימודי התואר השני בבית הספר לרפואה

ביום שישי י"ד באייר תשמ"ו — 23 במאי 1986, בשעות 08.30 — 12.30 יתקיים בפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר באולם ע"ש מרבאום, מפגש פתוח למעוניינים בלימודי התואר השני (M.SC.) בביה"ס לרפואה. הלימודים מתקיימים בחוגים: אמבריולוגיה ותרטולוגיה; אנטומיה ואנתרופולוגיה; היסטולוגיה וביולוגיה של התא; כימיה פתולוגית; מיקרוביולוגיה ואימונולוגיה; פיזיולוגיה ופרמקולוגיה; פתולוגיה; תורשת האדם (גנטיקה הומנית); מכון עיניים ע"ש גולדשלגר; מכון לרפואה מולקולרית; מכון לאפידמיולוגיה קלינית.

מוזמנים להשתתף בוגרים ותלמידים בתחומים הבאים:
רפואה (רופאים — M.D, D.M.D, ר"א D.V.M.) מדעים מדוייקים, מדעי הטבע, מדעי החיים; הפקולטה לרפואה (כולל בוגרי החוגים: סיעוד, פיזיותרפיה, לימודי הפרעות בתקשורת); חקלאות; הנדסה (המעוניינים בלימודי ביו־הנדסה); רוקחות, חינוך גופני (בוגרי מכון וינגייט בעלי תואר ראשון).

תכנית המפגש:

08.30 — 09.00	התכנסות, הרשמה, קבלת מידע כתוב ברחבה שלפני האולם ע"ש מרבאום.
09.00 — 10.15	פגישה מרכזית באולם ע"ש מרבאום, דברי פתיחה — יו"ר הוועדה לתואר שני, פרופ' א. שיינברג, סקירה קצרה על החוגים — ראשי החוגים.
10.15 — 10.30	כיבוד קל ברחבה שלפני אולם מרבאום.
10.30 — 12.30	פגישות עם חברי הסגל בחוגים וסיור במעבדות המחקר

על מנת לאפשר למעוניינים לבקר בשני חוגים יערכו בחוגים שני מפגשים זהים:

מפגש ראשון	10.30 — 11.30
מפגש שני	11.30 — 12.30

פרטים נוספים במזכירות הסטודנטים טל: 03-420661.

ספר המחתרת היהודית

"אפילו הייתם יורים בהיטלר — היינו חייבים להרשיע אתכם", אמר השופט בזק לחגי סגל, ככתוב בספרו על המחתרת היהודית. גילויים ראשונים מהספר, בעקבות שיחה עם סגל, שהשתחרר השבוע מהכלא

מאת נדב שרגאי

הספר שבו ידובר להלן טרם יצא לאור, אך מצהלות החוכבים בפיהם לאור, או מזי החוששים לעורם — כבר מתנגנים. חגי סגל, שישב בכלא שנתיים על חלקו בפיגוע בראשי הערים, תיעד, רשם והקליט כל פיסת מידע שהיה באפשרותו להניח עליה יד. סגל, של השבוע, לאחר השחרור, מקמץ בגירוע על הצפון בספרו ומנסה לשמור את הגי־לויים האמיתיים לרגע הפרסום. על טיבם המוחתם של הגילויים האלה הוא מוכן לדבר אך מעט, והקטעים מהטיוטה המותרים לציטוט — ספורים.

ספר־סיפורו של סגל, עיתונאי לשעבר ב"נקודה" וב"מעריב", הוא גם סיפורו של גוש־אמונים, מימי בראשיתו הסבסטית ועד לשחרור מהכלא. סגל אומר, כי ספרו יצא נגד המגמה הקיימת כיום בחוגי גוש־אמונים, לקטלג את פרשת המחתרת כעניין בעל חשיבות משנית בתול־דות תנועת ההתיישבות ביש"ע. יהיה בספר פרק שיעסוק בהרחבה בפרשת ימית ויפרוש בראשונה כפי־מבי את פרוטוקול שיחת הרבנים, אשר עיינו באפשרות לעצור את הנ־סיגה על ידי התאבדות.

סגל, 29, יהלך בין הטיפות בכל הקשור לעניינם של הרבנים — צבי יהודה קוק ז"ל, הרב לוינגר, ולדמן ואחרים, שבשמותיהם נקב מנחם ליבני כמי שידעו לפני או לאחר מעשה על חלק מהפרשיות שבהם הואשמו חברי ארגון הטרור היהודי. הוא מתכוון להציג את עמדות ה"צדדים" בנושא, ולא לנסות לפ־סוק. ולדמן טוען כי ביקש שיקראו לו לפיגוע בראשי הערים, כדי לדעת מתי הוא אמור להתבצע וכך — למנוע אותו. ליבני אומר, שהבין מולדמן מפורשות שברצונו לקחת חלק בפיגוע.

בפרשיית ראשי הערים ויתר סגל על פרטי דיון מרתק, שהתקיים בלשכתו של ראש הממשלה מנחם בגין בנוכחות ראש השב"כ. "לא הצלחתי לאמת את כל הפרטים". בפרשה זו מתכוון, עם זאת, סגל לנקוב בשמו של לפחות אדם אחד, מהבכירים במערכת, אשר ידע לאחר מעשה פרטים שעשויים היו להוביל לזיהוי חלק מהמבצעים. אותו אדם דאג להמעיט בחשיבות הפרטים כדי למנוע חקירה בכיוון המתנחלים.

היעדרות מופגנת

הפרשה הזאת של הפיגוע בראשי הערים היא קרוב לוודאי היחידה, שבה אין רוב המבצעים מוכנים להביע חרטה, למעט רגשות אשם, על ששימשו גורם מאיץ שגרר את חברי המחתרת לפרשיות נוספות. בפרשיות הנוספות — מכוניות תרמית, המדובר בהר הבית, האוטובוסים והמכללה האיסלאמית.

סגל אסף חומר רב על ראשי הוועדה להכוונה לאומית, שבאנשיה פגעו אנשי המחתרת היהודית. בית המשפט לא ניתנה לנאשמים ההז־דמנות להציג חומר זה כצידוק למעשיהם. השופטים קבעו, כי חומר מסוג זה אין ביכולתו להצדיק נטילת החוק לידיים ולכן "אינו רלוונטי". בספר מתאר סגל מעמד בזיר, שבו מתקן אב בית הדין הפרופ' בזק בשיחות אישיות עם הנאשמים, לבטל את החלטתם להחרים את ישיבות בית המשפט בתגובה על החלטת השופטים: "את זעמנו על החלטת השופטים ביטאנו באמצעות היעדרות מופגנת, כמעט מוחלטת, מישיבות המותרות של בית המשפט. ההיעדרות עוררה כמובן מורת־רוח בקרב השופטים. פרופ' בזק הזמין נציג אחד ללשכ־תו. שם, בכבעין שיחה פרטית, במעמד שני עמיתיו, נציג התביעה ושניים מפרקליטינו, הנציר בנו, כמעט התחנן, שלא נפטר את עורכי הדין ונשוב למתרחש בית המשפט.

"המתנכלים הערבים יחקו אתכם, אמר לי בזק, בתי המשפט הם חלק בלתי נפרד מהמדינה וזו ודאי יקרה לאידיאליסטים שכמותכם. אנא — אל תתחפרו בעמדות נוקשות. אני כועס על חוקרי השב"כ שנטעו בכם אשליה, שתוכלו לנהל משפט פומבי נגד הוועדה להכוונה לאומית, אך האם באמת חשבתם שתוכלו לצאת זכאים? הרי אפילו לו הייתם יורים בהיטלר, במקרה הוא היה נלכד בידי זרועות הביטחון שלנו — היינו חייבים להרשיע אתכם. כמובן — יש להניח שהייתם מקבלים חנינה. תבין — גם אנחנו הזדעזענו מהרצח בבית־הדסה. הרי לא באנו לכאן מלהרוג. אבל אי אפשר לקחת את החוק בי־דיים..."

סגל מצטט בספרו מסמך פנימי של צה"ל, שבו מוגדר כרים חלף כ"מעורב אישית בגופים מיריים ותורניים, שסייע לביצוע התקפות טרוריסטיות". המשנה לפרקליט המדינה דורית ביניש, התובעת במשפט המחתרת, מצטטת ממסמך פנימי אחר שהגישה בשעתו לבג"ץ, בעת שעמדה על הפרק בקשת ראשי העיריות המגורשים מה־חברון לשוב ארצה.

ביניש, בשעתו ראש מחלקת הבג"צים, כתבה באותו מסמך: "בראש המערכה התייצבה קבוצת ראשי ערים וראשי גופים ציבוריים המוכ־רים כרדיקלים ומיליטנטיים. אי־שים אלה הקימו את הוועדה להכוונה לאומית... את עצמם העמי־דו בראשה כוועד הפועל בן שישה איש: שכעה, חאלד, קואסמה, דקאק... (ארבעת אלה היו מטרה למטעני החבלה שהניחה או התכוו־נה להניח המחתרת ליד ביתם — נ"ש). מערכת פוליטית זו נתמכת במעשי טרור פיסי... בתקופה האח־רונה חלה הקצנה חריפה בכוונותם של הגורמים הרדיקליים המיליטנ־טיים לפעול באלימות נגד ישראלים בכלל וכוחות צה"ל בפרט... ההקצנה עשויה להמשך בהסתה האקטיווית של הוועדה להכוונה לאומית, המו־בילה בכיוון זה את הציבור ואת הנוער במיוחד..."

"תפקידים של ראשי הציבור הלאומיים", מפרטת ביניש, "היה להשגיח על כך שהאוכלוסייה תהיה דבקה וצמודה לקו המהפכה, היינו לעמדות אש"ף. משל למה הדבר דומה לארגון חוק של אנשים אלי־מים שהשתלט באלימות על האוכ־לוסייה ומטיל בה טרור, באמצעות אנשי אגרוף ואקדוחנים... ארגון כזה השתלט בשנים האחרונות על אוכ־לוסיית השטחים באמצעות כמה גורמים באוכלוסייה, תוך ניצול העובדה שהשלטונות ראו את פעי־לותם הציבורית של גורמים אלה כחוקית... ראשי הציבור המוכרים כנציגי הארגון בשטח, ממלאים איפוא פונקציה של מבצעים על המטרה — הקורבן, ומעניקים לגיטי־מציה והגנה מוסרית למבצעי ה־טרור".

התקדים המוסרי: פרשת שוארצבארד

סגל קושר כיום בין פרשת הפיגוע בראשי הוועדה להכוונה לאומית לבין פרשה אחרת, רחוקה יותר, שהתרחשה במחצית השנייה של שנות ה־20, ואשר בסיומה זכה אדם שגרם במזיד למות אדם אחר, משום שהוכח כי הקורבן היה אחראי לרציחות אנשים רבים בעבר. "יתר כך", מודה סגל, "שהפרשה ההיא אינה תופסת כתקדים משפטי, אך אין ספק שהיא מהווה תקדים מוסרי איתן המדובר במשפט שוארצ־בארד".

תזכורת: ב־25 במאי 1926 ירה שען יהודי, שלום שוארצבארד, בסי־מון פטליורה, לשעבר מפקד הצבא האוקראיני, והרגו במקום. שוארצ־בארד ראה בפטליורה את האחראי לרציחות שש רבבות יהודים בשנת 1919, ולו רק משום שלא נקף אצבע להצלת המומתים מציפורני הכפופים לו, ואף על פי שכנראה לא הורה לפגוע ביהודי כלשהו. שוואר־צבארד הועמד לדין בפני בית משפט צרפתי אשר כלל חבר מושבעים. המשפט כולו התמקד בשאלה אם פטליורה היה האחראי לפעולות הרצח שביצעו פקודיו. כשהוכח כי אכן כך היה, פסק חבר המושבעים כי שוארצבארד זכאי.

סגל גוזר גזירות שוות מהבחינה המוסרית: "שוארצבארד הרג את פטליורה שבע שנים לאחר שהפרוע כבר חדל ממעשיו, ולא היווה עוד סכנה לציבור. לא כן ראשי הוועדה להכוונה לאומית, אשר הפגיעה בהם התרחשה בשעה שהיו בשיא פעול־תם ההתרגות והמסיתה. יתרה מזאת, שוארצבארד פעל על אדמת צרפת, שלכר לא היה לה עם מאורעות אוקראינה. למרות זאת, בית המשפט הצרפתי היה נכון להאזין לרקע ול־מניעים שגרמו ליהודי שוארצבארד לירות באוקראיני פטליורה..."

"שוארצבארד גזר לפטליורה את העונש הכבד ביותר — מוות. אנחנו, לעומת זאת, הקפדנו שלא להביא למותם של האנשים שבהם פגענו, אלא לפציעתם בלבד... הקפדה זו נבעה מהרצון להקטין במידת האפ־שר, גם במצב של פיקוח־נפש שנשקף לנו ולקרובינו, את הפגיעה הפורמלית בחוק... משום כך, למשל, לא התלוותה כל הודעה לפיגוע..."

"כמובן לקח שלום שוארצבארד ז"ל בחשבון את הסיכון הגדול, שבית המשפט יתייחס רק לעצם העבירה על חוקי המדינה וישאף להתעלם מהמניע המיוחד שהביא לנטילת החוק לידיים. במיוחד לאור העובדה שהריגת פטליורה לא היוותה מקרה קלאסי של הגנה עצ־מית, וכי לא נשקפה כל סכנה מי־דית לחיי שוארצבארד בעת שירה בפטליורה... חבר המושבעים בצרפת העניק לגיטימציה־שבדיעבד למע־שהו של שוארצבארד והוא שוחרר מכלא.

מתעלמים מהרקע

"הוכח איפוא, כי יש מקרים שלא נלקחו בחשבון על ידי המחוקק, בן התמותה, ואשר בחוקי המוסר הצבאיים ניתן למצוא להם פתרון... במקרה שלנו, התעל־מו מעצרנו — מסע הסתה הגובל בלינץ' ציבורי, הנעשה בחסות אישי־ציבור ואמצעי התקשורת, מסע שכל מטרתו היא לגרום לציבור ולבית המשפט להתעלם לחלוטין מהרקע שעליו התבצעו המעשים שפורטו בכתב האישום..."

סגל גם מצטט בטיוטה לספרו את התגובות הציבוריות לפסק הדין המוכה במשפט שוארצבארד. כמה דוגמאות בלבד: העיתון "לאוור" — "החלטת המושבעים היתה צודקת והגנת הנבונה". העיתון הקומוניסטי "הומאניטה": "שוארצבארד זכה. פטליורה ושותפיו הורשעו באופן מוחלט". העיתון "דבר": "שנים עשר מושבעי צרפת הכריזו בפומבי שישראל אומה היא, שעל כבודה מגינים". העתון "הארץ": "צרפת המהפכנית הנאורה הבינה לרוחו של שוארצבארד, לרוחו של כל העם, לרוחו של האדם, ואישרה בפסק הדין כי דם יהודי איננו הפקר... היהודי הוא נגד שפיכת דמים אבל לא יפשפש בוהר לשותר". הפרופ' אלברט איינשטיין: "משפט זה הוכיח כי העם הצרפתי נשאר נאמן למורשתו — הגנת זכויות האדם...". ועידת המורים העבריים הביעה "בשם הבריה אהדתה העמוקה לשלום שוארצבארד הנשפט עתה על הגינו על כבוד עמינו כנגד הרצוחים".

חגי סגל מגדיר את ראשי הוועדה הלאומית "פטליורות שבדרך". "פי־ציעתם נועדה למנוע מהם מלהמ־שיך ולצעוד בזה". דודו של חגי סגל, ידידיה סגל, איש האצ"ל, נרצח בתקופת הסזון. ה"הגנה" הודתה רק בחטיפה. שמואל תמיר הגן על הע־תון "חרות", שנקב בשמו של פאול קולק כרוצח. קולק הגיש דיבה וזכה, "חרות" התנצל, אך לא חזר בו מהאשמה כי ה"הגנה" אחראית לרצח. אחיו של חגי נקרא ידידיה, על שם הדוד שנרצח.

מנחם בגין ב"המרד" כלל את שמו של ידידיה סגל המנוח ברשימת "חיילי הארגון הצבאי הלאומי שנפלו בידי קין". אמו של ידידיה ז"ל, "גבריאל" בכינוי המחתרתי, אמרה למנחם בגין לאחר שנרצח בנה: "אינני רוצה שדמו של בני יגרום למלחמת אחים", והאצ"ל החליט להבליג. אביו של חגי, אחיו של הנרצח, אמר השבוע ל"מבט", כאשר התייחס למעשי בנו, "המלאכה טרם נשלמה".

חגי מצהיר מעיד על עצמו כמתון יותר מאביו. האב אולי חי עדיין את העבר. הבן, חגי, עומד לסיים את ספרו על הזהות, אולם לא יפרסמו כל עוד לא יגמרו האפשרויות לשחרור תשעת חבריו שנותרו בכלא. סגל מאמין שהם ישתחררו לפני תום תקופת מאסרם.

חגי סגל: "הוכח איפוא, כי יש מקרים שלא נלקחו בחשבון על ידי המחוקק, בן התמותה, ואשר רק בחוקי המוסר הצבאיים ניתן למצוא להם פתרון"

מאזני הפרידה של הבנקאים (ג')

שיפור שאין בו די

השיפור ברווחיותה של מערכת הבנקאות עדיין לא הופך את המניות הבנקאיות לאטרקטיוויות במידה כזו שהמשקיעים בהן לא יבקשו — בעוד שלוש שנים — לפרותן

מאת אריה לביא

אין ספק שהבנקים הצליחו להציג ב־1985 שיפור ברווחיות שחלקו אמיתי ונבע מהתייעלות וחלקו מלאכותי בגלל תנאי התוספה של המערכת. אך למרות שיפור זה לא הגיעה הרווחיות לרמה כזו שבעלי המניות הבנקאיות יבקשו להמשיך ולהחזיק במניות אלה על בסיס כלכלי ב־1988 ויימנעו ממימוש האופציה של מכירתן לממשלה, דבר שיביא בפועל להלאמתה של מע־רכת הבנקאות.

על פי הערכות בנקאים צריכות ארבעת הקבוצות הבנקאיות להגיע על רווח נקי של 600—700 מיליון דולר בשנה על מנת שהמניות הבנקאיות יהיו מספיק אטרקטיוויות למחזיקים בהן לקראת מועד הפדיון, על מנת שאלה לא ינצלו את האו־פציה שבידם למוכרן לממשלה במ־חיר המובטח. ברור שהבנקים אינם מתקרבים לשיפור זה. גם לאחר השיפור ברווחיות של 1985 מגיע הרווח הנקי של בל"ל, פועלים, דיסקונט ומזרחי ל־136 מיליון דולר בלבד. כך שהבנקים יצטרכו להגדיל את הרווח פי ארבע ויותר כדי להגיע לרווחיות הנאותה. במשך שלוש השנים שנותרו עד 1988 זהו מבצע בלתי אפשרי וצריך לנקוט שורה של פעולות לשינוי רדיקאלי במערכת הבנקאות על מנת למנוע את ההלאמה הצפויה.

הקשיים במגזר העסקי יגבירו

יש לזכור שב־1986 וגם בשנים שאחר כך לא יוכלו עוד הבנקים לגבות את שיעורי הריבית ה־אסטרונומיים שגבו במהלך 1985, לכן המרווחים מכך צפויים לרדת. בעצם כבר בסוף 1985 הסתמנה יר־ידה במרווחי הבנקים שהיו מקור הכנסתם המרכזי בשנה הזו. הירידה בשערי הריבית בעולם תקטין את מרווחי הבנקים משלוחותיהם בחו"ל שאף הם סייעו באופן משמעותי לשיפור רווחי 1985.

מערכת הבנקאות גם תושפע מן הקשיים המתמשכים שבהם נתון המגזר העסקי. ההתפתחויות הצ־פויות ב־1986 אינן מבטיחות שיפור במרבית ענפי המגזר הזה ויש לצ־פות שעוד חברות ייקלעו לקשיים ויגיעו לכדי פשיטת רגל. הבנקים יצטרכו להמשיך ולסייע לגופים אלה או למחוק חובות. כלל לא ברור אם לא יהיה צורך להגדיל את ההפרשה לחובות מסופקים שכבר היתה גבוהה ממילא ב־1985, 314 מיליון דולר, פי שניים מן הרווח הנקי.

המלצות ועדת בייסקי בכל הקשור לשוק ההון ישפיעו גם כן על רווחיות הבנקים בשנים הק־רובות שכן אלה ייאלצו לוותר על חלק מפעילותם בכל הקשור לניירות־ערך, קופות גמל וקרנות נאמנות. מאזני הבנקים לא יושפעו מכך, אך הציבור יבואו לכלל ביטוי מלא ברווחיות הבנקים, שכן חלק ניכר מהכנסותיהם בא מניהול קרנות הנאמנות וקופות הגמל ומעמלות מניירות־ערך.

ועדת החקירה בראשות השופט בייסקי השפיעה בכיוון נוסף. ראשי הבנקים הקדישו את עיקר מא־מציהם לוועדת החקירה, תחילה בכל הקשור לאיסוף חומר ולהכנת הגנתם בוועדה. אחר כך המתינו במתח רב לתוצאות וספק אם יכלו להקדיש את מלוא המאמצים לניהול הבנקים. כך גם כעת לאחר פרסום דו"ח ועדת החקירה, הבנקאים עסוקים בנסיונות למצוא דרכים כיצד להיחלץ מן המסקנות של הוועדה. ספק אם כל אלה מקדמים את הבנקים לשיפור רווחיותם. וזאת בלא להזכיר את קשיי ההסתגלות של הדור הבא של ראשי הבנקים עד שייכנסו לתפקידיהם.

איך לשפר את הרווחיות

שאלת המפתח היא איך משפרים את הרווחיות, איך משנים את דפוסי החשיבה והפעולה של הבנקאים. מבחינה זו טוב, אולי, שניהול מערכת הבנקאות עובר לאנשים חדשים שאינם כבולים בתפיסות מיושנות.

על הבנקים מוטל להמשיך ולצ־מצם בהוצאותיהם בכל התחומים, להמשיך ולסגור סניפים ולעשות במקביל לצמצום בכוח האדם. גיורא גזית, היו"ר היוצא של הנהלת בנק הפועלים, הודה שהבנקים "גדולים על המשק הישראלי" ועתה, מ־שנבלמה האינפלציה שהגבירה את הפעילות הבנקאית, על הבנקים לחזור למימדיהם הטבעיים.

מסמך שהוכן על ידי צוות בר־אשותה של גליה מאור, המפקחת על הבנקים בבנק ישראל, מפרט את הדרכים שיאפשרו את הפחתת ההפסדים שייגרמו לממשלה מהתחייבויות בקשר להסדר ה־מניות, ומונה שורה של צעדים שי־אפשרו לייעל את מערכת הבנקאות:

★ ארגון מחדש של מבנה ההון של הבנקים לרבות שינוי מבנה הבעלות של המניות.

★ תכניות להתייעלות — חיסכון בהוצאות וארגון מחדש של מערך הסניפים.

★ תמחיר ריאלי של שירותי מערכת הבנקאות, לרבות השירותים הניתנים לממשלה.

★ מכירת נכסים — נדל"ן והשק־עות לא־בנקאיות (בבנק לאומי, למשל, ב־1985, גרמו אלה ל־הפסדים, דבר שפגע במאמץ לשיפור הרווחיות א.ל.).

★ שיתוף פעולה בין־בנקאי באותם תחומים שבהם יאפשר הש־תוף חיסכון בהוצאות ויגרום לפגיעה מינימלית בתחרות.

הצוות סבור שלמרות הצורך בה־גברת התחרות במערכת הפיננסית אין זו עומדת בסתירה להשגת תיאום בין־בנקאי בכמה תחומים שבהם הפעילות המפוצלת היא בזב־זנית. וכאן בא פירוט:

★ המשך המגמה הקיימת של שי־לוב מערכת הטלרים האוטומטיים של המוסדות הבנקאיים. חשוב במיוחד פיתוח מתואם של השלבים הבאים בשכלול מערכת התשלומים הממוכנת כמו המיכון בנקודות התשלום שעשוי להוסף לא רק לבנקים אלא גם למפעילי נקודות המכירה.

★ המוסדות הבנקאיים הגדולים מקיימים מערכת הדרכה עצמאית בהיקף ניכר. יש מקום לשלב, לפחות חלק מהמערכות העצמאיות במסגרת משותפת להכשרת כוח האדם של מערכת הבנקאות. זאת מתוך הנחה שכל מוסד יבקש לש־מור לעצמו חלקים מסויימים ב־מערכת ההדרכה שבהם יש ייחוד למוסדות האינדיבידואליים.

★ הבנקים הגדולים פיתחו את רשת השלוחות שלהם בחו"ל בקצב שאי אפשר להמשיך ולקיימו בע־תיד. מגבלת ההון וההתפתחויות בבנקאות הבין־לאומית מחייבות בחינת כיוון הפיתוח הרצוי בעתיד. יש מקום להמשיך בקיומן של שלו־חות עצמאיות של בנקים יחידים במרכזים הפיננסים העיקריים. גם רצוי לשקול מיזוג שלוחות של בנקים במסגרת מוסד בנקאי יש־ראלי מאוחד, שניתן יהיה לשתף בהונו משקיעים יחידים במדינות שבהן יפעל הבנק, או לחילופין, חלוקת אזורי הפעילות בין הבנקים. חוץ מלונדון, ניו־יורק ואולי ציריך ספק אם יש מקום לריבוי שלוחות של בנקים ישראליים במרכזים פיננסים משניים בחשיבותם. יש מקום — סבור הצוות — לבחינה נפרדת של שאלת אפשרות פיתוחה של הבנקאות הישראלית כתעשיית יצוא.

להפוך להשקעה מעניינת

ההמלצות של הצוות כוללות גם את האפשרות למכירת חברות שהבנקים מחזיקים בהן ואין להם קשר לבנקאות. הסדרים לדחיה אופציונאלית של מועדי הפדיון של המניות הבנקאיות שבידי הציבור בדרך של הנפקת שטרי־הון הניתנים להמרה במניות כעבור מספר שנים והסדרים נוספים.

הבנקאים אומרים שעל מנת שההמלצות האלה ישנו יש לגבש הסכמה לאומית עקרונית בדבר חשיבותה של מערכת הבנקאות למשק הישראלי ובדבר הצורך להב־טיח את עצמאותה ואת אי מעור־בותה של הממשלה. במלים אחרות, הבנקאים מבקשים למנוע את תהליך ההלאמה הצפוי, ולהבטיח את ביצוע הצעדים הדרושים כדי לש־מור על המשך תפקודה של המערכת הבנקאית כמערכת אוטונו־מית, שתוצאותיה העסקיות אט־רקטיוויות די הצורך כדי להפוך את ההשקעה במניות הבנקאיות למ־עניינת.

לבנקאים אין כיום אשליות רבות בכיוון זה. הם יודעים היטב ש־ההסכמה הלאומית על כך עדיין אינה קיימת, והקולות הנשמעים בדרך כלל מצד אישי־ציבור וחברי כנסת הם דווקא בכיוון של הצרת צעדיה של המערכת הבנקאית וה־כיוון של הצורך בצמצום מרווחיה. כך לפחות היתה הגישה בשנתיים האחרונות וספק אם תשתנה דווקא כעת, לאחר שרוב ראשי הבנקים מס־יים להתגנן, מאינטרסים אישיים מובנים, להמלצותיה של ועדת החקירה הממלכתית. נראה שאת עיקר העבודה בתחום זה יצטרכו לבצע מי שייבחרו בעתיד לעמוד בראש ארבעת הבנקים הגדולים.

הפועלים משיג את לאומי

אם בעבר היתה התחרות בין הבנקים ובכלל זה בין בנק לאומי לבנק הפועלים על גודל, הרי שאירועי 1983 חייבו לש־נות את הגישה ולנסות ולשפר את הרווחיות. במערכה זו הפסיד בנק לאומי בהשוואה לבנק הפועלים.

הרווח מפעולות רגילות לפני מס, המשקף היטב את שהתרחש במערכת הבנקאות, תוך נטרול ההפרשה למס, היה גבוה יותר בבנק הפועלים: 132.2 מיליון דולר, גידול של 80 אחוז לעומת השנה הקודמת. לעומת זאת ירד הרווח בבנק לאומי ב־45 אחוז, ל־124.4 מיליון דולר. ברווח הנקי, הפער לטובת בל"ל אינו גדול: 55.3 מיליון דולר בבל"ל ו־53.7 מיליון דולר בפועלים. כאן יש לזכור שהשינויים שהנ־היגה המפקחת על הבנקים באשר להשקעות בחברות־בנות בחו"ל, תרמו משמעותית לרווח של בנק לאומי. ליתר דיוק, הו־סיפו לרווח 25.2 מיליון דולר, בעוד שלבנק הפועלים הם הו־סיפו רק מיליון דולר וחצי.

לבנק לאומי יש כמובן הס־ברים. שם מציינים שהרווח בבנק הפועלים כולל גם רווחים מהשקעות אחרות, כמו כלל. אך ספק אם נקודה זו היא לשבחו של בל"ל. ההחלטה היכן להש־קיע כספים היא מההחלטות הב־סיסיות של מי שעומד בראש הבנק. מול ההשקעות המניבות רווחים של בנק הפועלים היו בבל"ל כמה השקעות כושלות, למשל רנות.

בבנק לאומי מזכירים גם את העובדה שהבנק המתחרה נהנה מלקוחות גדולים, כמו חברות הענק של חברת העובדים. מכאן, אומרים, שבבנק לאומי יש צורך להפעיל כוח אדם גדול יותר כדי להגיע להיקף הפקדונות וההלוואות, שחלקם זורמים באופן טבעי לבנק הפועלים. עקרונית זה נכון, אך בשנים האחרונות התמונה משתנה. חברות ההסתדרות רבות פוע־לות גם באמצעות בל"ל ובנקים אחרים. די להזכיר שכ־100 מכלל 500 מיליון הדולר שחייבת סולל בונה הם לבנק לאומי. גם בכור, בקבוצת כלל (שליש ממניותיה בידי בנק הפועלים) ובקואופרטיבים לתחבורה עוברים חלק נכבד עם מערכת הבנקאות כולה, ללא כפייה מלמעלה כפי שהיה בעבר.

הקרב על יפו

חלק מערביי יפו נאבקים נגד תכנית מדרון־יפו על־ידי פלישה למבנים נטושים, בנייה בלתי־חוקית והתמודדות בהזנחה בשכונותיהם.

מאת חיים הנדוורקר

לפני שבועות אחדים באו כ־150 סטודנטים מאוניברסיטת ביר זית לשכונותיה הדרום מערביות של יפו להזדהות עם התושבים הערבים. לטענת התושבים הערבים האיזור מוזנח זה שנים במתכוון, כדי להביא לידי פינוים ולהגשים את תכנית מדרון־יפו.

הסטודנטים מביר זית באו לעזור ביקיון, לסייע בשיפוצים קלים בבית, בצביעה, בשיפור איכות החיים במקום. זו היתה הפגנה שקטה כלפי השלטונות — עיריית תל־אביב, מינהל מקרקעי ישראל, עמידר, חלמיש והממשלה — להו־דיע כי ערביי יפו לא יישבו בחיבוק ידיים לנוכח התכניות לבצע את הפרויקט שמשמעותו, מבחינתם, סי־לוקם של הערבים מדרום־מערב יפו ושיכון יהודים תחתם.

בסופו של יום העבודה, נמצא מי שהחליט כי יש לציין את מעשי הסטודנטים מביר זית, והחליט לקרוא רחוב על שמם. שמו של רחוב צופית הוסב איפוא לרחוב אוניברסיטת ביר זית.

הסטודנטים מביר זית אינם יוצאי דופן בפעולתם זו. ה"רביטה" — המוגדר בפי אנשיו כארגון למען ערביי יפו, ואילו במוסד הוא נתפס כאש"ף מתון — מארגן מדי חודשים אחדים ימי־עבודה כאלה, ומצטרפים אליו לעתים יהודים ישראלים ולע־תים מתנדבים מחו"ל שמטרת בואם מחאה על התכנית יותר מאשר עבודה ממשית. ה"רביטה" רואה עצמו מעין מועצה מקומית של ערביי יפו. הוא פועל מאז 1979 ונבחר על־ידי תושבי העיר הערבים. בבחירות האחרונות, במאי 1985 השתתפו 642 איש. הנבחרים הם בדרך־כלל אקדמאים.

מפנים בכסף קטן

מהנדס עיריית תל־אביב, שמאי אסיף, דוחה את ההאשמות שלפיהן מטרת המוסדות היא לסלק את הערבים מיפו העתיקה. התכנית תהיה פתוחה לכל, הוא אומר ומב־טיח לתושבי שכונות עג'מי וג'בליה כי יוכלו לשקם את בתיהם, לשפצם ולבנות תחתם, אם ירצו, בתים אחרים.

מכל מקום, המוסדות המעורבים בפרויקט נתונים עתה בשלב מתק־דם מאוד של פינוי ערביי יפו. הקטע בין רחוב 60 לרצועת הים פונה כמעט לחלוטין ומגמה זו נמשכת אל תוך חלקיה הפנימיים של העיר. מציעים למפונים פיצוי על ביתם. התמורה במקום מעודדת רבים לקום ולעזוב. אחרים, עקשנים יותר, נשארים במקום. הם יודעים כי ביום מן הימים ערך ביתם יעלה מאוד. בשנת 1972 ישבו באיזור 73.9 אחו־זים מכלל ערביי העיר. ב־1981 רק כ־60 אחוזים: ומגמה זו הולכת והתחזקה. כיום מתגוררים באיזור אלפים מעטים של ערבים.

נהלה שכר, מראשי ה"רביטה", אומר: "מדיניות זו נמשכת כבר 20 שנה. מנסים לחסל כאן כל מאפיין ערבי פלשתיני. ביום מן הימים יגידו שכאן היה מדבר. במנשייה למשל, מי יכול להוכיח שהיו שם ערבים. כך גם רוצים לעשות ביפו הערבית. לאוכלוסיה הערבית ביפו יש שאי־פות לשמור על קיומה כקהילה. "נכון, הרבה ערבים מיפו עזבו. דאגו לטפח כאן את ההזנחה, לא נתנו היתרי בנייה, לא נתנו רשיונות לעסקים, ולחברות עמידר וחלמיש, בעלות הבתים, לא איפשרו העברת בתים מיד ליד. מפנים את האנשים מכאן בכסף קטן".

מניין בא הכסף

ערבים לא־מעטים מתושבי יפו פיתחו אדישות כלפי הנעשה. אבל ה"רביטה" אינו מוותר. מטרתם של חברי ארגון זה לדרבן את התושבים המקומיים לשפץ ולטפח את בתיהם. הם מניחים כי בתים נאים ומטופחים יעמדו למכשול על דרכה של התכנית. כל אחד מתושביה הערבים של יפו, שירצה לשפץ את ביתו, יזכה בסיוע של 75 אחוזים מה"רבי־טא", בתנאי שיחתום על מסמך האוסר עליו לעזוב את המקום. בעיריית תל־אביב יש טוענים כי הכסף מגיע ממקורות עוינים. שכר דוחה את האשמות ואומר כי הוא בא מאגודות צדקה. "האם היו מאפשרים לנו להביא כסף ממקורות בעיי־תיים?" הוא אומר. עשרות דיירים כבר עומדים אצלו בתור לקבל סיוע.

ה"רביטא" אף עמד מאחורי שמונה פלישות לבתים מפונים באזור "המדרון" — לפחות בכל הקשור לעידוד התושבים לעשות זאת. אבל גם היו לא־מעט פלישות עצמאיות. מספרן אינו ברור. אם הפולשים אינם מפונים תוך פרק־זמן מסוים, יש להם חזקה על המבנה ופינויים נעשה מסובך מאד. תהליך זה נמשך שנים.

מסתבר כי ביפו יש עשרות רבות של בניינים שכבר פונו והם מועמ־דים להריסה. בשטחים אלה יקום הפרויקט. אולם משום־מה מתמהמ־הים בביצוע ההריסה. בקרב ערביי יפו אומרים לנו כי כנראה לחברת עמידר אין די כסף לבצע את ההרי־סות. לדירות של חלמיש פחות פו־לשים, משום שהם נוהגים יד חזקה. עמידר פחות נוקשה, אומרים ביפו.

"עמידר אינה שומרת על רכושה. לא ברור מדוע היא אינה הורסת את המבנים הללו. היא מכינה בתים לפלישה לתושבי האיזור", התבטא פקיד בכיר בעיריית תל־אביב. גם במשטרה מתחו ביקורת על עמידר, שכן גם כאשר מתגלית פלישה, הטיפול שלה איטי עד לרגע שהפו־לשים נעשים בעלי חזקה על המבנה ואז אי־אפשר לפעול מיד. ואולם מאז פורסם העניין לראשונה ב"הא־רץ", ניכרת התעוררות מצד עמידר ולא־מכבר אף פונו שלושה מבנים שלה בעזרת המשטרה. דובר "עמי־דר" מאשר בתגובה כי כמעט כל כמה ימים יש פלישה. "אנו מנהלים מאבק יום־יומי עם הפולשים", הוא מוסיף ואומר. "אנו משתדלים להרוס מהר ככל האפשר בתים שמתפנים אבל לעתים מבנים מתפנים רק בחלקם ויש חשש שהריסת חלק אחד של הבניין תפגע במגורי אנשים שנשארו. גורמים מעודכנים היטב בשטח גורסים כי יש מספר לא־מבוטל של מבנים שהיה אפשר להרוס ולא ברור מדוע אין הורסים אותם.

תיתכן התנגדות אלימה

במקביל, הולכת ומתרחבת תופעה של בנייה בלתי־חוקית באיזור. בסיור בימי הפסח, גילינו כי נעשית בנייה בלתי־חוקית במקומות שונים באיזור. אפשר לגלות עירמות של בלוקים ושאר חומרי בנייה שיהפכו תוך זמן קצר לקירות. סימני בניה טריים ניכרים במבנים לא־מעטים. בעיריית תל־אביב מודים כי משהו יסודי לקוי בעבודת אנשי הפיקוח של העירייה ביפו. מהנדס העיר, שמאי אסיף, אומר כי אינו יודע על תופעה מאסיווית של בנייה בלתי־חוקית. לדבריו, העירייה פועלת נגד הבנייה הבלתי־חוקית בצורה שווה ומאוזנת בכל העיר, ויפו נכללת בזה.

נהלה שכר מעיד: הבנייה הבלתי־חוקית טבעית ביותר. זה 38 שנים לא נותנים לתושבים לשפר את איכות חייהם בהגדלת בתיהם. אין להתפלא שיש כיום בנייה באזור "המדרון" ביפו.

לא־כבר הונחה תכנית מדרון־יפו על שולחנה של הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה. בעוד זמן מה היא תופקד ותהיה פתוחה להתנגדויות. ערביי יפו, ובמיוחד אנשי ה"רביטא" מתכוונים להציף את הוועדה במאות התנגדויות ואולי יותר. בדרך זו הם אומרים לעכב את אישור התכנית לשנים. פקיד בכיר בעיריית תל־אביב משוכנע כי בסופו של דבר, התכנית תקום וגם הניסיונות לקבוע עובדות בשטח בפלישות, בבנייה בלתי־חוקית ושיפור איכות החיים — ישפיעו רק בשוליים.

האם יסתפקו ערביי יפו רק באלה? יש מהם שאינם מוציאים מכלל אפשרות שתפרוץ התנגדות אלימה לביצוע התכנית. בכל הידוע, בשנים האחרונות היו רק מעטים מתושבי יפו מעורבים בפעילות עוינת. ביצוע תכנית המדרון, אומרים ביפו, עלול לעורר תסיסה ומרי־רות שהדרך ממנה לפעילות עוינת עלולה להיות קצרה.

במקביל, הפרוגרמה הרב־שנתית לפרויקט שהכינה חברת חלמיש קובעת, כי "נתוני גודל האוכלוסייה באיזור מלמדים על עזיבה של משפחות ערביות את האיזור והעב־רת מגוריהם לאזורים סמוכים (סביבת שדירות ירושלים) ואזורים בעיר... הליכים אלה של עזיבת משפחות ערביות את האיזור. ופ־לישתם לאזורים אחרים בעיר כרו־כים בתהליך מואץ של עזיבת המשפחות היהודיות את מרכז יפו. למותר לציין כי התהליכים הללו יי־משכו ואף יתגברו אם לא ינקטו דרכים ואמצעים שונים למתנם".

אם אכן נכונה טענת אנשי ה"רביטא", ומטרת תכנית המדרון לסלק את הערבים מיפו, הרי לנוכח קביעות הפרוגרמה, תכנית זו אינה סוף פסוק.

שינוי בתדמית האיזור

תכנית מדרון־יפו הוכרזה השבוע כאחד הפרויקטים שיצילו את ענף הבנייה. הפרויקט מתוכנן לאורך שני קילומטרים בחופה הדרומי של יפו, וכולל שלושה חלקים עיקריים. הראשון, שפת הים, המיועדת לנופש ולרווחה כלל־עירוניים. להר־חבת הפוטנציאל שטח זה, מיובש שטח של כ־250 דונם. החלק השני, התופס שטח של כ־200 דונם מיועד למגורי יוקרה ממערב לרחוב קדם. כאן ייבנו מגורים בהתאמה לשיפוע הטבעי של פני השטח. צפיפות המגורים תהיה פה ארבע דירות לדונם, ובסך הכל, כ־900 דירות. חלק זה של הפרויקט זוכה בחשיבות מיוחדת, שכן הוא יהיה הבסיס למשיכת האוכ־לוסיה המבוססת, שנוכחותה תגרום, כך מקווים, לשינוי התדמית הירודה של האיזור.

החלק השלישי, בשטח של 600 דונם ממזרח לרחוב קדם, מיועד לכ־3300 דירות בסך הכל (חמש, שש יחידות דיור לדונם). פיתוח שטח זה יהיה במסגרת מערכת הרחו־בות והתשתית הקיימים והת־כנון יתחשב במצב הבניינים עתה. בניינים הראויים לכך, ישמרו. גובה הבניינים יהיה ארבע קומות למירב ורחוב קדם ישמש כטיילת עם מוקדי מסחר, שהם נשקפי ממנה.

בסך הכל, ישוכנו בשטח התכנון כ־4200 משפחות שהן כ־17,000 נפש. ביצוע התכנית — תוך חמש עד עשר שנים.

אפלטון בשעור פיסיקה

מאת נילי מנדלר

מנחם ורדין, חתן פרס המורה המצטיין בפיסיקה, מספר על האופן העלוב שבו מלמדים את המקצוע בתיכון

"מצב הוראת הפיסיקה בארץ — קטסטרופאלי", אומר האיש שזכה בימים אלה בפרס המורה המצטיין בפיסיקה, מטעם קרן עמוס דה־שליט ומכון ויצמן. מנחם ורדין. לשעבר רוזנקרנץ (זר־ורדים). ייקה. שרוולים עד המרפק. עניבה ביום חמסין. מורה זה 40 שנה. גוע נבוך הולך. חלוץ מסוגו. כפיסיקאי יכול היה להשתכר פי שניים בשוק האזרחי. באוניברסיטאות אין, או כמעט אין, סטודנטים המכשירים עצמם להוראת הפיסיקה. לא רוצים להכניס את הראש למיטה חולה. והוא מתעקש: "אין דבר יפה יותר מאשר לעמוד לפני כיתה".

האופטימיות השופעת שלו אינה בולמת את הביקורת החריפה, המבו־ססת על היכרות מקרוב של העוב־דות והנתונים. כמאה מורים בקירוב חסרים במערכת החינוך. יש צורך ב־500 במשרה מלאה. אף שפיסיקה הוא מקצוע חובה עד כיתה י' ועד בכלל, יש תיכונים שבהם הוא אינו נלמד, בשל חוסר מורים. בחלק מהתיכונים וחטיבות־הביניים אין מקצים לו את המסגרת הנדרשת, כלומר שלוש שעות שבועיות. הקיצוצים בתקציב משרד החינוך הכו גם כאן.

ככל שיורדים בסולם הכיתות, כך מחמיר המצב. צוואר הבקבוק הוא בחטיבות־הביניים. רוב המורות המ־למדות פיסיקה לא הוכשרו מעולם להורות את המקצוע. אלה הן מורות לטבע שגמרו סמינר וידיעותיהן בפיסיקה אינן ברמה הדרושה. הן נאלצות ללמד פיסיקה משום שהמ־נהלים דורשים זאת מהן. חלק ניכר מתלמידי כיתות ט' לומדים רק שע־תיים שבועיות במקום שלוש. חלקם אינם לומדים כלל.

בטקס הענקת הפרס במכון ויצמן התבטא ורדין בנוסח פחות יבש: "אני מרים קולי בזעקה אל שר החינוך. ברצוני להגיד לו שלא רק שהפסקנו לבנות, להרחיב ולהעמיק את החינוך בארץ, אנו הורסים את אשר הקמנו".

תמונת המצב של המעבדות לפי־סיקה — עלובה. "המעבדות בשנים האחרונות בירידה מתמדת. אין תקציב לרכישת ציוד חדש ואפילו לא לתיקון הציוד הקיים. בחלק מבתי־הספר יש ציוד מיושן, בן 20—30 שנה. הקושי העיקרי — בכי־תות י"ב. חסר ציוד, משום שעלותו גבוהה. עובדה זו הופכת את הוראת הפיסיקה להוראה של לוח וגיר. בכיתה י"ב לומדים, למשל, על מבנה הגרעין. רק בתי־ספר בודדים יכולים להדגים לפני התלמידים ני־סויים רלוונטיים בחומר הלימוד. מלמדים על גלים אלקטרומגנטיים. מערכת ציוד בסיסי לחקר גלים אלה עולה היום כ־3,000 שקל. רוב המנהלים מוכרחים לסרב למורים שמבקשים ציוד זה. הסכום לא גבוה, אבל אין כסף".

"הגענו היום למצב שלבתי־ספר אין כסף כדי לקנות נייר לשכפול. המורים רוצים לשכפל בחינה והמז־כירות מבקשות מהם לכתוב את השאלות על הלוח. גם לפני שלושים שנה כתבנו את השאלות על הלוח ולא קרה כלום. השאלה היא, האם זה סביר שחזרנו שלושים שנה אחורה? זאת הרגשה שלי. אני מרגיש שבהשוואה למדינות המערב, בשנים האחרונות אנחנו נמצאים בנסיגה מתמדת בהוראת המדעים. וזה מוכרח לתת אותותיו בהתפתחות הטכנולוגית המדעית בשנים הבאות".

אי אפשר לנתק את הביקורת של ורדין על מצב הוראת הפיסיקה מההיסטוריה הפרטית שלו. היא נו־תנת משנה תוקף לדבריו. במשך שנים רבות לימד בבית־הספר התי־כון שליד האוניברסיטה בירושלים. לפני עשרים ושש שנה יצא בשלי־חות אוניברסיטאית לליבריה. שם שימש אחראי להוראת המדעים. מגן־הל־ דים עד לאוניברסיטה (עד בכלל). במהלך השנתיים שעשה בארץ זו, כתב הוא ורעייתו (מורה לאנגלית) ספרי לימוד לילדי המקום, ברוח המקום. בניגוד לתביעה ללמד אותם על פי ספרים אמריקאיים וכדי לקרב אליהם את החומר הנלמד. לפני ארבע שנים יצא בשליחות משרד החוץ לקניה, שם הקים יחד עם רעייתו מעבדות למדעים בבית־ספר כפרי. אחרי מלחמת יום־כיפור התבקשו השניים לעבור לגור בקרי־ית־שמונה, בשל חוסר מורים במ־קום. הם שהו שם שנתיים. לפני שנה וחצי עבר לבאר־שבע, כדי להתגורר קרוב לשתי הבנות הנשו־אות. כיום הוא מלמד בתיכון מקיף בעיר.

"מספר התלמידים הבוחרים פי־סיקה ברמה מוגברת הוא פונקציה של הרושם מהמקצוע, שנוצר בכי־תה ט' ו־י'. לפני שנתיים, כשבאתי לתיכון המקיף ד' בבאר־שבע, לימדתי תשעה תלמידים בכיתה י"א פיסיקה ברמה מוגברת (5 יחידות לבגרות). השנה לומדים עשרים תלמידים, ולשנה הבאה ביקשו להתקבל 57. זו בדיוק הדוגמה, ואני אומר זאת בחוסר־צניעות. המורה קובע. כך זה בכל מקצוע. המשקל של המורה מכריע, כי מעטים התלמידים שבגיל 15 יבחרו מקצוע, אפילו אם הם יודעים שהמורים אינם טובים". תלמידים מתקשים מקבלים שיעורים פרטיים בביתו, ללא תש־לום.

וכאן מתגלה עובדה מפתיעה. מצב לימודי הפיסיקה הוא אמנם ירוד, אולי הירוד בין לימודי המדעים בתיכון (כפי שעלה בשעתו גם מדו"ח דבורצקי על הוראת המדעים); למרות זאת, מספר התל־מידים הלומדים פיסיקה לבגרות ברמה מוגברת נמצא בעלייה (בתש־מ"ה, 3000 מבין כ־30 אלף תלמי־דים הניגשים לבחינות בגרות). מגמה זו באה לביטוי גם במספר הנרשמים ללימודי פיסיקה באוניבר־סיטאות. "אנשים צעירים רואים שיש דרישה לפיסיקאים בשוק, שמשלמים טוב. אבל הם לא יילכו להוראה. לא רוצים. לא חולמים. בגלל המשכורת והשחיקה שגורם המקצוע".

לפי שעה מצילים את המצב מורים לפיסיקה שעלו מברית־המוע־צות ומרומניה. סיפור מוכר בתחומי מדע נוספים בתיכון. חלק מהמוס־דות להשכלה גבוהה נחלצים אף הם להציל את בתי־הספר התיכונים ממצוקתם (מורים, הרצאות, שימוש במעבדות). ראשי פקולטות מש־בצים דוקטורנטים שלהם ללמד בבתי־ספר. למשל, בתיכון שליד האוניברסיטה לימדו בשנים האחרו־נות שני דוקטורנטים. הפתרון של ורדין — והוא מרגיש שמדובר בפתרון שאינו עולה בקנה אחד עם המצע של ארגון המורים העל־יסודיים, שהוא משמש יו"ר הנשיאות שלו: שכר לפי היצע וביקוש, כלומר, שכר דיפרנציאלי. במקצוע שחסרים בו מורים יהיה התשלום גבוה יותר מאשר במקצוע שיש בו עודף מורים. כיום מורה בעל תואר מוסמך, בשיא הוותק (40 שנה), משתכר 1,050 שקל ברוטו.

פנחס ורדין חבר בוועדה המקצו־עית להוראת הפיסיקה, המייעצת למשרד החינוך אשר יושבים בה גם אישי אקדמיה. מאז 1968 הוא משתתף בכתיבת ספרי לימוד בפי־סיקה לחטיבות הביניים (הספרים נכתבים בדרך כלל על ידי צוותים ולא על ידי יחידים). בשנים האחרונות הוא נוטל חלק גם בכ־תיבת ספרי לימוד לטכנו־טיפוס. ספרי הלימוד בפיסיקה ברמה מו־גברת (4—5 יחידות) הוצאו לאור על ידי מכון וייצמן. לפני כ־15 שנה. הם ישנים וצריך לשכתבם. בבתי־ספר רבים משתמשים בסידרה אמריקאית של ספרי לימוד מתורג־מים לעברית. הסידרה נכתבה בש־נות ה־60. גם היא אינה מניחה את הדעת. לעומת זאת, ספרי הלימוד ברמה של 2—3 יחידות, שהוצאו על ידי מכון וייצמן, מתעדכנים מדי כמה שנים ורמתם טובה.

אליטה — מלה גסה

אחת הבעיות שאיתה מתמודדים בימים אלה חברי הוועדה להוראת פיסיקה היא הפער שבין תוכנית הלימודים במקצוע זה, כפי שאושרה לפני שש שנים על ידי האגף לתכ־ניות לימודים במשרד החינוך, ובין רמתן של בחינות הבגרות. במלים אחרות: תוכנית הלימודים בפיסיקה אינה מתבצעת כלשונה. יו"ר הוועדה, הפרופ' אורי גניאל, ראש המחלקה להוראת המדעים במכ־ון וייצמן, דורש שבחינות הבגרות יענו על מסגרת תוכנית הלימודים. המורים החברים בוועדה טוענים שאינם יכולים להספיק ללמד את החומר הנדרש על פי תוכנית זו, בכיתות י"א־י"ב. זאת משום שהידע של התלמידים בסוף כיתה י' עלוב למדי. הוויכוח נסוב עתה על הצעתו של גניאל להפריד את התלמידים לקבוצות לימוד, לפי רמות, כבר בר־אשית כיתה י' (ולא בראשית י"א, כמקובל כיום). הצעה זו הוגשה גם למזכירות הפדגוגית במשרד החינוך ותידון בקרוב.

במהלך הראיון חוזרות ההגדרות "לימודי פיסיקה־כימיה" ו"לימודי המדעים הפיסיקאליים". פתם פי־סיקה הוא שם אנכרוניסטי. כמו לי־מודי טבע, מקצוע שעבר זמנו ואשר לפי תוכנית הלימודים יש ללמוד רק בכיתות נמוכות.

בשל האילוצים, עוברים המורים והתלמידים כשחרב בחינות הבגרות מתהפכת מעל ראשיהם. ורדין נאנח. הוא היה רוצה ללמד קצת מהפילו־סופיה של המדעים. גם להם יש תפקיד בחינוך ההומניסטי. החלום שלו, לקרוא באוזני התלמידים את רעיונותיו של אפלטון, למשל, על מבנה החומר ולדון איתם בעניין שבין דעות אלה לתפיסות של הדת היהודית. עוד חלום שהוא חולם עליה שמשרד החינוך ייזכר בתלמי־דים המוכשרים. "במשך עשרים שנה מדברים כאן רק על טעוני־טיפוח. האם אליטה אינטלקטואלית היא מלה גסה?"

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

דרושים מוסלמים ל"מלחמת הקודש"

שירות DER SPIEGEL מיוחד ל"הארץ"

מגייסים מטעם קדאפי מנסים למשוך צעירים מאסיה ואפריקה ל"ליגיון האיסלם"

הם נוהרו במאותיהם לרובע הדיפ־ לומטים בבירה ההודית ניו־דלהי — פועלים, מובטלים, דיירי שכונות עוני. בשבוע השני של אפריל נספרו כ־6,000 איש בתור הארוך שהשתרך מול "המשרד הלובי העממי".

את תשומת־לבו של האוספסוף הזה, שחלקו הגיע מרחוק, משכה מודעה בעיתון, ולפיה יוכלו להרוויח בארבעה שבועות סכום השווה למשכורת שנתית ממוצעת בהודו. תמורת 833 עד 1666 דולר לחודש שהציעו הלובים לכל המתגייסים, הם היו מוכנים להצטרף ל"ליגיון המוסלמי" של מועמר קדאפי, ולשאת את דגל הנביא מוחמד באמצעות פעילות טרור בעולם. העובדה, שהמאבק נגד "האימפריאליזם האמריקאי" עלול להסתיים במוות, אינה מבהילה את המועמדים לגיוס: "כאן אני גווע ברעב", אמר מועמד אחד. "אם אמות בלוב, לפחות יישאר די לילדי".

בלחץ אמריקאי הפסיק משרד הפנים ההודי את פעילות הגיוס. השגריר הלובי בהודו, עומאר אביד הראלה אל־אובאלי(?), הואשם(?) ב"תיווך דיפלומטי למען מטרות לא מקובלות". דובר השגרירות, אבו באקעה, העמיד פני תם: המועמדים ההודים רק רצו להפגין את ה"סולידריות" שלהם עם צפון־אפריקה, ומה גם ש"בכל המדינות הערביות התפרסמו מודעות מסוג זה".

ולא רק שם. גם במדינות אפריקה השחורה, ובעיקר שם, נעשו ניסיונות גיוס של חיילים לצבא קדאפי. מאמצים רבים במיוחד הושקעו בגיוסם של טייסים וקציני צבא שעברו הכשרות מקצועיות. לעתים מסתפקים המגייסים, בדרך כלל חברי השגרירות הלובית באותה ארץ, בהוכחה שמספקים הצעירים לשירות קודם בצבא. המגייסים אינם דורשים השתייכות לדת המוסלמית כדי להצטרף למלחמת הקודש בשמה.

בגאנה מופשים "מתנדבים", שהיו מוכנים להילחם למען "העניין המוסלמי". משדה תעופה קטן בקוטונו, בירתה של בנין, המריא מטוס מטיפוס "טופולב" של "אירופלוט", כשהוא נושא מאות פליטים מצ'אד לטריפולי. 500 חיילים מג'יבוטי ו־2,000 מסודאן כבר התגייסו לצבאו של קדאפי.

קדאפי: ניסיון עשיר בגיוס שכירי חרב

בסוף מארס הרחיב קדאפי את מאמצי הגיוס ללגיון המוסלמי, וכינס בטריפולי נציגים של כ־302 ארגונים, מפלגות, תנועות מוסדות וועדות מהפכניות מהעולם כולו, כדי לדון במטרה המשותפת. 700 השליחים שהגיעו לוועידה — ביניהם לואיס פאראחאן מארצות הברית ומנהיג הכושים מסעוד בר־אזגי(?) — הבטיחו לשמור אמונים למנהיג המהפיכה העולמית, ובוועידה הוחלט על הקמת כוח מהפיכה בין־לאומי.

לקדאפי יש כבר ניסיון עשיר בגיוס שכירי־חרב. כבר ב־1974 חיפש מתגייסים ללגיון המוסלמי. כ־12 אלף חיילים נשכרו על ידיו מאז אמצע שנות ה־70. בכלי נשק אין כל מחסור, האספקה הסובייטית היא עשירה ומגוונת, הרבה מעבר למה שיכול צבאו של קדאפי, בן 73 אלף חיילים, לנצל. 1,400 מתוך 2,900 הטנקים עדיין נמצאים במחסנים, 420 מתוך 535 מטוסי־קרב מעלים אבק בהאנגרים.

מצוידים היטב ברובי קלצ'ניקוב ובטילי ארפי־ג'י, בספרו הירוק של קדאפי המלא מימרות מפיו, לאחר שעברו אינדוקטרינציה מוסלמית — יוצאים חברי הלגיון לדרכם. ואולם על הצלחות עדיין אין מדברים.

ב־1977 הסתערו צנחנים מצריים על מחנה שכירי־חרב ששכן סמוך לגבול בין לוב ומצרים. במקום להילחם, נסו הלגיונרים על נפשם, רובם לכיוון קהיר. שם ביקשו מקלט מדיני. מובן, שהייתה זו הצלחה גדולה לתעמולה המצרית.

מאז מעוררת טריפולי תדיר כעס בקרב המדינות השכנות, בכל פעם שהיא שולחת משלחות לגיוס לגיונרים. סנגאל ניתקה את קשריה הדיפלומטיים עם לוב, וניגר ומאלי מתלוננות על לחץ בלתי־פוסק עליהן. ואולם יותר מכולן סובלת מלוב שכנתה צ'אד.

את העובדה, שהלגיון המוסלמי עתיד להילחם גם בצ'אד, אין מסתירים במשרדי הגיוס הלובים. ואולם אין מספרים למתגייסים הטריים, מה עלה בגורלם של חבריהם שהתגייסו לפניהם, ואשר נאלצו להילחם בצפון צ'אד: כמעט כולם נהרגו במהלך הקרבות הקשים שהתרחשו שם. קומץ מהמגויסים שנותר בחיים, שוחרר אישית על־ידי קדאפי מיד לאחר הקרבות.

צל העתיד היפני

מאת סוזן צ'ירה

The New York Times מיוחד ל"הארץ"

היפנים מודאגים מאתגרי העתיד — תחרות מצד מדינות בתהליך תיעוש אך גם מגמות חברתיות פנימיות

יפן כיום מצטיירת כמדינה שיש לה הכל — עוצמה כלכלית, יציבות פוליטית, אוכלוסייה אמידה יותר ויותר וחברות הנכנסות לשווקים חדשים ברחבי העולם. עם זאת, היפנים מודאגים ממה שעלול להשתבש. זו אומה המתייחסת באובססיוויות לעתידה היא, מנתחת תחזיות ללא הרף אילו פיתולים והתפתחויות צפויים בזמן עתיד. סוכנויות ממשלתיות מפרסמות בקצב מסחרר דיווחים החוזים את נתיב הכלכלה, המציעים צעדים שיפן חייבת לנקוט אותם כדי להסתגל. תופח מספרם של משאלי דעת־קהל המנתחים מה לדעת אנשים עשוי לקרות בעשור או שניים הבאים.

היפנים רואים כמה וכמה אתגרים עתידיים לרווחתם ולשגשוגם. אחד הברורים ביותר הוא האיום של המדינות המתפתחות, מדינות בתהליך תיעוש, בעיקר דרום קוריאה, המתקדמות לקראת שווקים שיפן שלטה עליהם עד כה. ומתבוננים כלכליים מנתחים את ההשפעות של טכנולוגיה מתקדמת על שיעורי תעסוקה. יש גם דאגות באשר להיבטים שונים בחברה היפנית. פקידים מודאגים, למשל, מהזדקנות המהירה של האוכלוסייה והמעמסה בעקבות זאת על מערכת הגימלאות, מערכת הבריאות הציבורית והוצאות ביטוח. בעוד לחצים אלה גוברים, מעלים ספקות אם יפנים צעירים יותר יאמצו את קוד העבודה הקשה וההקרבה העצמית שעליו נשענה הצלחת המדינה. ורבים כאן אומרים, שיפנים יצטרכו לפתוח את שוקיהם במידה רבה יותר בפני זרים, כדי לנטרל את הסכנה של מדיניות מכסי־המגן, האתגר הגדול ביותר להצלחתה הכלכלית של המדינה.

הזדקנות האוכלוסייה

היפנים אינם אוהבים הפתעות, אך ההיסטוריה הרגילה אותם לצפות לתהפוכות פתאומיות לטוב או לרע, לדאוג ולחשוב מראש על בעיות, זו דרך אחת להתכונן ודרכים להתגבר עליהן. אך ביסוד כל אותן דאגות מונח הביטחון שיפן תלך ותתחזק. אפילו האתגר שמציבה דרום קוריאה בפני הייצוא היפני מתקבל לעתים קרובות באור חיובי.

בעל כורחה רוחשת יפן כבוד לדרום קוריאה, מושבתה לשעבר, ורבים אומרים שגידולה המהיר של סיאול כיצואנית תוקפנית מזכיר להם את ימיה המוקדמים יותר של יפן, כאשר בעיותיה הצטיירו פחות מורכבות. דרום קוריאה מציעה מוצרים במחירים נמוכים יותר, בענפי הפלדה, בניית אניות, טקסטיל, מוצרי צריכה אלקטרוניים, מוליכים־למחצה ואפילו מכוניות. העלייה האחרונה בערך היאן תגדיל את כוח המשיכה של הסחורות הקוריאניות. אך חוגים רבים כאן סבורים שהתחרות תהיה מועילה.

"קוריאה תקרא תיגר על יפן במובן חיובי", אמר קיצ'י יאמורה(?), מנהל המחוז הפסיפיק־אסיאני במיניסטריון לסחר בינלאומי ותעשייה (מיטי"). "תעשיות יפניות בענפים מסוימים יצטרכו להביא מודרניזציה בקווי הייצור".

אתגרים אחרים בפני השגשוג היפני באים מפנים. ומעטים מהם מעודדים דיון כה נרחב כמו הזדקנות החברה היפנית. פקידים יפנים לומדים את ההשלכות של כוח עבודה יצרני קטן יותר ושל הוצאות גימלה והוצאות רפואיות ממריאות כלפי מעלה. "אנחנו קצת מודאגים מכך שנאבד דינמיות", אמר סאבורו אוקיטה, יועץ ממשלה שהיה אחד הראשונים להסב את תשומת הלב הציבורית לבעיה. "בינתיים למדינות כמו קוריאה וסין יהיה שיעור גדול מאוד של אוכלוסייה בגילי עבודה. יפן תתנסה בבעיות רבות הדומות לאלה של צפון־אמריקה ואירופה המערבית".

פקידים גם מודאגים מעלייה בשיעור האבטלה ביפן, שהוא עתה 2.6%, אם יואט הגידול הכלכלי. מרכז המחקר הכלכלי של יפן, גוף פרטי, חזה כי שיעור המובטלים יעלה ל־5% ב־2005.

מחלת המדינות המתקדמות

מעבר לאתגרים המוחשיים של יצואנים יריבים, בעיות דמוגרפיות ותשתית תעשייתית משתנה, חוששים יפנים כי יסבלו ממה שהם מכנים מחלת המדינות המתקדמות. הם מגדירים את המחלה כהתפשטות מדינת הרווחה ועליית דור הצעיר פחות ברצון להקריב למען גידול כלכלי. אחד האינדיקטורים של מורתחות פוטנציאלית הוא ההתמקדות הגוברת בתנאי החיים הבסיסיים כגון דיור וביוב.

בתוך יפן ומחוצה לה נשמעות קריאות לבסס חלק גדול יותר מהצמיחה הכלכלית של המדינה על שיקולים פנימיים כאלה. רק ל־34% מהשוכנים היפניים יש מערכות ביוב מודרניות, והדיור באזור טוקיו־רבתי הוא צפוף, תופס שטח מעט מדי ומחירו יקר מדי. יפנים רבים חוששים שדור צעיר יותר יהיה פחות נכון לקבל תנאים אלה, ולא יקבל ברוח טובה את שעות העבודה הארוכות ואת המסירות המוחלטת למטרות החברה המעסיקה, שאיפשרו ליפן להשיג את שהשיגה. יש אמונה שילדים הגדלים בתנאי רווחה אינם יכולים לפתח דחף כזה בדומה להוריהם, שזיכרונות העוני שלהם היינו את התמסרותם לעבודה.

התלונות על יחסם של יפנים צעירים יותר רבות מאוד. תופעה רגילה היא לשמוע יפנים מבוגרים יותר המספרים על מועסקים חדשים בחברה, העוזבים את העבודה מוקדם מדי. אך יפנים רבים סבורים שגישות מסורתיות ינצחו לבסוף. "לעתים קרובות אומרים אנשים רבים שהמגויסים (העובדים) החדשים מתנהגים בצורה שונה", אמר יאסואו קאסטמורה(?), סגן מנכ"ל לשכת התכנון של סוכנות התכנון הכלכלי. "דעתי האישית היא שהצעירים יותר מגלים מידה סבירה של נאמנות לחברה המעסיקה, לקבוצה ולחברה בכללותה, בהשוואה למדינות אחרות".

מסגדים רחוקים

מאת פטריס דה באר

Le Monde מיוחד ל"הארץ"

ב"מכה הקטנה", בצפון־מערב סין, מקיימים התושבים מסורות ואורחות חיים מוסלמיים. השלטונות אינם מרבים להטיל הגבלות

לינשיה (מחוז גאנסו)

המחוז האוטונומי (המוסלמי) של לינשיה, שבעבר כונה "מכה הקטנה", הוא מיקרוקוסמוס מוסלמי בלב צפון־מערב סין. לאחר שחוצים את ההרים המושלגים שומן(?) כה רב בודדה אחר זה מבידת המוות לאגלה(?), האווירה משתנה מיד. ועם זאת, השורות, הבתים והבניינים הרשמיים הם כמו בכל סין כולה. אך בכל כפר יש צריח מסגד, בדרך כלל חדש, שכן המסגדים הוקמו מחדש לאחר "המהפכה התרבותית". הדבר הראשון הנראה לעיני המבקר הוא מגוון זקנים על פניהם של כמעט כל הגברים המוסלמים (800 אלף מוסלמים חיים בקרב אוכלוסייה בת 1.5 מיליון) וקנים רפויי מחוזות, עם או בלי שפם, בעלי חוד אחד או שניים, מלאים או דלילים נוסח הו צ'י מין, מסודקים או פרועים. כל הגברים גם חובשים את הכיפות הלבנות של החג'יים, אף כי מעטים מאוד — כמה עשרות בלבד — עלו לרגל למכה.

האחונגים (המלה הסינית לאימאמים) זוכים להכרה רשמית כמו גם הסטודנטים הצעירים לתיאולוגיה, הלובשים מעילים ארוכים שחורים בדומה ללבושם של יהודים חרדים.

הנשים הלבושות כמו כל הסיניות בבגדים מרופטים, נבדלות מהן בצעיפיהן: ירוק לצעירות, צעיף שחור לאמהות, לבן לזקנות. הן מהלכות בצעדים קטנים, בעיניים מושפלות, בעקבות הבעל. הזרועות צמודות בצביעות הידיים תקועות בתוך השרוולים. הן לובשות בגדים כהים ורבות מהן לובשות מעין כפתן בנוסח סיני היורד עד לברכיים.

"עד לתקופה לא רחוקה הן הורשו לראות רק את גברי המשפחה שלהן", אומר לנו שין לונגיז, האחראי לענייני הדת של לינשיה וקצין לשעבר, הוא עצמו סיני אתני במוצאו. מצב הנשים בלינשיה עדיין קשה, בהרבה מאשר בשאר חלקי המדינה. המשטר לא הצליח לקעקע את המסורות האיסלאמיות הדו־לוניות: ההורים הם אלה הבוחרים את בן הזוג. זה זמן קצר בלבד שהנערות אינן נישאות בגילי 13–15 אלא בגילי 17–18, אף כי גיל המינימום החוקי לנישואין הוא 20. רק 20% מהן לומדות בבתי־ספר, למרות התמריצים והסיוע מצד השלטונות.

הפוליגמיה אמנם אסורה רשמית, אך בעוד שבשאר חלקי סין קשה מאוד להתגרש, ומופעל גם לחץ חברתי ניכר — בעידוד השלטונות — להימנע מכך, הרי בלינשיה יכול גבר לגרש את אשתו בשלושת הפסוקים הטקסיים המסורתיים. עם זאת, מציין שין, לבעל צריכה להיות "סיבה תקפה". באשר לאשה, גם היא זכאית לגרש את בעלה... בהסכמתו של זה האחרון.

הפולחן התחדש

36 שנות המשטר הנוכחי כירסמו רק ברוחק באמונתם העקשנית של האיכרים, למרות המערכה נגד ה"פיאודליזם" שעודדה ב־1958 את מרד האימאמים (המרד דוכא בשפיכות דמים) או האיסור על פולחן דתי שהוטל בתקופת "המהפכה התרבותית". אך לדברי האחונג לי רוינן(?), פונקציונר דתי מזוקן הלבוש כולו שחורים, "בכל זאת קיימנו את מצוות הדת בבית".

מאז 1979 התחדש הפולחן כבעבר: תפילות, צום הרמדאן, איסורי מזון, מילה. האיסלאם מוסיף להיות האמונה הקהילתית, המשותפת לכולם, ואפשר לחמוק מאורחותיו רק כאשר עוקרים לעיר. האיכרים הצעירים הרוצים לשתות אלכוהול או לעשן, עושים זאת בחשאי. לא־מוסלמית אינה יכולה להינשא למוסלמי, אלא אם תתאסלם. השלטונות ממעטים באיסורים, ביודעם שלא יצייתו להם או שיהיה עליהם לנקוט יד חזקה. ב־1986 אפשרות זו אינה נראית כעומדת על הפרק.

ההגבלה הרשמית העיקרית חלה על פעולה מיסיונרית — ניסיונות להוסיף למען האיסלאם מחוץ למסגדים, ועל חינוך דתי לבני נוער מתחת לגיל 18. זה מה שנמסר לנו. אך במהלך ביקור במסגד הגדול של לינשיה — במבנה "אלף לילה ולילה", משולל ערך אמנותי — יכולנו לראות בצדו האחורי של הבניין ראשי ילדים בחלונות: האם אלה הם תלמידים בבית־ספר ללימוד הקוראן?

הממשלה משליכה יהבה על הזמן שיקטין את משקלו של האיסלאם, שכאן הוא יותר בבחינת אורח חיים מאשר דוקטרינה. רמת הידע התיאולוגי, לרבות של כוהני הדת, נראית נמוכה מאוד. כך למשל האימאם לי אינו יודע על ההבדלים בין שיעים וסונים ונראה גם שאינו יודע רבות על העלייה לרגל למכה. בערים, שם הלחץ התרבותי פחות כבד ושבהן חיים רבים ממוצא אתני סיני, ההשפעה הדתית נחלשת. פונקציונרים ופועלי בתי־חרושת אינם יכולים לקיים את מצוות הדת במהלך שעות העבודה. והעוד שלנאמני הנביא יכולים להיות שניים או שלושה ילדים, בעיקר אם התינוקות הראשונים שנולדו הם בנות, עובדי מדינה חייבים לכבד את הנורמה הרשמית הגורסת ילד אחד למשפחה.

תושבי לינשיה מהווים רק 5% מהמוסלמים הסינים, שמספרם נאמד ב־14.5 מיליון במפקד התושבים של 1982. אך כמו לגבי הלאומים האחרים המכונים "מיעוטים אתניים", מספרם גדל במהירות רבה יותר ממספרם של הסינים האתניים. רובם הגדול חיים בצפון־מערב המדינה. ביניהם שישה מיליוני אויגורים ושבעה מיליוני בני חוי. אלה האחרונים אינם נבדלים בחזותם החיצונית מסינים, ומוצאם מרכז אסיה. הם עברו תהליך סיניזציה במהלך מאות שנים וגויסו כחיילים, הוצבו בחילות מצב ונישאו לבנות המקום שבו שירתו.

אפשר למצוא גם מוסלמים בשמונה מיעוטים לאומיים אחרים, (קזאחים, טאג'יקים, אוזבקים, קירגיזים, בני דונגשיאנג, סאלה, באואן) יש אפילו כמה מוסלמים בקרב הסינים האתניים עצמם. הם מהווים רוב רק בשני "אזורים אוטונומיים", בשינג'יאנג ובנינגשיה. אך הם חיים גם בחלקים רבים אחרים במדינה, לרבות יונאן הגובלת בווייטנאם או בפקינג.

"תורמים לבניית הסוציאליזם"

בבירה הם מונים קרוב ל־200 אלף תושבים. לדברי האימאם החאג' הילאל אל דין צ'אן גואנגיואן, שעלה לרגל למכה, סגן יו"ר התאחדות המוסלמית בפקינג, הם מהווים טובים יותר מהפקינאים, הם מתרכזים בעיקר בשלושה רבעים. האימאם שקיבל אותנו באחד מ־46 המסגדים של העיר, שהוקם במאה ה־15 תחת שושלת מינג, הסביר שהאיסלאם הגיע לסין החל מהמאה השביעית, באמצעות דרך המשי והים. אם להאמין לדבריו, תור הזהב של האיסלאם הסיני חזר יחד עם דאנג שיאופינג. "המוסלמים תורמים לבניית הסוציאליזם".

תיאולוג רשמי זה אמר שכל המוסלמים הסינים הם סונים, שהם מאוחדים, וכן שהוצאו מהדורות חדשות של הקוראן. אך דיפלומט מוסלמי המוצב בפקינג סיפר לנו, שמוסלמים שפגש בשינג'יאן אמרו לו שהם מרבים לקרוא את "הקוראן הקומוניסטי". אבל, אמר, זו מהדורה נאמנה של הטקסט המקורי.

לאימאם בפקינג תפיסה משלו לגבי הפולחן הדתי, שהיתה מפתיעה מוסלמים רבים ושעלולה היתה לגרום לו אי־נעימות במדינה שחל בה החוק האיסלאמי. "אי אפשר להפסיק לעבוד כדי להתפלל או כדי ללכת למסגד", אמר. במקרה זה חמש התפילות היומיות מצטמצמות לשלוש: לפני העבודה, אחרי העבודה ובשעת הארוחה. אי אפשר גם להפסיק לעבוד כדי ללכת לתפילת יום שישי. "הרמדאן הוא חג גדול", הוסיף, "אבל אלה שעובדים, לומדים, נוסעים, או חולים אינם חייבים לצום. קשה לדעת כמה מוסלמים צמים בפקינג אך הם בעיקר אנשים קשישים".

איש דת אחר אומר שהאיסלאם והקומוניזם אינם מתיישבים זה עם זה. "אי אפשר להיות שני הדברים בעת ובעונה אחת. האחד מאמין באללה, השני במרקסיזם־לניניזם". מה המקרה של פונקציונרים קומוניסטים ממוצא חוי או אויגורי? "זו לדידם בעיה אישית. אם הם מאמינים במעמקי לבם באללה, הם לא יכולים להאמין בדבר אחר. אפילו בכלא מאמינים תמיד באללה. ואם התפילה אסורה, מתפלל האדם בתוך לבו".

קשרים עם טהרן ובגדד

זה כמה שנים עם היפתחות המדינה כלפי חוץ, כונן האיסלאם הסיני מחדש קשרים עם העולם. אלה, בעיקר, קשרים בין ארגונים, ולא בין יחידים. אך בגבול עם ברית המועצות ועם פקיסטאן אי אפשר למנוע מגעים עם מוסלמים אחרים, שלעתים קרובות גם נמנים עם המיעוט הלאומי מהעבר השני. מה גם שפקינג מעוניינת למשוך השקעות זרות רבות כמידת האפשר, לרבות פטרודולרים. התאחדות המוסלמים בפקינג הקימה חברה מסחרית שמקום מושבה במכה, שמטרתה לבוא במגע עם החברות והבנקים במדינות מוסלמיות.

ראשי המפלגה אינם חוששים מגל פונדמנטליזם מכיוון איראן או משורות המורדים האפגאניים. הם מסייעים בכסף להתנגדות האפגאנית ומקיימים בה בעת קשרים טובים עם טהרן ובגדד. לפני חודשים אחדים נערכו הפגנות בשינג'יאן, בעלות אופי לאומי ודתי כאחד, בדרישה לאוטונומיה נרחבת יותר וצמצום הנוכחות של פקינג ושל הסינים האתניים. סטודנטים מוסלמים הפגינו גם בפקינג עצמה. לפי שעה פקינג מנהיגה ביחוד מסוים בניהול האזורים האוטונומיים, והיא מוסרת את רסן השלטון לפונקציונרים מקומיים נאמנים.

אבל כוח חיותו של האיסלאם, עומק מסורות ריאקציוניות לא אחת, בעיקר בשינג'יאן ובנינגשיה, המשך קיומו במשך מאות שנים של קהילות קטנות המבודדות לגמרי מהסביבה, כמו בהונאן, וכן תחושות לאומיות, תחושות דיכוי והפליה, בשילובים אלה או אחרים, מלמדים כי בסין כמו במקומות אחרים האיסלאם לא הובס על ידי האידאולוגיה.

התאוששות חלקית בפנום־פן

מאת ניק ויליאמס

The New York Times מיוחד ל"הארץ"

הבירה הקמבודית מנסה למחוק את מוראות תקופת שלטונו של פול פוט

פנום־פן, קמבודיה

לפני שמונה שנים הפכה הבירה הקמבודית, שבעבר היתה קולוניה צרפתית יפהפיה, לעיר רפאים, שכל שנותר מעברה המפואר הן שדרותיה הרחבות. בווילות היוקרתיות שוכנו אנשי החמאר־רוז' וכמה אלפי אזרחים, שאולצו לשמש כמשרתי השלטון הטיראני.

פול פוט והאידיאולוגיה הקומוניסטית המעוותת שלו, שלטו כאן ביד רמה. לאחר הפיכה שלא הותירה מקום לשום דבר אחר, כמעט כל תושבי העיר הועברו לכפרים במסעות קשים, שבמהלכם מתו מאות אלפים מרעב ומחלות.

אלו המכונים "משכילים" — שלעתים קנו תואר זה בזכות העובדה שהרכיבו משקפיים או שדיברו שפה נוספת — הוצאו להורג משום שהיוו "השפעה מסוכנת". לפחות מיליון איש מתו בעקבות עלייתו של פול פוט לשלטון. ב"טואול סלאנג", בית־ספר יסודי בפנום־פן, שהוסב לחדר עינויים, נגבו הודאות בריגול מאנשים תמימים, שילדיהם ונשותיהם עונו יחד עמם. אלה שעמדו בעינויים נלקחו אל מחוץ לעיר והוצאו להורג. כמה אסירים שהראו כישרון אמנותי, נשלחו למלא משימה אחרת. הם אולצו לצייר מאות אלפי דיוקנאות של פול פוט ולתלותם ברחובות הבירה.

שתלים פורחים

היום מתנערת פנום־פן ממוראות תקופת החמאר־רוז'. היא עדיין עומדת על ברכיה, ואולם פניה מופנות כלפי מעלה. עצים פורחים, שפול פוט בזמנו בחר להמירם בעצי קוקוס, משום שהתכוון לבנות חברה חקלאית גם בערים, שוב נראים לאורך השדרות. בפארקים הגדולים שגימתו עששיפרא(?), שוב שתלים פורחים.

עם זאת, קשיים רבים ניצבים בפני הממשלה, הזוכה לגיבוי וייטנאמי. והעם הקמבודי אינו מצליח למחוק את העבר. כאשר סילקו כוחות הוייטנאמים את כוחות החמאר־רוז' מהבירה, בינואר 79', חזרו תושבי העיר שגורשו ממנה ארבע שנים קודם לכן. "היה זה מראה נורא", אמר נאגו דיאן, השגריר הוייטנאמי בפנום־פן, שנכנס עם הכוחות ב־1979. "לא היה להם דבר, רק קומץ סחבות שנשאו על ראשיהם".

התושבים תפשו את הדירה הריקה הראשונה שנקרתה בדרכם, משום שלא העזו לחזור לביתם הקודם. רבים איבדו כמעט את כל משפחתם בתקופת הגירוש. "פול פוט הרעיב למוות חלק מבני־משפחתי, ואת אחותי הרג על־ידי זריקה", אמרה נידי ניל, פקידה במשרד החוץ. "לא יכולתי לחזור הביתה".

סאו יזן, בן 43, סגן מנהל מפעל לייצור צמיגים, נשאר בעיר כדי "לשרת את המאמץ הצבאי" של החמאר־רוז'. "עבדנו רצוף מהשעה שש בבוקר עד 11 בערב. ניתנו לנו שתי ארוחות ביום, שני ק"ג אורז לכל עשרה עובדים, ועוד כמה ירקות ודג קטן. בעונת היבשות קיבלנו אך ורק דייסת אורז". סאו יזן מעריך, שהיו כ־10 אלפים איש בפנום־פן באותן שנים: רק אנשי הצבא ועובדי מפעלים אחדים.

אספקת מזון היא בעייתה הגדולה ביותר של קאמבודיה, האוכלוסיה שלה ממש. "פול פוט הרס את הכלכלה שלנו מבחינה חומרית ומוסרית", אומר סגן־השר לתכנון, יאו טיב. "ירשנו את כל ההרס. עלינו להתחיל מאפס ממש. בחמש השנים הקרובות אנו מוכרחים לפתור את בעיית המזון".

בבירה, מלאים אמנם שוקי המזון בסחורה, ואניות המגיעות לעיר בנהר טונלה סאפ, פורקות אספקה טרייה של ירקות ופירות. ואולם בפרובינציות המרוחקות מהבירה המצב קשה בהרבה. מלחמת הגרילה ארוכת השנים והמחסור הנוכחי(?) גורמים ליבש בחקלאות. בשבעה מתוך 19 המחוזות סובלים האזרחים מתת־תזונה.

משכורות נמוכות והאבטלה

בעיה מידית נוספת של פנום־פן היא בעיית האבטלה. כ־600 אלף איש חיים בפנום־פן היום, כלומר אחד מתוך עשרה קמבודים. קומץ בתי־חרושת מייצר בדים, צמיגים, סיגריות, תרופות וכד', ואולם אין די משרות פנויות. ההזדמנויות לעסקים ברוכלות ובסחר זעיר. חנות בקומה הראשונה, חדרי מגורים מעליה. אך כמות הסחורות ב"חנויות" אלה היא קטנה ביותר.

המשכורות נמוכות, למרות שהדיור והשירותים הציבוריים ניתנים בחינם. לאלה שיש להם קשרים, יש גם די כסף לקנות בשווקים המופשים, שאותם אין הממשלה משרדת. זוג ג'ינס שהובאו לקמבודיה עולה כ־1,200 ריאל, שווה־ערך למשכורת של עובד ממשלה. רשמקול של סוני עולה 150 דולר (פי שלושה מג'ינס), ואולם המוכרים מוכנים לקבל "ירוקים" בלבד.

הלחימה לאורך הגבול התאי־קמבודי חסמה את דרכי המעבר של סחורות מיובאות. ואולם מבריחים קמבודיים ותאיים הצליחו להחדיר סחורות דרך הים. "אנו איננו מתערבים במסחר זה", אמר סגן שר התיכנון, בהתייחסו להברחות. "ואולם אם נוסף השוק, מובן שנעניש את המבריחים".

נהג מונית דובר אנגלית סיפר: "פול פוט אסר על מסחר מכל סוג שהוא. הוא אסר על שימוש בכסף. הוא פוצץ את הבנק הלאומי", אמר בהצביעו על מגרש ריק. "פה היה הבנק. היה זה הבניין היפה ביותר בקמבודיה כולה".

משטרו של פול פוט השמיד את כל המכוניות. באפריל 1975, כאשר עלה החמאר־רוז' לשלטון בהפילו את ממשלת לון נול, ניסו עשירי העיר לברוח מהעיר במכוניותיהם. הם לא הגיעו רחוק. בדרך לסייגון, כ־16 ק"מ מחוץ לעיר, עצרו אותם חיילי החמאר־רוז' ופוצצו את מכוניותיהם לאלתר. קאמבודיה הפכה חיש מהר לבית־קברות למכוניות. עתה יש כבר מכוניות בפנום פן, לא רבות, אך לפחות כמו בהאנוי, בירת וייטנאם. רובן חדשות, וחלקן מכוניות שנבראו והוסתרו בשנות משטר האימה של פול פוט.

פתיחתם של בתי־ספר שנסגרו בימי החמאר־רוז' היא ההישג הגדול ביותר של הממשלה החדשה. יותר מ־4,000 תלמידים מגיל 6 עד 15, לומדים בבית־ספר צ'אמקמון בשתי משמרות. אין די ספרי־לימוד ומורים כשירים, אומר מנהל בית־הספר, ואולם מצב המורים מתפתח. "היה קשה, משום ש־75% מהמורים בקמבודיה הוצאו להורג תחת שלטון החמאר־רוז'", אמר.

פנום פן: עיר הרפאים מתעוררת

חברת לטאו גולדברג בע"מ אגף חלפים
דרוש
מנהל שיווק חלפים ארצי
בעל התפקיד:
1. יפעיל רשת שיווק קיימת וצוות עובדים.
2. ירחיב ויפתח את המערכת.
כישורים נדרשים:
- ניסיון בהפעלת רשת שיווק
- ניסיון קודם בענף חלפים לרכב
- ידע כללי במחסנאות
- עדיפות לבעלי ידע במנהל עסקים.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים וניסיון לת.ד. 4006 קרית אריה, פ"ת
— סודיות מובטחת —

לעיתון יומי
דרושים
רוכשי מודעות מנוסים
לפרטים: 03־824271 קו פנימי 305 (רפי)

המועצה המקומית הוד השרון
המחלקה לשרותים חברתיים
דרוש/ה בדחיפות
עובד/ת סוציאלי/ת
לתפקיד פקיד סעד
לחוק הנוער לחצי משרה.
בקשות תתקבלנה
עד ה־18.6.86
או לפנות טלפונית
052־27721
052־441847
052־441284

לעבודה בשליחות בארץ ובחו"ל
דרושים
יוצאי יחידות קרביות
התנאים הדרושים:
★ גילאי 21–28
★ שרות צבאי ביחידות שדה כלוחמים (הכרחי קורס פיקודי) עדיפות לקצינים.
★ ידיעת השפה האנגלית ו/או שפה אירופית אחרת.
★ כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה)
אנו מציעים:
★ עבודה רבת אתגר בארץ ובחו"ל
★ תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
★ חוזה העסקה למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת)
העבודה מתאימה גם לסטודנטים המתכוונים ללמוד בארץ או בחו"ל בשנת הלימודים הבאה
המעונינים העונים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור א.ב בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.
- פונים מתאימים יוזמנו -

עיריית הרצליה
מכרז חוץ מס' 6/86
אגף הרווחה מחלקת החינוך
מנהל מחלקת החינוך
תאור התפקיד:
1. תכנון מערכת החינוך ואחריות להפעלתה התקינה.
2. ייזום פעולות חינוכיות.
3. פיתוח רשת מוסדות החינוך ומיבני החינוך.
4. קיום קשר עם גורמי פנים וחוץ.
5. אחריות להכנת התקציב ולהפעלתו.
הכשורים הנדרשים:
1. השכלה אקדמאית מושלמת באחד התחומים: חינוך, חברה או רוח.
2. נסיון בהוראה ובמינהל חינוכי.
3. כושר ניהול מו"מ עם מוסדות.
4. כושר ארגון וניהול צוות עובדים.
5. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
6. ידע בנושאי קהילה ורווחה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד ותעודותיו.
הצעות בכתב יש להגיש לכח אדם רח' סוקולוב 11, הרצליה עד ליום 20.5.86.

ל"חדשות" עיתון יומי בע"מ
דרושים
מונטז'רים
צבע ושחור לבן
עם ניסיון בעבודה
עבודה במשמרות —
בשעות הלילה
נא לפנות לטל. 03־330544
למוטי אחרי 20:00.

לחברת בנייה ארצית
דרוש
מנהל עבודה מעולה
לעבודה באזור ירושלים
בעל ניסיון עשיר,
במיוחד בעבודות גמר.
נא לפנות לת.ד. 8037 ירושלים 91080

אם עבודה בעיתון צעיר ו"מדליק" מדברת אליך...
אם אתה חושב על פירסום כמקצוע לעתיד...
אם אתה יודע למכור,
אתה נייד ומוכן להשקיע
זמן ומאמץ תמורת פיצוי הולם
יש לנו על מה לדבר
פנה לרמי יהושע
03־336702 חדשות

Audi
לצ'מפיון מוטורס (ישראל בע"מ)
יבואנים כלליים של פולקסווגן אאודי
דרושים
1. במוסך המרכזי בבני ברק
מכונאים, חשמלאי
פקיד/ת חשבונות
בעלי ידע וניסיון
נא לפנות למאיר דאי 785111
2. במוסך לעבודות פנים בבני ברק
מכונאים, פחח
בעלי ניסיון
נא לפנות למר עמי ענבר 785111
3. במוסך בבת ים
מכונאים ופחחים
בעלי ניסיון
נא לפנות למר דוד כהן 5512666

דרוש/ה
איש/ת פרסום ותיק/ה
עם קבלות והוכחות בשטח
אצלנו תקבל/י יותר
רצוי מגוש דן
04־573561 ;08־230249

למוסד ציבורי בירושלים
דרוש
מנהל מרכז להדרכה
בעל נסיון בארגון ניהול ושיווק פעולות הדרכה בתחומים מגוונים.
נא לפנות בכתב למנהל כח אדם ת.ד. 33010 ת"א 61330

מפעל טריקו משגשג!!
לקלוט בעבודה עובדות בלתי־מקצועיות ומאפשר ללמד את מקצוע התפירה!!
★ העבודה במשמרת יום וערב (משמרת ערב 15.30–20.00)
★ עבודה קבועה!!
נא לפנות למנהל כ"א - רח' הרכבת 32 ת"א

חדשות
דרושות
- בחורות בעלות כושר כתיבה עיתונאית.
- בעלות דמיון, יוזמה ומעוף.
- כושר ניהול מו"מ.
- כושר ניידות.
- ניסיון לא הכרחי.
מצפה לכם עבודה מעניינת (וקשה) ששכרה בצידה.
פנו לרמי - מנהל מח' מודעות
03־336702

דרושים
רוכשי מודעות מעולים
בעלי ניסיון קודם
תנאים טובים
והכנסה גבוהה
רק למתאימים
ורציניים
העבודה
באזור רחובות והסביבה
לפרטים: 055־21434
055־34560
055־21935

הלוח הארצי
הארץ חדשות

עלילות קצין משטרה, חתנו של המפכ"ל

זימון לקורס ב"מכללה לקצינים בכירים". הוא משאת נפשו של כל קצין במשטרת ישראל, כשם שכל קצין בכיר בצה"ל שואף להגיע לקורס לפיקוד ומטה (פו"מ). ממילא יובן שאך לעיתים נדירות נתקלים מדריכי הקורסים בבעיות של הפרות משמעת מתוצפות מצד חניכים שהם קצינים בכירים.

מקרה חריג כזה אירע באחרונה. קצין המשטרה, רב פקד אלי אדרי, חתנו של מפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס, התנהג במהלך בחינה במכללה, בפני הבוחן, ד"ר משה בקר מהטכניון בחיפה. הגיעו הדברים לידי כך שלאחר מספר אזהרות, נאלץ ד"ר בקר לסלק את אדרי מהכיתה, באמצע הבחינה, לעיני כל הנבחנים הנבוכים. הוא דיווח על כך למפקד המכללה, תת־ניצב שלמה הורוז. לא היתה זו התנהגות חריגה, חד פעמית. במהלך הקורס נרשמו לאדרי כמה בעיות משמעת. חריגות בלתי מקובלות בקורס לקצינים בכירים. ההתרשמות היתה שאדרי נוהג כבעל בית, כאילו איש לא יכול לעשות לו דבר.

יש לזכור שרק לפני חודשים ספורים הורשע אדרי בבית הדין המשמעתי של המשטרה בהכאה ובאלימות כלפי אזרח. חוגים במשטרה הביעו פליאה על שכ"פרס" על הרשעתו בדין, נשלח אדרי לקורס היותר יוקרתי במשטרה. הנה, כאמור, גם במכללה, עורר בעיות.

מפקד המכללה דיווח על ההתנהגויות לנציב יעקב טרנר, ראש אגף כח אדם במשטרה, תוך שהמליץ להדיח את אדרי מהקורס. טרנר נזף קשות באדרי, אך החליט, מסיבות השמורות עמו, להשאירו בקורס, העומד להסתיים בקרוב.

צמרת המשטרה השתדלה לשמור מקרה זה בסוד כמוס. דובר המשטרה עדי גונן סבור שההתעניינות בעניין זה אינה במקומה. "כל הנושא הוא עניין משמעתי פנימי. הקשור לבית הספר עצמו ואינו קשור למילוי תפקידו של הקצין בציבור" עוד מציין הדובר כי מפכ"ל המשטרה לא ידע דבר על מעשי חתנו בקורס וכי הפרשה הוזהה לו רק עם סיומה לאחר שאדרי ננזף.

אחד הקריטריונים לטיב תיפקודו של קצין, הן בצבא והן במשטרה, הוא התנהגות אישית. כאן מדובר בקצין חקירות בכיר שלהתנהגותו האישית יש בודאי השפעה על טיב תפקודו בציבור וממילא אין הנושא "עניין פנימי" כפי שהמשטרה מנסה להציגו.

יזמים ישראלים בסיסקאי

באמצע החודש שעבר התמוטט ופשט את הרגל מפעל נוסף שהקימו ישראלים בסיסקאי. המפעל, "קלאסיק מוטור קומפני", עסק בייצור מכוניות שהן העתק חיצוני מדויק לדגמי מרצדס בנץ מודל 1929.

השבוע, בשיחה טלפונית עם שני עובדים בכירים במפעל, אזרחי דרום־אפריקה, הם תיארו באוזניי כיצד התיפקוד הכושל וביזבוז הכספים גרמו להתמוטטות המפעל, זאת על אף העידוד הרב והעזרה המאסיבית מצד ממשלת סיסקאי. הבעלים נותרו חייבים לעובדים שכר שני חודשי עבודה ושוב יצא שמה של ישראל לשימצה בדרום אפריקה ובסיסקאי.

בתשובה לשאלה מי הם בעלי החברה, השיבו העובדים כי המדובר בשותפות בין חברה אמריקאית לבין קבוצת ישראלים הכוללת את יורם אירידור, אברהם הירשזון, אברהם שטינברג ומרווין שליט. יורם אירידור, היה כידוע שר האוצר, הירשזון, היה בעבר ח"כ מטעם סיעת לעם בליכוד והוא חבר הוועד הפועל של הסתדרות העובדים הלאומית, שטינברג, חבר מרכז חרות ועוזרו לשעבר של שר האוצר ואילו מרווין שליט, המתגורר באריאל, פעיל אף הוא בתנועת החרות.

בשיחה עמי הכחיש אירידור כל מעורבות עסקית, ישירה או עקיפה בסיסקאי, זו היתה הכחשה נמרצת וברורה. למרות שעיון בארכיון מגלה שזמן רב לפני התמוטטות המפעל, עוד ביוני בשנה שעברה, פורסם ראיון עם שני הנציגים המסחריים של סיסקאי בישראל ובו צוין כי יורם אירידור טיפל אישית בהבאת החברה האמריקאית לסיסקאי כדי "שתעסוק בהרכבת מכוניות עתיקות", וגם כי "לאירידור תכניות נוספות בארץ זו". בנוסף, אירידור לא הכחיש פירסומים רבים בעיתונות הישראלית כמו גם בסאנדיי־טיימס הלונדוני, על פעילותו העסקית בסיסקאי. פעילות זו עוררה מורת רוח בשגרירות ישראל בדרום אפריקה, כפי שדווח בעיתונות.

הירשזון היה פחות נחרץ לדבריו. "היה לי קשר רופף בסיסקאי. שום דבר רציני". זאת בשעה שבבתי המשפט בארץ מוכר שמו בשתי תביעות כספיות, שהגישו שני יזמים ישראלים בגין עסקות כושלות בסיסקאי.

אנשים תמימים הם הסיסקאים אם חשבו שעסקנים פוליטיים שהתחפשו ליזמים נמרצים, יביאו להם את הישועה הכלכלית.

אשה שהיא גבר

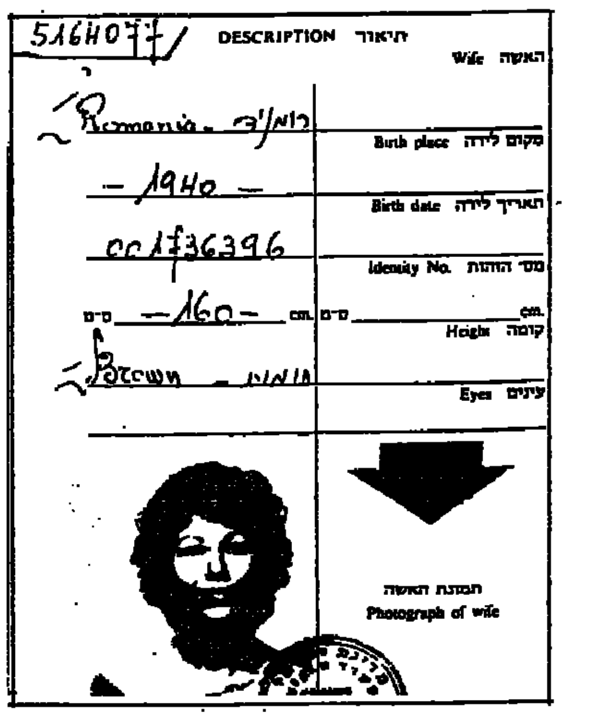

לפניך דרכון משפחתי ובו (עיין גלופה) תמונת אשה נאה. לפי הגיונם המוזר של ראשי משרד הפנים, אשה זו היא בעצם גבר, שאם לפנינו אשה, מדוע אין התמונה מודבקת במשבצת הסמוכה עליה כתוב: "תמונת האשה".

אין זו טעות של פקיד רשלן. בכל דרכון משפחתי שתי משבצות סמוכות, האחת לתמונת האשה והשניה לצורך "תמונת ראש המשפחה". (שורה זו מוסתרת מתחת לתמונה שלפנינו). במשרד הפנים סוברים, כנראה, שאשה היא רק אשה ורק גבר יכול לשמש כראש משפחה. שכחו שם שיש בארץ אלמנות או משפחות חד־הוריות. כשמופיעה במשרד הפנים אשה שהיא בכל זאת גם ראש משפחה, מדביקים תמונתה במשבצת המתאימה והמשבצת הסמוכה ובה השורה "תמונת האשה" נותרת חשופה. לא־פעם פקידי רשות בנמלי תעופה מתבוננים בכתוב, המופיע גם באנגלית ומשמיעים הערות לגלגניות לגבי גבריותה או לסביותה של הגברת שבתמונה, כפי שאירע למבוכתה של נושאת הדרכון הזה.

הפתרון שהוצע לא פעם למשרד הפנים פשוט — במקום השורה "תמונת האשה" יש לרשום — תמונת בן או בת הזוג.

יו"ר במשרה מלאה

ינון: תמורה סימלית?

ח"כ אוריאל לין הגיש שאילתה לשר החינוך הכוללת כמה שאלות לגבי שכרו ותיפקודו של יו"ר רשות השידור מיכה ינון המשמש גם כמנכ"ל לשכת עורכי הדין.

בתשובתו, פירט השר את מרכיבי השכר של ינון כיו"ר הרשות, תוך שהוא מהלל את פעילותו: "יו"ר הרשות מקדיש מזמנו למעלה ממשרה מלאה לפעילותו בענייני הרשות". בהמשך, בקשר לג'וב השני של ינון, ציין השר כי הלה יצא לחופשה ללא תשלום למשך שלוש שנים, אך: "לפי בקשת לשכת עורכי הדין וכדי לשמור על מקום עבודתו הקבוע, הוא ממשיך לשאת בתואר מנכ"ל הלשכה, מייעץ ללשכה בכמה נושאים בהם טיפל לפני צאתו לחופשה ומקבל תמורה סמלית".

ח"כ לין הופתע. הוא ידע שינון מקבל מלשכת עורכי הדין שליש משכרו, להוציא הטבות. ממתי שליש מהשכר הוא בגדר "תמורה סמלית"? אם מקבלים שליש מהשכר, דרך התמצות הנכונה היא לומר בפשטות, שליש מן השכר ולא להשתמש בנוסח מטעה של "תמורה סמלית".

מסתבר שאת התשובה [illegible] שגם הוא וגם דובר משרד החינוך מאשרים. ממילא יובן שהוא עצמו היה זה שהחליט ששכרו בלשכת עורכי הדין הוא בגדר תמורה סמלית. הוא גם היה זה שהילל עצמו על עבודתו הברוכה, "למעלה ממשרה מלאה" ברשות השידור.

ינון עצמו אמר לי כי מצפונו נקי וכי לצערו שליש שכרו בלשכה הוא אכן לדעתו סמלי. דובר משרד החינוך אמר שיבדוק את העניין כולו.

מעבר לעובדה ששר החינוך הפך בעניין זה למעין רשם־קול של ינון מעל בימת הכנסת, מתעוררת שאלה נוספת. אם יו"ר רשות השידור משמש גם כמנכ"ל לשכת עורכי הדין בשליש משרה, מדוע היתה צריכה הלשכה, במשך כל השנים, מנכ"ל במשרה מלאה או לחילופין, מדוע אין הלשכה משחררת עצמה מקשריה עם ינון העסוק כאמור בתפקידו כיו"ר רשות השידור וממנה לעצמה מנכ"ל במשרה מלאה.

מנוס ברגר יו"ר לשכת עורכי הדין השיב ב"אין תגובה" לשאלות אלה, אך הוסיף כי הוא בודק עתה את הדבר ומקווה למצוא פתרון מניח את הדעת בתוך זמן קצר. עם זאת אין להתעלם מטענתו של ינון, [illegible] "שלוש שנים" בלבד בלא כל אפשרות של הארכה. כל חייו לא עסק כעו"ד פרטי אלא הלך על הכיוון הציבורי. לכן, חבריו בלשכה היו הוגנים כלפיו כאשר נתנו לו אפשרות לחזור לתפקידו כמנכ"ל הלשכה בתום הקדנציה של יו"ר רשות השידור.

בסופו של דבר חייבת להתעורר שאלה מרכזית — הרי תפקיד היו"ר לא נכפה על ינון. הוא נאבק מרות, הפעיל השפעה ולחצים פוליטיים כדי לזכות בו. לאחר שמינויו בתר לנגד לתפקיד בכיר וחשוב יותר, מה זכות יש לו לדרוש לשמור עבורו את תפקידו הקודם?

ארנסט יפת — זכרונות מהעבר

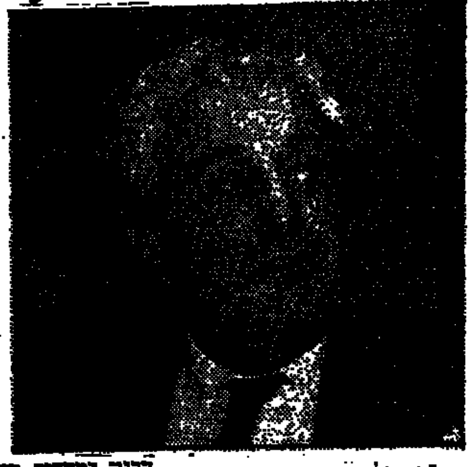
יפת: מה באמת עלול לפגוע בתדמית המערכת הבנקאית

"בתחילת ינואר 1978 קנה ארנסט יפת את דירת השרד מבנק לאומי. (שנים אחדות התגורר יפת בדירת השרד שהועמדה לרשותו הבנק ברחוב רבין 20 בת"א). דובר הבנק אישר לי כי אכן הוא שילם בעבורה סך של 720 אלף לירות. שלושה חודשים קודם המכירה, שלח הבנק שמאי מקרקעין מוסמך, מיכאל רוטשטיין, להעריך את שווי הנכס. השמאי [illegible] הבנק, דו"ח, ובו העריך את המרכיבים השונים של הנכס, כמו המגרש, מרתף הבניין, שתי הקומות, וקבע מחיר כל מרכיב תוך הורדת פחת בסך 20 אחוז מהבניין. המחיר שנקבע היה 1,140,960 ל"י. השמאי הוסיף הערה כי מחיר השוק עולה על סך השווי הפיסי ונראה שיהיה זה סביר לשום את הנכס בשלמות, על כל שיפוריו, בסך 1,300,000 ל"י. מכאן שיש פער משמעותי בין מחיר הקניה לבין הערכת השמאי".

במלים אחרות, שמאי אשר נשכר ע"י בנק לאומי קבע את שווי דירת השרד של הבנק, אך בפועל נמכרה הדירה למנהל הבנק במחצית מערכה. נתון זה הופיע בכתבה שהופיעה ב"הארץ" לפני שנתיים. (בנק לאומי — אנשים לשירות מנהלים 1.6.1984).

כיום חשוב לחזור ולהזכיר כתבה זו שגם עסקה בחשיפת תהליך הכושל והבזבזני בבל"ל. במשכורתו העסקית של [illegible] בכך שהוא מרבה להתאכסן במלונות [illegible] בחו"ל [illegible] נושא שהיה ראוי בשעתו לחקירה משטרתית.

שנים רבות החזיקו מנהלי הבנקים את המדינה בגרונה. באחרונה, בעקבות דו"ח ועדת בייסקי, אוחזים מנהלי הבנקים, למעט ג'יורא גזית שהתפטר, את שרי הממשלה בגרונם, מפעילים לחצים למניעת פיטוריהם. בראש קבוצת הלחץ עומד ארנסט יפת מבנק לאומי. אחד מטיעוניו — הפיטורים עלולים לפגוע בתדמית מערכת הבנקאות הישראלית בחו"ל... מול טענה זו אין ברירה אלא להזכיר מה באמת עלול לפגוע בתדמית המערכת הבנקאית.

להתאוורר בחו"ל

כאשר אזרח רוצה להתלונן על פקיד ציבור, הוא יכול לפנות לנציבות שירות המדינה. אך מה עם אזרח שהתלונן על הנציב עצמו? במשך חודשים ארוכים קיבל המתלונן תשובות שיגרתיות: "הנושא עדיין בבדיקה". לבסוף קצה רוחו והוא עתר לבית הדין הגבוה לצדק בעניין הצורך בפיטוריו, העברתו או סילוקו של הנציב מתפקידו.

והנה, ראה זה פלא. שמונה ימים לפני המועד שנקבע לשמיעת הבקשה בפני שלושה שופטים של בג"צ, פורסם על פרישתו של הנציב מתפקידו ונקבע כי "יתאוורר" בחו"ל בתפקיד המכובד של ציר כלכלי בלונדון.

הכל החל ב־1980 כאשר עו"ד תאודור אורין ייצג בבית המשפט נתבע בעניין מבנית [illegible] אברהם נתן: אותו זמן היה נתן אזרח בלתי מוכר. המשפט נמשך שנים ארוכות. בינתיים, בשלהי 1983 נתמנה נתן, איש תנועת החרות, לנציב שירות המדינה. היה זה מינוי פוליטי מובהק שעורר בשעתו סערה ציבורית. כך קרה שכאשר נסתיים המשפט שנה לאחר מכן, כבר היה נתן דמות ציבורית ידועה בעלת תפקיד בכיר. פסק הדין במשפט דחה את תביעתו של נתן. נכתבו בו דברים קשים ביותר נגדו. נתן הוצג כשקרן, כמומקמק.

עו"ד אורין שיגר מכתב לשר האוצר דאז, יצחק מודעי, צירף העתק פסק הדין (עליו לא הוגש ערעור) והיקשה — האם ראוי אדם שכך פסק בית המשפט על עדותו, שישמש נציב שירות המדינה? לאחר מכן הפנה שאלה דומה גם לראש הממשלה וגם ליועץ המשפטי לממשלה. כאמור, לאחר שלא קיבל תשובות מספקות פנה בתחילת השנה לבג"צ.

ב־9 במארס השנה, קיבל העותר מכתב מהיועץ המשפטי לממשלה, שהעתקו גם נשלח למחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה ובו נאמר בין השאר: "לאחר שנתברר כי מר אברהם נתן פורש מתפקידו כנציב שירות המדינה, לא ראיתי טעם בהמשך טיפולי בעניין זה".

שישה ימים לאחר מכן, בהגיע מועד שמיעת העתירה, הודיע העותר כי הבעיה העומדת במרכז עתירתו באה על פתרונה בעקבות הודעת היועץ המשפטי על פרישתו של הנציב מתפקידו. פסק הדין קבע: "לא מן הנמנע שפניותיו של העותר אל השלטונות בנושא העתירה פעלו את פעולתן".

באחרונה, בעקבות הפרסום על מינויו הקרוב של נתן כציר כלכלי בלונדון, פנה עו"ד אורין לשר החוץ יצחק שמיר, צירף לפנייתו עותק מעתירתו לבג"צ. צוין כי בהיות שמיר שר החוץ, אחראי לתדמיתה של ישראל בחו"ל, הוא מבקש שיקול דעתו בקשר למינויו של נתן לתפקיד בכיר ויוקרתי זה. מלשכת שר החוץ אישרו דבר קבלת המכתב, אך לא ניתנה כל תשובה עניינית.

יחסים מסוכנים

אלפי תלונות על איומים, הטרדות, תקיפות וכוונות־רצח מתקבלות במשטרה מדי שנה. למשטרה אין היכולת לטפל בכולן, והיא נאלצת לברור בחמורות שבהן על פי הרגשתה

מאת ראובן שפירא

"יש לי הכר הנמצא בהליכי גירושין מאשתו. זה שנה שאשה זו מתנכלת לי, יורדת לחיי, מאיימת עלי ברצח, מחבלת במכוניתי, מטרידה אותי בטלפון, באה לביתי להכותני. עוקבת אחרי ברחובות וליד ביתי, מקללת, מגדפת ותוקפת אותי בכל הזדמנות. פעמים נאלצתי להחליף את מספר הטלפון בביתי עקב הטרדותיה הלא־פוסקות. מאז חודש מאי 1985 הגשתי במשטרת רמת גן שבע תלונות על אודות הנ"ל. הגברת נקראת למשטרה, מוזהרת שלא לחזור על מעשיה, וחותמת על כך וחוזרת על מעשיה. לאחר שיחותי עם השוטרים והחוקרים הבנתי כי היא אלימה ומאיימת עלי ברצח, נראה לי כי אין מתייחסים לטענותי ברצינות.

"אני יוצאת ובאה בתחנת המשטרה, מבקשת את עזרתם ומרגישה חוסר אונים עקב תשובתם כי אין אפשרות לעצרה, כי הגברת עדיין לא רצחה ולא פצעה אותי. כלומר, עדיין אין דם. כל בקשותי שיאיימו עליה לפחות במשהו שירתיע אותה, כי הגברת אלימה וגם תקפה פיסית את בעלה ובתה (וגם על כך הוגשו תלונות למשטרה, עד לות בתה). מאז המקרה של יוסי בר (כתב "ידיעות אחרונות" שפצע את אשתו, איתה היה מסוכסך ואת אביה והתאבד בירייה) אני פוחדת שבעתיים עקב הדמיון בין המקרים. בידי דעי כי היא מסוגלת להרגני וגם מצהירה כי אכן תעשה כך... אני חוששת שאלימותה תיגבר. אי לכך אני מבקשת את עזרת כבודך לקבל מהמשטרה סיוע על מנת להפסיק את המעשים הנ"ל, לפני שיהיה מאוחר מדי".

מכתב זה, שנשלח לפני שבועיים למפקד מחוז תל אביב של המשטרה על ידי אשה החוששת לחייה, מייצג מגוון פעילות בעייתי שהמשטרה עוסקת בו, ובדרך כלל אינו מגיע לכותרות, אף שגם בו מדובר לעתים בחיי אדם. הרבה מאוד תלונות נרשמות במשטרה, של אזרחים, בעיקר נשים, המתלוננים על אלימות כלפיהם מצד שכנים, בני זוג או אפילו זרים שאתם נקלעו לסכסוך. התלונות הן על הטרדות, איומי רצח, הכאות ותקיפות מכל הסוגים.

לעתים התלונות נשנות פעמים רבות. המתלוננים חיים בתחושה כבדה של פחד וחרדה. לפעמים הם חוששים לחייהם. המשטרה המצווה על פי החוק לשמור על שלום האזרח, חייו ורכושו, נדרשת לטפל בכל המקרים האלה. אך אנשי המשטרה, לרבות קצינים בכירים, מודים שהמשטרה ניצבת בפני בעיה קשה ועדינה בהתמודדות עם מגוון הפעילות הזה.

במשטרה אין נתונים רשמיים ומרוכזים על היקף התלונות של מקרים של אנשים המתלוננים על איומים, הטרדות, תקיפות וכוונות רצח כלפיהם. אך על פי הערכה והידה מדובר בעשרות אלפי מקרים כאלה. כנראה יותר מ־50 אלף מקרים בשנה. בגלל אופי התלונות המקרים, מיגוון הגורמים והייחוד של כל מקרה, אין למשטרת ישראל מדיניות מגובשת ואחידה לטיפול בתחום זה.

האחריות להתמודדות ולטיפול במקרים האלה מוטלת רובה ככולה על אנשי השטח — החוקרים, קציני החקירות ומפקדי התחנות. הם אמורים לספק פתרונות ולדאוג, לעתים בידיים כבולות מבחינה חוקית, שאשה או גבר הנתונים לאיומי רצח ולהתנכלויות חוזרות, אכן לא ייפלו קורבן לאלימות המופעלת נגדם. בדרך כלל מצליחים, אך לפעמים יש החמצות, ואז פורצת הפרשה אל כותרות העיתונים. והצד הנפגע, אם נשאר בחיים, או בני משפחתו, משמיעים טענות קשות נגד המשטרה על שבכל זאת לא עשתה דבר ולא הצליחה למנוע את הפגיעה בקורבן אף שתיק תלונות עב כרס הצטבר במשטרה עוד לפני האירוע הטראגי.

בשנים האחרונות היו כמה מקרים מסוג זה. אנשים, שהתלוננו במשטרה על איומים והטרדות ואף הצביעו על המאיים, נפגעו ונרצחו. פרשת העיתונאי יוסי בר היא רק אחת הדוגמאות. המשטרה טיפלה זמן רב בהתרחשויות במשפחת בר, בעקבות תלונות הדדיות שהגישו בני הזוג למשטרה. נגד יוסי בר אף הוצא צו של בית משפט האוסר עליו להתקרב לאשתו ולדירתה. אבל כל זה לא מנע מיוסי בר, לאחר שהוחלט, לפצוע את אשתו ואת אביה, ולהתאבד.

בכל תחנת משטרה אפשר לשמוע סיפורים רבים על מקרים דומים. שבדרך גם אינם מסתיימים באסון. נמשכים לעתים שנים. בני זוג מתלוננים זה על זה על גילויי אלימות, המשטרה עומדת בתווך ואנשיה המודעים לחומרת העניין חוששים שהגרוע מכל עלול לקרות אך אין בידיהם כלים חוקיים להתמודד עם הבעיה ולמנוע מראש אסון צפוי. הנפגע, לעומת זה, מתהלך חודשים ושנים בהרגשת פחד תמידית וחשש לחייו.

הנה סיפורה של חנה (שם בדוי). חנה היא תושבת עיר במרכז הארץ, בעלת מקצוע חופשי, בת 35, אם לשני ילדים. בשנתיים האחרונות היא חיתה בפחד ובסיוט מתמשך שעליו ידעו לפרטיו חוקרי המשטרה בתחנת המשטרה בעיר מגוריה. לפני כשנתיים עזבה חנה את ביתה לאחר 14 שנות נישואין ועברה לגור עם ילדיה בדירה אחרת. היא לא יכלה לגור עוד עם בעלה, גם הוא בעל מקצוע חופשי, שלטענתה ירד לחייה והתנכל לה באכזריות באופן נפשי ופיסי במשך הרבה שנים. הבעל דרש ממנה שתחזור הביתה. היא סירבה בתוקף להפצרותיו ואז החלה מסכת הטרדות, המרדות ופגיעות מצדו. הבעל איים לא פעם שאם לא תשוב הביתה הוא ירצח אותה. הוא תקף אותה כמה פעמים, החל ללוות אותה ולעקוב אחריה ביום ובלילה, כצל מאיים. ההטרדות כללו בין היתר צלצולי טלפון בכל שעות הלילה ומעקבים צמודים. הוא ישב במשך שעות ליד דלת דירתה או בכניסה לחדר המדרגות, חסם את דרכה ביציאה מהבית, מפריע לה לפתוח את דלת המכונית או תא המטען. מדי פעם חזר על איומי הרצח אם לא תחזור אליו. כדי לשכנעה פגע בה באופן פיסי, על ידי כיפוף היד לאחור ועל ידי מכות יבשות.

ההטרדות לא פסקו כל עוד נמשכו הליכי הגירושין בין בני הזוג. במשך כשנה וחצי היתה חנה בפחד מתמיד. כמה פעמים שכרה שומרי ראש מחברת אבטחה פרטית, ל מבריח סיפרה שהיא פחדה לצאת מהבית. החשש מהבעל המאיים השתלט עליה לגמרי. היא הסתגרה במשך תקופות ארוכות עם הילדים בבית, ואמרה לחברים ששוחחו אתה: "אתם יכולים כבר להכין את הפרחים לקבר שלי".

חנה היתה חסרת אונים. היא הגישה תלונות רבות למשטרה על איומי בעלה ומעשיו. הבעל זומן לחקירה. נפתחו נגדו תיקים פליליים. הוצאו נגדו צווי מניעה ואזהרה על ידי בית משפט כדי שלא יאיים ולא יפגע באשתו. חוקרי המשטרה הזהירו אותו, אבל הוא המשיך בשלו — הטריד, הפחיד ופגע בחנה בשיטות שונות. תמיד הקפיד "ללכת עד הגבול" ולעקוף את צווי בית המשפט ואזהרות המשטרה.

חנה הרגישה שהמשטרה אינה נוהגת כשורה עמה, ואינה עושה די כנגד בעלה ש"ירד מהפסים". התברר, עם זאת, שהמשטרה פעלה כמיטב יכולתה. היא עצרה לא פעם את הבעל, פתחה נגדו, כאמור, כמה תיקים פליליים, הביאה אותו בפני שופט, אבל השופט שיחרר אותו. יותר מזה לא יכלה המשטרה לעשות. חוקרי המשטרה, כך הודה בדה, ידעו על חומרת הפרשה ואף חששו לחייה של האשה. אבל למרות דאגתם וחרדתם, ידיהם היו כבולות. הם לא יכלו להציב שמירה צמודה על חנה. הבעל המשיך בשלו בעוד הטיפול המשפטי בכתבי האישום הפליליים שהוגשו נגדו נמשך בעצלתיים. והוא חופשי לנפשו.

הסיוט של חנה הסתיים לא מזמן, כאשר סוף סוף התגרשו בני הזוג. הבעל מצא לו אהבה חדשה, הבטיח לא להטריד עוד את אשתו לשעבר, וכדי לפתוח דף חדש ביקש שיבוטלו המשפטים הפליליים המתנהלים נגדו. חנה הצטרפה לבקשתו כדי לחתום אחת ולתמיד את הפרק הקשה והמפחיד ביותר בחייה.

"יש לנו לבטים קשים מאוד בטיפול בעניינים האלה. יש בהם סיכון מסוים. אין נוסחה קבועה ופתרון ברור. איננו יכולים להציב שוטר צמוד על כל אזרח שמאיימים עליו", אומר מפקד תחנת משטרה בהתייחסו לתופעת האיומים והסכסוכים האישיים בין אזרחים. "אם הייתי צריך לבצע מעצר על כל איום ברצח בהקשר לסכסוך משפחתי או לסכסוך שכנים, אני מעריך שיכולתי תוך כמה ימים למלא איצטדיון כדורגל.

"אנחנו בדרך כלל לא עוצרים אנשים בגלל תלונות כאלה אם אין דברים נוספים הנלווים לאיומים כמו הנפת סכין או נשק, עדות של אדם נוסף או הוכחות לפגיעה ולחבלה גופנית. צריך להבין שהרבה מהתלונות המוגשות למשטרה הן תלונות קנטרניות מכוונות מצד אשה למשל, הנמצאת בהליכי גירושין, על פי הנחיה של עורך הדין להרבות בהגשת תלונות ו"לנפח" אותן כדי ליצור לחץ על הבעל. או להיפך — ליצור לחץ על האשה. אחר כך, כשהכל נגמר, הם מודים שהגישו את התלונות על פי ייעוץ של עורכי הדין. הבעיה הקשה היא שבמקרים רבים מדובר בעדות מול עדות ללא סיוע נוסף. לא תמיד יש ראיות תומכות. הצד שעליו מתלוננים מכחיש מכל וכל את התלונה וקשה לבסס תיק חקירה".

"בדרך כלל כאשר מדובר במקרים חד פעמיים או בתלונות בין בני זוג בפעם הראשונה, ואין גילויי אלימות פיסית, אנחנו נוהגים לפתוח תיק א. ת. (אי־תביעה), שבעקבותיו לא נפתחים הליכים פליליים, אלא הוא נסגר במשטרה. מזמנים לחקירה את מי שהתלונה נגדו, ושומעים את גרסתו. הרבה פעמים הוא מוסר גרסה [illegible] תלונה נגדית. במקרה כזה אנחנו מזהירים את שני הצדדים שיזהרו במעשיהם פן נפתח תיקים פליליים. אם הבעיות נמשכות ויש עוד תקריות ותלונות וראיות לתקיפה ולחבלה גופנית, אנחנו פותחים תיק פלילי אפילו נגד שני הצדדים".

מפקדי תחנות משטרה וחוקרים, העוסקים בטיפול בתיקי אלימות על רקע סכסוכי משפחה או סכסוכי שכנים, מרגישים כי בחלק גדול מהמקרים הם צריכים להפעיל שיקול דעת עצמי המבוסס על ניסיון, התרשמות אישית וטביעת עין. "אין לך הראות של מאה אחוז בטיפול בנושאים האלה. אני שוקל כל מקרה לגופו. אתה לא יכול לעצור אדם אחרי כל תלונה נגדו, כי יש המון מקרים כאלה, ולא תמיד האמת נמצאת עם המתלונן. צריך לסמוך על שיקול הדעת של החוקר, של ראש משרד החקירות או של מפקד התחנה", אומר קצין משטרה בכיר, המציין כי בחלק גדול מהמקרים האלה מעורבים אנשים מכל מגזרי האוכלוסיה. לרבות אנשים מהוגנים, בעלי מקצועות חופשיים ותפקידים בכירים במשק ובציבור "שקשה להאמין שהם יכולים להגיע למצב כזה".

חוקרת משטרה העוסקת כבר כמה שנים בתחום העדין והרגיש הזה אומרת: "אנחנו לא חברת ביטוח של אף אחד. אבל בדרך כלל אנחנו יכולים להבחין איזו תלונה רצינית ואיזו לא. אם תשב רק שעה אחת במשרד שלי תראה כמה תלונות רבות על איומים מתקבלות. בדרך כלל מי שמאיים לא מבצע. יש מקרים בודדים שאני מתחילה לחשוש לגורלם של מתלוננים או מתלוננות. זה כאשר אני מבחינה במהלך הטיפול בתלונות והשיחות עם המעורבים שאצל אחד הצדדים מסתמנת פנאטיות ושהאדם נחוש בדעתו לממש את איומו לפגוע בצד השני ולנקום בו.

"זה מפחיד אותי, בייחוד כאשר אני רואה שצד אחד "חולה אובססיה" על הצד השני ובכל שתהליך הגירושין מתקדם הוא מתייאש יותר. אבל גם אז זו תחושה סובייקטיבית שלי בלבד. אנחנו לא פסיכולוגים ועל סמך התרשמות אישית אי אפשר לעצור בני אדם".

את הסיכום הלא־מעודד אפשר למצוא בדברים שאמרה חוקרת משטרה ותיקה בעניין: "על פי הניסיון שלי, כשאדם רוצה לעשות מעשה של ייאוש והוא נחוש והחלטי בדעתו, גם אם יהיו תלויים נגדו עשרות תיקים פליליים, משפטים וצווי מניעה — הוא יבצע את מה שהחליט יהיה מה. אף אחד לא יוכל לעצור אותו מלבצע רצח".

KETER כתר
החברה המובילה בתחום מוצרי פלסטיק
1. דיילי/דיילות
2. פקידים/ות מכירות
דרושים לחנות המפעל באיזור ת"א
נשים וגברים עד גיל 30
אחראיים, בעלי הופעה נאה ונסיון במכירות
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למיכל טלפון: 03-839281

קפה תיאטרון "דיינרס" כרמיאל
דרושים
שף, ברמנים/יות מקצועיים
03-231275
04-989850

"למשרד נסיעות" בת"א
דרוש/ה
בעל/ת תעודת מומחה
נסיון בתיירות נכנסת ויוצאת
03/241925

דרוש
מפעיל חנות למוצרי בשר
בעל נסיון של 5 שנים בניהול חנות או מחלקה למוצרי צריכה כולל מעדנים.
קיימת אפשרות להעסקה בקבלנות
נא לפנות בכתב יד + קורות חיים
עד 20.5.86
אזור התעשיה באר טוביה ת.ד. 30

מכללת לוינסקי לחינוך
דרושים
מועמדים לחברי סגל אקדמי במתמטיקה
הכישורים הדרושים: תואר שלישי במתמטיקה, נסיון בהוראה
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט רקע מקצועי.
מכללת לוינסקי לחינוך, קרית החינוך תל־אביב
ת.ד. 48130
מיקוד 61480
טל: 03-426162

דרוש
פחח
בעל תעודות
★ נהול / שותפות
לפנות: שונצינו 22 ת"א

ל"חדשות" עיתון יומי בע"מ
דרושים
1. מגיהים עם ניסיון
2. קלדניות סדר־צילום
עבודות בשעות גמישות, אפשרית לסטודנטים/יות
3. פנסיונר עם ידע בהכנת משכורות באמצעות מחשב למשרה חלקית.
03-336702 לדורית מיום א'

צנון
אם את כתבנית מנוסה והכל זאת מרגישה בעבודה כמו צנון יבש, בואי ללמוד מקצוע עסקי. בואי ללמוד עיבוד תמלילים על חשבוננו. יהיה לך מעניין יותר וגם זה שווה יותר.
לפרטים פני אל כל סניפי מנפאואר.
מנפאואר MANPOWER
ירושלים: 233436-9
תל אביב: 298877
חיפה: 530051
באר שבע: 79523
רחובות: (08)461717

לאמינות אלקטרוניקה אשדוד
דרושים
1. בקריות לתפעול מוקד אלחוטי ושירותי איתור אלחוטיים פייג'קול
2. טכנאי בעל ניסיון בענף מערכות אזעקה
3. פקידה לניהול משרד, שעות העבודה 8.00-17.00
4. סיירים לסיירת אמינות אלקטרוניקה
5. אנשי מכירות למכירת מערכות אזעקה
בפרטים לפנות לטלי
055-25447 055-34269
עד השעה 19.00 לסלע מהשעה 19.00 לטלי

בית אבות "נוה־אילן"
★ השגחה 24 שעות
★ טיפול מסור ואישי !!!
★ אוירה ביתית !!!
מספר מקומות מוגבל
רח' פנקס 17 רמת־גן, טל: 03-775908

מוסטלה פאם
דרושות
דיילות יופי
באשדוד, אשקלון, קרית־גת ויבנה
לפרטים נא לפנות
אשדוד 055-31520 איילה
קרית־גת 051-884124 פנינה
אשקלון 051-882256 לטלי.

פת
דרושה
מזכיר/ה בכיר/ה
כישורים:
עברית/אנגלית כולל כתיבה והדפסה נסיון 5 שנים כמזכירה בכירה גיל 25-45
שעות העבודה 8.00-16.00
מועמדים מתאימים בלבד
לפנות לטל' 055-24121 לדן שטרן

להוצאה לאור
דרוש/ה מיידית
גרפיקאי/ת מנוסה
אפשרות למשרה חלקית
03-225253
03-223250

דרושה
פקידה
בוגרת תיכון אחרי שירות צבאי
בעלת ידע באנגלית
נא לפנות לכ"א 03-379111

ויטמד VITAMED LTD.
PHARMACEUTICAL LABORATORIES מעבדות פרמצבטיות
עבור מפעלנו החדש בבנימינה
דרושים
1. סגן מנהל מחלקה
השכלה: 14 שנות לימוד
כישורים:
א. רקע בתעשיית התרופות או בתעשיה דומה.
ב. בריאות תקינה, מסודר, אמין, ובעל יכולת עבודה בצוות.
2. עובדים/ות לקו ייצור
השכלה: 12 - 10 שנות לימוד
כישורים:
א. ידיעת שפה לועזית.
ב. עדיפות לעובדים/ות בעלי/ות ניסיון בשטח התרופות או שטח דומה.
ג. בריאות תקינה, אמינים ומסודרים.
המועמדים המתאימים יעברו הדרכה
נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 16085 ת"א מיקוד 61160.

דרוש
1. אחראי למשתלה לצמחי בית ונוי לעבודה עם חניכים והדרכתם. רצוי מגורים במקום.
2. מבקשים הצעה להסעת עובדים מאשקלון לכפר ובחזרה (מיניבוס)
נא לפנות רק בכתב לכפר הנוער נצנים דאר נע אבטח.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

80 שנה להולדתו של סמיואל בקט

הקדוש הרביעי

מאת יורם ברונובסקי

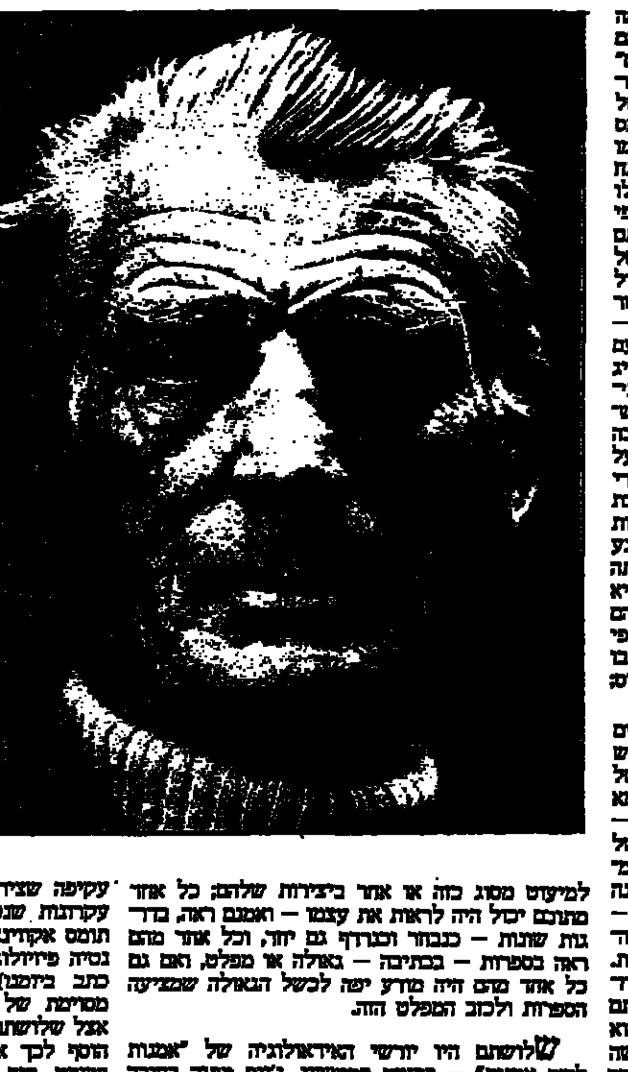

סמיואל בקט הוא מעין סינתזה מושלמת, מדהימה ופרדוכסלית בין שלושת "הפטרונים" הקדושים של ספרות המאה העשרים: פרוסט, ג'ויס וקפקא. בגיל שמונים, נביא האבסורד והחדלון הוא עדיין בשיא כוח יצירתו, כאשר היצירה נעשית לאחדים עם אגדת־חייו.

שלושת הפטרונים־הקדושים של ספרות המאה העשרים, שלושתם ילידי המאה התשע־עשרה, הם פרוסט, ג'ויס וקפקא. בביטוי "פטרונים־קדושים" כוונתי ליותר, או למשהו אחר, מאשר רק "סופרים גדולים" של התקופה: אילו ביקשתי לרשום רשימה של סופרים כאלה, הייתי צריך להוסיף את שמו של תומס מאן (ולשקול הוספת עוד כמה שמות אחרים, כמו ברוך, מוסיל — אולי נבוקוב — ויכול היה להתפתח ויכוח על מועמדים נוספים). אבל דומני שהכל יקבלו כי השלושה שמניתי הם המגלים הגדולים, חושפי ממלכות חדשות של דמיון ורגישות — ושלושתם מסמלים, בחייהם לא פחות מאשר ביצירתם, סוג של יסורים — פאסיון היא המלה הלועזית — שבהם כביכול "שילמו" ("כיפרו") על גאוניותם ועל העזתם. כל אחד מן השלושה השאיר אחריו, מלבד היצירה, גם דיוקן — תצלום — אמבלאמטי, העולה בעיני הדמיון בכל פעם שחושבים על היצירה, וכל דיוקן צילומי כזה מציג פנים או דמות של קדוש מעונה. אבל הדמיון החיצוני־סמלי־איקוני שלהם מסתיים בזה. אכן, כל אחד מן השלושה שונה בתכלית מן השניים האחרים, וזו הסיבה שיש ליחס לשלושתם גם־יחד את הפטרונות על הספרות המודרנית. כל אחד מהם שליט בלעדי בממלכתו שלכאורה לפחות אינה גובלת כלל בממלכת האחר, ואפשר שהדימוי הנכון יותר הוא ליבשות שאוקינוסים חוצצים ביניהן. ובאמת גם לא היה מגע ביניהם: רק שניים מביניהם נפגשו אי־פעם, ואותה פגישה חברתית קצרה בין פרוסט וג'ויס יכולה גם היא לסמל בשטחיותה את העדר הזיקה החיצונית ביניהם (ג'ויס גם הביע במכתב אחד סוג של עוינות כלפי פרוסט, אך ברור גם על פי המכתב ההוא שלא קרא בו מעולם ועוד יותר ברור שפרוסט לא קרא בג'ויס; קפקא, למותר לציין, לא ידע על שניהם ולהיפך).

אמנם, כפי שנרמז, כאשר מעמיקים לחפש מוצאים זיקות תשתית לא־מעטות בין השלושה שכתבו בשלוש שפות שונות ובדרך־כלל בנקודות רחוקות זו מזו של אירופה. במבט ממישור אחר, גבוה יותר, או שמא מרחוק של זמן שעבר מאז מות הסופרים הללו — מותם של פרוסט וקפקא בערך באותו זמן ומותו של ג'ויס בעשרים שנה אחריהם. בשנת 1922, על משמעויותיה בביוגרפיות של השלושה, נראית כיום כשנה הקובעת, העקרונית, של ספרות המאה העשרים — מתגלות הזיקות של יצירתם כקירבת זו אל זו, ופה ושם, בתעתוע אופטי, אפשר לראותן כאילו הן חופפות. גם לא היה יכול להיות אחרת: השלושה הם יורשי הרומנטיקה והדקדנס, והזמן מבליט את שייכותם למסורות התרבותיות הגדולות הללו אולי יותר משהוא מבליט את יחודם או מקוריותם החד־פעמית. לא קשה כיום גם להבחין בעקבות השתייכותו של כל אחד מהם למיעוט מסוג כזה או אחר ביצירות שלהם; כל אחד מהם יכול היה לראות את עצמו — ואמנם ראה, בדרגות שונות — כבוחר וכנרדף גם יחד, וכל אחד מהם ראה בספרות — בכתיבה — גאולה או מפלט, ואם גם כל אחד מהם היה מודע יפה לכשל הגאולה שמציעה הספרות ולכזב המפלט הזה.

שלושתם היו יורשי האידאולוגיה של "אמנות לשם אמנות" — פרוסט במישרין, ג'ויס מתוך בחירה עקיפה שציירו אותה למסכת אסתטית אחת יחד עם עקרונות שנטל מתוך האסתטיקה הימי־ביניימית של תומס אקווינאס, קפקא מתוך מעין צו ביוגרפי, מתוך נטיה פיזיולוגית־כמו ("כל כולי איני אלא ספרות" — כתב ביומנו). אידאולוגיה זו התבססה על ראייה מסוימת של האמן כלפי החברה, חובותיו וזכויותיו. אצל שלושתם באה אידאולוגיה זו לידי ביטוי ביצירות: הוסף לכך את היותם של שניים מתוכם יהודים — פרוסט היה גם הומוסכסואל והוא בעל ההשוואה הנודעת (בעמודי הפתיחה של "סדום ועמורה") בין היהודים וההומוסכסואלים והתנהגותם בהיותם מיעוטים נרדפים — והיותו של השלישי בנו של עם קטן ו"מקולל", השרוי ביחסי איבה נוראים עם המדינה שאת שפתה הוא דובר ולספרותה הוא בהכרח חב את חובו הגדול. ג'ויס הצהיר גם את ההצהרה הנודעת על שלושת אופני התקיימותו של אמן שהוא כמותו ילידה של החברה המסוימת הזאת שאותה למד גם לשנוא: "גלות, ערמה, שתיקה". כל השלושה קיימו את צווי הפרוגראמה הערמומית הזאת, אם גם באופנים שונים לגמרי, כמובן.

אפשר לפתוח קווי אנאלוגיה לגבי תחומים מרכזיים של החיים והיצירה של השלושה: להצביע על גישות דומות ביחס לזמן, ללשון, לאמנות, לפוליטיקה, לספרות־העבר. לכך יידרשו עמודים רבים של פירוטים ניתוחיים. כאן אני מבקש להציע רק סכימה כללית ביותר, בלי כל ניסיון להדקה או למלא אותה תוכן של ממש. גם לא זו מטרתה העיקרית של רשימה זו. מטרתה — והגיבור שלה — הוא מישהו אחר, לאו דווקא אחד מן השלושה שכיניתים לעיל בכינוי הפטרונים־הקדושים. מחשבתי היתה נתונה לסמיואל בקט, והיא הוליכה אותי במישרין אל השילוש הקדוש הנ"ל משום שדומה לי כי ביצירתו (ושוב, חשוב להדגיש זאת, בביוגרפיה שלו) בקט הוא הסופר המעצב את הסינתיזה המושלמת, המתימטית כמעט, של שלושת הסופרים השונים מאוד שהיו פרוסט, ג'ויס וקפקא. אכן, אפשר שקריאה ברומנים, בתסכיתים ובדראמות של בקט היא המאפשרת בכלל את התעתוע האופטי שהוזכר: ראיית הפיתחם של הארכיפלגים הרחוקים, ארכיפלג פרוסט, ארכיפלג ג'ויס וארכיפלג קפקא. אם שלושה אלה יכולים היו להיראות דומים זה לזה, פרקים של משוואה אלגבראית אחת, הרי זה משום שיש לשלושתם הערה אחת והיא יצירת בקט. הגיון מפחיד כמעט (אבסורדי?) שולט במערכת הזאת, מעין עדות לחוש האסתטי הגאומטרי של המעצב הגדול מכולם, הדההומנים או זורע הדההומנים. ואמנם הזמן הוא המפתח של המשוואה הזאת. ושוב: דומני שבעצם מדובר בהרבה יותר מאשר בספרות, או גם: הספרות היא כאן הגילוי הבהיר ביותר של כל מה שעבר לה, של "השלם".

מבטנו על סופר שעודנו בחיים, ועודנו כותב, ולו (לכאורה, לכאורה) בקצה הנשימה, כמין הרהורים אחרונים מתמשכים — על בקט בן השמונים — מובן שהוא שונה לגמרי ממבט שאפשר להטיל על יצירות סגורות כאלו של שלושת הסופרים שחייהם תמו לפני עשורים רבים. בקט, אף יותר מכל אחד מן השלושה, נראה לנו כ"סואי גנריס" — יחיד במינו, ללא אב ודגם, זר ומוזר בתכלית. נדמה שאין עוד אחד כמותו (וטוב שאין, יוסיפו אולי; לא יתכן שיהיה, יוסיפו אחרים). ועם זאת יתכן שראייה כזאת גם היא תוצאה של נקודת־ראות בלבד, נקודת הקרבה היתרה. אפשר להניח שבעוד שנים ימצא גם בקט מקום ברור למדי במסורת הגדולה, מקומו יראה הגיוני לגמרי, יצירותיו תראינה כממשיכות, אולי אפילו "מושפעות", מיצירותיהם של אחרים. יתכן שבראייה עתידית זו מעמדו ישתנה והוא לא יראה עוד כאחד מחבורת הגדולים־ביותר, כגלגל הרביעי בעגלתה של "הספרות המודרנית". אבל אין הכרח שכך יקרה: קומתם של השלושה לא פחתה עקב אותה התקרבות־יבשות שתיארתי בסכימה שלי. אדרבא: כל אחד מהם זכה מתוך העמידה בצד השניים האחרים. יצירת־בקט, המסקנה או הסינתיזה של שלושה הקודמים האחרים, עשויה גם היא לצאת שלמה ועשירה יותר מתוך הקריאה העתידית. כבר עתה יש אותות לכך.

מובן שנכתב כבר לא מעט, ודי מזמן, על הזיקות השונות שבין בקט לפרוסט ולג'ויס. ספר־הביכורים של בקט היה מסתו "פרוסט" (1931) ואפשר למצוא בה מעין פרוגראמה מוקדמת של כל יצירתו העתידית של הסופר האירי שהוא עצמו מסייע — בעזרת מסה זו — לחפש ברומן של פרוסט את כל גבורותיו והרהוריו שלעתיד לבוא, עד עצם היום הזה. עוד יותר נכתב על יחסיו של בקט עם ג'ויס, הפעם יחסי קרבה אישיים ממש. ככלות הכל בקט היה מזכירו של ג'ויס, מחבר (בעידודו של ג'ויס) של מסת מחקר או פרשנות או אפולוגיה של ספרו האחרון, הקיצוני מכל הבחינות, של בעל "יוליסס", הוא הספר "פינגאנס וייק". הרבה נכתב גם על יחסיהם האישיים של שני האירים שנפגשו בפאריס, עד לפרטי־רכילות קטנים כמו התאהבותה של לוצ'יה, בת ג'ויס, במזכיר הצעיר של אביה, או ניסיונו של בקט לנעול נעליים בעלות אותו גודל — הקטן מהגודל הטבעי של כף רגלו — כשל נעלי ג'יימס ג'ויס.

אפילו על הזיקה השלישית, המוזרה לכאורה ביותר, זו שבין בקט לקפקא, נכתבו כבר דברים אחרים, ואף בארץ: שמעון זנדבנק עסק בזיקת "בקט וקפקא", בחיבור בשם זה שפורסם לפני כשנתיים בכרך מחקרי־הספרות שהופיע (באנגלית) מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים. הוא מפנה שם את הקורא לכמה חיבורים נוספים העוסקים על הזיקה הזאת, הפעם ספרותית־פילוסופית בלבד. בקט עצמו סיפר באחד הראיונות (שזנדבנק מזכיר) שקרא את "הטירה" במקור הגרמני. בדומה לג'ויס, בקט הוא בעל־לשונות, מאותם סופרים המאמינים עמוקות במצב הלשוני הטרום מגדל־בבלי, במצב שבו כל הלשונות הם לשון אחת. את אמונתו זו ביטא בדרך כמעט הפוכה לדרכו של ג'ויס, בדרך הצמצום עד מונק, בעוד זו של רבו היתה דרך השפע המשתולל (עד מונקן) — אבל מהסברת "פינגאנס וייק" ליצירות האחרונות של בקט ("הנשימה", התסכית "מלים ומוסיקה" ועוד) נמתח חוט ישיר, אם גם לעתים אובד מן העין.

הקשרים הרבים — הפרסונאליים, ההגותיים, הסגנוניים, הסמליים — ניתנים לפריסה נרחבת עוד יותר מזו שנעשתה כבר בספרות־המחקר. אין ספק שעוד ייכתבו ספרים רבים על הזיקות הללו. ברומנים כמו "מרפי" או "מולוי" יימצא בבירור אותו יצור פאראדוכסלי, מפלצתי־כמעט: הפרוסט־שבג'ויס. ביצירות הקטנות יותר, ב"סרטו האחרון של קראפ" או ב"דמיין", יימצאו עקבות ההתקסמות־לתמיד שהוקסם בקט מפרוסט. הרומן "וואט" הושווה עם "הטירה" (על ידי זנדבנק ועל ידי אחרים). הזיקות הן מפורשות וכלליות, ולכשתעלינה יתגלה בקט כשייך בקשר הדוק כל כך לרשת הספרות המודרנית, עד שוודאי עוד יתמהו כיצד אפשר היה לראותו כיוצא־דופן עד כדי כך.

הגילום הברור ביותר של היות בקט בבחינת סינתיזה של שתי התיזות הנוגדות שהן תרומותיהם של פרוסט וג'ויס לספרות ולרגישות בת המאה הזאת, היא היותו של הסופר האירי כותב אנגלית שנעשה לכותב צרפתית (מבלי לזנוח את האנגלית, כמובן, בהמשך דרכו). הבילינגואליזם שלו הוא כמדומה הרחוק מבין הבילינגואליזמים הלא־מעטים בספרות בת ימינו, ספרות הגולים. וזו מקרה המעניין מבחינה זו אפילו ממקרהו של נבוקוב, נסיך הכתיבה בשתי לשונות ויותר. בכל המדיומים שלו נשאר בקט בבחינת אורח: אורח השפה הצרפתית (כשם שקפקא הגדיר את עצמו כ"אורח השפה הגרמנית") שבכל זאת כתב בה, כפי שהתבטא סארטר, את הדפים המזהירים ביותר "מאז פלובר". אבל גם — אפשר להוכיח זאת — "אורח השפה האנגלית", שפת־אמו. וכאן כדאי להזכיר את תשובתו של בקט לשאלה שהציג לו מישהו: האם הוא סופר אנגלי? בקט השיב לו לתם התמה: Au contraire (לומר שהוא השיב לו "נהפוך הוא", הרי זה להדגים כיצד נוטלים את עוקצה של הלצה שנתנה).

אכן כי כן, מעבר לפרטים הרבים — ואף מעבר להכללות העצומות — היותו של בקט מעין סינתיזה מושלמת, מדהימה, פאראדוכסלית בתכלית, בין שלושת הפטרונים־הקדושים היא בכך שהוא הביא עד למסקנה המוכרחת — אף שהיא מוכנת מקשה על הגדרתה כ"מסקנה הגיונית" שהרי יותר מתאים יהיה לומר "מסקנה אבסורדית" — את המבואים הסתומים שיצרו שלושת הגדולים ביצירתם כמו גם באגדת־חייהם. בעיני מוכיח נביא־האבסורד הזה את הסימטריות או את ההרמוניה הנעלמה של דרכי הספרות, וממילא עוזר שיצירתו יש בה מסר תאולוגי.

אלא שכל הכותב הזה הוא מרוּע פאראדוכסים, כאמור. לא מן המתחים שבהם הוא הפאראדוכס שלכאורה שנביא האבסורד והחידלון, המשוה האמונה ואי־הקיום, ידידו של סיוראן — נהנה מבריאות שלמה בגיל שמונים, כותב בגיל זה לא פחות "יפה" מכפי שכתב בגיל עשרים ושלוש, פעיל וכאילו בשיא יכולתו. בפאראדוכס שלכאורה זה התאחדה יפה היצירה עם אגדת־החיים, וסמיואל בקט הצטרף סופית, במעין קאנוניזאציה של [illegible] לשילוש הקדוש, ריבע את המשולש, נעשה בעודו בחיים לפטרון־הקדוש הרביעי.

בעין מאוהבת

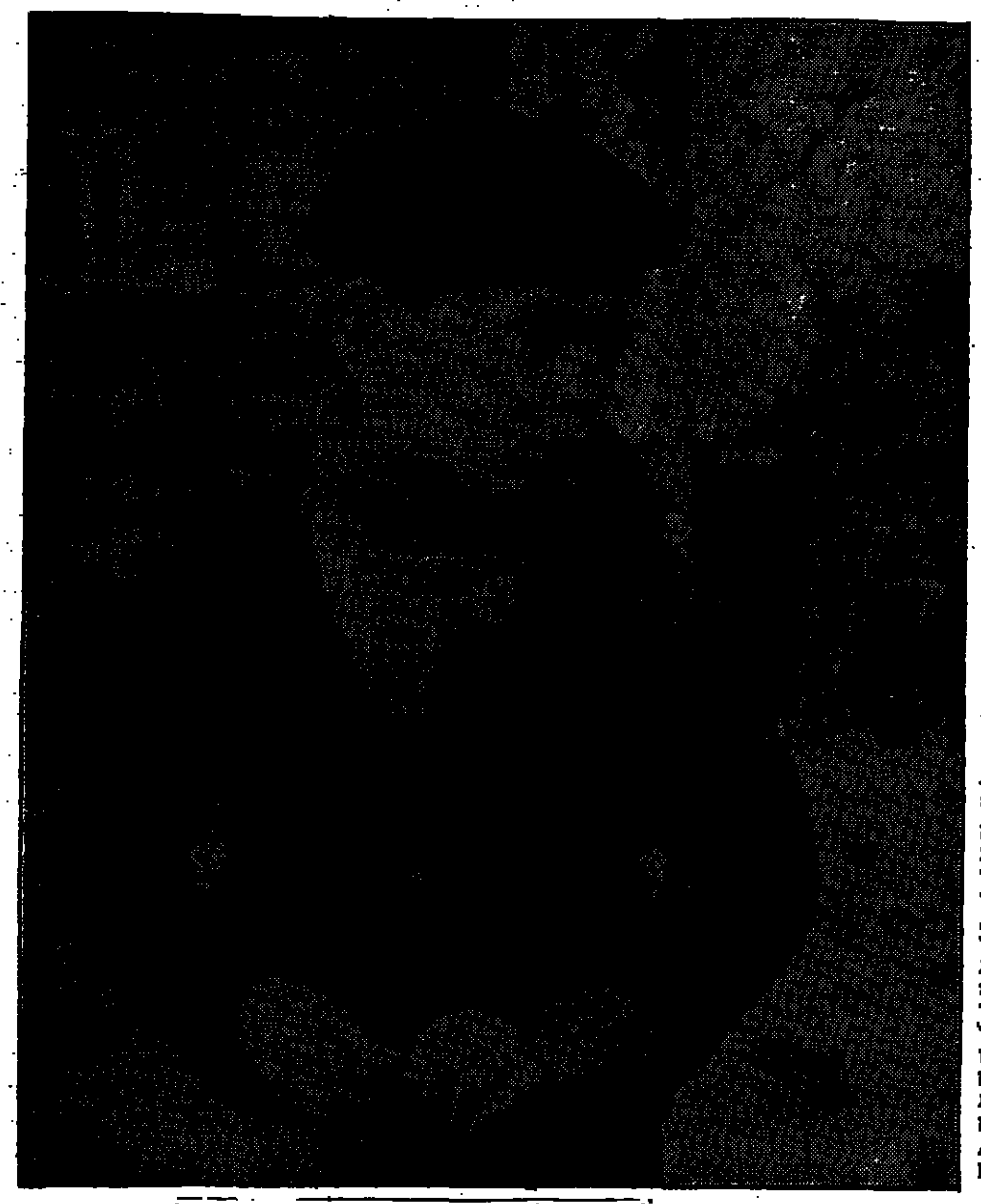

תערוכת צילומים של דורותי בוהם, מוזיאון ישראל.

מאת ניצה מליניאק

מחפשי התחכום לשמו ושוחרי פעלולים צילומיים, אולי לא ירוו נחת מן התערוכה הזאת. יהיו אולי גם מי שיתמהו מה ראתה מחלקת הצילום של מוזיאון ישראל להביא לארץ תערוכה שאינה סובבת בתחום "האובייקטיביות הרושמת" נוסח שנות השבעים והשמונים. אולם מי שעינו רגישה, אהבת אדם ויכולת ההתפעמות ממראות־של־שגרה, כביכול, עדיין מדברים אל לבו, ימצא עניין רב בתערוכת התצלומים של דורותי בוהם, הלוכדת בעין מאוהבת רגעים קטנים של רוך.

יש פיתוי מסוים לראות בדורותי בוהם מעין "צלמת רחוב", שכן אין היא מביימת מעמדים ואין היא צלמת חדשות הרצה אחר אירועים להנציחם. עינה המשוטטת בחיים הבאים, מבחינה ישות כמו תום מבטו של ילד, ויודעת של נערה, או באמת של המשתוקקת בחלקת מי אנם. בשונה ידועה: אף שדי הפשטות, והמצבים המונעים בעד כל סממן של קיטש להדרך לתצלומיה. דומה שהצלמת עצמה ניחנה באותה מתנת־אל של התגלות בעולם בעיניו של ילד המסוגלת להזות במר־לאם אותם רגעי חסד המעניקים את טעם החיים.

דורותי בוהם, הולכת בבטחה בנתיב שהותווה על ידי צלמים כמו בראסאי, קרטש ובראנדט ועבודותיה מצטיינות בחוש קומפוזיציוני מופלא, ניצול אפשרויות האור־צל ויותר מכל — במה שניתן להגדיר כריאליזם ליריציסטי.

בוהם, הידועה בעולם כצלמת בריטית, היא יהודיה, ילידת פרוסיה המזרחית למשפחה ליטאית, שהגיעה לאנגליה ב־1939, כנערה צעירה, עם אותם מתי מעט שהצליחו לצאת ברגעים האחרונים שלפני השואה. היא קנתה לה שם, תחילה בצילומי דיוקנאות בסטודיו (בתערוכה הרטרוספקטיווית כמה עבודות מן הסוג האמור, ומן הראוי לשים לב במיוחד לדיוקן גבר בעל איכויות כמעט פרה־רפאליטיות) ומאז שנות השבעים — באלבומים המתעדים את מסעותיה האינטימיים ברחובות הבירות. בשנים האחרונות עברה גם לתחום של צילומי צבע שמבחר מהם — נושאים קטנים בעלי איכויות אקווארליות ענוגות — מוצגים גם הם בירושלים.

לכל אחד גודו שלו

מחכים לגודו
את, הימים היפים
מאת סמיואל בקט
מצרפתית מולי מלצר

סוף המשחק
מאת סמיואל בקט
תרגמה: [illegible]
הוצ' "אום", 1986

מאת רוברט אוירמן

כשהוצגו מחזותיו של סמיואל בקט לראשונה, בשנות ה־50, לא היה כל קושי לשייכם לזרם תיאטרון האבסורד. תווית זו נראית עתה בלתי מדויקת, או למצער, טעונה בדיקה. אמנם, היה ברור מלכתחילה שתנועה זו אינה המונוליתית, מה גם שלא יכלה להישען על מצע תיאורטי כלשהו. אבל דבר אחד בלט כמצע מוגדר, והוא האמונה כי משותפת להם תמונת התפוררות האדם מבחינה רגשית, אינטלקטואלית ואידיאולוגית, ועל כן אין לו עוד תקנה.

פן אחד של המחזות של בקט אכן מתאים למכנה משותף זה, אך בפרספקטיווה של שלושים שנה נראה, שנקודת־המוצא של בקט אינה, כפי שמקובל לחשוב — הייאוש, אלא דווקא האמונה באדם. באמצעים מילוליים וחזותיים מועטים מצליח בקט לעורר אוסף מרהיב של אסוציאציות ספרותיות. הוא מתקשר לצ'כוב, לדוסטוייבסקי ולגוגול הרוסים, ולשייקספיר ולקאמי המערביים. למעשה, מצליח בקט ליצור אפוס זעיר, אפוס שהוא הכרוני לאחר החורבן. צ'כוב, היה הראשון שגילה את הדרמאטיות של השגרה. ההתרחשויות החיצוניות במחזותיו מעטות מאוד ורק לקראת סוף המחזה, זה או אחר, מגלים גיבוריו שהחמיצו את ההזדמנות היחידה והבלתי חוזרת להגשמת חלומם. מנקודה זו ואילך מתחילים להתרחש שינויים דרמאטיים במחזה, כגון התאבדות, בריחה והחלטות מכריעות אחרות. במחזה "השפל" מציג גורקי את גיבוריו כחסרי עיסוק, מעמד, משפחה ובית. זיכרונות העבר מעטים ואף הם דועכים בהדרגה במפלט האחרון, שאינו אלא צריף רעוע בביב השופכין. החיפוש הנואש אחר האלוהים הוא מנת חלקם של גיבוריו הפאתטיים והטראגיים של דוסטוייבסקי. כל המרכיבים הללו ורבים אחרים קיימים ביצירתו של בקט. אבל עיקר חידושו של בקט הוא בחילוץ הדמויות מתהום האבדון והפיכתם לגיבורים באמצעות אנושיות.

השגרה, הגוררת את גיבוריו של צ'כוב אל אובדנם אינה יכולה לגיבוריו של בקט. שכן, מאחר שמלכתחילה לא היה להם די כוח ומהעוצמה לעמוד על אובדן החלומות, שוב אינם יכולים להתאכזב. וכך, למרות החלודה ההרסנית של השגרה ממשיכים ולדימיר ואסטרגון, ויני ווילי ואחרים, לחיות. השגרה סוחפת אל תוכה את כל מערך חייהם, כולל זיכרון ורצף מחשבה: "נגמר, זה נגמר, זה הולך להיגמר, כנראה שזה הולך להיגמר — גרגיר ועוד גרגיר, אחד אחד, ויום אחד פתאום יש ערימה, ערימה קטנה, הערימה הבלתי אפשרית" ("סוף משחק", עמ' 10).

השגרה הביאה את גיבורי בקט לאטומיזם. אבל דווקא במצב זה, מצב של זיכוך, מגיע הרגע הקריטי, שבו נבדקים היסודות החשובים ביותר של האנושיות שלהם. הם אינם יכולים להגדיר מה חסר להם, ומה הם רוצים לעשות, כי הכל קיים רק במישור של התחושות.

גם הגיבורים של קאמי מבטאים את רגשותיהם העמוקים ביותר באמצעות תחושות גופניות חזקות, כגון החום ללא נשוא בלוויית האם, או הרגעים שקדמו לירייה הגורלית ב"זר". אבל למרות התרוקנותם הרגשית הם פועלים במערכת חברתית מוכרת: יש להם עבודה, משפחה ואהבה, הנקלטת על ידי ריח שערה ומגע הרענן של גופה. [illegible] של גיבורי קאמי נובע מחוסר רצונם, או מחוסר יכולתם להסתגל לביטויים השגרתיים, ולכן, תכופות גם, השקריים, המקובלים בחברה. גיבוריו של בקט, לעומת זה, איבדו את כל המערך הסביבתי: הם חיים בעולם שלאחר הקטסטרופה וכך הם היצורים היחידים כמעט ששרדו. אבל דווקא במצב זה מתמרדים הגיבורים וממלאים את חייהם במתחים, קטנים אמנם, אך מתחים שיש בהם מסימן החיים. כך מחפשת ויני ("את, הימים היפים") בכל פעם מחדש את המסרק שלה ואת משקפי השמש שלה והיא עושה זאת בכל פעם כמו היתה עושה את המעשה לראשונה. הזהירות העצומה ויצר הקיום במובנו הראשוני ביותר דוחף את הגיבורים של בקט לא לשנאה, לרצח, או לכעס על העולם, כי אם אל המאמץ ליצור קשר, למרות שהרגשות אינם מוגדרים ואינם מדויקים. עם זאת גם קיים הרצון להגיע לרגע של הבנה: "ווילי, איך היית אומר בקשר לשערות על הראש שלך, אותן או אותו — ווילי, אותו. — ויני: את, הוא הולך לדבר אתי היום, את איזה יום יפה זה יהיה, היום הזה, עוד יום יפה." ("את, הימים היפים").

המעגליות החיצונית הסיטואציונית אינה סוף פסוק, אינה מצב של קיפאון. הדמויות של בקט נמצאות במתח עצום כמעט בכל רגע ורגע והן מוכרחות להמשיך ולעסוק במשהו, להחזיק, לזוז.

במצבים הגרועים שבקט בונה כדי להמשיך לחיות, פונים אנשים אל זיכרונות של רגעי אושר, כמו שיש באגם קומו ביחד הדבש ("את, הימים היפים"), וכך מעניקים לרגעים אלה משמעות רבה יותר מעבר לבנאליות המקורית שלהם. תחילה אנו מתייחסים אל הזיכרונות של ויני בסלחנות מתנשאת, אך בהדרגה אנו נוכחים לדעת, כי קיימת פה תשוקה מכאיבה ועזה לקשר וחום ומוצאים עצמנו נסחפים עמה בעל כורחנו. היא ניצבת על הבימה קבורה בחול עד מותנית גופה, אבל החבל העשוי לחלצה אינו כרוך למותניהם של שני עוברי האורח, וחילוצה משמעותו התמיכה בה וההשתתפות בכיסופיה. הפיתרון אינו נעוץ בחומרי ובקונקרטי שמתגלה כמכשיל ומגביל. ההישרדות והמשך הקיום, למרות התפוררות האישיות, אינם מתרחשים בתנועה הפיסית של היציאה מן החול, אלא ברגעים של אהבה וחום. אין במחזה "את, הימים היפים" שום התייחסות למצב הפיסי הנורא שבו שרויה הגיבורה. הצופה אמנם רואה שהיא שקועה בחול עד לצווארה, אך נסחף בזיכרונותיה והניגוד בין המצב החיצוני להשתוקקות הפנימית הופך לכוח הגואל.

במינימום של מלים ואמצעי המחשה מצליח בקט לבטא עמדה פילוסופית מרכזית: גם אם יימשך תהליך ההרס, גם אם ימשיכו הכל להיות שרויים בניכור, בשטחיות, בהוויה, ישאר ביסוד כל הדברים הדבר האמיתי, על אף היותו בנאלי ואולי דווקא בגלל זה, והדבר זה הוא הצורך האנושי בקשר ויכולתו של האדם לקשור קשר.

בקט מביא סיטואציה עד אבסורד, מנתק אותה מכל הקשר ונותרת רק הציפיה, הרצון לעשות משהו. במצב מינימאלי וצרוף אשר כזה, כאשר אין עוד לכאורה כל תקווה, מופנית אל תוכה הזיכרונות, באשר את כל העולם, את הציפיות והכמיהות של כל אחד ואחד מאתנו. הנושא עמו את גודו שלו. הבנאלי חדל להיות בנאלי, כי הוא הדבר היחיד שנשאר, והופך על כן ליפה ולמיוחד, מקבל עוצמה ומעורר מחדש את האמונה באדם.

מחזותיו של בקט הן דראמות של פעולה: אין הם רטוריקה. אבל גיבוריו חותרים לעמוד על הקשרים שבין שאלות לתשובות, הם חותרים להתחיל מבראשית, וכדי להפוך את היום האחרון לראשית, הם חייבים לגלות את משמעות הציפיה, ובכל מחיר. בקט מצליח למצוא משמעות ויופי במקום שאחרים נואשו מהם מזמן, באותן דמויות אשר איבדו כביכול צלם אנוש, או נחשבו כשייכות לעולם הצללים.

לפני שנים רבות היו לגיבורים של בקט רצונות ותשוקות וכבוד. ממש כמו לגיבורים של שייקספיר. אבל בניגוד לגיבוריו של שייקספיר, שמחבריהם מוליכם אל האבדון, הם התפשרו עם המציאות למען עקרון הקיום: הם התגברו על השגרה ולא התאבדו כגיבוריו של צ'כוב, ובהדרגה הם איבדו קשר למקום ולזמן. ההווה אינו שונה מן העבר; אין קרוב ורחוק; הכל כמו קופא. אבל באופן דיאלקטי לא קיימת במצב זה האפשרות להסתתר מאחורי רעיון או מעטה חיצוני, וכך נשאר רק הקיום בטוהרתו. כדי להמשיך ולהתקיים, או כדי להתחיל את החיים מחדש, נאחזים גיבורי בקט בכל כוחם בעיקר, באותו דבר מהותי המצדיק בעיניהם את מאבקם והופך אותם לקרובים ואהובים, אף על פי שהם נשארים לעולם בגדר חידה.

תרגום המחזות מעולה: הוא מעביר באמנות את המוגבלות והדלות המכוונים של הטקסט הבקטי המקורי ושומר על האמירה הבקטית המיוחדת, זו שבה הדברים מגומגמים ואינם נאמרים עד הסוף.

יראת ה' ראשית דעת

שצ'רנסקי — גיבור זמננו
מאת מרטין גילברט
הוצ' מקמילן, לונדון, 1986, 418 עמ'

מאת מיכאל הנדלזלץ

דבר אחד איש לא יוכל לגזול מספרו זה (ה־13 בספריה, המתווסף ל־13 אטלסים היסטוריים ולכרכי הביוגראפיה של צ'רצ'יל) של מרטין גילברט. זה הספר הראשון והאחד אחר אחרי שחרורו של אנטולי שצ'רנסקי מכלאו בבריה"מ, והוא משמש ללא ספק מענה לעניין הרב בגורלו של איש מיוחד במינו זה.

ראוי להדגיש שספר זה (שהופיע בימים אלה בלונדון, ועתיד להופיע בהוצאת "עידנים" בתרגומו של אביעזר גולן) אינו "אינסטנט־בוק" שהופק בחופזה אחרי השחרור, אלא ביוגראפיה שעליה עבד גילברט זמן לא מעט, בשיתוף פעולה הדוק עם אביטל שצ'רנסקי ותוך גישה חופשית למכתביו של שצ'רנסקי אל משפחתו. עובדת שחרורו של שצ'רנסקי גרמה לגילברט להוסיף הקדמה ופרק סיום קצר, ולהוספת תצלומים של אחרי השחרור, אך לא שינתה את אופיו של הספר עצמו.

אין זה עיסוקו הראשון של גילברט בגורלם של יהודי ברית־המועצות. ספרו "יהודי התקווה" התבסס על חוויותיו אחרי ביקורו בברית־המועצות ופגישות עם מסורבי עלייה. האטלס על תולדות יהודי ברית־המועצות (שהוקדש לשצ'רנסקי. הספר הנוכחי מוקדש ליוסף בגון) השלים את מה שהחסיר הספר. חלקו הראשון של הספר על שצ'רנסקי מתבסס אף הוא על חומר זה. בחלק זה משרטט גילברט את תולדות תנועת "מסורבי העלייה" בברית המועצות. והוא גודש פרטים וסיפורים אישיים מרתקים, ששצ'רנסקי הוא רק הסיפור הבולט שבהם. גילברט מוותר על סטיית מתח ומתרכז באירועים תוך שהוא מספר לקורא, למשל, על היות, אלכסנדר ליפאבסקי, "שתול" של הק.ג.ב. בין פעילי העלייה, זמן רב לפני שזה נודע לגיבורי הספר. אך סגנונו קריא מאוד, וריבוי הפרטים אינו מטשטש את חוט העלילה המרכזי. אחד המסורתות העיקריים של הספר, בייחוד בהתחשב במוניטין של גילברט כהיסטוריון בעל מוניטין אקדמיים, הוא בכך שאמנם יש בספר נתונים רבים, ובנספחיו גם פרטים על אסירי ציון ועל מספרי העולים היהודים מבריה"מ. אך חסר בו מאוד דיון ממצה במספר שאלות יסוד בנושא ההגירה היהודית מבריה"מ. אין בו התייחסות לשאלה החשובה לגבי משקלה של תנועת "מסורבי העלייה" בין יהודי בריה"מ. הלא מעניין לדעת, האם זוהי תופעה יוצאת דופן בתוך רוב דומם (תהיה סיבת דממתו אדישות או פחד), או שמא יש למעשיהם של המאבקים למען הגירה יהודית ותפישת הדים מתוך יהדות זאת.

גילברט יוכל לטעון אולי שבביוגראפיה אין לכך מקום. לקורא הדבר חסר מאוד ולו כדי לראות ולהעריך את רקע פעולתו של גיבור הספר. באותה מידה חסר דיון יסודי במדיניותן של המעצמות הנוגעות בדבר. אין הכוונה למעשיהן של אותן מדינות או אף לאוזילות מעשיהן (למשפטו של שצ'רנסקי הובא עד מטעם התביעה שהיה מיועד להעיד במשפט אחר), שכן אלה מתועדים, ואף בהרחבה. אנו יודעים מה עשה הק.ג.ב. לשצ'רנסקי. אך הספר אינו דן בשאלה באיזו מידה היחס לשצ'רנסקי הוא תוצאה של מדיניות מכוונת מגבוה, או תוצאה של עוויתות של מערכת פקידים או אנשי ביטחון. גילברט מעלה פה ושם תהיות, תוך שהוא מתעד מעשים, אך היית מצפה מהיסטוריון שינתח את המדיניות ביתר העמקה. באותה מידה חסרה התייחסות למדיניות הישראלית (או היעדרה) כלפי יהדות בריה"מ. חסרים, כמובן, גם הפרטים המעשיים הנוגעים למגעים לקראת השחרור, אך חסרונם של אלה מובן ומתעורר בלוח הזמנים, כמובן.

ניקולאס בתל הכותב ביקורת על ספרו של גילברט ב"טיימס" הלונדוני סבור שמטרתו של גילברט להשיב את ההפרדה בין תנועת מסורבי העלייה והדיסידנטים הרוסים, באשר הראשונים חפצים רק להגר מברית המועצות לישראל (או למדינות אחרות) בעוד האחרים רוצים לשנות את אופי החיים בברית המועצות. האחים גולדשטיין המופיעים כגיבורים בסיפורו של שצ'רנסקי, האשר הגיעו בינתיים לישראל, אף הם הציגו את הצורך בהפרדה זו כדי לסייע ליהודים הרוצים להגר. הבעיה היא שסיפורו של שצ'רנסקי אינו מסייע לקו זה, גם כשהוא מסופר על ידי גילברט. שצ'רנסקי היה מעורב בפעולה של קבוצת הלסינקי שפעלה מתוך דאגה לזכויות האדם בברית המועצות, אשר גורל היהודים הוא חלק ממנה. ההפרדה הזאת היא אולי נחוצה כדי לקדם את הנושא של מסורבי העלייה, אך ספק אם היא עומדת במבחן של בדיקה אובייקטיווית בשטח, על פי מעשיהם של הנוגעים בדבר. מבחנה של כל ביוגראפיה — ובוודאי של ביוגראפיה של דמות שהיתה כל כך בעיני הציבור (במשך זמן כה רב

שצ'רנסקי: להיות חפשי באמת

(לא מעט בזכות אשתו הבלתי נלאית) — הוא ביכולתה להביא לקורא משהו חדש. מבחינה זו אחד הגילויים המעניינים שמצאתי בביוגראפיה הוא בעובדה שהגרסא העברית לשמו "נתן שרנסקי" לא הומצאה על ידי מקבלי פניו הנלהבים בארץ. אנטולי הציג עצמו לפני אביטל (או נטליה) כ"נתן" כשנפגשו לראשונה, וחתם "נתן שרנסקי" על מכתביו, כשהוא משתמש בגרסא העברית לשם שבחר אחיו אביה, שמאי, שנורש מרוסיה בשנות העשרים והגיע לארץ. מעניין לא פחות הוא לקרוא שביחסי בני הזוג שצ'רנסקי לא מדובר בהיכרות קצרה וחתונה חפוזה. הם התגוררו יחדיו תקופה מסוימת, ונישאו בטקס דתי רק סמוך ליציאתה של אביטל ובגלל עובדת קבלת האשרה על ידה.

לגילברט היה שיתוף פעולה מלא מצד אביטל שצ'רנסקי וגישה למכתבי שצ'רנסקי (וכמו שכתוב מעיד — גם קשר עם מתרגמים טובים, כך שאפשר לטעון שחלקים גדולים מן הספר נכתבו על ידי שצ'רנסקי עצמו. נבון שזוהי כתיבה מתוך מסורה לעבור את מסננת הצנזורה, ושורות רבות אמנם נגנזו. אך בכל זאת קולו של שצ'רנסקי עולה מספר זה באופן בהיר וצלול ומעורר הערצה. באחד ממכתביו הראשונים מכלא כריסטופול (בדצמבר 1978) הוא מספר ש"השתלטתי היטב על תפקידי הכפול של משקיף־משתתף: המבט הביקורתי של הראשון מסייע לשני לחיות, והאנרגיה של השני מחזקת את הראשון". אי אפשר שלא להעריך את יכולתו של שצ'רנסקי לגלות חוש הומור לפני חוקריו, כשהוא מסרב להתפתות להסכמים כלשהם עמם, או כשהוא מנסח במוחו שרשרת לוגית של שאלות וקווי חקירה ומסגל תוך שימוש צלול בהם לבלבל את חוקריו שוב ושוב. נבון שעדיין יהיה עניין רב לשמוע את קולו כשהוא אינו נתון כאילוץ צנזוראלי, אולי דווקא מפני שאדם שהצליח לשמור על דעה צלולה של משקיף ומשתתף בתנאים שבהם היה שרוי, מסוגל יהיה ללא האילוצים להגיע לבחינה מדוקדקת יותר של כל השאלות שההיסטוריון גילברט מעדיף שלא לעסוק בהן.

שאלה מרתקת, שרק שצ'רנסקי עצמו יוכל לענות עליה, נוגעת לא כל־כך ממורכבות חייו בברית המועצות, אלא ממורכבות חייו כאן. אביטל שצ'רנסקי חזרה בתשובה, ובמאמרים שכתבו על קבלת הפנים שנערכה לו הושמעו הערות על הכיפה שהושמה על ראשו בעלה מיד עם הגיעו. לפיכך מעניין לחפש את אמונתו היהודית במכתביו מהכלא. במכתביו הרבים הוא שואל על "קבלת השבת" של אביטל בישראל, וראש השנה ופסח הם לגביו תאריכים משמעותיים באשר הם חלק מן הסיבה שבגללה הוא נמצא בכלא.

אך יש מכתב אחד, מן התקופה האחרונה לשהותו בכלא, העוסק בשאלות של אמונה באופן גלוי, מעמיק ומעניין. זהו מכתב שכתב שצ'רנסקי בחודש מאי 1984 לאמו, ובו הוא דן ביכולתו של האדם להתגבר על מכשולים בתוך תוכו ולהיות "באמת אדם חופשי": "ברור שבנסיבות אלה אמונה ותרבות, אינטליגנציה וחוש הומור (תכונות בהם בורך שצ'רנסקי בשפע) אינם יכולים כשלעצמם להעניק לאדם את כוח העמידה הנפשי הנחוץ כדי לעמוד במבחנים הקשים ביותר של החיים".

הוא חוזר שוב ושוב ל"יראת ה'" (שגילברט מתעקש לצטט כ"יראת שמים"). "כשקראתי את ספר תהלים לראשונה הבנתי שמשמעות המלים היא היראה מעונשו של האל על עבירות שביצענו. אך בכל שהרביתי לקרוא, כך היה קשה לי יותר לקשר בין המשמעות המילולית של המלים והשורה שקלטתי מתוך הטקסט. למה מתכוון המלך שלמה כשהוא קובע ש"יראת ה' ראשית דעת" או דוד האומר "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם". במשך הזמן אתה מתחיל להבין את יראת ה' כתוצאה של תחושה פנימית שהיא תוצאה של חזון אלוהי, תחושת כניעות והכבוד למהותו של האל, וביותר כתוצאה מפחד תת־מודע האינסטינקטיווי של האדם מפני חשיפתו כלא מתאים לתפקיד אליו נבחר, עם כישרונותיו המוגבלים".

שצ'רנסקי שואל האם יתכן שיראת האל היא אותו גורם המאפשר לאדם להתגבר על פחדיו הארציים. אם שואלים אותו מה מקורה של יראת ה' זו, האם היא באה משמיים או מתפתחת בתוך האדם כתוצאה מתהליך היסטורי, הוא משיב "אני חייב להודות שעבורי השאלה איננה־קיימת. אינני מחפש באופן פעיל את המקור. באמת חשוב לנו לדעת מהו מקור התחושה הדתית — האם היא באה מהאדם עצמו שהצליח להתגבר על האינסטינקטים הפחדיים הטבעיים שלו, או שהאדם נברא עם רגישויות כאלה מוטבעות בלבבו? מה שחשוב לי הוא שאני חש את קרבת האל בצורה המוחשית ביותר. אני חש את מהותו ושליטתו עלי".

אשתו קיבלה בשמו את דוקטורט הכבוד מטעם ישיבה־אוניברסיטי בארה"ב בחודש אחרי היכתבו של מכתב זה. היא ציינה בדבריה אז את דרכו אל היהדות בכלא, בעזרת ספר תהלים. היותה מעשית יותר ממנו במסקנותיה "כל אחד מאתנו חייב להיאבק אותו מאבק, לשאול למען אותן מטרות בדרכו האישית והקהילתית: באמונה יהודית מחוזקת לתורה ולאל שהראה לנו את ראשית האמונה עניין אנושי מחוזק בכבוד ובאנושי הבסיסי". בשאלות אלה יהיה עניין רב לשמוע את קולו של שצ'רנסקי. הכלא החזיר הביא אותו לקרבה אל האל, מבלי שיוותר על מקורותיו. אך תוך מודעות לחשיבות תהייה זו. לאן יוליך אותו בדרך החופש ממנו הוא נהנה עתה?

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

תרגום

זיכרונות באפריקה
מאת איזק דינסן
מאנגלית: ליאורה הרציג
הוצאת זמורה ביתן, 1986, 261 ע'

"היתה לי חווה באפריקה, לרגלי הר הנגונג". משפט הפתיחה הלא-נשכח של "זיכרונות מאפריקה" מכשף, בקסם המעורסל והלוטי, את נעימת הספר כולה: נעימת עוגה על העולם-של-אתמול, שבו אפשר היה עוד לאריסטוקרטים להקים להם חוות פיאודליות במרחבי אפריקה, ולשמר בניסיון אבידי אחרון את מסורת האצולה האירופית. "היתה לי חווה באפריקה", ולא "יש לי חווה", שכן דינסן לא כתבה את "זיכרונות מאפריקה" כיומן אישי המספר אירועים יום-יומיים סמוך לאחר התרחשותם, ואין זה ספר של "חשיפה" — אותה מלה איומה שכבשה את ספרות הנשים של המאה העשרים. דינסן החלה בכתיבת הספר חמש שנים לאחר שעזבה את אפריקה, ואותן חמש שנות ריחוק שבין הדברים כהוויתם לבין כתיבתם, התירו לה לנתק את החווה גם מן הקשרים התעודתיים-ריאליסטיים וגם מן הקשרים האישיים-אינטימיים של חייה, והחווה לרגלי הר הנגונג היתה לאגדה, אחת מהרבות המאכלסות את ספריה.

רוב העדויות מלמדות כי דינסן היתה אכן נתונה באידיאליזציה של המציאות האפריקאית, של המתיישבים הלבנים ושל חברות האריסטוקרטים הבריטיים בעלי חוות כמוה. שהנו סביבה, שנראו בעיניה אבירים בואלאנטיים, גיבורי אפוסים, ואולי לא היו כאלה כלל ועיקר. ספרה של אלספת' הקסלי על קניה, "ארץ האדם הלבן", הנחשב לתעודה המהימנה ביותר של המושבה הבריטית בקניה בימי דינסן, מציג תמונה שונה לחלוטין של האנשים והאווירה. הלורד דלאמר, למשל, ממייסדי המושבה הבריטית בקניה, המתואר ב"זיכרונות מאפריקה" כאציל שמרני ומאופק בן הדור הישן, מתואר על ידי הקסלי כאחד מתתקפי-העריצות שלו, כשהוא כלא במקרר הבשר, באמצע מסיבת הלי-לות, את מנהל בית המלון שהעז להעיר לו כי הגיעה שעת הסגירה של האולם.

דינסן, כפיאודלית לכל דבר, המחויבת כלפי הקוסר-לים שלה, מתארת בספרה את מסירותה להם. היא הרופאה, המורה, השופטת והיועצת שלהם, וכשתיאלץ למכור את החווה, תעשה כל מאמץ להבטיח כי אריסיה יישארו על האדמה ולא יפוזרו. אך צדה השני של אצי-לות הנפש של דינסן היתה העיוורון המרהים לעוולות האיומות שהתרחשו, אם לא לנגד עיניה ממש, הרי במרחק קשת ממנה, על ידי חוואים אירופיים כמוה, כולם "אנשי כבוד". את העוול, נדמה, לא גרמו האנשים, אלא עצם הקולוניאליזם, כשיטה שהעריצה את האדם הלבן. למשל, הפרשה שהסעירה את אנגליה בימיה של דינסן, של התנאי גלבריית-קול, שרצח בדם קר כושי מפני שחשד בו שגנב את כבשיו — וזוכה מאשמת רצח על ידי חבר מושבעים לבן — מוזכרת אמנם ב"זיכרונות מאפריקה". אך דינסן, באותות אבירים אמתית, מגינה על קול, ומציגה אותו כגיבור אפי, שנטל את הדין לידיו כמו אציל-אירופי אמתי. באותה ראייה הירואית מצטיירת גם דמותו של בן לוויתה יפה התואר, דניס פינץ' האטון. בניגוד לסרט, המעלה על המסכים, ומציג אותה כמאהבת, מכסה דינסן בספר את רגשותיה כלפיו, ואין כל הוכחה כי אכן היו מאוהבים. אך הדיווח על מותו בתאונת מטוס הוא אחד משיאיו הרגשיים של הספר, שרובו עשוי ומחושב ואגבי כל כך. לאחר התאונה, מתמוטט אט גם עולם האשליות של דינסן, עד שהיא מוכרת את החווה וחוזרת לדנמרק, אל המציאות שאין בה עוד פיאודלים, והסאלים והאטסונתידם אבירים.

הפרוטה הירח, רומאן
מאת סומרסט מוהם
מאנגלית: אהרן שלם
הוצאת זמורה, ביתן, 1986, 214 ע'

"הפרוטה הירח", שיצא לאור בשנת 1919, נחשב לרומאן הבשל הראשון של סומרסט מוהם. מקום הנצור, לאחר שורה של הצלחות מסחריות בתיאטרון [illegible]. העובדה ש"הפרוטה הירח" כתוב בגוף ראשון סימנה את השתחררותו של מוהם מעול מסורת הכתיבה הישנה, והפכה אותו למספר המקובל על המבקרים, שאינו שואף עוד לרסן את שטף הסיפור בכללי כתיבה קונוונציונאליים, אלא מניח לעצמו להישמט בזרם, ומדי פעם "קופץ" מפעם לפעם לתוך העלילה. מהם עובר מעבר, להווה ולעתיד, וממקום למקום, מתוך מרדנות משועשעת. האני המספר נופל בידי מוהם ל"טריק" לשמירת רעננות ואינטימיות של העלילה, והסיפור כולו הוא שיר הלל לרצון "לעשות מה שבא".

הרעיון לכתיבת "הפרוטה הירח" נולד לאחר שמוהם עצמו עשה, אולי לראשונה בחייו, "מה שבא", ונסע אל מחוז הפנטסיות שלו — איי האוקיינוס השקט, שאל אחד מהם, טהיטי, נמלט הצייר הצרפתי פול גוגן. לאחר ששב ממסעו, החל בכתיבת הרומאן, שדמות גיבורו הוא גוגן, האמן הנוטש את ביתו, מחויבויותיו וקשריו ונוסע להלום חלומות אקזוטיים. אלא שבמקום פול גוגן, הוא צ'רלז סטריקלנד, סוכן מניות לונדוני אפור ומשעמם, שבגיל ארבעים קם ונוטש את אשתו וילדיו ונוסע לפאריס להיות צייר, ומשם נמלט לטהיטי ומת שם.

ואף על פי כן סטריקלנד אינו גוגן אלא מוהם. מוהם, שברח כל חייו משיעבודן של נשים, מעצב את סטריקלנד כמי שבורח מאהבתן החונקת של כולן — הקדושות, הזונות, המסרסות המשעבדות, והפך אותו לכלי שרת להפצת התורה האנטי-נשית הארסית ביותר, כך נדמה, שקמה לספרות. אך מעבר לשגיונים הגבריים "הפרוטה הירח" הוא גם וידוי סמוי של ההומוסקסואל, שהיה מוהם, אשר פאריס וטהיטי ואמנות הציור הם תחליפיו של חטא הבשרים, הנאסר על פי המוסר המערבי, שנוצר כנראה בידי נשים.

מקרא

"הדברים עתיקים" — מבחר מסות ועיונים במקרא
מאת בנימין הלוי
עריכה מדעית: אפרים שפירא
עריכה לשונית: יעקב רבי
ספריית פועלים, 1986, 178 ע'

חוקר התנ"ך בנימין הלוי (1913—1980), חבר הקיבוץ בית-זרע, היה דילטאנט מופלא, שהגיע בדרך הלימוד העצמי האינטנסיבית הפאוסטית-למחצה, להישגים עיוניים בחקר המקרא, שלא היו מביישים חוקרים ואנשי קתדרות. מתוך שהיה משוחרר מלחצים אקדמאיים, הרשה לעצמו להפליג בהשערות הנראות לפעמים דמיוניות, אל נבכי העבר היהודי, תוך התרסה כלפי הפרשנות המסורתית של המקרא הרואה בו טקסט מונוליתי, הנועד כביכול לאישוש רטרואקטיווי של ציוויי ההלכה. גם אם לא היה "כנעני" מוצהר, גובלת שיטת חקר המקרא שלו באידיאלים של הכנעניות. הוא חיפש במקרא מה שהצליח להמשיך, כדבריו, "מבעד לנפה המונותיאיסטית ועידת הפורים" של עורכי המקרא.

קובץ המחקרים פותח במאמר מקיף על התיבה התמוהה שבספר בראשית על חנוך, השביעי בשושלת שבין אדם לנח: "ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים". הפסוק כבר הצית את דימיונם של מיסטיקאים ופרשנים, של המדרש ושל הספרים החיצוניים. הלוי מרשה לעצמו משום כך להוסיף את גרסתו שלו, שהיא קומפילאציה של הכל יחד: סיפור חנוך, לדבריו, הוא שריד מיתוס של אל השמש, כמו תמוז האדוניס או אוזיריס — האוראנוס מתקשר לנודד ארונה היבוסי שעליו נבנתה ירושלים, עיר שלם. הרי שלם, באכדית, פירושו "שקיעת השמש".

אותו פריקס ספקולאטיווי משמש את הלוי במאמר מקורי נוסף, על עקבות פולחן רוחות המתים שהיה נפוץ בתקופת המקרא, ועבר לדבריו [illegible]. אברהם, יצחק ויעקב היו משאי פולחן, אך עורכי המקרא טשטשו את המסורת הזו והפכו את שלושת האבות לבשר-ודם, בני תמותה, הכפופים לאלוהי אבות בעצמם. הלוי מוצא כי המלה "אלוהים" בעצמה, כוונתה המקורית היא "רוח האבות" או "רוחות המתים".

מרכזו של הספר, במסה שאפשרית בבמה פרקים על רמותה של השבת במקרא. הלוי מוכיח, צעד אחר צעד, כי השבת כיום מנוחה שבועי היא "המצאה" מאוחרת של עורכי המקרא לאחר שיבת ציון. השבת, לטענתו, היתה במקורה יום הירח המלא, ונחוגה פעם בחודש, באמצעו. היה זה אמנם יום שבו שבתו ממלאכה חקלאית, אך לא ממסחר ומעבודות עירוניות. כאשר אומר הנביא עמוס באירוניה, בשם סוחרי שמרון "מתי יעבור החודש ונשבירה שבר והשבת ונפתחה בר", אין כוונתו להוקיע את הסוחרים על שהם מוכרים תבואה בשבת, אלא רואה זאת כדבר מקובל.

מורשת

מסורות — מחקרים במסורות הלשון ובלשונות היהודים, כרך ב'
עורכים: משה בר-אשר ושלמה מורג
הוצאת האוניברסיטה העברית בירושלים המכון לחקר יהדות, 1986.
135 ע' בעברית + 180 ע' בצרפתית

המגמה של יוצאי עדות המזרח נגד המנטליות, שנכפתה עליהם על ידי התרבויות המגובשות שאליהן נשאבו, עברה עם הזמן סובלימציה מדעית מיוחדת במינה: אינטלקטואלים ואנשי אקדמיה בני עדות המזרח "גילו" את הבלשנות כשדה מדעי שאפשר ללחום בו למען הלגיטימיות של תת-התרבויות, ובראש וראשונה של לשונות, להגים (דיאלקטים) ומבטאים, שכרגיל נוהגו כאן ללעוג להם (כגון "המבטא המרוקאי", או "המבטא הגרוזיני" וכו'). צרפת, האוהבת עדיין לראות את עצמה פטרונית של היהודים בקר-לגיות שלה לשעבר, נהפכה למנוף חשוב לקידום מחקרים בתחום הדיאלקטים היהודיים-ערביים. נדמה שכאן בארץ הצטרפו לאופנה הזאת במאוחר.

הכרך שלפנינו, כרך ב' בקובץ "מסורות", מוקדש כולו להרצאות שנישאו — ונדפסו בצרפתית ובעברית — בכנס ללשונות היהודים ולמסורות הלשון של יהודי המזרח, שהיה בפאריס באוקטובר 1982. העושר של נושאי המחקר שבספר מלמד הן על ההתלהבות לעסוק בתחום בתולי, הן על החומר הרב המצפה עדיין לגואל, אך בעיקר על כך שהעיסוק בדיאלקטים הוא מדע עליון וסמנטי שמראיינים בו הרבה סבתות מרוקאיות המלהגות לקלטות פתגמים וסיפורי עם בפה וכר שיניים — גם אם אחר כך מקובצים הדברים לדיאגרמות וטבלות מדעיות-מאוד.

"המבטא המרוקאי" נושא לעצם של מערכונים כה רבים, לובש פה איצטלה מדעית, במאמר של יעקב בך טולילה על העברית המדוברת בפי בני מושב של יוצאי מרוקו שליד נתיבות. יוסף שטרית מביא מאמר סוציו-בלשני מעניין על לשונן של נשים יהודיות במארוקו, ושני חוקרים שהרחיקו עד קרים, חקרו את מאפייני הלהג היהודי של שפת הקרימצ'אק, המדוברת שם. חיים ספיחה, לאור פתיו אישי-נוסטאלגי, כותב על אחד הסידורים הקרקוקיים שעשו דוברי לאדינו בספרדית שהביאו עמם בסוף ימי הביניים, בהמציאם את הסיומת "דרו" לתיאור מאיות שנות של כביאורים. גרשון בן אורן וחלף מוסקוביץ' מוסיפים צעד נוסף אל מעבר ללהג — במחקר על הארגו (לשון סתרים) של הסוחרים היהודים מגרוזיה: ערבוב של מלים עבריות בהסיות גרוזיניות, שנועדו לבלבל את הלקוחות ולשמש כקוד עסקי בין היהודים. ואין כל אלה אלא מעט מן המעט שאצור בתוכו הכרך העבה הזה.

היסטוריה

הכלכלה הנאצית — אידיאולוגיה, תיאוריה ומדיניות
מאת אברהם ברקאי
ספרי דעת זמננו, ספריית פועלים, 1986, 258 ע'

אין דיון בנאצים שאינו חוזר ונתקל באותו קושי תיאורטי להסביר ל"אידיאולוגיה" שלמה העומדת בפני עצמה. אמנם יש בנאצים גם מהפאשיים וגם מהסוציאליסטיים, אך גם הרבה חוסר עקביות, סתירות ואי-רציונאליות, שהיטלר, כמעמלן גאוני, ידע לשוות להם נופך של אחידות, ולעטות בהם למצוקותיהם של כל מגזר ממגזרי האוכלוסיה הגרמנית. כך גם בעניני כלכלה: הנאצים דיברו על "סוציאליזם גרמני", והמונח "קפיטליזם" היה שם גנאי בפרסומי המפלגה, אך המשק של גרמניה הנאצית היה למעשה משק קפיטליסטי מובהק — אם כי קפיטליזם "מלמעלה" [illegible]. פעלו במשק הנאצי על פי עיקרון של מקסימום רווחים, היה שוק, אך לא שוק חופשי, ורוב הכרעות הבעלים והמנהלים של חברות היו כפויות מלמעלה על ידי שיקולים פוליטיים.

אך למרות הסתירות שבה, מה שנקרא אז "הפלא הכלכלי" של גרמניה עבר לא רע, לפחות בהתחלה, עם עליית הנאצים לשלטון. כדי להסביר מדוע יורד ברקאי לשורשי התפיסה של ה"קפיטליזם המבוקר" הנאצי, וחוזר עד ימי ביסמארק, ומוכיח כי אין הבדל גדול בין התפיסה הכלכלית שלו לבין זו של היטלר: שניהם נאלצו לפתור בדרך מלאכותית ואנר-סיוית בעיות של משק, שבימי ביסמארק היה נחשל לעומת המעצמות המתועשות השכנות, ובימי היטלר — שרד בו משבר כלכלי, אבטלה ואינפלציה.

היטלר, שהיה אשף של כלכלה פופוליסטית, הבין כי המפתח ליציבות משקית הוא יצירת אשליה של יציבות ושפע, והשיטה הצליחה מעבר למשוער — אם כי במחיר של דיכוי אלמנטים שהתנגדו למשטרה, ומאוחר יותר — על ידי ניצול העמים הכבושים של הרייך השלישי. היתה זו כלכלה של טכנוקרטיה פרגמטית, ושל סיסמאות שתפקידן היה להבטיח את תמיכתן של קבוצות אינטרסים רבות ככל האפשר בגרמניה. תחילה היתה הסיסמה עצירת האבטלה, אך כשהתעורר הדימוס הכנת המלחמה בראש היעדים הממלכתיים, הומצאה הסיסמה "תותחים במקום חמאה" כדי לגייס סביבה את תמיכת רוב האוכלוסיה.

לאחר פרוץ המלחמה ניסו הנאצים למנף את תוצאות המלחמה כמה שאפשר על חשבון העמים הנכבשים, ולעמים שלהם נתנו ליהנות מפירות הגזל ומן הכבושות של עושר שיבואו אחרי הניצחון. ברקאי רומז כאן רמיזה עבה כלפי ניסיונות כלכליים-פופוליסטיים שנעשו כאן, שעם כל שתחום מהכלכלה הנאצית, הם מבוססים תמיד על השקר כי הם נועדים לרווחת הפרט והעם, עד שמתברר כי כוונתם בעצם לרושש אותו, על חשבון המגאלומניה של השליטים.

עיון

להשיב את "הפגומים" למקומם — הערות לתרגום חדש של כתבי שלום עליכם
מאת אריה אהרוני
הוצאת אל"ף וספריית פועלים, 1986, 80 ע'

מלחמתו של אריה אהרוני בי.ד. ברקוביץ' ובתרגומו לשלום-עליכם, שהיה בה משום מלהיב וקצת שערוריייתי בתחילתה היתה לטורח עם הזמן: כל כך התנפלו על ברקוביץ' זה, עד שעלה הרצון לרחם עליו ודווקא "להגן" על תרגומו הפופשרמי והלאדמוריק, כביכול. ברקוביץ', כדברי אהרוני, ביקש לטהר את יצירת שלום עליכם מן ה"וולגאריזם השוקי", והקונצפציה מאחורי התרגום-עיבוד היתה "כנענית"-למחצה, ועטורה בסימן התנכרות לגלותיות. הוא, אהרוני, בא לתקן את המעוות, אך האם תרגומו שווה-ערך לאלה של ברקוביץ מצד אמנותם? אהרוני אולי מדויק יותר, אך נדמה שכל הרוצה ליהנות מסיפור של שלום עליכם, לוקח למרות הכל את "כל כתבי" בתרגומו העסיסי של ברקוביץ'. גרסת יתקות, כידוע, אינה משתבחת — ואפילו אהרוני נאלץ להודות בכך כדבריו כאן.

אהרוני מונה כאן שורה של טענות תיאורטיות כנגד ברקוביץ', ומנסח את מי ששמו את ליבם, עוד לפניו, לעיוותי התרגום של שלום עליכם, כגון שלמה צמח ודן מירון. בכל מקום שסבר שיש בנוך עלבון לדימויו של היהודי "דילג" ברקוביץ', או תיקן, והדורות של פיגוגים כבני לימוד לפי הנוסח הנרוקי המשופץ, הדורות של תלמידים למורה, אבוי, שטוביה היה "חולב" ולא סתם חלבן, וכי מוטל בן פייסי אמר "אשרי, יתום אני", ולא סתם "יתפי לי, אני יתום" כבמקור. אהרוני מוקיע, אחת לאחת, את השגיאות, ומצליח בדרך כלל להוכיח כיצד החמיץ ברקוביץ' יצירות שלמות של שלום עליכם, בשעה שהשמיט קטעים של ביקורת חברתית, שם בפי עמי-ארצות שפת חכמים, כגון ב"טוביה החולב", ובפי ילדים (כמוטל קרפייסי) — מליצות ושפה של מבוגרים, שלא ברוחו של המקור.

בשולי תרגומו האלטרנטיביים של אהרוני לשלום עליכם, מובאים פה גם כמה דברי עיון שאינם קשורים בפולמוס עם גרסת ברקוביץ'. אחד מהם הוא השוואה מעניינת בין "האתרוג" של שלום עליכם לבין הפואמה הפיקאנטית של פושקין "הגראף נולין": ההתגנבות של הגראף לחדר אהובתו בלילה דומה בעיני אהרוני דמיון מפתיע להתגנבות של לייבל, בסיפורו של שלום עליכם, כדי לנגוס בפיטם האסור של האתרוג.

מעולם הספרות והאמנות

קאנטי: עוורון ההמונים

אליאס קאנטי: חובותיו של סופר

"מצפון המלים" מאת אליאס קאנטי, שראה אור בתרגום אנגלי (הוצאת אנדרה דויטש, לונדון) הוא קובץ מסות שנכתבו על ידי הסופר בתקופה שבין 1962 ו-1974, להוציא את הנאום, הנכלל בספר, שנשא קאנטי לכבוד יום הולדתו ה-50 של הרמן ברוך ב-1936. שיבוצו של הנאום מוצדק על ידי כך שהוא מבהיר כבר בתאריך מוקדם זה על הלכי הרוח והמגמות שהנחו את קאנטי בשנים הבאות. כבר בנאום הוא מדבר על חובתו של הסופר האמתי, ומשתמש במלה הגרמנית "דיכטר" כשולות שלוחות הרבה אל מעבר לתחום האסתטי, ולפיכך אינה ניתנת לתרגום. ביחס להרמן ברוך כותב קאנטי, כי סופר בעל שיעור קומה כמותו הוא בעת ובעונה אחת גם הוגה פילוסופי-פוליטי בעל חזון, מי שמשמש עד לאיום על הציוויליזציה ונביא בעל אחריות וחסר פשרות. בקול קראוס רואה קאנטי חוזה וזריז ומרוחקראות מתרגם ברוך, שכן היה זה קול קראוס אשר בדראמה האפית שלו "ימיה האחרונים של האנושות" איבחן במלחמת העולם הראשונה את הקץ האמתי של ההומאניזם האירופי, את התמוטטות שאינה ניתנת לתקנה של הציוויליזציה המערבית לכדי ברבריזם של הנאה עצמית.

היתה זו התקפת המוזן של קראוס שחשפה את הסרטן הכוזב שבלב הערכים והתרבותיים המסורתיים. היה זה המופת של קראוס, התרכזותו בטקסט כן הוולוף של העיתונות והפוליטיקה וההתרחשויות הבדיוניות, שלימד את קאנטי ש"התעלמות מן הקונקרטי היא מן התופעות הקשות ביותר של ההיסטוריה האינטלקטואלית". ואם, כפי שאמר ההיסטוריון של האמנות אבי ורבורג, "אלוהים מצוי בפרטים", כך גם הרוע המוחלט.

הערותיו של קאנטי על התכתבות בין פרנץ קפקא ופליצה באואר הן מן הקולחות ביותר בכתביו. והדומה לכך מסתו על מכתבי האהבה של קראוס לסידוניה נדהרני, שראו אור רק ב-1974. בשני המקרים דומה שקאנטי משגר מכתב שקול ומנומק משל עצמו לשני הנמענים. אבל, כתב ג'ורג' סטיינר ב"סאנדיי טיימס", מסקנתו לגבי קראוס אינה משכנעת. קאנטי מציג את קראוס בשורה אחת עם יובנאל, סוויפט וגוגול כסטיריקן עילאי וכמבקר האדם. יתכן, מערער סטיינר על קביעה זו, שהשוואה כזאת היא אפשרית כשמדובר בסגנון, אבל העובדה שאת רוב מסותיו ניתן להבין כיום רק תוך התייחסות מפורטת לנסיבות הווינאיות, לעגה הווינאית ולרכילות של הזמן ההוא, מתנת מכך שלהוידטראמויות הוקם של קראוס יהיה הד אוניברסלי.

הערותיו על קראוס, על וויצק של ביכנר — אחת התגליות המכריעות בהתפתחותו של קאנטי — חוזרים על הדיון בנושאים אלה באוטוביוגראפיה "העילאית" — לדברי סטיינר — של קאנטי, ששלושה כרכים שלה כבר ראו אור. באופן דומה, הגיגיו על אלימות ההמונים, על הפוליטיקה, על הקשר המכריע בין תולדות הפוליטיקה המודרנית לבין האסטפוף העירוני, כפי שמוצאים אותם בכרך זה, כבר מצויים בספרו של קאנטי "המונים וכוח", חיבור אשר אותו מחשיב קאנטי, בניגוד לקוראיו, כיצירתו החשובה ביותר. חיבור זה, וההערות החוזרות בנושא בכרך שלפנינו, מציגות את קאנטי כמי שנרדף אולי יותר מכל אדם אחר, על ידי הדינאמיקה והכוח העיוור של ההמונים. עניין זה נוגע גם להערות של קאנטי על הדיוקן של היטלר כפי שציירו אלברט שפאר. קאנטי מוקסם ומתפלא קבס כאחד לנוכח גודל הטווח הוולגריות של הפנטסיות והאדריכליות של היטלר. הוא מאבחן את התשוקה הכפייתית של היטלר לסגור בוללים סגורים בעלי ממדים טיטאניים את ההמונים העצומים שעליהם הפעיל, ברטוריקה שלו ובהבטחותיו ההיסטוריות, קסם משעבד. סטיינר חולק על כמה מדברי קאנטי ביחס להיטלר. לדבריו, אין לחלוק על אומץ הלב שהוכיח היטלר בחפירות של מלחמת העולם הראשונה.

אבל אלה זוטות, מסכם סטיינר. מה שחשוב בכרך הזה הוא ה"אני מאמין" של קאנטי והמידה הגבוהה שבה הוא בא לידי ביטוי ביצירתו: "לא יתכן שתפקידו של הדיכטר הוא לשלוח את האנושות אל מותה. אם לא יסגור עצמו בפני איש, יש תומם להיווכח עד כמה התעצם כוחו של המוות באנשים רבים. גם אם יוחשבו כל בני האדם שאין זו אלא משימת-הבל, יילחם ברוחו זה ולעולם, בשום נסיבות, לא ייכנע לו". השתוממות מטפיזית זו והתגברות חסרת פשרות זו הן הן ההופכות את יצירות הבדיון של קאנטי למרתקות כל כך. ומסיים סטיינר: "הלוואי והיו מסות אלה אוצרות הבטחה לאיזה רומאן חדש".

The Conscience Of Words
by Elias Canetti
Andre Deutsch, 8.95

הבלה"ר: רות אלמוג

תערוכות

מתאים לסלון

חיים סינקלשטיין, גלריה "מבט", גורדון 31, תל-אביב

מאת נסים מבורך

חיים סינקלשטיין: רומאנטיקה והצללה אוורירית

הסוריאליזם שנה במקצת מן המקובל בתחום זה מוצג בתערוכה הנוכחית. למשל: הוא מתנכר לזולתו בכך שבמכמש-מקרב הפוטוריות של הצבע היא יפה, בלתי "מלוקקת", במובן שעבודות המכחול אינה מוסתרת, ניכר בה הריבוד הרב-שכבתי והאופייני לצבע-שמן המטופל היטב.

הבדל נוסף טמון בעובדה שפינקלשטיין מצייר ציורים של פרטי בניין ויהודיתנתון, ויוצר מציאויות חדשות. ברם, אלה אינן מנותקות מן הקשרים הטבעיים הרגילים, כמו שמקובל אצל הסוריאליסטים. רק במקרה אחד חוטא הצייר, בעניין זה, על-ידי חיבור של סירה, דוד, המגדלור של יפו וקטע של קיר, על רקע של ים בעל-צבע ורוד בורי-פתי. מכאן המרחק לאנשים של-אבן אשר מגירות נשלפות מתוכם, ושאר קומבינאציות מפוקפקות המקובלות על המעין-סוריאליסטים, אינו גדול, ויש לקוות שהמציג לא יתדרדר למצב כזה בעתיד.

לפי שעה, מכל מקום, התוצאה המתקבלת היא, בדרך כלל, נעימה, והפרטים מצוירים בטעם, במיומנות ואף בזהירה רומאנטית במקצת, מה שמתבטא הן בבחירת הפרטים מתוך הבניינים של תל-אביב הישנה ושל יפו, והן בהצללה האוורירית. עבודות אלה, אף שאין הן מושגות בתוכן בשורה גדולה, הן ראויות בהחלט לשמש כתחליף מתאים למיתני נר-קוטורים, או בבדורים בעיצוב הכ"ר מעל לספה של סלון בורגני בלתי-וולגארי.

תפאורה של אופרטה

מרים דאובר, גלריה 13 חצי, הדולפין 13, יפו

מרים דאובר: מלאכת-מחשבת דקוראטיבית

גברים וקורי-שפם מרגנג, לעתים בעלי-טוטקל, המטוללים עם נשים שנתעטפו מלבושן. או, להיפוך, גבירות המובשות כובעי סיר-לילה ושאר אלמנטים ראמאטיים, הלקוחים מן הווגגרשטיל, גודשים את העבודות המוצגות. וזה, כמדומה, מין קיטש, נחמד"-עד"-נחמד"-מרי, המתאים לסגנון המצועצע של אותו רובע בתל-אביב-יפו, אשר שוחר כמו תפאורה של אופרטה פופולרית. העבודות עשויות, יש להודות, היטב, ביד בטוחה. המיוחסים הם מורכבים, אך לעולם אינם צולעים. הכל, נראה, לכאורה, תקין, מסודר, מבריק, מכוהנת ונקי. יש לציין, כמדומה, כי אם אין מטפחים ציפיות גבוהות מדי אל החומר המוצג, ניתן להתייחס אליו כאל מלאכת-מחשבת דקוראטיבית. הקושי בעניין זה נעוץ, מכל מקום, בכך כי בתערוכות רבות מדי המוצא האפשרי היחיד, מנקודת ראותו של הצופה, הוא כזה. על כן סביר מאוד כי הדרך לתקנת המצב, המשתקף בתערוכה זו, היא באריחיכת הפראקטיקה לנורמה ובהעלאת רמת הציפיות. עם זאת ספק אם הדבר הוא עתה בגדר האפשרי.

גויא חד-שנתי

נירה סביר, גלריה "הביבר", כיכר קדומים 3, יפו.

בעזרתם של צירופים צבעוניים בלתי-מרתקים במיוחד מנסה נירה סביר ליצור ישות ציורית מקורית, תוך הישענות על יצירות של זולתה. תערוכתה מכונה בשם "מחווה לגויא". וכנראה שזוהי גם הכוונה. אך דומה שזוהי עוד מקרה של "הרוח חפצה והבשר רפה". המציגה מנסה ליצור מתח בין שירבוטים צבעוניים לבין שטחי-לכה שחורים. כמו כן היא מנסה לגרד מקרקעית הסיר של הבשילה אפאקטים נוספים, כגון שימוש בטכניקות מעורבות, הדבקות בכלל, והכל זה, כך נראה, לשווא. משולבות בעבודות גם רשויות, בעיקר צלליות, מתוך תמונותיו של האמן הספרדי הגדול, כגון זו של מאחה העירומה, ושל להתרכשנותרות המובאת להורג, וכל כיוצאים באלה. היא אף טורחת להסביר כי אל גויא היא התוודעה בעת לימודיה בקורס החד-שנתי באוניברסיטת תל-אביב, וכי תוך כדי התודעה לעומק יצירותיו התחדדו רגישותה וראייתה והשפעו מחשבותיה והשקפותיה "לגבי החיים, היקום והבכלל", לא פחות ולא יותר.

אולי בדברים אלה נעוץ שורש הבעיה של נירה סביר. גויא, למשל, לא חס על זמנו, וחיפש במשך שנים את סוד הרכבתו של אפור-מתכתי מסוים, בעוד שהגב' סביר, כרבים זולתה, סובלת, כנראה, ממחסור בזמן, והיא חפצה לחפוז תבל ומלואה בסיועו של קורס אקדמי חד-שנתי. ויאמר, אפוא, בהקשר זה, כי אמנות הציור היא גם מקצוע, שרכישתו נעשית בעבודה קשה, ואולי ביסורים. אחד הרובדים של רכישה זו הוא השליטה המשולבת ברגשות ובמיומנויות הבסיסיות, שאינה באה, כמדומה, לידי ביטוי בעבודות המוצגות.

כנס על יצירת רולאן בארת

החוג לשפה וספרות צרפתית של אוניברסיטת ת"א יקיים כנס על יצירתו של הסופר והמבקר הצרפתי רולאן בארת ב-15.5 בבניין גילמן, אולם 499. הכנס ייפתח ב-9 בבוקר וישתתפו בו מרצים-אורחים מצרפת, ארצות-הברית וקנדה: ז'ראר ז'נט, תיאודור פרי, ז'יל טריין ופרנסואז גאייר.

הישראלים המשתתפים בכנס הם אילנה זינגר, ישי סובין, זאב לוי, מישל אליעל, משה רון ויהושע סובול-ישועה.

אות כבוד לודגר קראמפ

הסופר הגרמני ודגר קראמפ בעל פרס גיתה, היושב בירושלים מזה שנים, זכה השבוע באות הוקרה מאת נשיא גרמניה לרגל מלאת לו תשעים שנה. השגריר הגרמני בישראל הגיש לסופר את האות בטקס שנערך על הר הצופים בירושלים לציון תרומתו לכינון ולקידום יחסי גרמניה-ישראל.

תיקון טעות

בגליון "ספרות ותרבות" מערב פסח, בהערות ל"שתי תפילות לאלי הלילה" נפלה טעות: האשורולוג ויד-סין היה ממוצא בלגי, ולא ממוצא צרפתי כפי שצוין.

תשדורת התת-מודע

יהודית אשר, ציורים, גלריה נורה, בן-מימון 9, ירושלים

מאת ניצה מלניאק

יהודית אשר ממשיכה בעקביות לפתח את התמטיקה הכלבית לניצול האפשרויות המגוונות הטמונות בגירים השמנוניים מסוג הפאסטל. בתערוכה הנוכחית מסתמנת חריגה משמעותית מן ההפשטה לעבר פיגורטיביות בעלת תכנים סיפוריים-סמליים, כשראשים דמויי מסכות, תשפתות שיניים, מעבירים תשדורות מן התחום הפרסונאלי, אולי ממעמקי התת-מודע.

הדמוניה סטאלית יש בציור מס' 18, היוצא דופן גם מבחינה נושאית בתערוכה והמצביע על כיוון חדש בהתפתחותה של המציגה.

לפרופ' יואב גלבר
עם קבלת פרס בן-צבי
למחקרים בתולדות ארץ ישראל
ברכות
מהוצאת שוקן

ספרים חדשים
בהוצאת יד יצחק בן-צבי

קתדרה 39
העורכים: י' ברטל, א' כהן, י' צפריר
בין הנושאים: מבצר לא נודע של יוסף בן-מתתיהו; פרנציסקנים בהר ציון; שנים ראשונות ברגניה; נסיונות האחוזות באצבע הגליל; המוסד לעלייה ב' ועוד.
198 עמ'. מנוי ל-4 חוברות (37-40) 18 ש"ח.

עידן 7 — גוש-עציון מראשיתו עד תש"ח
העורך: מרדכי נאור
248 עמ' כולל צילומי צבע, שחור-לבן מפות ואיורים. 11.50 ש"ח

רחל אלבוים-דרור
החינוך העברי בארץ-ישראל (כרך א': 1854-1914)
502 עמ'. 28.20 ש"ח

מנויי "קתדרה" ו"מפעמי" זכאים להנחה של 25% על כל ספר המוזמן ישירות מההוצאה. לכל הזמנת ספרים בדואר נא לצרף 2 ש"ח דמי משלוח. יד יצחק בן-צבי, ת.ד. 7660, ירושלים 91076, טל' 02-639203.

בני ברית מרכז עולמי ירושלים
B'nai B'rith World Center, Jerusalem
P.O.B. 7522, 5 Keren Hayesod, Jerusalem
Tel. 226687
The B'nai B'rith Jerusalem Address
Prof. George Steiner: "The Dissent From Reason"
Sunday, June 8, 1986 – 8.00 p.m.
Admission by ticket only, on application to World Center Office

האוניברסיטה הפתוחה
יום עיון
בנושא
"סוגיות בהיסטוריוגרפיה
של מהפכות בסוף המאה ה-18"

10.00	ד"ר ארנון גוטפלד: "ההיסטוריוגרפיה של המהפכה האמריקאית".
11.30	הקרנת הסרט: "לורד גורדי"
12.00	הקרנת הסרט הדין במהפכה הצרפתית.
12.30	הפסקה
13.15	ד"ר עוזי אלידע: "ההיסטוריוגרפיה של המהפכה הצרפתית".
14.45	הקרנת הסרט: "מכונות תעשיית הכותנה 1720—1820".
15.15	הקרנת הסרטון: "יום בחיי כורה פחם, שנת 1911".

יום העיון יתקיים באוניברסיטה הפתוחה באולם הרב-תכליתי בבנין המרכז לטכנולוגיה חינוכית, רח' קלאוזנר 16, רמת אביב, ביום ה' ו' אייר תשמ"ו, 15 במאי 1986.

הוצאת
אוניברסיטת בר-אילן
חדש

ילד חכם יותר / ד"ר פנינה קליין מהדורה שנייה
כיצד ניתן לקדם את אפשרויות ההתפתחות האינטלקטואלית והרגשית אצל הילד כבר בגיל הרך: המחברת, מרצה בכירה ומרכזת המגמה לגיל הרך באוניברסיטת בר-אילן, מציגה בפני הקוראים, אנשי מקצוע, סטודנטים והורים, מידע אשר יעזור להם להבין ולהי-מע לשינויים בתחום הקשר בין החינוך של הילד בגיל הרך לבין המבוגרים המטפלים בו.
כריכה קשה. 147 עמ' + תמונות. 1986.

אלימות בעולם קסום / ד"ר דינה שטרן
ספר ראשון מסוגו בחקר האלימות הנשית במעשייה שבספרות העממית ובספרות הילדים. התיאוריות הפסיכולוגיות למושג "אלי-מות". למשמעות דמות האם החורגת במעשייה. המעשייה כמקום מיפגש בין שני העולמות: עולם הריאליה והעולם האחר.
כריכה קשה. 254 עמ'. 1986.

עיוני מקרא כרך ב / עורך: פרופ' אוריאל סימון
מנחות ידידיות לפרופ' יהודה אליצור
קובץ מאמרים בחקר המקרא ובתולדות פרשנותו, המקודש לנושאים ספרותיים, היסטוריים ופרשניים ולסוגיות מיוחדות מתחומי המשפט, האמונה ותולדות המסורה.

סידרא חוב' ב - כתב-עת לחקר ספרות התורה שבעל-פה.
פרופ' צ"א שטיינפלד, עורך.

דעת חוב' 16 – כתב-עת לפילוסופיה יהודית וקבלה.
ד"ר מ' חלמיש, עורך.

עלי ספר חוב' יב – כתב-עת לביבליוגרפיה ולחקר הספר העברי / ד"ר ש"ז הבלין, עורך.

למידע נוסף נא לפנות ל: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 52100, טל. 03-718401
הפצה בחנויות: א' ערמוני בע"מ, סוכנות ראשית להפצת ספרים, רח' בלפור 4, תל-אביב טל. 03-292026.

אולם להשכרה
בשטח של 252 מ"ר במקום מרכזי
באזור התעשיה של מפרץ חיפה
לפנות בימים א-ה בשעות 8.00—16.00 לטל: 04-794193; 04-794083 בערב 04-732512.

אוניברסיטת תל-אביב
ההרצאה השנתית על שם ג'ימי קרטר
באמצעות מרכז דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה
הרצאת הפתיחה תנתן על ידי
מר הרלוד בראון
שר ההגנה האמריקאי לשעבר
בנושא
"Military Strength as a Component of National Security"
ההרצאה תתקיים בשפה האנגלית, ביום ראשון, ב' אייר תשמ"ו, 11.5.86, בשעה 18.00 באולם כס המשפט על שם מלכה ברנדר, בנין טרובוביץ למשפטים, קרית האוניברסיטה רמת אביב.
מספר מוגבל של הזמנות ניתן לקבל במזכירות מרכז דיין, חדר 419 בבנין גילמן.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הארץ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 35 ש"ח
המחיר למילה 4.38 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן דרום | הלוח הבטוח

מדריך הארץ

יום שישי

פרק יומי
תהלים פרטו
משנה יומית
כלים יז, ד-ה
דף יומי
סוכה טז
הלכה יומית
תפלה קכא, ד-ד

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.46	7.05
תל אביב	6.04	7.08
חיפה	5.58	7.08
באר־שבע	6.02	7.00

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08"451333.
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' - 20.00-8.00
בימי ו' - 15.00-8.00
טלפונים: 03"433300, 03"433500
"שקט" — שרות רפואי לקט שרות ביקורי בית של רופאים מומחים.
לילדים ותינוקות בשעות 24—19 טל' 03"7549111 "שקט" קוד מנוי 222
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה) ירושלים 669911

חיפה 04"672222/3.
תל־אביב 03" 261111
חיפה 04-672222/3.
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111.
מרכז רפואי באר יעקב 03"223958

מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה): תל־אביב טל' 234819. ירושלים טל' 02"245554 חיפה טל' 04"382611

מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים" א' רח' 11.00-13.00 ב' רח' 16.00-18.00 רח' מאפו 13 תל־אביב

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: בר כוכבא 49 טל: 02"284649 פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822 המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד חיפה, רח' הנמל 26, קומה ב', טל' 04-523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00-23.00

שח"ק - שירות רפואי צייד ירושלים(24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום - 669531, 660585, 02"
מוקד לילה שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכור ב"ד
תל אביב: מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)

ירושלים
שערי צדק — (כירורגית, אורטופדית, עיניים)
הדסה ע"כ — (ילדים)
בקור חולים — (פנימית, א.א.ג)
הדסה ה"צ — (נשים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
שדה רב האשר 3 תבנית ל' 428510
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
חניתה חניתה 22 ב"ש 251905
רמת־גן
רמה ז'בוטינסקי 65 7514483
חולון
אהרון הפיין 52 889153
בת ים
בת ים בלפור 45 864625
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
קריאל ח. מסחרי ק. נורדאו 51774
הקריות
הרמן סמטת מודיעין קרית מוצקין 715136
רחובות
כללית בני משה 452581

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00-20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל. 9-281228.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00-19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

פרק יומי
תהלים ידידו
משנה יומית
כלים יז, דו
דף יומי
סוכה יז
הלכה יומית
תפלה קכא, דס

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923335
רחובות 08"451383.
בת ים 586555
חולון 805133
לוד־רמלה 08"221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' - 20.00-8.00
בימי ו' - 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04-672222/3.
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111.

תורנות רופאים ושיניים
ד"ר בן ארי משה ברודצקי 43 ת"א טל' 413361
מרכז סיוע לקורבנות אונס: — 24 שעות ביממה.
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 02"284649 פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00 דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822 המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד חיפה, רח' הנגן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00-23.00.
שח"ק - שירות רפואי צייד (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום - 669531, 660585
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
תורנות רופא ווטרינר — ד"ר מרי נשטיין רוני טרומפלדור 63 פ"ת 9226984

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים
בקור חולים — (א.א.ג)
הדסה ע"כ — (פנימית)
שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
שדה רב האשר 3 תבנית ל' 428510
מוצ"ש, זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
מוצ"ש, שדה רב האשר 3 תבנית ל' 428510
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מוצ"ש, אסותא המלך ג'ורג' 12 224872
חיפה
חניתה חניתה 22 ב"ש 231905
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת ים
מוסד הגיבה רייך 20 583360
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
תרופה הרצל 2 28656
הקריות
הרמן סמטת מודיעין קרית מוצקין 715136

מרכזי מידע — אגר
03-432777 04-54913-121
02-328251-2

למפעל תהליכי גדול בחיפה
דרוש/ה
מנהל מחסן
בעל נסיון מוכח של מספר שנים
הכשורים הדרושים:
* כושר ניהול וארגון צוות עובדים
* נסיון בארגון וניהול מחסנים-גם ממוחשבים
* ידע טכני ונסיון בקטלוג
* נסיון בניהול ועתוד מלאי
* אנגלית טכנית
* השכלה תיכונית טכנית מלאה.
מועמדים מתאימים עד גיל 45 מתבקשים לפנות בכתב יד בציון קורות חיים, הכשרה ונסיון לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה מס' 646.

לעוף העמק ברמת־ישי
דרוש
חשמלאי אחזקה
לפנות טלי 04"934112 /3/4

ב-35 ש"ח פרסם עד שתמכור!

מחסנאי
עם נסיון קודם
לחברה העוסקת בענף ספורט ונופש...
לפנות בצרוף קורות חיים והמלצות
לת.ד. 33757 חיפה

דרוש:
טכנאי/ הנדסאי אלקטרוניקה
עם ניסיון מעשי של 3 שנים
טל 067"54812 לצבי

קוקו דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03+383838
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

אזור הדרום
כאן דרום

דירות

מכוניות

עסקים

הצעות עבודה

חיפה והצפון
(סוף מעמוד 11)

נצא לאכול...

העיר

ישראלי מקורי
את מעדני המטבח הישראלי החדש והכשר בניהולו של השף אורי גוטמן תמצא במסעדת פנורמה ברחוב הירקון 105. להזמנות צלצלו: 03"238913

איטלקיות ופיצריות
פיצריות רימיני, המטבח האיטלקי האמיתי בטעם מעולה, כפי שרק איטלקי יודע להכין. פתוח 7 ימים בשבוע בצהריים ובערב. פיצריות רימיני.

יהודיות
למסעדת הרצליה 50 שנה של אוכל יהודי מבושל. רחוב אחד העם 17 תל־אביב הזמנות בטלפון: 652929

מזרח אירופאית
בקיטון יציע לכם מטבח יהודי בסגנון ביתי ובתפריט מגוון. דיזנגוף 145 טלפון: 03"233679

סיניות והמזרח הרחוק
הסינית האדומה בדיזנגוף 326 מציעה מטבח סיני עשיר מיוחד ואותנטי. האוירה אקזוטית והמבחר עשיר ומגוון. פתוח כל יום בין השעות 1 - 3.30 בצהריים, ומשעה 7.00 בערב ועד חצות. להזמנות צלצלו: 448405 או 440325

דגים ומאכלי ים
מסעדת זהבית בדיזנגוף 306 פינת ירמיהו. המסעדה לאניני הטעם למאכלי דגים ומעדני הלב. האוירה לבבית והמחירים סבירים. להזמנות צלצלו: 459286

מסעדת המכבים באלוף שדה 101 מתמחה במאכלי ים ומולאים. מוסיקת רקע עם שרות מכל הלב. להזמנות צלצלו: 744346

"שטרן דולפין" המסעדה המובחרת לדגים ומאכלי ים. האוירה ביתית מיוחדת ונעימה. השרות עם כל הלב. דיזנגוף 189 תל־אביב. טלפון: 232425

צרפתית
מסעדת להקרון מציעה מטבח צרפתי מעולה ובתפריט מגוון. רחוב פינסקר 22 03"299966

מסעדת סטקיות
במפגש "בשר הירקון", פרגיות ממולאות ובשר על האש. מקום מרווח ונעים. טלפון: 446440

מזרחיות
אכלת שיפודים בשוק? הדוק הם ואריב. הכניסה מדרך השלום 24. טלפון: 336507

מסעדת נ'מל קרנון מציעה מבחר דגים ובשרים באוירה נעימה מול הים. טלפון: 03"825575

מדור זה בעריכ: עליזה - מודעפון טלפון 383838

צמחונית חלבית
"נסלי בלינצר" - מסעדה חלבית כשרה בדיזנגוף סנטר" אוירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משערים 4 ו-4א פתוח עד אחר חצות. עורא נרקיס 289252

אמריקאיות
מק דיויד רשת ההמבורגרים מס' 1 משתיכה במבחר ההגרלות בכל הרשת. פרסים בסניפים. "מק דיויד זה מה שמתחשק לי"

רומניות
במפגש ישראל סטקיה וממולאים ברמה אחרת. במחיר עממי השווה לכל נפש. לאירועים מוזמנים עד 40 איש. גם בשבת. דרך פתח־תקוה 78 תל־אביב.

מסעדת סטקיות
במזרח המסעדה ברחוב סירקין 4 גבעתיים מאכלי ציד ונריל מסוים. צלצלו: 728200

הלוח הארצי הארץ חדשות

דרושים
בי"ס סולם צור מתפש לשנת הלימודים תשמ"ז
מורים/ות להוראת המקצועות: בחטיבת בינים — ועליונה
א. לשון וספרות
ב. ערבית
ג. ביולוגיה.
ד. פיסיקה.
נא לפנות לטלפון 920165, 926272

למושב נס עמים
דרושים
*** טבח מקצועי**
רצוי בעל רכב
לפנות בשעות הבוקר לאברי
*** פקיד חשבונות**
עם נסיון בהכנת דוחות מס הכנסה, ביטוח לאומי ומע"מ.
מאזור נהריה עם
ידיעת השפה האנגלית על בוריה הכרחי
נא לפנות 04-922147, 04-922588

חברה המשווקת בארץ ציוד תעשייתי
דרוש/ה
הנדסאי/ת אלקטרוניקה/ הנדסאי/ת מכונות
איש שרות לציוד בתעשיה
הכשורים הדרושים:
* יכולת והבנה בפעולת ציוד אלקטרוני / מכני
* ידע בקריאת שרטוטים
* שליטה בשפה האנגלית
* נסיון בתיקון מכשירים ומכונות.
העבודה כרוכה בנסיעות רבות בכל חלקי הארץ.
רשיון נהיגה הכרחי.
המעוניינים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב יד לת.ד. 4868 חיפה 31048
ויציינו השכלה, נסיון ושכר נדרש. עבור משרה 649

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
בעל/ת נסיון לתפקיד מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
ידע בהנהלת חשבונות ממוחשבת — הכרחי
נא לפנות בצרוף קורות חיים
לת.ד. 33859 חיפה 31338

לחברת אלקו התקנות ושירותים אגף המכני
דרושים
מנהלי עבודה
- המתמחים בעבודות נגרות בניהול צוותי עובדים.
- רישום פעולות וקריאת תוכניות נגרות.

נגרים
המתמחים בנגרות תעשייתית
רתכים
ברמה גבוהה
להתקשר לטלפונים:
052-554892, 052-82773
.052-82774

מרפאות השיניים
קופת חולים מכבי
למרפאת השיניים החדשה
של קופ"ח מכבי בבת"ים
דרושים
רופאי שיניים
לכל תחומי רפואת השן
סייעות מנוסות
לרופאי שיניים
מזכירות קבלה
בוגרות תיכון
תנאים טובים למתאימים
לקביעת ראיון נא להתקשר לגאולה,
טל: 03-292911

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרוש:
מנהל חשבונות ראשי
בוגר ראיית חשבון בעל נסיון מוכח בתעשיה, לטפול בנושאי מסוי וניהול מערכת חשבונאית וצוות עובדים.
על המועמדים המתאימים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 2249 חיפה מקוד 31003 לאגף כח אדם ולציין שם המשרה
"סודיות מובטחת"
המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד

למפעל מתכת חניתה
דרוש
* מכונאי אחזקה
עם נסיון 3 שנים לפחות במערכות הידראוליות ידע באנגלית יתרון
* הנדסאי חשמל
עם נסיון 3 שנים בתעשיה רשיון חשמל מוסמך.
מקום מגורים נהריה שלומי, מעלות.
נא לפנות בטלפון
04-967411-3

לחברת ביטוח דרושים
1. מנהל מחלקה אלמנטרית
נסיון וידע בחיתום בכל ענפי הביטוח.
ידע רחב בביטוח משנה, חוזי ופקולטטיבי.
כושר ניהול משא ומתן. נסיון בקבלת עסקים.
שליטה מלאה בשפה האנגלית.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 29182 תל־אביב מיקוד 61291, עבור המנכ"ל.
2. עורך פוליסות ומקבל עסקים בענפים האלמנטריים
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בקבלת עסקים.
כושר ניהול משא ומתן. רצוי בוגר המכון לבטוח.
נא לפנות טלפונית לציפי 03-652671.

דרושות
עבודות "יצור
נסיון קודם בענף האלקטרוניקה
להתקשר מיום א'־ה'
שעה 09.00-17.00
טכסור תעשיות בע"מ
052-556110

אלרון
תעשיה אלקטרונית בע"מ

אנו קבוצה חדשה בקונצרן אלרון, הנמצאת באור יהודה, ומונה כ־20 אנשי מקצוע בתחום המחשבים. אנו עוסקים בפיתוח מערכת מתוחכמת המיועדת לשוק האמריקאי בתחום סימולטורים לאימון והדרכה.

הטכנולוגיות בהן אנו משתמשים כוללות מערכות מומחיות, עיבוד תמונות וגרפיקה בזמן אמת. אנו נמצאים בשלב קריטי בפיתוח המוצר לקראת יציאתו לשוק ולשם כך אנו זקוקים לשני אנשי מפתח נוספים:

★ איש פיתוח בכיר
התפקיד כולל השתלבות בסגל הבכיר של ניהול הפיתוח, אחריות אישית לתחום פיתוח ספציפי תוך מגמה להכרה מעמיקה של המערכת כולה. כמו כן, קבלת אחריות על BETA SITES בארה"ב תוך ניהול פעילות הפיתוח בארה"ב ושמירת הקשר עם פעילות הפיתוח בארץ.
כישורים נדרשים: ★ השכלה אקדמאית במדעי המחשב או הנדסה ★ תואר במינהל עסקים (רצוי) ★ 10 שנות נסיון בפיתוח בתעשיה ★ 5 שנות נסיון בניהול פיתוח.

★ חוקר/ת AI בכיר/ה
התפקיד כולל מימוש בעיה מחקרית בתחום מערכות מומחיות באפליקצית תיכון (DESIGN EXPERT SYSTEM) ע"י בנית מודל (פרטוטיפ) בפרולוג, ותיקופו תוך אינטגרציה עם מערכת מקיפה ומתוחכמת. שלב המחקר מתאפיין בעבודה עצמאית רבה תוך קשר עם מהנדס ידע (KNOWLEDGE ENGINEER). המימוש יתבצע תוך עבודת צוות אינטגרטיבית. כמו כן יגבש החוקר/ת סביבו מומחיות טכנולוגית ספציפית באחד מהתחומים הבאים: יצוג ידע, טכניקות למידה, עבוד שפה טבעית.
כישורים נדרשים: ★ תואר II או III במדעי המחשב ★נסיון בתעשיה או באקדמיה בתחום AI ★ 5 שנות נסיון בפיתוח תוכנה ★ידע בפרולוג (רצוי)

נא לפנות בצרוף קורות חיים ופירוט נסיון מקצועי לת.ד. 383 אור יהודה, 60200. טלפון 03-347380
סודיות מובטחת! כל הפונים ייענו.

לחקר ימים ואגמים לישראל בע"מ
דרוש/ה
ביולוג/ית
בעל/ת תואר ראשון/שני
נא להתקשר טלפונית 04-815202
לד"ר פרידלנדר בימים א'־ג'
בשעות 0800 - 1600

דרוש
אחראי על מחסנים
* רצוי עם נסיון בבתי מלון
* מינימום 3 שנות נסיון
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4496 חיפה ולציין על גבי המעטפה עבוד מלון

מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ
הנדסאי/ת טכנאי/ת כימיה
הכישורים הדרושים:
שליטה טובה בעברית וידע בסיסי באנגלית נסיון בביצוע אנליזות כימיות והפעלת מכשור מעבדתי.
מכרז מס' 23/86
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה 32000 עד יום 18.5.86

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה.
בעל/ת סוג מקצועי בהנהלת חשבונות
רצוי נסיון של מספר שנים בעבודה עצמאית בהנהלת חשבונות.
רצוי נסיון בטיפול במטבע זר
ידע בקריאת והבנת מסמכים באנגלית.
ידיעת שפות נוספות יתרון
מספר המשרה: מנ/116
מועמדים/ות מתאימים/ות המעוניינים/ות לדרישות יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 18.5.86
אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

אורנים — אוניברסיטת חיפה
המכון לאמנות
לשנה"ל תשמ"ז דרושים:
1. מורה לעיצוב,
מרכז צוות מורי מלאכת תיעוב,
ההיקף — משרה מלאה
2. מורה לגרפיקה,
ההיקף — חצי משרה
דרישות המשרה: תואר שני או ראשון בעיצוב או בגרפיקה.
רצוי נסיון בהוראה
נא לשלוח:
1. קורות חיים בכתב־יד.
2. שם וכתובת של ממליץ או שניים.
3. צילומי תעודות והסמכות.
4. צילומים של 3 עבודות.
בהצעות נא לפנות למכון לאמנות טלפון 04-930750

---

chica גוזה
למפעלנו בנצרת
מפעל לטקסטיל בע"מ
דרושים/ות
*** למחלקת פיתוח מוצרים**
פקיד/ה
לטיפול בנושאי תקן וייצור
עדיפות תינתן לדוברת אנגלית
תופרת
בעלת נסיון קודם
גזרנית
אפשרי ללא נסיון קודם
*** למחלקת תפ"י**
הנדסאי/ הנדסאית ייצור
שעות העבודה 07.00-15.30
הסעות מסודרות לטפול וחזרה
על המועמדים לפנות טלפונית 065-74480

אינטל
היה שותף לפריצת הדרך!
אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום "יצור רכיבי VLSI למחשבים ולמערכות ספרתיות.

טכנאים/הנדסאים
בעלי רקע באחד התחומים הבאים:
מכונות, אלקטרוניקה, אלקטרומכניקה, מכשור בקרה ואלקטרואופטיקה.
לשפור וטפול במכונות הייצור הכוללות: מערכות אוטומציה, ואקום גבוה, מערכות אלקטרואופטיות, מכניות ומערכות בקרה ממוחשבות בטכנולוגיה מתקדמת.
★ תואר טכנאי מוסמך / הנדסאי.
★ נסיון מקצועי של 3—2 שנים — יתרון.
★ תוכנית ההכשרה עשויה לדרוש השתלמות בארה"ב.

טכנאי ציוד אנליטי
אחראי על מערך מעבדות אנליטיות הכוללות מיקרוסקופיה אלקטרונית ואנליזה מקרוסקופית.
התפקיד כולל: ארגון עבודה, הפעלת ציוד ופתוח שיטות אנליטיות.
★ בוגר תואר ראשון במדעי הטבע.
★ נסיון בעבודה עם מכשור אנליטי — יתרון.

הנדסאי/טכנאי מכונות
לאחזקה ותפעול של מערכות מתוחכמות לטפול במים.
★ נסיון תעשיתי במערכות תהליך כימי — יתרון.

לכל המשרות: ★ יכולת עבודה עצמאית.
★ ידיעת השפה האנגלית.
★ נכונות לעבודה במשמרות.
★ קבלה לעבודה מותנת במעבר לירושלים.

אם הנך בעל יוזמה ומעונין באתגר מקצועי, הצטרף לצוות מעולה, צעיר ודינמי במפעל מתפתח בעל שיטות ניהול מתקדמות, המיישם טכנולוגיות עתירות מדע.
פנה בכתב יד בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד. 3173 ירושלים 91031
"יצור מעגלים משולבים בישראל
- סודיות מובטחת -

ORS דרושים
למחלקה הטכנית:
טכנאי יצור
נסיון מוכח מעל 3 שנים בניהול יצור פיקוח, ניהול עבודה עדיפות לתושב עפולה נצרת כרמיאל
תמחירן
נסיון מעל שנתיים בתמחיר בענף הבניה רצוי מאזור מרכז הארץ
חרטים/כרסמים
נסיון בחריטה/כרסום אוניברסלי לעבודה קבועה בתנאים טובים
חרט/מפעיל C.N.C.
לעבודה במשמרות, עדיפות לבעל נסיון בהפעלת מחרטות אקומה לעבודה קבועה.
רתכי ארגון
יוצאי צבא עם נסיון לעבודה קבועה
פחח
פחח עם נסיון בזיווד מוצרים אלקטרוניים לעבודה קבועה בתנאים טובים
מלגזנים
בעלי רשיון למלגזה נסיון מעל שנתיים בתעשיה
מחווטים/ות
בעלי/ות נסיון בהלחמות לוחות ומעגלים אלקטרוניים
למחלקה המשרדית:
מנהל חשבונות סוג 3
נסיון של 3 שנים בתעשיה לתפקיד גזבר מפעל לעבודה קבועה
פקידת יבוא/יצוא
ידיעת השפה האנגלית על בוריה, הדפסה ברמה גבוהה באנגלית ועברית, טלקס לתושבות עפולה/נצרת/כרמיאל יתרון
מפעיל חדר מחשב
בעל נסיון בהפעלת מחשב DATA-POINT יתרון רצוי תושב עכו נהריה
מזכירה בכירה
אנגלית ברמה גבוהה כולל הדפסות, ידיעת השפה גרמנית יתרון רצוי מאזור עכו נהריה.
קלדניות עברית/אנגלית
עם נסיון בעבודה. מתאימה למועמדות מכל אזור הצפון והגליל המערבי.
מעבדות תמלילים
ברמה גבוהה לעבודה מיידית
רח' הרצל 2 חיפה, 04-643703, 644902
ORS שרותי כח אדם

לטלסק הנדסה
דרוש:
טכנאי אלקטרוניקה
לפרטים נא לפנות טלפון
065-71292

למקום בילוי חדש בעיר
דרושים/ות
• שף מעולה
• ברמניות מקצועיות
•מלצריות
לבעלי הופעה מרשימה בלבד
לקביעת ראיון טל' 02-245515 בין השעות 13.30 — 15.30

Maquette גפן
Leather Fashions
למפעלנו בעכו
דרוש
מחסנאי מנוסה
• עדיפות לבעלי נסיון בטכסטיל
• נסיון כמפייט בצה"ל יתרון
• ידע בעבודה במחסן ממוחשב
תנאים טובים למתאימים
טל' 04-919321 לחיים

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
עובד
בעל ניסיון בהפעלת קלנדר לגומי
עובד
בעל ניסיון בהפעלת מכונת התזה לגומי (אקסטרודר)
נגר
בעל ניסיון של שנתיים לפחות
עובד
לבקורת מחסנים — לחצי משרה
נא לפנות לטל' 04-721131
או בכתב לת.ד. 787 חיפה 31007

לבית אבות על הכרמל
דרושים
1. אם — בית דוברת גרמנית
עם נסיון
2. אחיות מעשיות
למחלקה הסיעודית
3. מבשלת טובה עם נסיון.
4. עובדי נקיון
לפנות טלפון 04-243611 חיפה
בשעור הבוקר.

דרוש
פנסיונר
55 — 45
בעל רקע טכני וחשמל להסבה מקצועית לתיקוני מכשירי חשמל ביתיים
"פיין אלקטריק"
טל' 04-674380

דרוש
מנהל
דינמי, למכירות, שלטים בנן אירועים ...
לבעלי נסיון בלבד
מזכירה
ומקדמת מכירות דינמית בעלת נסיון בעבודה 722953 בבית 733003

אחים סט שיווק מוצרי חשמל בע"מ
דרושה
מנהלת חשבונות מנוסה
בעלת נסיון במחשב
לפרטים 04-917047 לשרה

לבית הספר לחניכים עמל טבריה (קד"צ)
דרוש
מנהל ביה"ס
לשנת לימודים תשמ"ז
נא לפנות למזכירות ביה"ס 067-20558

דרוש
נער עם רישיון לקל־נוע
הוצאת ספרים
"עם עובד"
רח' מאזה 22 ת"א
03-291526 לגבי

ל"אוטו־קור"
מיזוג אויר לרכב
דרושים בפתח תקוה
חשמלאי רכב
מכשירנים
פקיד/ה
בעלי ניסיון רב
טלפון: 03-909825

חשב
מתכנת חשב/מנה"ש
6 שנות ניסיון
בעבודה עם חברות בכל התחומים
טלפון: 03-452261
03-248272
נא בשבת

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
סגן/ית ראש מחלקת חשבונות
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת הפקולטה לחשבונאות.
נסיון בנהול צוות עובדים.
נסיון קודם בעבודה בחשבונאות של 3 שנים לפחות.
נסיון במערכות מידע ממוכנות.
ידיעת השפה העברית על בוריה.
כושר ניסוח בכתב.
ידיעת השפה האנגלית.
מספר המשרה מנ/115
מועמדים/ות מתאימים/ות המעוניינים/ות לדרישות יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר משרה עד יום 18.5.86
אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

למפעל אלסינט בחיפה דרוש:
מסגר/פחח (זיווד אלקטרוני)
(מס' משרה 411234)
הכישורים הדרושים:
* בעל ידע בקריאת שרטוטים טכניים.
נא להתקשר לטל. 04-540540 לדפנה
המודעה מיועדת לנשים ולגברים.

ד.ג.ש. מחקר ופיתוח בטכניון
דרוש/ה
כימאי/ת
אורגני .סינטטי
הכישורים:
מוסמך בכימיה אורגנית סינטטית עם נסיון 3 שנים בעבודה זו
להתקשר 04-674776, 674571 לבקש את ד.ג.ש.

מבוקש
איש שיווק
בעל מרץ יוזמה ורצון להצליח שיוכשר במסלול לניהול בחברה צעירה ודינמית
טל' 04-212997 ביום א'
מ־10.00־14.00 לשמואל

ORS לוח
החברה המובילה בשרותי כוח אדם
דרושים
★ **מזכירה צרפתית** אנגלית + הדפסה למנהל יצוא.
★ **מזכירה אנגלית עברית** לעוץ משפטי של מפעל
★ **מזכירה עברית אנגלית** עם נסיון לעבודה קבועה, משרה מלאה.
★ **מזכירה עברית אנגלית** עם נסיון ביבוא לעבודה קבועה, משרה מלאה.
★ **מנהל/ת חשבונות** סוג ד' עם נסיון
★ **חשבת שכר** ידע בהנהח"ש.
★ **מהנדס תוכנה** - עם רקע בעיבוד שבבי להפעלת תוכנות.
★ **מוכר** לעבודה בחנות למוצרי תקלאות בראשל"צ ידע באביזרי צנרת, מערכות השקיה וכלים חקלאיים.
★ **אחות כירורגית** חדר ניתוח.
★ **מנה"ס** עם ידע באנגלית.
★ **מכונאי או טכנאי אחזקה** עם נסיון בהידראוליקה ופנאומטיקה.
★ **חרט קונבנציונאלי**
★ **כרסמי** C.N.C.
★ **מגבנאים** לעבודות הרכבה עם נסיון.
★ **מכונאי טנקים** בוגרי חיל חימוש
★ **פועלים** לעבודה בראשל"צ.
★ **פועלים** עם רקע טכני לעבודה בראשל"צ.
★ **בחור** עד גיל 30 + רשיון נהיגה לעבודה בראשל"צ.
★ **טכנאי כלים** עם נסיון רב בכלים ותבניות ומכבשים.
★ **מכונאי אחזקה** במכניקה ובחשמל עם ידע בתנועים מורכבים ופלסטיקה למכונאי מוסמס בצבא - יתרון.
★ **חשמלאים מוסמכים** תושבי אשדוד.
★ **תופרות** למפעל מסודר 5 ימי עבודה בשבוע.
★ **עובדי נקיון** שעות העבודה 08.00-16.00 או 17.00-20.00
★ **מסגרים** עם נסיון.
★ **תופרת אוברלוק** עם נסיון לעבודה קבועה.
★ **מסגר** עם נסיון רב לעבודה זמנית, תנאי עבודה מצוינים.
★ **אנשי מכירות** בוגרי מדעי החיים או אקדמאים
תנאי עבודה מצוינים.
★ **עובדי ייצור** לעבודות הרכבה למפעל מסודר עם הסעות
רחובות - הרצל 187 (מול המשטרה) טלפון 08-450630

דרוש/ה
גרפיקאי/ת
ליומיים בשבוע שעות לא שגרתיות
ניסיון מוכח
בשטח העתונות
טל: 670918

מזכירה למשרד
פרסום צעיר

לבנק הבינלאומי הראשון בהרצליה
דרושים
עובדים/ות
★ השכלה תיכונית מלאה -
רצוי אקדמאית
גיל עד 30
נסיון בנקאי קודם - רצוי
לפנות בטלפון:
052-555221

קבלת מודעות 24 שעות בדחוף
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הארץ
הלוח הארצי
הארץ חדשות
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363
239952

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

למשביר לצרכן בהרצליה
דרושים
* עובד אחזקה (ידע בחשמל)
* מוכר/ת למחלקת תקליטים
* מוכרות צעירות ונאות
לתאום טלפונית 546459, 052-546116

משרות לבכירים
ב.נ. שרותי ניהול
ת"ד 2297 נתניה 42122, 053-34515
ת"א, ארלוזורוב 198, 03-257970

לחברת מחשב יצור בירושלים:
1) טכנאי הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודות בדיקה והרכבה של ציוד לתקשורת נתונים.
2) מזכירה ½ משרה
לפנות בכתב-יד לת"ד 3781, ירושלים, מיקוד 91035

לנגריית הקשוריאן
דרוש
מנהל עבודה
בענף נגרות בניין
תנאים מעולים למתאים
טל: 02-714416, 02-722990

ארט פלוס!

דרושים/ות
בעלי מקצוע אמיתיים
מונטג'רים
צלמי אופסט
ומקריני לוחות
02-223790
02-234941

למכירה
משק במושב תלמי יחיאל
להתקשר: 051-881678
051-881561

מרחב רפואי העמק לבית החולים המרכזי בעמק
דרוש/ה
אקדמאי/ת
בעל/ת תואר במדעי הטבע
להפעלת מכשור רפואי מתוחכם
במכון הלב
נא לפנות לטלפון 065-91414 לצורך קביעת ראיון

לחברה
להפצת תרופות
באזור הרצליה
דרושות
עובדות מחסן
לזכות הזמנות.
העבודה
היא במשמרות
עם אפשרות
לשעות נוספות
גיל 20-30
בוגרות תיכון
בדבר פרטים
נא לפנות לטלפון:
052-559235

לעמותה למען הקשיש נצרת-עילית
דרושה:
אם בית
עבור דיור מוגן לקשישים בנצרת-עילית:
* השכלה תיכונית
* יכולת לנהל משק בית מסודר
* יכולת ליצור קשרים ציבוריים ואישיים
מגורים באזור הדיור המוגן — חובה
נא לפנות לגבי אליט כהן ברחוב גולן 119 נצרת עילית
(עירייה) בשעות הבוקר או טלפונית
065-72025 עד לתאריך 20.5.86

למפעל גדול בענף המתכת
דרוש
מנהל מחסנים
בעל כושר ניהול צוות עובדים וארגון מחסנים
ניסיון של 5 שנים לפחות
בניהול מחסן סכני ממוחשב
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית
רצויה השכלה טכנית
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 472 ק. ביאליק ולציין על המעטפה "מנהל מחסנים"
סודיות מובטחת
*המודעה מיועדת גם לנשים

לחברה גדולה לשיווק מזון
דרוש
מקדם מכירות
* השכלה אקדמית בתחום השיווק או בוגר קורס שיווק מוכר.
* ניסיון מוכח בשיווק רצוי של מוצרי מזון.
* שליטה טובה בעברית בע"פ ובכתב.
* כושר ניהול מו"מ יכולת שכנוע והבנה מסחרית.
* רישיון נהיגה.
תושב חיפה והקריות
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 2113 חיפה בפירוט קורות חיים השכלה וניסיון בעבודה
תנאים טובים למועמד המתאים.

ראש טוב כסף טוב
מבוקש/ת
רוכש/ת מודעות עם נסיון
לתפקיד מענין ברשת עתונות גדולה
לפנות: ת.ד. 20456
מיקוד 61200 ת"א
עבור מנהל השיווק
ציין קורות חייך ונסיונך בעבודה
(בכתב יד בלבד).

דרושים/ות לנו:
מוכרות
עם נסיון בעלות הופעה נאה.
קופאיות
עם נסיון, יחס אדיב לעבודה באוירה נעימה.
פועלי ייצור
לאחר שרות צבאי.
עובדות מטבח
לעבודה קבועה תנאי שכר טובים למתאימות.
נא לפנות טל. 04-663703, 04-664002

למפעל גדול ומבוסס
דרושים
עובדי ייצור
בעלי 11 שנות השכלה לאחר שרות צבאי
נא לכתוב לת.ד. 1046 ק.מוצקין
מיקוד: 26102 עבור 20

למפעל תעשייתי בתחום המזון באזור חיפה
דרוש:
עובד אחזקה למכונות אריזה אוטומטיות
הכישורים הדרושים:
* בוגר בי"ס מקצועי מוכר, אחרי שרות צבאי
* נסיון בתעשיה ובמכונות אריזה אוטומטיות
* ידע באוטומציה, ופנאומטיקה תעשיתית
* עדיפות לבעלי נסיון בתעשיות שימורים
המעונינים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 4868 חיפה עבור מס. 648.

לחברה גדולה לשיווק מזון
דרוש/ה
אחראי/ת מטבח וחדר אוכל עובדים
הכישורים הדרושים:
* השכלה תיכונית מלאה.
* בוגר/ת בי"ס מוכר לטבחות.
* ידע וניסיון בבישול לכ-250 איש.
* ידע וניסיון בניהול צוות עובדי מטבח וחדר אוכל.
* ידע וניסיון בהכנת תפריטים וניהול מלאי מצרכים.
תוך שמירה על תקציב מאוזן.
תושב חיפה והקריות
5 ימי עבודה בשבוע
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 2113 חיפה בפירוט קורות חיים, השכלה וניסיון בעבודה.

אינטל
אינטל הינה החברה המובילה בעולם בתחום רכיבי מיקרו מחשבים.
אנו מרחיבים את השרותים שאנו מספקים ללקוחותינו, לשם כך אנו זקוקים ל:
מפעיל מחשב
משרה 2051
למרכז מחשבים בעל ציוד מגוון
העבודה ב 3 משמרות
הכישורים הדרושים:
* 12 שנות לימוד לפחות.
* עדיפות לבוגר בי"ס מקצועי.
* שליטה טובה בשפה האנגלית.
* רצוי נסיון במחשבי digital ו/או I.B.M
* כושר שיתוף פעולה ויחסי אנוש טובים.
אם הנך בעל(ת) יוזמה ומעוניין(ת) באתגר מקצועי, הצטרף(י) לצוות מעולה, צעיר ודינמי במפעל מתפתח בעל שיטות נהול מתקדמות המיישם טכנולוגיות עתירות מדע.
פנה(י) בכתב בצרוף קורות חיים, ת.ז. ומספר טלפון למחלקת גיוס עובדים.
אינטל ישראל (74) בע"מ
ת.ד.1659 חיפה 31015
-סודיות מובטחת-

למוסד ממלכתי בחיפה
דרושים
ארכיבאיות
* בוגרות תיכון
שומר
* גיל 30-50.
* בריאות תקינה
מועמדים לאחר שירות מלא בצה"ל, תושבי חיפה והסביבה יפנו לת.ד. 2133 חיפה מיקוד 31020.
נא לציין קורות חיים ופרטים אישיים מלאים, כולל מספר טלפון ות.ז.
פונים מתאימים ייענו

דרוש:
איש מכירות מעולה
באם אתה:
* רציני ובעל מעוף
* בעל רקע בענף הבניה (רצוי)
* בעל נסיון מוכח קודם בשיווק ומכירות
* בעל יכולת ניהול משא ומתן ברמה גבוהה
* מוכן ליום עבודה ארוך.
חברת עמלן שיווק מוצרי בניה ותרבות הדיור מעוניינת לצרף אותך לצוות המוביל.
בעלי הנתונים הנ"ל יפנו בכתב יד לחברת עמלן הנביאים 2 חיפה, 33501 עבור מנהל מכירות.
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית באזור מפרץ חיפה
דרוש/ה מנהל/ת חשבונות
יש ליפנות בכתב-יד
ולפרט הניסיון המקצועי ובצרוף המלצות
לת.ד. 423 חיפה
מיקוד 31000
(עבור חשבונות)
(המשרה מתאימה לפנסיונר)

לחברה התעשייתית דרומית לחיפה
דרושה
מזכירה בכירה למנכ"ל
* ידיעת אנגלית ועברית על בוריין (שפת אם אנגלית חובה, ידיעת גרמנית או שפה אחרת יתרון).
* הדפסה והתכתבות באנגלית ובעברית רצויה (בשפה נוספת יתרון).
* נסיון מוכח בניהול וארגון משרד.
* משרה מלאה 5 ימים בשבוע.
המעוניינות יפנו בכתב יד אל ת.ד. 47 חיפה 31000 רק פניות מתאימות ייענו.
תנאים טובים למתאימה
סודיות מובטחת

דרוש/ה
רכז/ת הכשרה מקצועית
תאור התפקיד: עבודה בשתי ערים, "עכו" ו"נהריה", עבודה עם מובטלים, עם עובדים חסרי הכשרה, המעוניינים בקידום ע"י הכשרה מקצועית. קשר שוטף עם הגופים העוסקים בהכשרה מקצועית.
דרישות - מהמועמד
- השכלה על תיכונית בתחום הרלוונטי עדיף אקדמאית
- נסיון קודם בתחום העבודה וההכשרה המקצועית.
- יוזמה בהקמת מסגרות להכשרה, ותפעול שוטף בהן
- בעל רכב פרטי
- עבודה בשעות מפוצלות
- בעל יכולת ונסיון לקיים קשר ומו"מ עם גופים ממלכתיים ואחרים.
מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 50 חיפה הסוכנות- היהודית, שקום שכונות (עבור חלי אפללו)
פרסום שפי

ישלך עתיד בטוח!

לרגל ההתרחבות הגדולה בשוק מוצרי י.ב.מ. דרושים לנו
מתכנת
עם נסיון ב- R.P.G.
במחשבי IBM-S/36, S/34
מתכנת
עם נסיון בקובול
במיקרו ומיני מחשבים
איש הדרכה ושירות
בעל ידע תכנון
בתוכנות למיקרו מחשב IBM-P.C.
תנאים טובים לאנשים המתאימים
סודיות מובטחת
מועמדים יפנו לטל. 663353, 645522
או בכתב
לת.ד. 33077 חיפה
חיון מחשבים

D.S.B
חברת נציגויות בין-לאומית
דרושה
מזכירה בכירה לניהול משרד
הכישורים הדרושים:
* ניסוח עצמאי להלוטין של התכתבות בין-לאומית
* הדפסה מעולה בעברית
ואנגלית — קצרנות — יתרון
* נסיון מוכח של 10 שנים לפחות
* עדיפות שפת-אם אנגלית
העבודה במשרה מלאה
בין השעות 8.30-16.30
רק מועמדות העונות לכל הדרישות הנ"ל יפנו בשעות העבודה
לטל. 04-254401 לבינה

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושה
קופאית
אריזה אחראית ומנוסה
עם ידע
בהנהלת-חשבונות
לפנות לת.ד. 4457
חיפה מיקוד 31014

מקדם מכירות
למכירת מנויים בועדי עובדים, בעל נסיון וקשרים (רצוי רכב).
טל' 04-532719
04-514068
04-571336 בערב

דרושה
מזכירה מעולה
למשרה חלקית
דרושות:
* שפות עברית ואנגלית — כולל הדפסה
* ניסיון בניהול משרד
למתאימה תנאים ושכר בהתאם לכישוריה
לקביעת ראיון טל 04-389905
או בכתב יד לת.ד. 6583 חיפה

חברת חוץ המעילה בישראל
מרחיבה פעילותה
לעבודה במרכז הארץ דרושים
1. מהנדס מכירות.
2. איש מכירות.
3. מהנדס ייצור
לצוות הנ"ל צריך להיות נסיון קודם בשיווק מכונות, רובוטים, ואביזריהם.
תנאי השכר יותאמו לנסיון וידע קודמים
נא לפנות בכתב עם פרטים מלאים כולל תעוד אל מסי 1 ת.ד. 1512 חיפה 31014

דרוש
משווק נמרץ ועצמאי
לשווק מוצרים להזנת בעלי חיים
למפעל באיזור הצפון
דרישה: ניסיון, בעל רכב,
בעל כושר מוכח —יתרון
השכלה מקצועית שליטה בשפות
מובטחות תמורה נאותה להצלחה
נא לפנות טלפונית
04-919040 בשעות היום
04-459281
בשעות הערב

למשרד רואי-חשבון בחיפה
דרושים
רואי-חשבון ועובדי ביקורת
מכל הרמות
לפנות בכתב יד בציון ותק וניסיון
לת.ד. 33859 חיפה מיקוד 31338

למפעל תעשייתי העוסק ביבוא ויצוא
דרושה:
מזכירה בכירה
עם ניסיון ליום עבודה מלא
כישורים נדרשים:
* שליטה מלאה בעברית ואנגלית כולל הדפסות
* ידע בסיסי בנושא שיווק
* ניסיון בהפעלת מעבד תמלילים — יתרון
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 1033 עפולה עילית
מיקוד: 18550

לפנימית מנוף
בראש הנקרה
דרושים/ות
רכז חינוכי
רכזי פנימיות
מדריכים חברתיים
מדריכים בקיבוצים
מורה לצילום
מורה לאנגלית/ועברית
בדבר פרטים לפנות טלפונית
04-920146, 920014

לארגון כלכלי באיזור הצפון
דרוש:
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים:
* בוגר הפקולטה בראית חשבון או בעל השכלה מקבילה
* בעל ניסיון של 3 שנים לפחות, בניהול מערכת חשבונות גדולה
המועמדים המתאימים יפנו בכתב אל ת.ד. 286 צפת
ויציינו על המעטפה עבור מנהל חשבונות ראשי
לידי: החשב

עירית חיפה
מנהל החנוך התרבות והרווחה, המחלקה לספורט וקיט.
לקייטנות בחודשי הקיץ.
דרושים
* מורים ומרכזים
* מדריכים בוגרי כתות י"א ומעלה
* גננות ועוזרות לגננות
פרטים והרשמה בלשכות המודיעים העירוניות היכל העיריה, רח' הנביאים, מרכז הכרמל ובמחלקה לספורט וקיט, רח' חיל הים 7, טלפונים 530936, 530946.
תנו לילדיכם להינות מחופש גדול באמת בקייטנות העירוניות בחיפה.

להשכרה ברמת-גן
רח' בצלאל
מאחורי הבורסה
משרדים ואולמות
עם טלפונים וחניה
03-310097

דיור 2000
צומת קרית-אתא
דרוש/ה
מוכר/ת מנוסה
למחלקת הרהיטים.
תנאים מצויינים!
נא להתקשר טל
04-720720 ;723422

עירית תל-אביב-יפו
מינהל החינוך, הנוער והתרבות
דרושים:
מדריכי ספורט
למרכזים הקהילתיים באיזור תל-אביב
הכישורים הדרושים: מורים לחנ"ג - בוגרי סמינרים למורים בוגרי קורסי מאמנים או מדריכים במכון וינגייט.
העבודה בשעות אחה"צ והערב.
הענפים: התעמלות ילדים ומבוגרים, כדורסל, כדורגל, מדריכי חדר כושר.
בדבר פרטים נא לפנות לעיריית ת"א, קומה 11, חדר 1152.
טל. 438267 לטאל אייל.

את/ה
מתאים במרשת דרכים
לבעלי מוטיבציה ושאיפות
אנו נכשיר אותך להיות איש/אשת מכירות
בענף הביטוח.
לקביעת ראיון טל:
03-653414

פז
לאגף הכספים במשרד הראשי בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת מידע
הכישורים הדרושים:
* השכלה אקדמאית בכלכלה או חשבונאות
* הכרת מערכות חשבונאיות
* נסיון בהפעלת מערכות חשבונאיות
* יתרון לידע בנתוח מערכות ממוחשבות
תנאי שכר בהתאם לכישורים.
נא לפנות בכתב-יד בפירוט קורות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 434 חיפה (31003) עבור משרה 7/86
פז חברת נפט בע"מ

למושב מעונה
דרושה
עובדת נוער וקהילה
העבודה בעיקר לשעות אחרי הצהריים
למשרה מלאה
לפנות טלפונית 04-979948 975555
למזכירות מושב מעונה

עירית כפר סבא
מכרז למשרה פנויה של סגן מנהל המחלקה לאיכות הסביבה
הכישורים הדרושים: בוגר קורס להנדסאים סביבתיים או בעל ידע השכלה מקבילים; ידיעת השפה העברית על בוריה; כושר ניסוח מכתבים ועריכת דו"חות; כושר ארגון של עבודת משרד כולל, תאום פעולה עם המחלקות השונות בעיריה; יכולת קיום קשרים עם משרדי הממשלה ושלטונות הבריאות.
תאור התפקיד באופן כללי:
א) פיקוח על חוקי העזר העירוניים, ב) פיקוח על רוכלים, ג) רשוי עסקים, ד) יכולת לנהל את המחלקה בעת העדרו של מנהל המחלקה.
הדרגה: לפי כישורי המועמד. היקף משרה: מלאה.
על המועמדים לפנות בכתב למזכיר העיר בעירית כפר-סבא תוך ציון קורות חיים עד לתאריך 20.5.86.
יצחק ולד
ראש העיריה

WE REQUIRE
ACCOUNTS RECEIVABLES CLERK
- Able to correspond independently with local customers and suppliers abroad
- Mother tongue English preferred
- Working knowledge of Hebrew necessary
- Background knowledge of basic accounting an asset

Full-time position 8:30-17:00
Five-day week
Interested candidates please apply in writing to: Michal Lubin,
P.O.B. 39300, 61392 TEL AVIV
EASTRONICS Ltd.

ראם בע"מ אופנת עור
דרושים
תופרים טובים מעולים
למכונת תפירה זינגר
לקבלת פרטים נא לפנות
065-76452 או במקום א. התעשיה ב' נצרת-עלית
למתאימים תנאים טובים

ל"הזרע" — מכון חיפה
דרוש
מסגר אחזקה
רצוי בוגר בי"ס מקצועי
ידע ונסיון בריתוך.
נא לפנות אל:
דב זקסלר
טל. 04-671173
הזרע

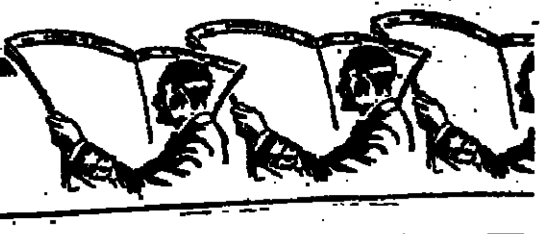

הלוח הארצי — הארץ חדשות

לחברת ספנות
דרושה מזכירה באנגלית
כישורים: קצרנות
כתבנות אנגלית והפעלת טלקס.
שפת אם אנגלית יתרון
לפנות לטל' 04־523293

ש. שבח
שרותים בע"מ
דרושים
מאבטחים
למותקן ביטחוני לעבודת יום־לילה
תנאים מצוינים למתאימים
הכישורים הדרושים:
* יוצאי יחידות קרביות
* גיל עד 35
* פרופיל 72 ומעלה
יום ראיונות יתקיים
ביום שני 12.5.86
בין השעות 11.00־13.00
רח' העצמאות 25 חיפה, קייד
נא להצטייד בפנקס מילואים ותעודת שחרור

גרין קארד ישראל בע"מ
אנחנו אוהבים להשקיע הרבה באנשים טובים — ובדאי לנו
אם את/ה חרוץ ודבק במטרה;
אם את/ה מוכשר לעסוק במכירות;
הצטרף/י לחברה צעירה ודינמית המשווקת פרוייקט רווחה חדשני;
הדרכה והכנסה מובטחת!
השכלה תיכונית הכרחית!
ב"ש, רח' העצמאות 49; טל 057־78035
נתניה, רח' סמילנסקי 10; טל 053־42462
ת"א, רח' ריבל 18; טל 379392, 03־376869
ראשל"צ, רח' הרצל 84; טל 03־945245

לחברה מסחרית בעלת רשת סניפים ארצית
דרוש
חשב
הכשורים הדרושים:
- רואה חשבון
- נסיון של 3 שנים לפחות
- נסיון בניהול צוות עובדים
- גיל עד 35
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בפרוט קורות חיים לת.ד. 4801 עבור 331

דרושים
אנשי מכירות
בכל הארץ לשיווק
שקיות פלאסטיק
תנאים טובים לבעלי
ניסיון
להתקשר בשעות הערב
לטל' 02־341362

למתנ"ס שכון דרושים
★ **אב בית** במשרה מלאה ליום עבודה מפוצל
★ **רכז ילדים** בחצי משרה
★ **עובד קהילתי** במשרה מלאה
★ **מורה לפנטומימה** לילדים (לפי שעות).
עדיפות לבעלי ניסיון, הכשרה והשכלה מתאימים
לפרטים: מזכירות המתנ"ס, טל' 02־418344

החברה לאוטומציה במינהל השלטון המקומי בישראל בע"מ
מרחב ירושלים
דרוש/ה
מתכנת/ת
עם ניסיון בעבודה בסביבת
NATURAL/ADABAS
סודיות מובטחת
לפנות ליצקן אריה, טל' 02־533829

לחברה לעבודות חשמל באזור המרכז
דרושים
★ **חשמלאים מקצועיים**
★ **חשמלאים עוזרים**
עם נסיון של 3 שנים לפחות.
★ **מסגרים**
להתקנת סולמות ברזל ותעלות פח
טלפון: 03-5567061־2־3

חברת חוץ הפעילה בישראל
מרחיבה פעילותה
לעבודה במרכז הארץ דרושים
1. מהנדס מכירות.
2. איש מכירות.
3. מהנדס ייצור
לצוות הנ"ל צריך להיות נסיון קודם בשיווק מכונות, רובוטים, ואביזריהם.
תנאי השכר יותאמו לנסיון וידע קודמים
נא לפנות בכתב עם פרטים מלאים כולל תמונה אל מס' 1 ת.ד. 1512 חיפה 31014

שלוש נקודות (1986) בע"מ
הכנה והתאמה לאור של ספרות טכנית לאור קצב התפתחותנו המהיר
דרושים לנו:
א. טכנים מכינים:
טכנאים והנדסאים בתחומים הבאים:
★ קשר ואלקטרוניקה
★ מחשבים
★ אלקטרו־אופטיקה
★ מקצועות תעופתיים
כישורים נדרשים:
★ ידיעת השפות עברית/אנגלית על בוריין.
★ כושר הבעה בכתב ובע"פ
★ עדיפות לבעלי ניסיון בתחום הכתיבה הטכנית.
ב. עורך לשוני בעברית:
עם ניסיון מוכח בתחום הספרות הטכנית.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב־יד בציון קורות חיים וניסיון קודם לכתובת: שטמפפר 121, פ"ת, מיקוד 49621

לשלו עיבוד מתכות בע"מ
דרוש
חרט
עצמאי ובעל ניסיון
לעבודות מגוונות במכונות רגילות
תנאים טובים למתאימים 732768 בעבודה
924774 בערב לאבי

חיפה שד' מוריה 80, חיפה
דרושה
מזכירת מחלקה
עם נסיון
דרישות התפקיד:
1. נסיון ארגוני.
2. נסיון בעבודות משרד מגוונות.
3. נסיון בעבודה עם קהל
נא לפנות בכתב עם קיצור קורות חיים. לנצ"ו חיפה שד' מוריה 80 ולציין "עבור מזכירה"

לעיתון צומת השרון
דרושה
פקידה כתבנית
בחצי משרה
(לשעות הצהריים והערב)
לפנות בטלפון: 052־447984־5
או בכתב: אחוזה 142 רעננה

הדר
חברה לבטוח בע"מ
לסניפנו בירושלים
דרושים
מועמדים שיוכשרו ויופעלו
כסוכני ביטוח
• למתאימים תינתן הכשרה מקצועית מקיפה אשר תכינם למבחנים לקבלת רשיון סוכן ביטוח.
• למסיימים בהצלחה את הקורס מובטחת עבודה מעניינת ואפשרות להכנסה קבועה בתחילת הדרך
לקביעת ראיון — להתקשר בשעות הבוקר לגב' אורה גוגו טל' 02־247670, 02־232263

לחברה העוסקת במו"פ בבאר־שבע
דרושים
מנתח מערכות
לפיתוח תוכנה בחברה העוסקת במערכות אנרגיה
מקום העבודה: באר־שבע
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות־חיים
לת.ד. 2094, ירושלים

לחברה מסחרית
איש/אשת מכירות
★ בעל הופעה נאה
★ כושר שכנוע
★ נסיון בפרסום - עדיף
טל: 371261 שני

לאודים שפר נכסים (1957) בע"מ
לניהול הנכסים להשכרה
דרושה
מנהלת חשבונות עצמאית
הפונה בהנהלת המערכת המחשבים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1755 חיפה

לחברה פרטית גדולה
דרושים לעבודה בחיפה
1. מהנדס אלקטרוניקה בכיר
הכישורים: * כושר ארגון ויכולת קיום יחסי עבודה תקינים.
* ידע וניסיון במכשור אנלוגי וספרתי מתקדם.
* עדיפות לבעלי נסיון באחזקת מכשור רפואי.
2. פקיד/ה טכני/ת
בעל/ת השכלה תיכונית עם נסיון בניהול מחסן טכני ורכש. רשיון נהיגה חובה.
מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 46172 חיפה או טל' 04־669564 סודיות מובטחת

למוסך מ.ט.ר.א
דרושים
מכונאים
מעולים בעלי נסיון של 5 שנים לפחות
למתאימים תנאים טובים.
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טל' 04־210080 04־238777

לחברת הובלה באזור חיפה
דרוש
מכונאי דיזל
בעל נסיון במנועי מק.
בדבר פרטים נא לפנות לטלפונים:
04־220186, 04־233641

למחלקת פיתוח במפעל פלסטיק
דרושה
עובד/ת
בעל/ת ידע וניסיון בתחומים הבאים:
1. שרטוט טכני (ליצור מבלטים)
2. בנית מדחלים
3. רצוי עם רקע בעיצוב מוצרים לעבודה מעניינת ולא שגרתית.
לפנות בכתב לת.ד. 91 מגדל־העמק מחלקה פיתוח

לחברת טלמיילקס
דרושים אנשי שיווק
לקטלוג מוצרים
טל: 7511412

לחברה מסחרית גדולה
דרוש מחסן באזור רמת־גן,
קומת קרקע, טלפון, חניה, 150-200 מ"ר.
לפנות 03-262578 לחני

לחברת מזון ידועה
למשרד השיווק בחיפה
דרושים
1. נהג מחלק
רשיון ג'
לחלוקה בחנויות וברשתות השיווק בכל אזור הצפון
2. מדגימה/סדרנית
לסחורה ברשתות השיווק בחיפה
נא לפנות ליהודית
טלפון: 04-709614 החל מיום א'

דרושות
מורות ממערכת חמ"ד
בעלות יוזמה ופתיחות לעבודה בבי"ס ממלכתי דתי יהודי, תוסס ומתפתח
לפרטים: 02־712255, 723264, 762511
(דרושה גם גננת!)

דרושה
מזכירה בכירה
בענף התיירות
הכישורים הדרושים:
★ ניסיון קודם במזכירות וניהול משרד
★ הדפסה מושלמת בעברית ואנגלית
★ עדיפות לדוברת גרמנית, צרפתית, ספרדית
מקום העבודה: ירושלים
מועמדות מתאימות יפנו את בקשתן בכתב־יד ויפרטו קורות־חיים וניסיון קודם לת"ד 3686, ירושלים "עבור מזכירה"
סודיות מובטחת

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרושים
פיזיותרפיסטים מוסמכים
למישרות חלקיות או מלאות
בביה"ח בקריית הדסה ובהר הצופים
מועמדים יפנו בכתב לאכ"א, ת"ד 12000, ירושלים, בציון מס' טלפון להתקשרות

דרוש לנו:
מהנדס מכונות
נסיון מעל 3 שנים בתכנון מערכות מכביות נעות לצורך פתוח ואחזקה.
לפנות טל. 04-663703, 04-664002
פרסום שפי

למשרד גדול של רואה חשבון בחיפה
דרושים:
* **מרכז ביקורת** (סניור)
בעל תואר רואה־חשבון וניסיון בעבודת ביקורת
* **עובד בנושא מיסים**
* **קלדנית הנהח"ש**
לעבודה אתה"צ
בתצעות נא לפנות לטל' 04־843232־4 ת.ד. 1487 חיפה עבור "עובדים". (סודיות מובטחת)

לבית מרקחת בחיפה
דרושים/ות
1. רוקח/ת.
2. עוזרת רוקחת / מוכרת
לפנות בערב 247872, 237543

ורד הגליל — תעשיות שוקולד וממתקים בע"מ
למפעלנו החדש בצפת
דרוש
מהנדס / הנדסאי חשמל
לתפקיד אחראי אחזקת החשמל במפעל
* נסיון מוכח באחזקה — רצוי במזון.
* ידיעת השפות אנגלית וגרמנית — יתרון.
אוירה צעירה ודינמית ותנאי עבודה טובים
נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים מלאים אל: מנהל כ"א ת.ד. 1093 צפת 13100. סודיות מלאה מובטחת
מקבוצת כור מזון בע"מ

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה
דרושה
כתבנית עברית־אנגלית
מעולה
רצוי ניסיון על מעבד תמלילים
— תנאים טובים למתאימה —
נא לפנות טלפונית 02־663161, לשדה שפירא

בית־הספר המקיף עמל
ע"ש שיבר, בית־שמש

לקראת שנה"ל תשמ"ז
דרושים מורים במקצועות:
□ אנגלית □ ביולוגיה
□ ספרות □ חשבונאות
□ מתמטיקה □ מזכירות־פקידות
□ מדעי־המחשב □ גיאוגרפיה
□ מורה לחשמל ולאלקטרוניקה
המעוניינים יפנו לטלפונים 911371, 911635 ויוזמנו לראיון

למערכת חינוכית ממלכתית
בלתי פורמלית ומלאת אתגרים
דרושים מנחים/ות לעבודה חינוכית
המערכת פועלת בעיקר במסגרות חינוכיות של בתי־ספר על־יסודיים, בחינוך הממלכתי והממלכתי־דתי ברחבי הארץ
תחילת העסקה: ב־1 בספטמבר 1986
כישורים נדרשים:
★ השכלה אקדמאית או ישיבתית גבוהה ★ ידע ביהדות וציונות ★ נסיון בהנחיית קבוצות ובעבודה חינוכית עם נוער ★ פתיחות וגישה פלורליסטית ★ לאחר שירות צבאי או שירות לאומי ★ עד גיל 40
לקבלת פרטים והרשמה — בוא/י לאחד מהכנסים שיערכו במקומות הבאים:
בירושלים: ביום חמישי, ו' אייר, 15.5.86
בבניין מטה המבנים, רח' ישי 19, אבו־טור, מול בית נחמיה. (אוטובוסים מס' 5, 6, 7, 8, 8א, 21, 48).
בחיפה: ביום ראשון, ט' אייר, 18.5.86
בבית רוטנברג, שדרות הנשיא 77, מרכז הכרמל (אוטובוסים מס' 22, 23).
בבאר־שבע: ביום שלישי, י"א אייר, 20.5.86
במרכז שירותי הדרכה בנגב, משהד"ב ליד בי"ס תיכון מקיף ד' (אוטובוס מס' 4).
בתל־אביב: ביום רביעי, י"ב אייר, 21.5.86
בבית ביכורי העיתים, מול בית מפעל־הפיס רח' הפטמן 6, הקריה (אוטובוס מס' 26).
פתיחת הכנסים בשעה 18.00 סיום (משוער) בשעה 21.00
בכנסים יוצגו: הגישות החינוכיות שביסוד עבודתנו, מבנה הפעילות השנתית, המבנה הארגוני של המערכת ותנאי העסקה, תהליך המיון ולוח הזמנים ועוד
בסיום יתקיים מבחן כתוב לכל המועמדים והמועמדות שישתתפו בכנס, ולאחריו יתקיימו ראיונות אישיים לחלק מהמועמדים (בו ביום)
נא אשרו השתתפותכם בטלפון 02־716756

לבנק הבינלאומי הראשון בהרצליה
דרושים
עובדים/ות
★ השכלה תיכונית מלאה -
רצוי אקדמאית
גיל עד 30
נסיון בנקאי קודם - רצוי
לפנות בטלפון:
052־555221

דרושים אנשי מכירות
לפעילות מלאה או חלקית בחיפה והצפון
האם אתה מוכן לעבוד קשה ולהרוויח טוב?
● עבודה מעניינת
● גיל 25 ומעלה
● השכלה פורמלית
● בעל רכב
לקביעת ראיון להתקשר מיום א' לטל' 670360, 673698

למפעל אלסינט במעלות דרוש:
איש מכירות מתכת
(מס' משרה 213022)
לקבלת הזמנות לביצוע עבודות מתכת מלקוחות ברחבי הארץ
התפקיד כרוך בנסיעות רבות.
הכישורים הדרושים:
* מהנדס/הנדסאי מכונות בעל נסיון בעיבוד שבבי ותהליכים.
* נמרץ, דינמי, בעל יחסי אנוש טובים.
* כושר שכנוע ויכולת ניהול מו"מ.
* רשיון נהיגה חובה.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 550, חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים.
פרסום שפי

לרודאס חברה להנדסה בע"מ
דרושים
מהנדס מכונות עם ידע
בתכנון בדיקת שרטוטים ותאום פרוייקטים בעשיית התהליכים
טכנאי מכונות עם ידע
בתכנון צנרת שינוע וציוד תהליכי
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית
04־720127/8

לתיכון כצנלסון כפר־סבא
דרושים
מורים מנוסים
לשנה"ל תשמ"ז למקצועות:
מתמטיקה, פיסיקה, מחשב, ביולוגיה, כמיה, לשון אנגלית, מזה"ת והסטוריה.
להתקשר לטל: 052-33376

לחברה העוסקת במו"פ בבאר־שבע
דרושים
מנתח מערכות
לפיתוח תוכנה בחברה העוסקת במערכות אנרגיה
מקום העבודה: באר־שבע
המעוניינים יפנו בכתב, בציוף קורות־חיים, לת"ד 2094, ירושלים

לחברת רוקר אינטרנשיונל בע"מ
דרושה
פקידת רכש
★ ידיעת השפה האנגלית
★ הדפסה עברית/אנגלית
★ ניסיון בתחום הרכש — יתרון
למישרה מלאה בלבד, 5 ימי עבודה בשבוע
נא להתקשר לטלפונים:
02־822222, 02־820905

לאופנת ברוך בע"מ - קרית־מלאכי
דרושים
גזרנים/יות
לפתיחות הדפים ולמכונות הופמן, רצוי בעלי נסיון
055-85283
(תנאים טובים)

לחברת יבוא בת"א
דרוש
איש מכירות ומחסנאי
בעל רשיון נהיגה
לקביעת ראיון להתקשר לטל: 03־810947

המשטרה אתגר
דרושים צעירים וצעירות לשירות בתחנת אילת
בתפקידי סיור ימי ובקורת גבולות
דרישות התפקיד:
11 שנ"ל לפחות, לאחר שרות צבאי, בריאות תקינה, גיל עד 35.
ידיעת השפה האנגלית יתרון.
אפשרות לינה ולכלכלה באילת למועמדים מהצפון.
המעוניינים מתבקשים לפנות בצרוף תעודת השכלה ופנקס מילואים לאחת מלשכות הקליטה המפורטות להלן:
ירושלים - המלך ג'ורג' 8
באר־שבע - העצמאות 55; רחובות - הרצל 206;
חיפה - דרך הטיבת גולני 21; ת"א - הרכבת 14
- סודיות מובטחת -

לחברה באזור הצפון
דרושים
קבלנים בעלי מלאכה
לשיפוץ דירות מסגרות ושרברבים
העבודה באזור הקריות
נא ליפנות לת.ד. 20259 תל־אביב
מיקוד 61202 עבור מס' 18

תלמה
דרושה
מזכירה עברית אנגלית
הכשורים הדרושים:
* השכלה תיכונית ומעלה
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין, כולל הדפסה ותיסות מכתבים
* נסיון בעבודות מזכירות אנגלית עברית כולל הפעלת טלקס.
המעוניינים/ות יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח־אדם ת.ד. 707 חיפה 31006.

דרושים
סוכנים/ות
להפצת לוחות, שנה ויומני שנה
באזור חיפה והצפון
יתקבלו אך ורק בעלי נסיון במכירות ובעלי רכב
נא לפנות לטל' 04־331370

לחברת נהול נכסים
דרושה
פקידה
בעלת ניסיון של 10 שנים לפחות
גיל מעל 35
בפרטים נא ליפנות בכתב יד
לת.ד. 169 ק. מוצקין

למפעל המייצר חלפים לרכב
דרוש
איש מכירות ארצי
רצוי בעל נסיון בשיווק חלפים לרכב
תכונות נדרשות:
● תושב גוש דן ואו האזור.
● בעל רשיון נהיגה
● רצוי בעל נסיון ורקע טכני
נא לפנות בכתב יד בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 4627 חיפה 31046 למס. 192

לחברה מסחרית
דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
טלפון: 824271 (קו פנימי 552)
לבקש את טלי
מהשעה 10.00 בבוקר

יש עבודה בפרסום אריאלי
●*תקציבאי/ת מנוסה*
לפנות טלפונית לשרה 243989.
●*ביצועיסט/ית מנוסה*
בעבודה במשרד פרסום.
●*עוזר/ת למנהל ייצור*
בתפקיד טראפיק עם ידע בדפוס.
לפנות טלפונית לניצה 246233.

נעמת
תנועת נשים עובדות ומתנדבות
בית־ספר להכשרה מקצועית
בית אלישבע
דרושים/ות
לשנת הלימודים תשמ"ז
להוראה בשעות הבוקר
1. מורה לחשבונאות ממוחשבת
(כיתות י' י"א)
2. מורה למזכירות ממוחשבת
(כיתות י' י"א)
3. מורה לספורט ומחול
לחצי משרה (כיתות ט' י')
4. מורה לתפירות קונפקציה וגזירה
(מילוי מקום) לקורס נשים מבוגרות
5. מורה לאנגלית
לכיתות ט' וי"א
מורים/ות בעלי/ות ניסיון בהוראה יפנו לבית־הספר רח' אלעזר המודעי 17, ירושלים, טל' 636880 בימים א'—ה', בין השעות 8.00—13.00

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

פרס עדיף — לא רק לטובת המפלגה

ח"כ פנחס גולדשטיין מודעק על כך שנמצאו אנשי ציבור הקוראים "שלא להעביר את תפקיד ראש הממשלה ליצחק שמיר, ולא לבצע את הרוטציה שעליה הוסכם ועליה נחתם... כדי שהשלטון ישאר בידי המפלגה" ("הארץ" 14.5). עוד יותר יצא קצפו על אנשי התקשורת ש"לא קמו, לא זעקו, לא התריעו כנגד עצם הרעיון להפר הסכם". גולדשטיין, שבראש מאוייה האלה של חברי סיעתו עומדת כידוע הרמה המוסרית של היינו הציבוריים, אינו מעלה על הדעת שכך היה קורה "במדינה אחרת... אך במקומותינו הכל מותר והכל כשר".

אכן, מתנהל ויכוח ציבורי יסודי אם יש עדיין טעם לקיים את ממשלת הליכוד הלאומי או שמא כבר מיצתה את יכולתה, ויש פנים לכאן ולכאן. דעת רוב הציבור היא שבחירות מוקדמות יבהירו את הפלונטר הבין-מפלגתי ויפריעו ל-מאמץ לשקם את הכלכלה. אולם האם טובת מדינת ישראל דורשת שיצחק שמיר יקבל את תפקיד ראש הממשלה כשנחתם ההסכם בין שני הגושים, יכולת הנהגתו המדינית של שמעון פרס היתה בגדר נעלם. אולם בינתיים הוא הוכיח אותה בדרך הוצאת צה"ל מלבנון, בהפעלת התוכנית הכלכלית והורדת האינפלציה, בהכנסת סגנון מתון ותרבותי לחיים המדיניים וביחסים בין ישראל לאומות העולם.

לעומתו יצחק שמיר, בהיותו שר החוץ, בזבז חודשים רבים בהתדיינות על סעיפים שונים של "יהוה שלום" עם לבנון שכל בר-בי-רב ידע שאינו ראוי לצור על פי צלף היה. בהצבעה הגורלית בכנסת הצביע נגד הסכמי קמפ-דייוויד. בממשלה הצביע נגד הוצאת צה"ל מלבנון, ובשעת הדיון המכריע על התוכנית הכלכלית החדשה לא השמיע קולו כלל — אולם הרים ברמה קולו למען התיישבות יהודית בלב חברון, תוך ידיעה ברורה שמדיניות זו מפלגת את העם. האם יש בר-דעת שיפקפק מי משניים אלה צריך לעמוד בראש ממשלת ישראל?

שמואל אבינגר
ירושלים

האסון בצ'רנוביל ומלחמת הכוכבים

מובנת הזרה שאחזה את העולם לאחר התאונה בכור האטומי בצ'רנוביל. היתה זו תאונה קשה ומסוכנת, אבל שלטונות ברית-המועצות נקטו את כל האמצעים כדי להתגבר על הסכנה. מפליא רק, שתאונה דומה לפני שנתיים בפנסילווניה ובאנגליה, לא עוררו רעש ובהלה כמו סביב זו בצ'רנוביל.

כעת, לאחר שחלפה הסכנה, חשוב שהציבור ידע את האמת בעניין הטיפול והפיקוח על כורים אטומים לצורכי שלום. ממשלת ברית-המועצות הציעה כבר פעמים רבות אירגון, פיקוח, ביקורת ובדיקה קפדנית, אבל הדדית, של כורי האטום לצורכי שלום. רייגן וממשלתו מרבים לביקורת קפדנית — אבל לא הדדית. גם ממשלת ישראל מסרבת לאפשר ביקורת והביקורים של מומחים על בסיס פיקוח בינלאומי בכורים שלה בדימונה ובנחל שורק.

האם יכול מישהו להתעלם מהעובדה שרייגן וממשלתו פועלים להחרפת המתח הבינלאומי, להגברת המלחמה הקרה ולמירוץ-חימוש מוגבר, בעיקר אטומי? אם נחוצה הוכחה לכך, באה פרשת "מלחמת הכוכבים". והרי ברור לחלוטין, שאם יתחילו שליטי ארה"ב ושותפיהם בביצוע תוכנית זו, בריה"מ לא תשב בחיבוק ידיים.

נשאלת השאלה מה לנו, בישראל, ול"מלחמת הכוכבים". שר הביטחון, יצחק רבין, חתם על הסכם שיתוף פעולה עם ארה"ב לפיתוח מלחמת הכוכבים. טקס החתימה נערך, למרבה האירוניה, ביום השואה.

עוזי בורשטיין
דובר חד"ש
תל אביב

פלשתינאי ומחבל אינם היינו הך

כותרת של ידיעה ב"הארץ" (14.4) בישרה: "צה"ל הרג פלשתינאי שהסתנן לשם פיגוע". יש מקום לתמוה אם בכלל ידע אותו משמר צה"ל כי האיש מאחורי הקלצ'ניקוב היה פלשתינאי ולא ירדני, סורי, לבנוני ואולי אף ישראלי או אירי. הדעת נותנת שלא ידע לפחות באותו יום. ואכן הודעת צה"ל בנושא גם מדברת על "מחבל" ואינה מפרשת נתינות או שייכות. מכאן שהספציפיקציה "פלשתינאי" היא כנראה "תיקון" שתיקן עורך המשמרת באותו לילה, ללמדנו שאוחז בנשק כנגד יהודים ו"פלשתינאי" — היינו הך הם, לדעתו. אך אפילו זהו מה שביקש להדגיש, מחובתו היה לדייק. רצה, יכול היה לכתוב במלים אלה: "צה"ל הרג לוחם (או להבדיל: מחבל) למען פלשתינה". בכתבו "פלשתינאי" הטיל על שכבת אוכלוסיה שלמה, וברובה גם שלווה.

חיים בלצן
תל אביב

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

חידון מרגש ומפתיע

החידון הבינלאומי לגבורת העם היהודי במלחמת-העולם השנייה, ששודר בערבו של יום השואה והגבורה, היה לי הפתעה גמורה. הפתעתי לחזות בהערכה ובמבין התלהבות. כנראה אינני יחידה בזה. חשבתי שבאלף לצפות בוואריאציה על חידון התנ"ך, וכמעט והמצמתי את השידור. והנה הפתעה מרתקת ממש: בני הנוער היהודים מכל העולם, שהשתתפו בשלב הגמר, נרגשים מאוד. מוכיחים ידע לארגיל. הם בקיאים להפליא בתולדות הגבורה היהודית, עד לפרטי-פרטים, והאירועים שחלק ניכר מהם, היה לפחות לי בגדר תגלית.

מתברר שסיפורי גבורתו של העם היהודי המעונה והמושמד התרחשו לא רק בקרבות הגבורה הנואשים, ובמרד הגיטאות בוורשה, וילנה ובביאליסטוק (וגם על מרד זה אין אנו יודעים עדיין כל מה שיש לדעת). הם היו גם בצרפת, ביוון ובצפון אפריקה. סיפורי הגבורה העלומים רבים מאלה שאנו מכירים. תוך כדי החידון, שהיה עשוי באינטליגנציה ובטוב-טעם, נתגלו פרשיות שהיו עלומות לפחות לחלק מן הצופים.

אחזה בי התרגשות כשצפיתי בפנים של הצעירים והצעירות, בני גיל התיכון. פנים יפות, עדינות, מחוטבות — ומעל לכל פנים יהודיות, רגישות להפליא. אותן פנים שבישראל הן נעלמות והולכות. דומה שהיהדות שרדה דווקא בפניהם של בני נוער הגולה. הם משמרים את התווים היהודים העדינים והרגישים.

המתמודדים הוכיחו בקיאות רבה בתולדות השואה והגבורה, נראו כאילו הם מזדהים עם התקופה ועם האנשים. הם שדרו תחושה של המשכיות מחורה. מתברר גם שיש מי שלקח עליו ללמד בני נוער יהודים את תולדות העם היהודי בשואה. והמאמצים אכן נשאו פרי הילולים. האם זו תכנית חינוכית מטעפת, או הדבר נעשה אך ורק למען החידון? לרגעים התקבל הרושם כי נעשים מאמצים שדווקא המתחרה הישראלית, מקדמים, תזכה במקום ראשון. אבל דווקא היא נראתה כאילו שינגה את החומר עליפה. למרות הידע שלה, היא צרמה את האוזן בסירוסים ובשיבושים שעשתה בהגייתם שמות לועזיים. הנערה הצעירה מארגנטינה היתה ראויה למקום הראשון ולפרס. התרגשותה דבקה גם בצופים.

מלבד התפאורה של יעקב אגם, החידון ראוי לשבחים רבים על דרך עשייתו והגשתו. בצוות השופטים והמשתתפים, בלכש לוחמי גיטאות ופרטיזנים. גם הם תרמו את חלקם למעמד המרגש, והעניקו אותנטיות ותחושה חזקה של המשכיות. אפילו נשיא המדינה השתבץ במקום הנכון ובצורה הנכונה.

החידון הצליח להעניק, לאחר שנים, פרספקטיבה היסטורית גבוהה לפרקים גדולים בהיסטוריה היהודית. מתברר שכדי לדון בשואה אין צורך במנים מיסורות, אלא ברגישות נכונה. פה ושם, נשזרו בחידון גם נימות אקטואליות כמו הזיכרון השקט על חלקם של אנשי השומר הצעיר, לעומת אנשי בית"ר בפרשיות הגבורה. אבל הגרמנים הרי לא הבחינו שם בין יהודי ליהודי. יש בכך משום עידוד, שארבעים שנה לאחר האירועים הללו, זוכרים בני נוער יהודים את הלוחמים והמתים, הם מתקיימים בזיכרון הלאומי והאישי שלנו. כך הם זוכים למסורים שהיו ראויים להם. זו את הדרכים המאלפת והמכבדות להנציחם.

בני משפחה ההולכים למות

אני מבכרת שלא להביע דיעה על סרטם של חיים גורי ודאקו אורליך "פני המרד" (יום ג'). ודאי שאין זה המקום לשיפוט קר לנוטריאמנותי. לפנינו צילומים ועדויות על עם שלם, שהלך למותו הנורא באירופה. זו אירופה שירד עליה לילה ארוך וכבד. מתוך ארכיונים, רובם גרמניים, מוצגות תמונות העם היהודי ההולך אל מותו. אך לפני שהוא נשמד הולך במוגעות הריכוז, הוא מפגין עדיין, בגבורה שקשה להבינה ולשאתה, את המרד שלו בברברים הורשים. הוא מפגין חיוניות נואשת, חסרת תקווה. נשים וגברים צעירים מאבדים את עצמם לדעת, אך ורק כדי שלא ליפול בידי הגרמנים — ולפני מותם יוצאים להרוג בהם, כנקמה אחרונה.

היה קשה לשאת את המראות — מהם מראות מוכרים. אני מסתכלת בפני האנשים והילדים וחושה כאילו הייתי צופה חסרת-אונים בבני משפחתי ההולכים למותם, ואין בידי לעשות דבר למנעם, למנוע את מותם. גם לדמעות אין טעם. אפשר לבכות ולהתאבל על אדם קרוב אחד, אבל כיצד להתאבל על מיליונים? ככל שקשה להסתכל בסרט, אני יודעת שחובה עלי לצפות במראות הנוראים. חובה לראות אותם שוב ושוב. חובה קדושה לזכור, לא לשכוח לעולם.

גורי: פני המרד

הסרט היה כעין המשך ישיר לחידון הגבורה. גם הוא ברוחו של החידון, המתמקד הפעם במעשי הגבורה ובמרד. זו נטייה גוברת לאחרונה, מאז התהויות הלארמוצרקות בנוסח "כצאן לטבח".

אולי מבחינה קולנועית היה אפשר לערוך, לגבש ולסדר את החומר הרב, בצורה שונה. אבל אין זה המקום והסיבות לביקורת קולנועית-אמנותית. האשמה שאינה משתמעת לשתי פנים יש בפיו של אנטק צוקרמן, על היישוב שאף לא ניסה לקשר קשר עם לוחמי הגיטו, והניחם בודדים לנפשם. המראות הנוראים עדיין רודפים אותי.

שילוב שרירותי

חיים יבין מצליח להעניק ממד דרמטי לכתבות ב"מבט שני". אבל ב"מחול בין מצבות הזיכרון" (יום ג'), היה יותר מדי מחול, ופחות מדי מצבות. פולין ומתיה היהודים אינם זקוקים לדרמטיזציה נוספת. יש שרירות רבה בשילוב האמנות-כאילו בין המחולות של להקת בת דור, ביניהם "מקבת", שבאמצעותו מנסה יבין להעניק אופי סמלי לדברים, לבין החזרה לקברות העם היהודי, וירוזה על מצבה ואוזירתה של פולין היום. הדברים איבדו מן האפקטיביות שיבין ניסה להעביר אליהם. הדרמה היתה כלולה למעשה בדברי הקריינות של יבין, והניצבים, שניים מחברי הלהקה, יוצאי פולין, נראים כמי שאינם ממלאים את תפקידם.

יבין מספר על אוירה סוריאליסטית. די להסתכל במצבות הזיכרון לקהילות היהודיות בטרבלינקה, ובאבוקות הזיכרון שאישיהן מבליחות ובוערות ברוחו — במקום המשרפות. אין צורך בכל האפקטים הנוזרים שיבין מגייס. וראי שלא בקטעי מחול ארוכים המשובצים לאורך הכתבה. כדי לחזור אל בית-הקברות של העם היהודי אין צורך בסמליות שרירותית, בריקודים, ובשירה.

הומניזם וזיקנה

על ספרו של הד"ר מריאן רבינוביץ, על הזקנה, כבר כתבתי. עכשיו מגיע הד"ר רבינוביץ לאולפן "סוף ציטוט" (יום א'), ויחד עמו עוד שניים — יהודית איתן בת ה-75 ויעקב גולדבזיק בן 91. הד"ר רבינוביץ יוצא גם כאן לשבור את המוסכמות בדבר גילו הקלנדארי של האדם. זה "גיל פושע", הפשע קולקטיבי לחברה. בהופעתו הטלוויזיונית של הד"ר רבינוביץ אני מוצאת לי עוד סימוכין, שלצד הידע והאינטליגנציה שלו, הוא אחד מאחרוני ההומאניסטים. קשה להלוק מהמאה כזאת לירון לתנוח.

הגב' איתן ומר גולדבזיק משמשים מעין עדות והמחשה חיה להנחות של הד"ר רבינוביץ. יהודית איתן היא גברת נמרצת, חלוצית-והוסה, מעשית, ועניינית, שהקדישה את חייה לבתינה, ולימוד אחרים. מר גולדבזיק הישיש הוא יהודי חכם ופיקח, מלא חיים, בעל זיכרון מופלא, כושר סיפורי אישיות מרתקת. כמותם הגיל אינו נותן בו את אותותיו.

יש גילים שונים, כפי שמנסה להראות הד"ר רבינוביץ בספרו. הד"ר רבינוביץ שואל את השניים מה כל אחד מהם רואה בו. דווקא אז, ללא כל סיבה, מתעקש לנגדון לקרוא קטע מאלף, לדעתו, על הזקנה, מתוך ספר של חבר לוין. אבל אותנו מעניינת דווקא תשובתם של השניים. חוסר-הרגישות והאגו-צנטריות המנחה של לנגדון מעצבנים מאד.

תוקפנות מדודה

אני מגיעה למסקנה שהאגרסיות בטלוויזיה חייבת להיות מדודה, שקולה ומקצועית. ב"מבט" מוצג קטע מרתק מראיון של מר קופל האמריקאי, עם נציג סובייטי, שהגיע לאולפן שם, כדי להצדיק את השלטונות הסובייטיים שלא דיווחו מיד על אסון הכור בצ'רנוביל. הנציג תולה את התקלה בכך, שמשרדי הממשלות בארצות אירופה ואמריקה סגורים בסופי-השבוע.

קופל מסתכל ברוסי בהשתוממות. הוא קובע חד וחלק, שאלה דברי הבל ורעות רוח. הנציג הסובייטי כנראה מנסה לשטות בנו. הוא עושה זאת בכמה משפטים מנוסחים וקולעים, ואף אינו מרים את קולו. הוא רק מביט בנציג הסובייטי. וכך הוא חושף אותו, מעמיד אותו בקלונו ומוסלה.

אבל אין זו אגרסיביות בוטה ומציקה. התחושה היא שקופל עשה מלאכה עניינית ומקצועית ואין הוא חוות הכל בעיניו.

סיוטים יהודיים בברודוויי

באשוויס זינגר: סיפורה של קפטוריה

לא ידעתי למה לצפות, הנה סרט על סיוטים. סיוטים יהודיים בברודוויי, בסגנון באשוויס-זינגר. כתמיד אצלו, גם בסרט "הקפטוריה", יש יסודות אוטוביוגראפיים מובהקים. הפעם, זה סיפורו של סופר יידיש הכותב על שדים ורוחות, ונתפס למיסטיקה יהודית. וזה סיפורה של קפטוריה בברודוויי, מקום-מפגש נוסטאלגי למהגרים יהודים, מפולין ורוסיה, המדברים עדיין יידיש, והיים איש את הזר רעהו באינטנסיביות רבה. עונים על שאלה בשאלה, חולמים על קריירה בנוסח אמריקה, והיים במקום ובזמן אחרים.

זה גם סיפורה של אסתר, הניצולה היהודיה, המגישה הד מזורה בינה לבין אהרן הסופר. כתמיד אצל באשוויס-זינגר, מציאות ודמיון שוזרים זה בזה. היטלר ותבר-גאמבין נעצרים למפגש בקפטוריה בברודוויי. או-הר-קר היא עולה בלהבות, ומתים מהלכים בברודוויי.

סרט הטלוויזיה אינו חורג ממגבלותיו של הסיפור, אבל הוא מצליח ליצור אווירה של עולם שעבר, ולהביא שחקנים הנראים ונשמעים כאילו שיחקו את עצמם. אלה מהגרים יהודים בארה"ב, החיים, כאילו לא עזבו מעולם את המולדת הישנה. כי תוך כך, הם קונים להם ניגונים ואינטונאציות יהודיות-אמריקאיות, בולטות ביניהם זהרה למ-פרט, כאסתר האשה הצעירה המסתודדית, ואהרן כסופר היהודי שאינו מוכן להתחייב. יצירה קטנה, עשויה ללא יומרות, ואותנטית מאד — אם האותנטיות היא עדיין מעלה.

פנים יהודיות

ברנשטיין, מאהלר: הצורך בכפרה

הקרנת קונצרטים בטלוויזיה מבהילה לי בדרך-כלל אכזבה. המוסיקה וצליליה דרכם שהם נוגעים ואובדים בתוך שלל המראות והצבעים. קשה להתרכז בצלילים ובהמשכיותה של היצירה המוסיקלית. תשומת-הלב נעה בין צילומים בקלוז-אפ, הנהוגים בהקלטות כאלה — צילומי הבעות-הפנים של המנצח והנגנים: צילום יד, בלורית מוסטת, עיניים עצומות בריכוז, שפתיים מוזרות לעצמן.

בא ליאונרד ברנשטיין, וב"המתופף הקטן" (יום ב' ויום א'), העניק לנו תכנית על גוסטאב מהלר, במלאת 125 שנים להולדתו. צפיתי מרותקת באחת מתכניות הטלוויזיה המעולות והמרגשות שהוקרנו אצלנו באחרונה. ברנשטיין בחר להתחקות אחר השפעת מוצאו היהודי של מהלר על יצירתו. הוא עוקב אחר האלמנטים היהודיים במוסיקה של המלחין בעל הביוגרפיה הטראגית-תלושה, ואפילו מגלה שופר יהודי. "המתופף הקטן" נעשה סמלי לכל יצירתו של מהלר. ברנשטיין רואה בזה את הצורך של מהלר בכפרה — כפרה על חטאו בהמרת יהדותו.

לפי ברנשטיין, גם אם בחר מהלר להדגיש את נצרותו, לא מחק כליל את יהדותו והנשמה שבירותו למות, נשמת המתופף הקטן, נשתמרה ביצירתו ומלווה אותו. זה נשא מארש האבל. ברנשטיין עומד על דעתו, שהמוסיקה של מהלר היא יהודית. הוא מרגיש ומפוקק ויקה מלומדת זו בקטעים מוסיקליים, בנגינת תזמורות מעולות, כמו הפילהרמונית הישראלית, והמורות זמרים מעולים, כבריגיטה לפז'וינג. בכישרון של אשף מוסיקלי ואשף מילולי ידע ברנשטיין לקשר בין הדברים, עד שקשה להבחין מה משמש אילוסטרציה למה.

ברנשטיין הוא אישיות טלוויזיונית נדירה. הוא עובר את המוקע תורת לשילוב נדיר של ידע מוסיקלי גרוב עמוק, אהבה והתלהבות למוסיקה, השומרת אצלו על חיוניותו ומרביקה את, צעירה, אינטליגנציה רבה, יצירת קשר בלתי-אמצעי עם הצופים. האישיות הדראמתית מאוד. הוא שוחק מעלה, אבל מעל לכל, כאשר אני מסתכלת בפניו הרגישות, רבות-ההבעה, כשהוא מנסה בכל מחיר להוכיח את התזה שלו, אפילו הוא עושה מעשי לוליינות למען ההוכחה — נראה לי ברנשטיין עצמו יהודי מאוד. השניים, מהלר והוא עצמו מתפלפלים לפי המסורת התלמודית. בפניהם — שלא לדבר על יצירתם, וגישתם המוסיקאלית — יש אותם אלמנטים רוחניים ביוסרים, שהיו קשורים מאוד ומתעניד ביהדות. ומשום מה, למרות הישראליות שלי, אני נאחזת לאחרונה באותה יהדות, אולי מיסטית, שברנשטיין גם הוא זוהר אליה.

הלוח הארצי
הארץ חדשות

דרושים/ות מדריכי של"ח (שדה, לאום, חברה) לבתי-ספר על-יסודיים
מוצעת עבודה בעלת אתגר ועניין בהדרכה ובחינוך נוער בבתיה"ס העל-יסודיים בשטה"ל תשמ"ז בכל המחוזות.
יועדפו מועמדים/ות בעלי נסיון בהוראה ובהדרכה בידיעת הארץ.
יתקבלו גם יוצאי צבא בעלי דרגות בתפקידי פיקוד והדרכה ובעלי השכלה תיכונית, לפחות.
המעוניינים יפנו אישית, עם פרסום מודעה זו, לכתובות כמפורט להלן:
1. מחוז הצפון - אגף הנוער/היחידה לשל"ח, קרית ממשלה, נצרת עלית. טל' 065/72960-79
2. מחוז חיפה - אגף הנוער/היחידה לשל"ח, רח' אילבקין 20, חיפה. טל: 04/520251, 04/521817
3. מחוז המרכז - אגף הנוער/היחידה לשל"ח, רח' שוקן 10, תל-אביב. טל: 03-831121-2
4. מחוז תל-אביב - אגף הנוער/היחידה לשל"ח, רח' שוקן 18, תל אביב. טל: 03/831121-2
5. מחוז ירושלים - אגף הנוער/היחידה לשל"ח, רח' דוד המלך 11, ירושלים. טל: 02-238371-2
6. מחוז הדרום - אגף הנוער/היחידה לשל"ח, רח' החלוץ 110, באר שבע. טל: 057/34141, 057/30877-8
על המועמדים יהיה לעבור מבחני מיון, ראיון בפני ועדת קבלה ומבדקי התאמה שימשכו 3 ימים.
המועמדים שימצאו מתאימים יחוייבו להשתתף בקורס הכשרה בחודשים יולי-אוגוסט בתנאי פנימיה מלאים.
המועמדים יחוייבו בהשתתפות בהרצאות שהיוום במבחני ההתאמה ובקורס (פרטים ימסרו במחוזות).
מועמדים שיסיימו את הקורס בהצלחה יתחייבו לעבוד שנה אחת, לפחות, כמדריכי של"ח במסגרת משרד החינוך והתרבות.

לקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ת"א
דרושה
מזכירה
בימים א-ה בין 13.00-19.00
נא להתקשר 03-460524
9.30-13.00 לדורית

לרשת מסעדות "מי ומי" דרושים לאזור ת"א וחיפה
מנהלי משמרת
לפנות לקביעת ראיון טל. 03-496115 לדפנה

מתכנת מדעי
תואר שני, 7 שנות נסיון בתיכנות (פסקל, פורטראן, 4-5), מעוניין בהצעות
טלפון: 057-694023
ת.ד. 5866 באר-שבע

להברה לביטוח אשראי
דרושים:
עובדים
לתגבור צוות המכירות
כישורים:
★ השכלה בכלכלה או מינהל עסקים, ונסיון בתחום הפיננסי - יתרון
לקביעת ראיון נא לפנות החל מיום ב' טלפונית 03-664861

גרבי דלתא DELTA Socks
דרושים/ה
1. אחראי/ת מכוני סריגה
כישורים:
★ נסיון בתכנון מערך ייצור
★ נסיון בעבודה עם מחשב
★ דייקנות וסדר
נכונות לעבוד בשעות חריגות
עדיפות להנדסאים או בוגרי מגמות טקסטיל
מגורים בכרמיאל חובה
נא להתקשר לאורה טל: 04)985753-4)
2. מכונאי אחזקה
★ לאחר שירות צבאי
★ בעל נסיון בתעשיה של שנתיים לפחות
★ מגורים בכרמיאל חובה
נא לפנות לזאב טל: 04)985753-4)

לדיגיטל (?) החברה המובילה בתחום מחשבים אישיים
דרוש
איש מכירות מעולה למחשבים אישיים
• עבודה מלאת עניין, עם קהל. • קידום מהיר למועמד המתאים.
רק לבעלי נסיון מוכח, נא לפנות במקום. טל. 03-790278
DYNAMIC

טמפו
תעשיות בירה בע"מ סניף ירושלים
דרושים:
מחלקי תוצרת
בעלי רשיון נהיגה מעל 15 טון וותק בנהיגה של 3 שנים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למר ראובן בלילי טלפון: 02-855583
או ישירות לסניף החברה אזור התעשייה עטרות.

גרפיקאית מבצעת
עם ראש טוב ונסיון דרושה למשרד מעצבים
דדק-שחורי מעצבים טל: 03-229257

למפעל תעשייתי בכפר סבא
דרושים
1. פקידת יבוא יצוא
כישורים: ידיעת השפה האנגלית, הדפסה באנגלית, הפעלת טלקס, רצוי רשיון נהיגה.
2. מפעיל מכונת יצור
בעל רקע טכני.
3. חרט
בעל נסיון של שנה לפחות.
לפנות: 052-23291/2; 052-441644

לאשפי מכירות בלבד!
אתגר מקצועי לבעלי -
• לתושבי ירושלים בלבד
• ניסיון של שנה לפחות במכירות לעסקים משרדים ותעשייה
• השכלה תיכונית ומעלה
• רכב פרטי - חובה.
• גיל עד 32.
תנאים - שיגעון! באזור ירושלים
מתאים לך? בוא נדבר!
03-7512666 (10 קווים) לפנות ליורם

זוהר מידע וטכנולוגיה בע"מ
מדריכי הטלפון המסווגים
דרושים
נציגי מכירות בכירים
בתל-אביב, ירושלים וחיפה
• השכלה על תיכונית
• מעל גיל 25
• בעלי רכב פרטי
• רקע במכירות לא חובה.
הכנסה גבוהה מובטחת
(משכורת + אחוזים)
המעוניינים יפנו
החל מיום א' (לקביעת ראיון)
לטל: 03-7512418, 03-7512642, 03-7514785-6
(המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד)

פלקון מעדני בשר כשר
לחנותינו דרושים:
לאחר שירות צבאי
• קופאים/יות
• קצבים
• אורזים/ות
• עובדי ייצור
• עובדי מעדנייה
למשרות מלאות וחלקיות
נא לפנות: פלקון רח' קרליבך 14 פינת הארבעה
טל: 03-218211/2

נפתלי גרפולוגיה תעסוקתית
מיון, הכוונה והתאמת עובדים
ייעוץ אישי
גרפולוגיה משפטית ורפואית
לתאגיד פיננסי ציבורי
- דרוש/ה
עוזר/ת למנכ"ל
כישורים: ★ תואר ראשון בכלכלה, תואר שני במנהל עסקים או במשפטים - רצוי
★ הכרה טובה, מלאה ומקיפה של שוק ההון בתחום ניירות הערך לרבות נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בעבודה בתחומים אלו ובמוסד מוכר.
★ כושר ניתוח נתונים פיננסים בתחום המיקרו-מקרו-כלכלה
★ כושר עריכה וכתיבה עצמאיים של נושאים כלכלים מקיפים
★ שליטה, כושר הבעה וניסוח בכתב ובע"פ בעברית ובאנגלית
★ הכרת שימושי מחשב, בתחום הפיננסי/כלכלי ונסיון בעבודה עמם.
★ דינמיות, חריצות יכולת להקפיד על הנוהלים ולעבוד בתנאי לחץ.
על המועמדים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ובציון יד כתובת למכון נפתלי
ת"א, רח' הירקון 124, טל. 63573, 240996, 03-229751

א.ש. מפנה בע"מ
השמת כח אדם בכיר
עבור קבוצת חברות תעשייתיות ומסחריות דרוש/ה
מנהל/ת אדמיניסטרטיבי/ת
אחריות גם על אגף כח-אדם
לחברה גדולה בענף המזון דרוש
סמנכ"ל שיווק
לקונצרן בעל מספר חברות דרוש
חשב - מנהל כספים כללי
נמרץ ודינמי
נא לפנות בכתב או טלפונית לפי הכתובת:
גורדון 74 ת"א מ. 64388, טל': 03/242012
סודיות מלאה מובטחת!!!
(מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד)

הזדמנות לבתי תוכנה ב"ים, חיפה, באר-שבע
'קום ניהולית' הינו מערך תוכנה עיסקי/תעשייתי.
רב-משתמשים המוביל בישראל.
'קום ניהולית' פועלת על מחשבי IBM PC/AT ומחשבי סופר מיקרו.
לרגל הרחבת הפעילות, אנו זקוקים לבתי תוכנה שישמשו כסניפנו באזורים השונים.
הנתונים הנדרשים:
ניסיון בתוכנה יישומית רב-משתמשים, ידע ב-UNIX/XENIX, גיבוי.
המעוניינים יפנו טלפונית לדורון, טל: 499588, 03-476179.
רב משתמשים זה אנחנו!
קום תעשיות תוכנה בע"מ
COM